

Universitätsbibliothek Paderborn

Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI, ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||

Tribus Tomis comprehensæ.||

IN ROBERTI|| BELLARMINI SOCIETA-||TIS IESV, SECVNDVM TOMVM||
CONTROVERSIARVM,|| TRIPLEX INDEX:|| - PRIMVS scriptorum omnium in
hoc volumine|| citatorum;|| ALTER difficiliorum locorum sacræ Scripturæ||
passim explicatorum;|| TERTIVS verò præcipuarum rerum, ac
senten-||tiarum, quæ in omnibus illis ...

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, 1599

VD16 B 1607

Index Præcipvarvm Rervm Ac Sententiarvm, Qvæ His Qvinque
Controversiis secundi Tomi continentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54088](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54088)

**PRAECIPVARVM
RERVM AC SENTENTIARVM,
QVAE HIS QVINQVE CONTROVERSIIS
secundi Tomi continentur.**

*Numerus prior controuersias generales, posterior
verò paginas indicat.*

A.

Aaron.

- A**RONIS filij, & nepotes, aliiq̄ue posteri tantum sacerdotes propriè dicti esse poterat. Bellarminus Tomo II. Controuersia generali prima. Pag. 140. & 142. Item Controuersia 3. pag. 624. & 632
- Aaronis sacerdotium fuit multorum, qui per mortem sibi inuicem succedebant. 3. 641
- Aaronis sacerdotium differebat à sacerdotio Christi, & Melchisedech. 3. 641. 644. 645. 655. & 742
- Christus non erat sacerdos secundum ordinem Aaron, neq̄ sacerdotium Aaronicum obtulit. 3. 634. 611. 656. & 657. Excellentia Christi supra Aaronem. 3. 653
- Ad sacerdotium Aaronis valde se efferebant Hebraei. 3. 633
- In sacerdotio Aarónico erat sacrificium panis & vini, sed ut pars quaedam, & quasi condimētum alterius sacrificij; non autem ut sacrificium principale. 3. 655
- Aaronis sacrificium tam cruentum, quàm incruentum. 3. 655
- In sacrificio Aarónico panes, qui offerebantur cum animalibus, semper conspergebantur oleo, & ut plurimum, infiebant lagana. 3. 655
- Aaronis sacrificium cruentum, & sub specie animantium occisorum. 3. 611. & 655. fuit etiam typicum, seu representatiuum. 3. 656

Aaronis

- Aaronis sacrificium imperfectum fuit, nec potuit consumari
sacrificatos. 3.656
- Aaronis sacrificium conueniebat cū sacrificio Melchisedech,
quod vtrunque erat typicum: sed differebat in specie typo-
rum. Aaronis enim typus erat cruentus; Alterius autem in-
cruentus. 3.656
- Aaronis mors. 4.346

Abel.

- ABELIS sacrificium non fuit Sacramentum. 1.249
- Sed fuit figura Eucharistiæ. 3.675. & 689
- Vt sacrificium non valuit ad expiationem peccati. 1.257
- Abelis, & Cain sacrificia, prima fuerunt ad Dei cultum. 3.730

Abraham.

- ABRAHAM semper cum honore nominatur. 5.137
- Abraham vnus Dei fidelissimus cultor. 5.138
- Abraham quare plures vxores simul habuerit. 5.137. vide v. Po-
lygamia.
- Abraham duxit vxorem, filiam fratris sui. 5.263. 264
- Abrahæ vera vxor fuit Agar. 5.139. 140
- Abrahæ coniugium cum Agar non fuit peccatum, sed myste-
rium. 5.136. & 138
- Abrahæ soror dicitur Sara, de more scripturarum, quia con-
sanguinea eius erat. fuit autem illa neptis ex fratre, non so-
ror germana. 5.280. & seq.
- Abrahæ iustificatio. 1.236. 246. 254
- Abrahæ data est circumcisio in signaculum iustitiæ fidei, vt
esset Pater omnium credentium. 1.77. 214. 246. & 254
- Abrahæ sacrificium in voluntate tantum fuisse dicitur. 3.758.
& 759

Absolutio.

- ABSOLVTIO sola vt instrumentum Dei, vel actiones Pœni-
tentis cum absolutione coniunctæ, non vt actiones huma-
næ sunt, sed vt instrumenta Dei, sunt causæ efficientes re-
missionis peccatorum. 4.34. 103
- Absolutio, non vt actio quædam sacerdotis est; sed vt instru-
mentum Dei, gratiam iustificantem efficit. 4.100
- Vis sacramentalis, quæ efficienter, atque instrumentaliter
concurrit ad remissionem peccatorum, propriè ac præcipuè
in

- in verbo, quod sacerdos Dei nomine pronunciat dum absoluit, constituitur. 4. 49. vide etiam 103. & Actiones Pœnitentis solùm concurrunt ad remissionem peccatorum efficiendam, quatenus vim sacramentalem à verbo absolutionis à quo formantur, participant. 4. 50
- Absolutio est peccati ipsius (quo quasi vinculo peccator confectus tenebatur) relaxatio.** 4. 60
- Absolutio à sacerdote impendi non potest; nisi signa doloris aliqua conspiciantur, & nisi manifestatio aliqua doloris præcedat.** 4. 106
- Et qui signa doloris ostendunt, etiamsi fortè loqui nequeant; vel sensu careant, dummodo constet eos desiderasse Sacramentum pœnitentiæ, rectè ab Ecclesia absoluuntur.**
1. 207. 241. 4. 165
- Absolutio in veteri Ecclesia non solùm surdis, sed etiam iis, qui ob vim morbi extra se positi erant, conferebatur.** 4. 251
- Absolutio sacerdotalis eam vim habet iustificandi, vt multi damnentur, quòd antè moriantur, quàm à sacerdote absolui potuerint.** 4. 251
- Absolutio à mutò, vel ab absente conferri non potest.** 5. 113
- Absolutio sacerdotis superueniens iam contrito, non est frustra, quia Sacramentum auget gratiam, & pœnam temporalem remittit; & nemo scire potest se veram contritionem habuisse; & per votum Sacramenti suo tempore suscipiendi, gratia reconciliationis accipitur.** 4. 208
- Absolutio sacerdotis superueniens iam contrito, & corà Deo absoluto non est falsa; quia Minister illis verbis nihil aliud significat, nisi se, quod in se est Sacramentum absolutionis, impendere.** 4. 208
- De Paulo iustificato ante Baptismum.** 4. 198. 199
- Absolutio nihil confert, si sine fide percipiatur.** 1. 278
- Absolutio qua de causa repeti potest.** 1. 279
- Absolutionis sacramentalis figura fuit Lazari solutio.** 4. 260.
261
- Absolutionis forma est hæc: Ego te absoluo ab omnibus peccatis tuis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amè. quæ autem adiunguntur, sunt piæ quædam preces.** 4. 25
- Absolutionis ritum aliquè ferè omnes Aduersarij agnoscunt, licet**

- licet de vi, & efficacia, de Ministro, & aliis controuersia sit inter nos, & illos. 4. 48. qua verò de causa Lutherani Absolutionem requirant. 4. 191
- Absolutionis ritus externus, & sensibilis, cum promissione remissionis peccatorum in Euangelio fundatus, ipsis etiam aduersariis testibus. 4. 54. 55. 56. 57. 58. & 67
- Habet etiam mandatum diuinum. 4. 60. 68
- Absolutionis ritus confertur etiam cum definitione Sacramenti. 4. 60
- Absolutionis verba, si de sono, & numero syllabarum agatur, nulla sunt verba determinata, quæ ad Sacramenti essentiam necessario requiruntur: si verò de sententia verborum, verba sunt determinata, & ex diuinis literis depròpta. 4. 99
- Absolutionis verba, Absoluo te à peccatis tuis, si mutarentur, dummodo eandem sententiam exprimerent; vt remitto tibi peccata tua, vel remittuntur tibi peccata tua, nihil de sacramentali perfectione decederet. 4. 92
- Absolutionis verba cum sint signum, & causa remissionis peccatorum, sine vllò dubio ad essentiam Sacramenti pœnitentiæ pertinent. 4. 92
- Absolutionis verba, veræ caremoniæ sunt (non conciones vt vult Calvinus) & sunt actiones externæ ad significandam, & efficiendam iustificationem, atque ad Deum eo ritu colendum à Christo institutæ. 4. 68
- Absolutionis verba, voce corporali à sacerdote pronunciata, sunt vnum ex signis sensibilibus Pœnitentiæ à Deo institutis. 4. 68. & 70
- Absolutionis verbum, quia defuit in illa Pœnitentia, quam Christus, & Ioannes Baptista prædicarunt, idcirco dicimus non fuisse Sacramentum. 4. 74
- Absoluendi potestas ex auctoritate, data Apostolis eorumq; successoribus. 4. 244. & seq.
- In sola absolutione, qui posuerint essentiam Sacramenti Pœnitentiæ. 4. 30. 92. 93. 97. & 98
- Responsiones ad eorum argumenta. 4. 102. & 103
- Per absolutionem applicatur nobis virtus sanguinis Christi. 4. 87. & vera medicina peccatorum. 4. 31
- Per absolutionem remittuntur peccata, Deo nimirum Christi merita per sacerdotum ministerium applicante, idque gratis,

gratis, non ob meritum, vel dignitatem contritionis. 4.16
 Per absolutionem sacerdotis verè remittitur pœna æterna,
 (licet antea per veram contritionem fuerit remissa, vel fue-
 rit mutatus ille reatus pœnæ æternæ, in reatum pœnæ tem-
 poralis) quia in voto, & pacto huius absolutionis remissa
 fuerat. 4.207. & 208

Per absolutionem sacerdotalem, remittitur quidem culpa, &
 pœna æterna, sed non tota pœna temporalis alterius vitæ.
 4.357.377. vide etiam 4.338. & 339

Remissio peccatorum per absolutionem, pendet aliquo mo-
 do ab enumeratione, quæ fit in Confessione coram sacer-
 dote. 4.336

Verè absoluitur, & absolutus creditur, qui vel propter obli-
 uionem, vel propter ignorantiam, vix minimam partem
 suorum criminum aperiat sacerdoti. 4.335

Ante absolutionem pœnitentibus olim imponebantur, & ab
 illis explebantur opera laboriosa, seu satisfactionis, quæ
 nō tam ad culpam, quàm ad pœnam temporalem expian-
 dam referri consueuerunt. 4.356

Sine sacramentali absolutione, homo non potest Deo recon-
 ciliari, quæ quidem necessaria est in re, vel in voto. 4.207.
 vide etiam 4.31.192.193. & seq. Similiter v. Confessio.

Abstinencia.

ABSTINENTIA à carnibus feria VI. est optimum signum
 distinguens Catholicos ab hæreticis. 1.329

Accidens.

Vide infra verbo Species.

ACCIDENS vnum, in alio esse potest, vel quia mediante illo
 est in substantia, vel quia perficit operationem alicuius al-
 terius accidentis. 1.270

Accidentis esse, est inesse; & accidens non tam dicitur ens,
 quàm entis. 3.413. explicantur aliquæ propositiones quæ
 huc faciunt. 3.415

Ad Accidentis essentiam non pertinet inhærentia in subiecto;
 vnde accidens sine subiecto esse potest. 3.414

Accidentia sunt entia imperfecta, & habent triplicem ordi-
 nem ad substantiam. 3.413

Accidentia habent propriam essentiam, & propriam existen-
 tiam.

- tiam distinctam ab existentia subiecti. 3.415
- Accidentia in Sacramento Eucharistiæ sunt in alio vt in conseruante, & non inhaerent. 3.416
- Accidentia in Sacramento Eucharistiæ, sunt in se, & non subsistent, quia sunt in se negatiuè, non positiuè. 3.417
- Accidentia sola in Eucharistia locum habent rei continentis. 3.376
- Accidentia illa licet non sint in subiecto: tamen per se subsistent more substantiæ, & à Deo sustentantur modo supernaturali. 3.617
- Accidentia panis sola, pertinent ad rationem Sacramenti Eucharistiæ. 3.173.400. significatio autem, & representatio, est in accidentibus, non in substantia. 3.658
- Accidentia panis in Eucharistia, quid naturaliter significant, & quid supra ordinem naturæ. 3.411
- Accidentia omnia remanent post mutationem panis in corpus Christi, in Sacramento Eucharistiæ. 3.367
- Accidentium subiectum in Sacramento Eucharistiæ est quantitas. 3.371.414
- Accidentium natura aliquando substantia appellatur. 3.259
- Transaccidentatio non datur in mysterio Eucharistiæ. 3.371

Actio, & actus.

- Actio sacramentalis eleuatur à Deo ad attingendum effectum supernaturalem, nempe gratiam. 1.226.227
- Actio sacramentalis propriè est actio Ministri dantis Sacramentum, non actio suscipientis. 1.226. atque ibidem vide de virtute sacramentali, quæ aliquando est in elemento, aliquando in verbo, aliquando in utroque. 1.226.227
- Actiones externæ sumunt speciem suam à fine, & intentione. 1.337
- In qua parte, vel in quo instanti actionis sacramentalis fiat iustificatio. 1.223.231
- Non agit contactu id, quod non agit per actionem suam propriam, & naturalem. 1.227.238
- Actus idem non potest esse proprius, & elicitediuersarum virtutum: potest tamen ab vna elici, & ab alia imperari. 3.623
- Actus elicited, externus, & imperatus virtutum. 1.315
- Actus

Actus interni, & externi Deo placent. 1.328.329
 Per actus exteriores consumantur virtutes. 1.329

Adam.

ADAMI Pœnitentia. 4.374
 Adami & Eue coniugium, significauit coniunctionem Christi & Ecclesiæ per modum figuræ. 5.72. & 86. item incarnationem Dominicam. 5.87. vide v. Matrimonium.
 Adami & Eue coniugium, non fuit Sacramentum propriè dictum. 5.72.86.87
 Cum Adæ filiis non fuit opus dispensatione Dei, vt coniungerentur cum fororibus; cum tale coniugium iurenaturæ prohibeatur, excepta summa necessitate generis propagandi. 5.280

Adoratio.

ADORATIO ex intentione potissimum pendet. 3.610
 Adoratio corporalis, est cultus Dei. 1.330
 Per adorationem aliquando non intelligitur quæuis adoratio, sed solennis, & publica per sacrificium propriè dictum. 3.692

Adulterium.

ADULTERIVM contra ius naturæ. 5.259
 Adulterium in Decalogo prohibetur, & iterum in Leuitico. 5.275
 Adulterium qua pœna puniebatur in lege veteri. 5.164.265
 In adulterium vxoris consentienti iungebatur olim pœna trium annorum. 5.187. & 188
 Adulteros occidi non iubet lex Euangelica. 5.164
 Adultera emendationem cupiens, retinenda est. 5.188
 Adulteram, an Dominus absoluerit à peccatis, vel à pœna lapidationis tantum liberaueit. 4.394

Adutus.

Vide infra v. Baptismus, vbi susipientibus Baptismus.
 ADULTI per fidem, & contritionem veram iustificantur, ante quam re ipsa ad Sacramentum Baptismi accedant. 1.235
 illisque fides propria prodest. 2.59.79
 Adulti cæci, surdi, & muti an baptizandi. 2.67
 Adulti cum baptizantur tria Sacramenta eodem de illis ministrantur.

nistrantur, Baptismus, Confirmatio, & Eucharistia. 1. 304.
& 309. 2. 163. 185. & 176

Adulorum probatio ante Baptismum. 2. 64

Adultis, cum baptizabantur, veteres non mutabant nomina
in Baptismo. 2. 141. 142

Adultis necessaria Communio, ut etiam cetera Sacramenta
post Baptismum. 2. 59

In Adultis ad fidem venientibus, quis ordo seruandus ante,
& post Baptismum. 2. 57

In Adultis ante perceptionem Sacramenti Baptismi, & alio-
rum Sacramentorum, requiritur fides, & Pœnitentia. 1.
10. 178. 180. 183. 210. 241. 2. 54. & 60. 4. 9. & 31. 59. 91. 170. & 221

Aegrotus.

ÆGROTI ungebantur, & nunc etiam ungentur oleo extre-
mæ vnctionis, ad sanandam animam, & aliquando etiam
sanatur corpus. 5. 12. & seq.

Ægroti per contactum fimbriæ Christi sanabantur. 3. 339.
342. vide 5. 11. & 12.

Ægroti à sensibus alienati reconciliari possunt, & in quò
casu; ut etiam baptizari, si Baptismo careant. 1. 207. 241.
4. 164.

Ægrotorum Cõmunicatio etiam in veteri Ecclesia, ut pluri-
mum fiebat in vna tantum specie, nempe panis. 3. 570

Incommoda, quæ orientur, si fieret etiam in specie vini.
3. 574

Pro Ægrotis asseruatur Eucharistia. 3. 430. 435. 436

Affinitas.

Vide v. Matrimonium, vbi de impedimento cognationis.

AFFINITATIS gradus in Leuitico prohibiti. 5. 241

Affinitatem ex fornicatione ortam, esse veram, licet paulo
sit imperfectior, quam ea, quæ ex legitimo Matrimonio
contrahitur. 5. 243. 292

Agens.

AGENTIS voluntarij, & rerum cæterarum differentia. 1. 163

Agentis alicuius, homo potest esse instrumentum multis
modis. 1. 161. & quibus modis utatur homo instrumentis.
1. 227.

D

Agnus.

Agnus.

AGNVS Paschalis fuit Sacramentum vetus. 1. 47. 85. &
114

Agnus Paschalis fuit figura Eucharistiæ; eiusque celebratio
fuit figura celebrationis Eucharistiæ. 3. 31. 472. 524. 550. 561.
600. & præsertim à pag. 663. & seq.

Circumstantiæ celebrationis Agni conferuntur cum cir-
cumstantiis celebrationis Eucharistiæ. 3. 664. 671. 672. itē
cum circumstantiis Passionis Domini. 3. 665. 666

Hæc figura Agni Paschalis impleta est in vltima cœna. 3.
670. vide etiam 3. 664

Agnus Paschalis cōparatur cum corpore Christi in Eucha-
ristia. 3. 37. 172. 216. 225. 229. 237. & 267

Agnus Paschalis non dicebatur tropicè Pascha, sed propriè.
3. 95

Agnus Paschalis non dicebatur antitypon Eucharistiæ, sed
typus. 3. 173

Agnus Paschalis res fuisset præstantior Eucharistia, si in ea
non verè Christi corpus contineretur, vt blasphemant
hæretici. 3. 35

Agnus Paschalis die 14. ad vesperam immolabatur. 3. 464. 466
664. vide v. Pascha.

Agni Paschalis Sacramentum non sustulit Christus, sed mu-
tauit in aliud verè, & propriè Sacramentum. 3. 733

Agni Paschalis celebratio sacrificiū quoddam fuit; cū vi-
ctima & sacrificium absolutè Agnus dicatur. 3. 668

Agnum Paschalem comedit Christus secundum ritum Mo-
saicum. 3. 710

Agnum, cū manducauit Dominus, legem obseruauit, non
figuram impleuit. 3. 665

ALLELVIA (quod significat laudate Dominum) canitur post
Graduale in Missa. & quando debeat cani. 3. 852

Alleluia, est canticum lætitiæ. 3. 852

Alleluia, hac voce vtebatur S. Paula ad virgines conuocan-
das. 3. 848

Altare.

ALTARE, quasi altum 3. 625

Altare soli. Deo vero, ritè erigi potest. 3. 625

Altare

- Altare id omne vocamus, vbi recipitur victima, per verba consecrationis effecta. 3.761
- Altare, locus sanctus. 3.269.272
- Altare vocatur sedes corporis Christi. 3.209
- Altare & sacrificium sunt relatiua. 3.625
- Altare Idolorum mensa Dæmoniorum appellatur. 3.707
- Altare & sacrificium schismaticorum. 3.816
- Altare visibile non requiritur ad sacrificiū spirituale. 3.677
- Altare aliquod, spirituale videlicet, in cælo esse, nemo negare potest. 3.882
- Altare istud cœleste, vel Christum ipsum significat; vel altare dicitur esse in cælo, quia recipiuntur ibi sacrificia, quæ Deo vero immolantur in terris. 3.882
- Altaris nomine intelligitur mensa Domini. 3.705. item Crux & Christus. 3.705
- Altaris nomen non vsurpabant Apostoli, & quare. 3.625
- Altare non consueuerunt erigi, nisi ad sacrificia propriè dicta. 3.625.705.723
- Altaria semper habuerunt veteres Patres ad Eucharistiam celebrandam. 3.724. & sequentib. vide quæ dicuntur 3.761
- Altaria hac de causa demoliuntur hæretici, quia intelligunt esse signa sacrificij propriè dicti. 3.723
- Altaria nō eriguntur Sanctis, sed in memoriam Sanctorum. 3.790
- Altarium consecratio. 3.831
- Altarium ritu, probatur sacrificium Missæ esse verum sacrificium. 3.723
- In Altari, & in vasis sacris agnoscunt corpus Domini Scripturæ, & Patres. 3.209.426.427.435. & seq.
- Non nisi in Altaribus consecratis, sacra Missarum solennia celebrari possunt. 3.831

S. Ambrosius.

- S. AMBROSIVS existimauit Ioannem in suo Baptismo vsu forma quadam verborum, videlicet: in nomine venturi Messie. 2.115
- S. Ambrosius incommodè videtur asserere, Baptismum colatum in nomine Christi, esse validum. 2.115

- S. Ambrosium posuisse formam quandam Sacramenti Confirmationis, diuersam ab ea, qua utitur Ecclesia, falsum est. 2.193
- S. Ambrosium duo tantum Sacramenta agnoscere, est mendacium Kemnitij. 1.308
- S. Ambrosium in Actibus cap. 19. accipere Baptismum Ioannis propriè, Baptismum verò Christi impropiè, est mendacium eiusdem Kemnitij. 2.125.116
- AMEN. hæc responsio quid significet. 3.261.493.822. & 851
- Qui non magnificiunt amicitiam alicuius, faciliè obliuiscuntur iniurias, quas illi fecerunt, sed cum reconciliari cupiunt, tunc ad memoriam redeunt omnes iniuriæ. 4.172
- Amicos Dei facit Caritas. 4.195
- AMANTIVM effectus. 3.218.219
- Amor proximi præceptus à Domino in vltima cœna. 3.673.675
- Amoris Christi pignus erga Ecclesiam, est Eucharistiæ Sacramentum. 3.340. & 547
- Cum Deus amat aliquem, amando facit bonum, & pulchrum, infundendo illi gratiam suam. 1.278
- ANABAPTISTARVM hæresis. 2.49. & 69. vide infra v. Baptismus, vbi de suscipientibus Baptismum.
- Anabaptismus est repetitio eiusdem Baptismi. 2.124.125
- ANANIAS imposuit manum Paulo, ad hoc vt visum reciperet. 2.157. & 200

Angeli.

- ANGELI creati cum bona voluntate, id est, cum Charitate. 4.202
- Angeli boni si fortè Sacramentum aliquod ministrarent, illud habendum esset ratum; At si Diabolus idem faceret, iterandum esset Sacramentum. 1.134.135
- Angeli fruuntur Verbo æterno in cœlo; & nos fruimur hic in Sacramento Eucharistiæ. 3.274
- Angeli superantur à sacerdotibus in potestate consecrandæ Eucharistiæ. 3.516
- Angeli per corpus assumptum non possunt propriè loqui. 1.135
- Angeli videri, & tangi dicebatur, cum in corporibus assumptis viderentur, & tangerentur. 3.218.408
- Angeli

- Angeli quibus formis apparuerunt in Testamento veteri. 3.
235.373.375.&376
- Angelos in forma humana apparentes, vocabant homines,
verosq; homines esse credebant, & vt homines illos tra-
ctabant, Sancti illi Testamenti veteris. 3.125.227.411
- Angelos in corpore assumpto manducare, mirabile est. 3.
212
- Ab Angelis nostræ orationes dicuntur deferri ad Deū, quia
voces, aut verba nostra, sua intercessione Deo cōmendant.
3.882
- Per manus Angelorum nostrum sacrificium Missæ offerri
dicitur, & in cœlum deferri; quia ipsorum intercessione
iuuatur nostrum obsequium, & cultus, quem nos illi im-
molandi adhibemus. 3.882.883.886
- Angelicus hymnus; Gloria in excelsis Deo. 3.847

Anima.

- ANIMA rationalis est spiritus per se existens: & tamen in-
clusus à Deo in corpore mortis huius. 3.313
- Anima rationalis simul est in pluribus locis. 3.289
- Anima rationalis quomodo incipiat esse in materia addi-
ta per augmentationem corpori, quod informat, & simi-
liter quomodo desinat esse, quādo deperditur aliqua pars.
3.298
- Anima rationalis non dicitur cadere, cadente homine. 3.345
- Animæ apparitio. 3.288
- Animæ passiones, vt timor, cupiditas, dolor, & gaudium, &c.
moraliter quidē, nec bonæ, nec malæ vocari possunt; na-
turaliter autem bonæ sunt. 4.223.224
- Animas mortuorum hominum esse immortales, quomodo
probauerit Dominus. 1.255
- De eadem anima rationali, quomodo contrariæ relationes
dicantur. 3.299
- In Animam, quomodo agere possint Sacramenta, cū sint
res materiales. item quomodo ignis corporeus animas &
Dæmones vrat. 1.121.&229.3.314
- ANNIHILATIO quomodo differat à Conuersione, & Crea-
tione. 3.353. item à Corruptione. 3.404.&405
- Annihilatio confertur cum Eucharistia. 3.291

- ANTICHRISTVS prædicitur ablaturus iuge sacrificium; id est,
Missæ nostræ sacrificium. 3.678
- Antichristus colet Deum Mahuzim, non palàm, sed clam; &
Diabolum pro Deo colet in arce quadam munitissima. 3.
614. & 615
- Antichristum natum esse post annum Domini DC. commu-
niter Lutherani docent. 3.615. vide nostrum indicem pri-
mi tomi Controuersiarum. v. Antichristus.
- ANTIQUITAS doctrinæ est signum veritatis Catholicæ. 3.323.
& seq.
- ANTITYPON hæc vox nusquam accipitur pro exemplari, sed
pro imagine, quæ è regione respondet exemplari. vide l.
36. & fusè 3.206. item 3.248. 501. 502
- APPARITIONES Christi, factæ in terra, vel in aère propinquo,
diuersis sanctis viris; vt Petro, Paulo, Antonio, Gregorio,
& aliis. 3. à pag. 285. vsque ad 287. item 3.314

Apostoli.

- APOSTOLI vocantur dispensatores & ministri mysteriorum
Dei. 1.118
- Apostoli declararunt, & promulgarunt Sacramèta, non au-
tem instituerunt. 1.129
- Apostoli nunquam appellarunt Baptismum suum, quem a-
liis conferebant; cum tamen aliquando appellarent Euā-
gelium suum, quod aliis prædicabant. 1.151. 2.114
- Apostoli initio Ecclesiæ nõ vtebantur nominibus Sacerdo-
tij, Sacrificij, Templi, Altaris, & similiū, vt facilius distin-
guerent Christiana sacra, à Iudaicis. 3.716
- Apostoli multa fecerunt, & tradiderunt, quæ non sunt lite-
ris sacris mandata. 4. 76. 5. 84. vide etiam 1.97. 3.740. & 750
- Apostoli instituerunt aliquas cæremonias. 1.320. 324. 325.
& 334
- Apostoli à Spiritu sancto inspirati statuerunt, vt à ieiunis Eu-
charistia sumeretur. 3.836
- Apostoli composuerunt Symbolum. 3.861
- Apostoli instituerunt substantiales partes liturgiæ. 3.859
861
- Apostoli fuerunt testes Testamenti Christi in vltima cœna
conditi. 3.674
Apo-

- n; id est, 3.678
 clam; &
 fima. 3.
 om mu-
 em pri-
 e. 3.323.
 lari, sed
 vide i.
 in quo,
 egorio.
 riorum
 1.118
 non au-
 1.129
 quem a-
 ent Euā-
 51. 2.114
 acerdo-
 distin-
 3.726
 nt lite-
 o. & 750
 24325.
 nis Eu-
 3.836
 3.861
 3.859
 a cena
 3.674
 Apo-
- Apostoli reiecerunt à se munus ministrandi mensis, vt verbo
 Dei, & orationi diligentius instare possent. 5.93
 Apostoli quem ordinem seruabant in conuersione Gentili-
 um. 2.57
 Apostol à morte Christi vsq; ad Pentecosten, publicè loquu-
 ti non sunt. 2.29
 Apostoli post Ascensionem Domini, toti se ad orationem
 colligere soliti erant, & maximè ad sacrificium celebra-
 dum. 3.615
 Apostoli an aliquid de votis præscripserunt. 2.99
 Apostoli ab humano quodam amore in Christum, ad spiri-
 tualem abstrahuntur. 3.339
 Apostoli certis vicibus Christum proni adorabant; aliàs au-
 tem mente, & animo illum venerabantur. 3.610
 Apostoli in vltima cœna facti sunt sacerdotes; Episcopi au-
 tem post resurrectionem Domini. 2.200. 5. pag. 7. & 55.
 Apostoli consecrandi, & absoluendi potestatem acceperunt.
 1.137
 Apostoli baptizati sunt baptismo Christi. 2.133
 Apostoli probabiliter, baptizati sunt ante Christi passionem.
 1.137. 2.27
 Apostoli baptizabant (etiam ante Christi passionem) in no-
 mine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Lucas tamen sciens
 rem esse notissimam, per compendiū dicere maluit, Apo-
 stolos baptizasse in nomine Christi. 2.11. 13. 14. 26. 187. & 198
 vide 4.76
 Apostoli iusserunt baptizari eos, qui fuerant baptizati ba-
 ptismo Ioannis. 1.283. 227. 111. 115. 123. 124. 125
 Apostoli fuerunt primi, qui cœperunt vsurpare ritum impo-
 sitionis manuum in ordinationibus. 5.36. 59
 Apostoli, quos manus imponendo curabant, non erat opus,
 vt scirent quomodo id fieret. 1.174
 Apostoli singulati miraculo, & beneficio receperunt gratiā
 Spiritus sancti promissam, sine vlllo medio Sacramento. 2.
 153. & 185
 Apostoli sine Sacramento cōfirmati sunt die Pentecostes ab
 ipso Deo immediatè: nō tamen sine visibili Symboli effe-
 ctum inuisibilem significante. 2.197. 5.38. 51
 Apostoli receperunt visibiliter Spiritum sanctum in forma
 D 4 ignis

- ignis; nos autem inuisibiliter per impositionē manuum.
2. 118. 158. & 185
- Apostoli eadem semper materia vti sunt in Confirmatione;
nam semper manus imponendo signarunt Chrismate, &
vtrumque, nempe manus impositio, & signaculū Chris-
matis ad ritum eundem pertinet; licet modò vna pars,
modò altera à Scripturis, & Patribus exprimat. 2. 186.
187
- Apostoli manus imposuerunt vt Episcopi. 2. 199
- Et eorum manus impositio erat efficacior, quàm ea, quæ
modò datur, quia cum effectu interno, videlicet gratia
gratum faciente, dabat etiam externū, & dona gratis da-
ta, linguarum & miraculorum. 2. 188
- Et hac ratione dici potest, id quod nunc fit, esse loco eius,
quod tunc fiebat, licet sit idem quoad substantiam. *ibid.*
- Apostoli cur dicantur ab Augustino manducasse panem Do-
minum, Iudas autem panem Domini. 3. 113. 114
- Apostoli iuebantur accipere Eucharistiam. 3. 62
- Apostoli, antequam scriberentur Epistolæ, & Euangelia, ni-
hil legebant ad consecrationē Eucharistiæ, & solam ora-
tionem Dominicam post verba consecrationis addebant.
3. 490. 754. 786
- Apostoli, si nihil addebant ad cōsecrationem præter Domi-
nicam orationem, necesse est, vt consecrando sacrificarēt.
3. 762
- Apostoli consecrationem panis in præcepto habuerūt. 3. 590
- Apostoli præcipui Petrus, & Ioannes, non alia de causa missi
sunt ab vno loco ad alium, vt manus imponent; nisi quia
hoc munus propriè pertinet ad primum gradum Ecclē-
siasticum 2. 156. 198. & 203
- Apostoli vt plurimum rebus noxiis natura sua, aut certè non
salutaribus, utebantur ad curationem. 5. 12
- Apostolorum traditio nō minoris auctoritatis est apud nos,
quàm Scriptura. 2. 52. 56
- Regula cognoscendi quando aliquid manat ex traditione
Apostolica. 3. 785
- Apostolorū traditio in Sacramento Confirmationis quanti
facienda. 2. 169. 189. vide Patres qui fuerunt prope tempo-
ra Apostolorum. 2. 149. & seq.
Apo-

- Apostolorum Synaxis. 3. 808
- Apostolorum tempore, communitio populi sub vna specie, ipsi autem sub vtraque specie consecrabant. 3. 565
- Apostolorum affectus erga Eucharistiam. 3. 257
- Apostolorum vnctio, de qua Marci 6. referebatur solum aut præcipue ad curationem morbi corporalis; non autem illa erat Sacramentum extremæ vnctionis. 5. pag. 7
- Apostolorum tempore, quis fuerit ritus, quæue ratio reconciliandi eos, qui post Baptismum lapsi fuerant. 4. 74
- Apostolorum Missa in priuatis domibus. 3. 801. 804
- Apostolorum, & Episcoporum, licet proprium sit ministerium verbi: tamen omnibus licet. 2. 45
- Apostolis solis, an dictum à Domino, Euntes docete, &c. 2. 45. 47.
- Apostolis simpliciter & absolutè succedunt soli Episcopi. 2. 198. 200.
- Apostolis dictum est Domino, Hoc facite in meam cõmemorationem. & eo mandato, ordinati sunt primi Sacerdotes Testamenti noui. 3. 513. 514
- Apostolis solis dictum est, Bibite ex hoc omnes. 3. 80. & seq. vide etiam 3. 85.
- Apostolis Christus dedit totum Sacramentum sub vtraque specie. 3. 581. 582. & 575
- Apostolis iussit Dominus facere quod ipse fecit, videlicet sacrificium sub specie panis, & vini. 3. 663. & sequentibus. vide etiam 3. 659.
- Apostolis non videtur fuisse in vsu vocabulum Hebraicum מִסָּפָה Missa. 3. 616
- Apostolis dedit Christus potestatem ligandi, & soluendi, vt ipse à Patre acceperat. 4. 313
- Apostolis, & successoribus commissa cura gubernandi Ecclesiam. 5. 225
- Apostolis, qui rudes, & simplices erant, & instituebantur vt Magistri totius humani generis; omnia vel clarissimè proponebat Christus, vel obscurius dicta, continuò explicabat. 3. 65
- Apostolis carituris conspectu Christi, promisit Dominus Spiritum sanctum. 3. 130

- Apostolos vfos esse Chrismate in Confirmatione, constat. 2.
162. 182. 186.
- Apostolos (vt etiam aliquando Prophetas) & institutores
Religionum licet Deus elegerit ignobiles, & imperitos;
eostamen instruit diuina sapientia, & aliis ornamentis.
3. 331.
- Apostolos qua ratione ausus sit excommunicare, nouorum
paradoxorum seminator Lutherus. 3. 519. & 520
- Apostolos in particulari alicui lapsio post Baptismum, Abso-
lutionem impendisse, vel multam imposuisse post enu-
merationem peccatorum, an legamus. 4. 77. 260
- Apostolos, eorumque successores iudices à Dño in Ecclesia
constitutos in causis pœnitentium probatur. 4. 244. & seq.
- Apostolos misit Christus, quemadmodum ipse à Patre mis-
sus fuerat. 4. 324
- Apostolos misit Christus ad reconciliandos homines Deo,
ad Euangelium prædicandum, & ad Ecclesiam propagan-
dam. ibid.
- Apostolos misit Christus non ad delicias, sed ad crucem. ibid.
- Ab Apostolis ad nos manauit ritus sacrificandi pro mortuis.
3. 784. similiter oratio pro defunctis in sacrificio Missæ. 3.
861. & traditio de vnctione sacerdotali. 5. 61
- In Apostolica auctoritate continebatur omnis Ecclesiasti-
ca potestas; erant enim Christiani, membra Ecclesiæ, Sa-
cerdotes, summi Sacerdotes, & summi in toto orbe terra-
rum. 2. 199
- Pro peccatis Apostolorum Christus obtulit in cœna sacrifi-
cium. 3. 766

Aqua.

- AQUA, quas proprietates habeat. 2. pag. 8
- Aqua non est procreata à Dæmone, vt Manichæi & Marcio-
nistæ impiè dixerunt. 2. pag. 7
- Aqua significat gratiam Spiritus sancti. 3. 49
- Aqua significat populum. 3. 480. 483. 484
- Aqua aliquândo sumitur pro mortificatione peccatorum. 2. 17
- Aqua & sanguis ex latere Christi, quid significarunt. 1. 66.
2. 18. 303.
- Aqua lustrationis quæ fuerit. 1. 196
Aqua

Aqua initio mundi à Spiritu sancto vitalem quandam vim accepit, vt animalia procrearet. 1. 195. & similia. 1. 200.

201.

Aqua paucos quosdam saluos fecit tempore Nœ. 1. 193

Aqua Baptismi.

Vide v. Baptismus.

Aqua vera & naturalis est materia idonea baptismi. 2. 3

Aqua vt est res permanens, non est Sacramentum baptismi, sed ablutio. 3. 431

Aquę nomine declaratur effectus Spiritus sancti; qui est mundare. 1. 190

Aquę lauacro dicimur mundari. 1. 193

Aquę baptismalis consecratio, & virtus. 1. 98. 104. 107. 108. 199. 200. 201. 203.

Aquę benedictio, non est de essentia baptismi. 3. 431

An Dominus benedixerit aquas baptismi. 3. 69

Aquę consecratio in baptismo, est vna ex cæremoniis, quę baptismum comitantur. 2. 142

Aquis dedit vim sanctificandi Christus, cùm in Iordane baptizaretur. 1. 209. 2. 27. 120. & 131

AQUA benedicta non est Sacramentum. 1. 17. 51. & 296. vide in v. Sacramentum, similia huic non esse Sacramenta. 1. 250. 258. 259. vsque ad 263.

Aqua benedicta, est ad delenda peccata venialia, & ad Dæmones coercendos. 1. 51. 316. vide etiam 1. 322. & 328

Aquę benedictio ad quod genus cæremoniarum reuocetur. 3. 316

Aquę benedictio inter Apostolicas traditiones numeratur. 3. 316.

Aquę benedictæ asperio, diebus Dominicis ad Missam adhibetur. 3. 316

AQUA vino miscenda in sacro calice. & Christum hoc instituisse asserunt Patres. 1. 321. 3. à pag. 474. & seq. vide v. Vinum, & v. Calix.

Aqua, quę in calice ponitur varia significat. 3. 484

Arca.

ARCAE Domini impensus est honor Deo acceptus in solenni processione, & circumgestatione. 3. 612

Argu-

- Argumenta ab auctoritate Scripturæ negatiuè, ab hæreticis magnifieri solet, & debet. 1. 97
- Argumenta negatiua. 3. 740. 751. 4. 765. 814
- Argumentum à genere ad speciem, negatiuè valet, affirmatiuè non valet. 1. 213
- Argumentum à figuris, quando sit reiiciendum, & quando non. 3. 669
- Argumentum ductum ex allegoriis, quam vim habeat ad veritatem confirmandam. 4. 260
- Argumentum à contrario sensu, non cōcludit, nisi rectè accipiantur contraria. 5. 195
- Argumentum à simili in legibus prohibentibus non solet valere. 5. 261

Ascensio.

- ASCENSIO Christi ab eodemmet figurata. 3. 244
- Ascensio Christi super omnes cœlos. 3. 312
- Ascensionis die videntur dicta illa verba: Euntes docete omnes gentes, &c. 2. 47
- Ascensionis articulus non repugnat propriæ acceptioni verborum Eucharistiæ. 3. 67. neq; repugnat præsentia Christi in eadem Eucharistia. 3. 123. vide etiam 3. 129. 130. 340
- Quia ascensurus erat Christus in cœlū, voluit etiā relinquere suum corpus in terris in Sacramento Eucharistiæ. 3. 271

Attritio.

- ATTRITIO, quæ etiam imperfecta contritio dicitur, donū Dei est, & Spiritus sancti impulsus. 4. 39. 145. & 229
- Attritio, seu contritio saltem imperfecta, omnino necessaria est in adultis, necessitate medij, ad remissionem peccatorum, & iustificationem obtinendam. 4. 167
- Attritio cum solo Sacramenti voto, non iustificat. 4. 208
- Attritio ex timore pœnæ orta, bona, atque vtilis est. 4. 232. & sequent.
- Attritio ex timore cōcepta, quæ dispositio est ad iustificationem, & quæ Sacramento accedente, re vera iustificat, oritur ex illo timore, qui non solum opus externum peccati, sed etiam voluntatem peccandi coërcet. 4. 231
- Attritio sola sine Sacramento non sufficit ad iustificationem, cum Sacramento autem absolutionis, sufficit. 4. 236

S. Augu-

S. Augustinus.

- S. Augustinus* multa mysteria fidei seignorare confessus est. 1. 225
- Multas differentias tradidit inter legem veterem & novam. 1. 23 2. 233
- S. Augustini* humilitas. 4. 206
- S. Augustinum* fidem actualē tribuisse infantibus in Baptismo (quod sensit Lutherus) est omnino temerarium mendacium Martini Kemnitij. 2. 72
- Eiusdem Kemnitij insigne mendacium est, *S. Augustinum* asserere peccatum in Baptismo remitti, non ut non sit, sed ut non imputetur. 2. 82
- S. Augustino* præcipuo auctore, compositi sunt *Canones Concilij Mileuitani*. 5. 189

Azymus panis.

vide v. Panis. & v. Pascha.

- Azymus* panis, rectè panis vocari potest. 3. 470
- Azymus* panis non differt specie à fermentato, & in utroque potest confici Sacramentum. 3. 471
- Azymo* pane, sæpe Deus usus est, ad varia mysteria significanda. 3. 471
- Azymo* pane, atque etiam fermentato utebantur Iudæi in rebus sacris. 3. 472
- Azymo* pane uti ad Sacramentum Eucharistiæ cōficiendum non est iudaizare, sed implere Iudaismi figuras. 3. ibid.
- Azima* Iudæorum an Christianis comedere liceat. 3. 469
- Azymorum* diem festum non posse apud Hebræos celebrari die 2. 4. vel 6. non fuit in usu tempore Christi, sed est traditio multò recentior. 3. 460. 461. vide etiam 3. 452. 453. 469. 470.
- In die festo *Azymorum* prohibebantur omnia opera servilia. 3. 452. 463
- Sit ne *Azymo* pane, an fermentato Sacramentum Eucharistiæ cōficiendum. 3. à pag. 450
- Item an sit à Christo institutum Sacramentū in *azymo*, vel fermentato, referuntur sententiæ. 3. 452. & seq. probatur veritas de *Azymo*. 455. Soluuntur argumenta Græcorum, & aliorum. 3. 463
- B.

B.

Balsamum.

- BALSAMVM verum, & nativum non perit. *Controuer.* 2. pag. 190.
- Balsamum in hortis Iudeæ nascebatur; & nunc in Indiis. 2. 190.
- Balsamum oleo mixtum, est materia remota Sacramenti Confirmationis. 2. 178
- Balsamum an requiratur in Chrismate necessitate Sacramenti, an solùm necessitate præcepti, sunt duæ opiniones, & neutra est de fide, vel contra fidem. 2. 190
- Balsamum & oleum respondent linguis illis igneis in die Pentecostes. 2. 179

BAPTISMI SACRAMENTVM.

De natura & definitione Baptismi.

- Hæretici variè definiunt. 2. pag. 6
- Aptissima est definitio Catechismi Romani, qui ex scripturis ita definiuit: Baptismus est Sacramentum regenerationis per aquam in verbo vitæ. quæ omnes particule explicantur. 2. pag. 5. & 6
- Baptismus esse Sacramentum noui Testamenti, à Christo instituti, probatur. 1. 292. 2. 115
- Baptismus est Sacramentum representatiuum mortis Christi. 3. 720
- In baptismo triplex res sacra demonstratur, gratia iustificas, passio Christi, & vita æterna. 1. 37
- Baptismus primò in lege naturæ adumbratus, deinde in lege Moïsi, & in Euangelio, tum à Christo promissus, postea disertis verbis imperatus, postremò passim exhibitus, & commendatus legitur. 4. 253
- Baptismus aliquo modo est exemplar, aliquo modo imago diluuij. 3. 206. vide 1. 36. & 77. 82
- Baptismus confertur cum Sacramento confirmationis. 2. 160. & 165.
- Confertur cum Eucharistia. 3. 340. 431. 497
- Confertur cum Pœnitentia. 4. 84. 85. 86. 359. 357. 390. 409. 410
- Con-

Confertur etiam cum Ordinatione. 5. 40. 41. 42
 Vera ratio similitudinis inter externa symbola baptismi, &
 sacramentorum cæterorum à fine sumenda est, ob quem
 Sacramenta instituta esse constat. 4. 69

De materia Baptismi.

Hereticorum deliramenta circa materiam baptismi, varia
 sunt. 1. pag. 2 3. 4. 5. & 308. 2. pag. 7. & 8

Nullus liquor est materia baptismi, qui non sit vera, & na-
 turalis aqua. 2. 8

Omnis vera, & naturalis aqua, quantumvis accidentaliter
 alterata, & mutata, est materia idonea ad baptismum.
 ibidem.

Cur aquam Deus elegit potius, quàm aliud elementum.
 ibidem.

Aquas consecrauit Christus tactu suæ mundissimæ carnis. 1.
 209. 2. 28. 120. & 131.

Aqua baptismi vim habens ex Christi passione, & fide susce-
 pta, propriè purgat peccata. 1. 177. 178. 179. 183. 196. 198. 199

Per aquas baptismi, de Diabolica seruitute liberati, gratias
 Deo agere debemus. 1. 141. 202

In baptismo aspergimur aqua, ad significandam internam
 lotionem animæ. 3. 49. & 408

Asperio aquæ baptismi potest fieri in fronte, & extra fron-
 tem; immò nunc ordinariè vertici infantium infunditur
 aqua. 2. 150. Confirmationis autem Sacramentum non
 proficitur nisi in fronte. ibid.

Baptismus in actione consistit, nempe in ablutione, quæ ve-
 rè est Sacramentum baptismi. 3. 430. 431. & 735. & seq.

Baptismi pars materialis, videlicet ablutio, Sacramentum
 nominatur. 4. 49

Mersio, & immersio in baptismo admonet nos mortis, qua
 mori debemus peccato; & resurrectionis, qua resurgere
 debemus ad nouam vitam. 2. 5. 66

Baptismus trina mersione collatus, nõ magis iustificat quàm
 si vna tantùm mersione conferatur. 3. 555

De forma Baptismi.

Errores circa formam Baptismi. 1. à pag. 91. & seq. 114. 116.
 117. 2. pag. 9. 10. & 11.

Con-

Concio Calvinistarum, baptismum præcedēs, nullo modo esse potest forma baptismi, ut ipsi confingunt. 1. 91. & seq. 97. 98. 99. soluuntur argumenta Caluini. 1. à pag. 103. & sequent.

Baptismus si daretur in nomine Christi, aut alterius cuiusvis personæ, sine expressione aliarum, aut absolutè, aut sub conditione repetendus. 2. 11. 12. & 13

Vera forma Baptismi est hæc: Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti explicantur singulæ particulæ. 2. 11. 12. & 13

Veritas & necessitas huius formæ vnde colligatur. 1. 95. & 96. 2. 11. 3. 492. 499.

An veteres disertis verbis scripserint formam baptismi esse hanc dictam: Ego te baptizo, &c. 2. 193

In Baptismo requiruntur verba, ut forma Sacramenti in ipsa celebratione mysterij. 1. 86. & 93

Verba, quibus efficitur baptismus, non diriguntur ad aquam, sed ad hominem. 3. 431

Hæc verba à Domino præscripta in Baptismo, non habent formam instructionis, sed inuocationis, & benedictionis. 1. 100

Christus determinauit formam baptismi, cum in eius baptismo tota Trinitas sensibiliter apparuit. 2. 8

Inuocatio Trinitatis est verbum quo consecratur Baptismus. 1. 97. 98. & 105

Formæ baptismi variatio contingere potest per additionem, detractionem, mutationem, corruptionem, transpositionem, & interruptionem. 1. 115. & 116

De forma Græcorum dicentium, Baptizetur seruus Christi in nomine Patris, & Filij, & Spiritus S. 1. 117. & 2. pag. 10

De necessitate Baptismi.

Pelagiani olim dixerunt baptismum non esse necessarium ad remissionem peccati originalis, sed solum ad assequutionem regni cælorum. 2. 16

At Ioânes VViclef, Zvinglius, Bucerus, Calvinus, & Bullingerus, hi oēs, Pelagianis multo audaciores, non solum ad remissionem peccati, sed etiam ad regnum cælorum negant baptismum esse necessarium. 2. 16. 17. Contra

Contra hos Concilium Tridentinum statuit Baptismū esse
necessarium ad salutem, quæ veritas probatur ex Dei ver-
bo expresso. 2. 16. ex traditione Ecclesiæ. 2. 19. ex testimo-
niis Pontificum, & omnium ferè Patrum. 2. 19. deniq; ex
ratione. 2. 20. 21. 22.

Sine baptismo infantes fidelium salui esse non possunt, si ex
hac vita recedant. 2. 16. 18. 19

Præter baptismum non datur aliud remedium pro paruulis.
2. 16. 25. & 26.

Sine baptismo saluari paruulos prædestinatos, est ineptissi-
ma responsio hæreticorum. 2. 20. 25

Paruuli, etiam si sine sua culpa non baptizantur: non tamen
sine sua culpa pereunt, cum habeant originale peccatum.
2. 25.

Baptismus necessarius in re, vel in voto. 2. 37. Vide r. pag. 121.
127. & 220. 4. 333.

Baptismo egere incipimus continuò ac nati sumus. 2. 63

Baptismus non differendus vsque ad mortem. 2. 109

Baptismi semper est tempus. 2. 64

Sine baptismo non profunt Sacramenta cetera. 5. pag. 7

Sine baptismo Iatro saluatus est. 1. 127. 4. 205

Pro necessitate baptismi, vide Ananiam exhortatū esse Pau-
lum ad baptismum suscipiendum, cum iam vas electionis
factus esset. 4. 198. & 199

*Quo tempore cœperit Baptismus esse necessarius, &
de institutione Baptismi.*

Baptismus ante Passionem Domini institutus est. 2. 26

Baptismus, quo discipuli Christi baptizabant ante eius pas-
sionem fuit Sacramentum illud, quod nunc habemus, &
de quo fit mentio Matth. ult. non autem fuit præparatio
ad fidem, vel in aqua tantum sine spiritu, & sine remissio-
ne peccatorum. 2. 26

Baptismus Christi institutus est, quando Dominus ipse in
Iordane à Ioanne baptizatus est. 2. 28. & 32

Baptismus Christi non fuit necessarius necessitate mediij, aut
præcepti ante Christi mortem. 2. 28

Baptismus Christi cœpit esse necessarius necessitate mediij
simpliciter, & præcepti à die Pentecostes. 1. 121. 2. 28

E
Apostoli

Apostoli quia in baptismo, quem aliis conferebant, nihil suum agnoscebant, nisi nudum ministerium, nūquam appellarunt baptismum suum. 1. 151. 2. 114. vide supra v. Apostoli.

In baptismo præcipuus auctor est Christus non Minister. 1. 151. 188. 208. 226. & 264

Baptismus fluxit ex latere Christi. 1. 66. 208. 303. 2. 18

De Baptismo sanguinis, & flaminis.

Martyrium rectè dicitur, & est quoddam baptisma. 2. 31. vide infra v. Martyrium. & 1. pag. 203

Martyrium conuenit cum baptismo in configuratione hominis Christi passioni & morti, in remissione peccati originalis, & reliquis omnibus, si quæ sint admissa. & in remissione omnis pœnæ peccato debite, tam æternæ, quàm temporalis. 2. 32. & seq.

Perfecta conuersio, ac Pœnitentia rectè baptismus flaminis dicitur; & baptismum aquæ, saltem in necessitate supplet. 2. 37. vide 1. pag. 203.

Tam Martyrium, quàm Pœnitentia peccata remittunt; non autem sola fides, qua Martyres, aut pœnitentes Christum apprehendunt. 2. 38

Martyrium, & conuersio ad Deum, licet baptismata quædam sint: non sunt tamen Sacramenta. 2. 39

De Ministro Baptismi.

Ius baptizandi ex officio ordinario conuenit solis sacerdotibus, id est, Episcopis, & Presbyteris. 2. 39

Diaconis quoq; ex officio conuenit baptizare, sed in absentia sacerdotum, aut eorum iussu. 3. 40

Nunquam licet laicis solenniter baptizare, neque etiam priuatim, præsentem sacerdote, aut Diacono, aut etiam iis absentibus, extra casum necessitatis. 3. 40

Ad baptismum non est necessaria clauium potestas. 4. 58

Laicis baptizatis licet in casu necessitatis baptizare. 2. 40

Non baptizatis in casu necessitatis licet baptismum dare si sciant ritum. 2. 40

Non modò viri, sed etiam fœminæ in extrema necessitate possunt baptizare. 2. 42. 46. 47

Verus

Verus minister baptismi, quilibet homo esse potest. I. 136

Iudas etiam baptizavit. I. 152

Nemo potest baptizare seipsum, quia repugnat in eo ratio signi. 2. 12. 3. 735. 5. 98. & 117. neq; baptizari potest vnus pro altero. 3. 778. 728

Deus est, qui principaliter baptizat, licet per Ministros suos. I. 151. 187. 208. 303. 240. 264. 2. 27. 3. 42. 4. 256.

In baptismo, quando Minister vtitur rebus, & verbis; tunc etiam Deus vtitur rebus, & verbis. I. 228

Baptizans applicat precium per passionem Christi acquirunt. 3. 751

In Ministro requiritur intentio faciendi, quod facit Ecclesia Christi vera in genere. I. 117. vide I. à pag. 155. vsq; ad 164. & 211.

Intentio introducendi nouum ritum in Ecclesia, etiam si accidentaliter mutet formam; non perficit Sacramentum. I. 116.

Intentio requisita, est respectu operis, non vt est opus quoddam naturale, & quod ioco fieri potest; sed vt est opus sacrum, seu vt est cæremonia, quam Christus instituit, siue qua Christiani vtuntur. I. 160

Baptismus posset conferri per iocum, vel cum intètionem Sacramentum conferendi, sed ob finem recreandi animum; vel sine hac intètionem, sed cum illusione, & deceptione. & hoc modo nõ teneret baptismus, primo autem modo teneret. I. 165. 167. 168. vide etiam I. 159. 155. & 170.

De Mimo quodam nomine Genesio verè, & seriò, & non fictè seu per iocum baptizato. I. 155. & 166

Non debemus dubitare an Minister habuerit intentionem conferendi nobis baptismum; nisi aliquo signo exteriori id prodat: sed debemus acquiescere in accepto baptismo, cum habere intentionem sit res facillima. I. 167. 170

De suscipientibus Baptismum.

De baptismo infantum præcipuè, utrũ scilicet infantes capaces sint baptismi; siue an liceat infantes baptizare cõtra Anabaptistas. vide infra v. Infans. & paulò antè vbi de necessitate baptismi. 2. 15. 16. 18. & 19

E 2

Fuit

- Fuit hæresis tempore S. Bernardi, quæ docuit non licere infantibus baptizare. eadem est huius temporis Anabaptistarum, non licere baptismum tradere, nisi adultis, qui baptismum per se flagitant. 2. 49
- Præter hos hæreticos, duo auctores, Erasmus videlicet, & Ludouicus Viues, obliquè id ipsum docuisse videtur. 4. 50
- Catholica Ecclesia semper docuit infantes baptizandos. probatur ex scripturis. 2. 50. ex testimonio Ecclesiæ, quæ tanquam traditionem Apostolicam id semper & docuit, & seruauit. 2. 53. denique ex ratione. 2. 53. soluuntur obiectiones Anabaptistarum. 2. 56. vsque ad 66
- Quid sentiant Aduersarij de fide, quæ requiritur in baptismo paruulorum. 2. 67. & seq.
- Infantes non habent actualè fidem dum baptizantur. 2. 72. neque habent vllos novos motus, & inclinationes similes actibus fidei, & dilectionis. 2. 73
- Non tamen iustificantur sine vlla fide. 2. 75. sed illis in baptismo infunditur habitus fidei, spei, & charitatis. 2. 76
- Credunt autem, partim re ipsa dum baptizantur (quia ipsum baptizari, infantibus est credere) partim aliena fide. 2. 25. & 78.
- Baptizantur ritè infantes, surdi, amentes, dormientes, & ægroti à sensibus alienati, dum modo indicare possint aliquo modo suam voluntatem; vel constet, eos antea baptismum desiderasse. 1. 207. & 333
- Fides aliena paruulis prodest, quia eos ad baptismum adducit, & quia hoc modo Deum honorant, & colunt dum fidem profitentur, & Sathanæ abrenunciant, & implent quæ ad ritum baptismi pertinent, saltem per os alienum. 2. 79.
- Hæc fides aliena est necessaria ad solennitatem ritus, ac ceremoniæ, non autem ad essentiam iustificationis, vel baptismi. 2. 79
- Mandatum de baptizandis paruulis ex scripturis, & traditionibus colligitur. 2. 50. 52. 56. 60
- An aliqui infantes baptizati sint à Christo, à Ioanne Baptista, & à Paulo. 2. 57
- Per baptismum, in numerum vocatorum adscribuntur paruuli. 2. 54
- Ante

- Ante vocationem baptismi non potest tribui paruulis iustificatio sine baptismo. 2. 75
- Contingit aliquando, vt offerentes, & parentes, & ipsi baptizantes sint infideles: & tamen verè, & vtiliter datur infantibus baptismus. 2. 73
- Adulti iustificantur per fidem, & contritionem veram, antè quàm re ipsa ad Sacramètum accedant. 1. 239. vide 4. 192. 197. 198. 199. 208. & suprà v. Absolutio.
- In Baptismo adultorum requiritur duplex fides, actualis vna, quæ præcedit baptismum, habitualis altera, quæ sequitur. 2. 78
- Fides, & dilectio inchoata, & Pœnitentia, saltem imperfecta, requiritur tam ante baptismum aquæ, quàm ante Martyrium, sine affectu ad aliquod peccatum. 2. 33. 35
- Baptismi susceptio, est fidei professio, & commemoratio, & prædicatio Christi. 2. 62. recipitur etiam fides in baptismo. 2. 74. 75
- In baptismo, non est fides quæ propriè purgat peccata, sed aqua, vim habens ex Christi passione, & fide suscepta. 1. 177. 178. 179. 183. 196. 199. & seq.
- Adultorum probatio, & instructio quædam ante baptismum. 1. 97. 2. 64
- De adultis intelligitur locus ille Marci, Qui crediderit, & baptizatus fuerit, &c. 2. 59
- In adultis, quis ordo seruandus, ante, & post baptismum. 2. 57
- Adultis nō mutabatur olim nomina in baptismo. 2. 141. 142
- Baptizandi sunt ij, qui baptizati sunt sine intentione. & in re dubia præstat repetere baptismum, saltem sub cōditione, quàm exponere se periculo amittendi baptismum. 1. 168
- Baptizatus debet sentire vim aquæ in baptismo, esse à Spiritu sancto. 2. 58
- Baptismus non prophanatur cùm datur immundis; sed contra potius sanctificat, & purgat immundos. 2. 24. neque prophanatur etiam si detur reprobo. 2. 58
- Baptismus hæreticorum modò detur verbis præscriptis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, approbatur ab Ecclesia. 1. pag. 9. 18. & 99. sed præcipuè 1. à pag. 145. vsque ad 156. 2. 46. atque idem dicendum de malis Catholicis, quod habetur locis citatis.

- Baptizati à Christo fuerunt beatissima Virgo, & beatus Petrus. 2. 58
 Integræ familiæ baptizate. 2. 52. & 58
 Baptismo Christi sunt baptizati Apostoli, item Apollo. 2. 133
 Ad baptismum accedere, negligentes esse non debent Catechumeni. 4. 205
 Ante baptismum non leguntur Apostoli confessionem exegisse. 4. 260

De effectibus Baptismi.

- Veri effectus baptismi apud Catholicos tres sunt. Primò baptismus tollit ac delet verè omnem culpam. 2. 8. & seq.
 Secundò baptismus confert ex opere operato gratiã, & dona diuina, quibus verè, & formaliter iustificatur homo. 2. 81. & 102. vide etiam 2. 116.
 Tertio baptismus imprimit indelebilem characterem, ob quem reiterari non potest. 2. 81. vide v. Character.
 Ad hos tres effectus baptismi reuocantur illi, quos Patres enumerant. 2. 81. 82
 Baptismi efficacia non se extendit ad futura, sed solùm ad præterita; remittit enim peccata antea commissa, & nõdum dimissa; non autem delet peccata futura. 2. 102. & 106. 4. 88.
 Baptismo purgantur peccata futura, non immediatè, sed mediatè. 2. 107
 Baptismi suscepti fides, & memoria non dimittit peccata. 2. 101. 102. 103. & seq. 3. 528.
 Baptismi effectus est remissio peccatorum præteritorum, finis autem, vita beata futura. 2. 107
 Baptismus excellit omnibus aliis Sacramentis, quoad effectum remittendi peccata. 1. 312. & primo loco numeratur in ordine. 1. 313
 Baptismus institutus est ad peccata immediatè tollenda. 3. 774. vide: 4. 84. 85. & 326.
 In baptismo, non sola interna ablutio, sed etiã externa mundat animas; illa formaliter, ista efficienter. 3. 50
 Baptismus an conferat primã gratiam. 2. 32. 35. 36. Quod conferat gratiam ex opere operato. vide infra in v. Sacramentum; vbi de effectibus Sacramentorum in genere.

Pactum

- Pactum Dei in baptismo initum. 1. 281. 282
 Promissio gratiæ in baptismo, conditionata, non absoluta.
 1. 291. 2. 105. 107. 108.
 Baptismus, non est sigillum acceptæ gratiæ (Calvinus enim
 somnauit hunc nouum tropum) sed est instrumentum
 conferens gratiam, & signum gratiæ, quæ tunc datur in
 baptismo. 1. 191. 2. 24
 Formalis iustificatio datur in baptismo. 1. 216
 Baptismus quomodo iustificet secundum hæreticorum sen-
 tentiam, & quomodo longè aliter secundum Catholi-
 cos. 2. 101. 102
 Baptismi gratia amissa, non potest iterum recuperari per
 baptismum. 2. 202. neque est expectandum secundum ba-
 ptisma. 4. 221
 Post baptismum, Pœnitentia est secunda tabula post naufra-
 gium. 2. 201. 202. vide v. Pœnitentia. Per satisfactionem
 verò esse resurgendum à peccatis post baptismum com-
 missis, nullus Catholicorum dixit. 4. 409
 Ad nauim baptismi non possunt redire ij, qui peccant post
 baptismum, sed indigent alio remedio, videlicet Pœni-
 tentia. 2. 102. 103. & seq.
 In Sacramento baptismi reperitur actio propria, nempe lo-
 tio, sed hæc quatenus naturalis actio non est causa gra-
 tiæ, sed vt est res quædam. 1. 227
 In baptismo datur Spiritus sanctus. 2. 152. 158
 In baptismo non sola gratia Dei operatur, sed opera etiam
 Adulti, vt dispositiones. 4. 410
 Baptismus refertur ad nostram sanctificationem. 3. 718
 Tres effectus regenerationis, & iustificationis, quæ fit in
 baptismo. 1. 272
 Baptismi, & aliorum Sacramentorum character (in quibus
 imprimitur) probatur ratione. 1. à pag. 277. & seq.
 In baptismo transit homo à Diabolo ad Christum, & adscri-
 bitur in eius familiam, & accipit potestatem participandi
 Sacramenta, aliaque bona Ecclesiæ Christi. 1. 270
 Baptismus ex cõmuni sententia, aliquid Sacramentale con-
 fert, etiam si detur, & percipiatur sine fide; & hoc Sacra-
 mentale, est Character. 1. 278

- Per baptismi Characterem ius habemus ad Sacramentum
pœnitentiæ, quod Sacramentum percipere non possunt,
qui baptismo carent. 2. 107
- Baptismus non potest repeti, si fuerit semel ritè collatus. ac
vera, & sola causa huius est, impressio Characteris. 1. 270.
278. & 283.
- Qui vellet iterum baptizari, iterum sibi Christum crucifige-
ret. 4. 221. Qui nam rebaptizarent olim, Ecclesia recla-
mante. 1. 283
- Baptismus in suo quodâ effectu, id est, Characterem, semper
manet; non tamen eam vim habet, vt per modum signi
vsibilis promissionem confirmare possit. 4. 89
- Effectus Baptismi Christi significati in apertura cœli, in de-
scensu Spiritus sancti, & in descensu columbæ super caput
Christi, &c. 2. 27. 120. & 131
- Baptismus homines spirituales ex animalibus efficit. 2. 67.
vide 1. 283.
- Facit nos filios Dei, filios & fratres Christi; & fratres alio-
rum renatorum. 2. 21. 27. 64. & 144
- Est perfectum Sacramentum, & perficit homines imperfe-
ctos, & est similis medicinæ corporali. 2. 62
- Baptismi vnus effectus est testimonium bonæ conscientie.
2. 66.
- In Baptismo datur obsequatio virtute Spiritus sancti. 1. 273.
274. 275.
- In Baptismo Christiani nō accipiunt potestatem omnia Sa-
cramenta ministrandi. & hoc notamus aduersus Luthere-
ranos. 1. 130. 136. 137. 138. & seq.
- Baptizandi potentia minor est, quàm consecrandi, nam per
baptismū & Eucharistiam datur remissio peccatorum, &
præterea per consecrationē fit conuersio panis, quæ nō fit
per baptismum. 1. 143. contrarium dixit Lutherus. 1. 139
- In Baptismo Diabolus amittit omnem virtutem. 1. 202
- Iis qui sunt in Christo iam per baptismum renati, & iustifi-
cati, noua vita necessaria est. 4. 154
- In baptismo repræsentatur Christi mors. 1. 37. 66. 196. 239.
265. 280. 2. pag. 5. 14. 62. 65. & 86.
- Baptismi Sacramentum significatur nomine ignis. 1. 191.
2. pag. 8. & 118.

Baptismi

Baptismi complementum & perfectio, est Confirmatio. 2.

200

Per baptismum homines admittuntur ad Ecclesiam. 2. 54. 4.
234. & quod ius acquirat Ecclesia super homines bapti-
zatos. 2. 55

Post baptismum in primitiua Ecclesia dabatur Spiritus san-
ctus in forma visibili ignis per impositionem manuum
Apostolorum. 2. 118. vide v. Apostoli. v. Confirmatio, & v.
Manus impositio.

Post baptismum Christi sequitur ignis tribulationis, & ignis
diuini iudicij, & ignis purgatorij. 1. 191. 2. pag. 8. & 118

Doctrina de baptismo ad incipientes, non ad perfectos per-
tinet. quod est contra Anabaptistas, qui baptismum per-
fectorum esse volunt. 2. 65

Baptismus & manus impositio sunt duæ actiones diuerso
tempore factæ ab Apostolis. 1. 189

*Quinq; alij effectus Baptismi consinguntur ab hereticis,
qui sunt quinq; expressi errores de Baptismo.*

2. 81. 87. & sequentib.

Primus ipsorum effectus, seu error est: Baptizatum non posse
damnari, etiam si velit, nisi nolit credere. 2. 81

Contra quem errorem dicendum est; Baptismum non id
efficere, vt baptizati non possint gratiam Dei amittere,
nisi nolint credere. 2. 83

Secundus ipsorum effectus siue error: Quòd baptismus libe-
ret ab obedientia diuinæ legis. 2. 82

Contra dicimus; Baptismum non id efficere, vt homo so-
lius fidei debitor sit; non autem implendæ vniuersæ legis
Christi. 2. 92

Tertius effectus siue error: Quòd baptismus liberet ab hu-
manarum legum obseruatione. 2. 81

Contra dicimus; Baptismum non liberare homines ab ob-
ligatione Ecclesiasticæ legis. 2. 95

Quartus effectus siue error: Quòd baptismus liberet ab om-
nibus votis. 2. 81

Quintus effectus, siue error: Quòd sola memoria baptismi
iustificet à peccatis, quæ sunt post baptismum. 2. 81

Contra dicimus; Non posse fieri, vt sola memoria & fide su-
scepti

septi baptismi peccata remittantur, quæ post baptismum sunt: sed necessarium esse pœnitentiæ Sacramentum. 2.99

De comparatione baptismi Christi cum baptismo Ioannis.

Exponuntur errores circa hanc comparationem. 2.111. & sequent.

Explicatur veritas, quæ est, baptismum Ioannis non fuisse idem Sacramentum, cum baptismo Christi. 2.113

Baptismus Ioannis non habuit eandem vim, & efficaciam, quam habet baptismus Christi, nempe remittendi peccata ex opere operato. 2.116

Probatur hoc ex Scripturis. 2.117. ex Patribus. 120. & ex ipsa persona & officio Ioannis. 2.123

Hanc veritatem oppugnare conatur Calvinus, & alij docentes, eundem ritum, eandem gratiæ oblationem, vim, atque efficaciam habuisse. 1.55. 189. 283. 288. 2.111. 117. 108. 119. 122. 128. & seq.

Baptismus Ioan. dicitur suppliciorum, quia tantum erat baptismus pœnitentiæ. & quare sic dicatur baptismus pœnitentiæ. 1.188. 2.37. 60. 114. 117. 122. 129. & 130. Christi autem dicitur lauacrum regenerationis. 1.62. 68. 188. 189. 193. 198. 212. 289. 2.86. 106. 128

Baptismus Ioannis vocatur baptismus pœnitentiæ, quia ad pœnitentiam inuitabat, & pœnitentiam pariebat, & pœnitentia remissionem. Christi autem baptismus non gignit pœnitentiam, sed per pœnitentiam preparamos à peccatis purgat, eosque renouat, & regenerat. 4.91

Baptismus Ioannis quia non remittebat peccata ex opere operato, idcirco, ad illum accedentes prius confitebantur peccata sua. 4.259. 260

Baptismus Ioannis non cœlestis, sed humanus, quia non dabat Spiritum sanctum, nec remissionem delictorum. 2.121

Baptismus Ioannis aliquo modo potuit remittere peccata, nempe ex deuotione, & fide accedentium, vel etiam ex contritione, quam homines concipiebant ex concionibus, & baptismo Ioannis. 2.116

Baptismus Ioan. in sola aqua; Christi autem, in aqua & spiritu. 1.188. 304. 2.8. 28. & 117

Baptismus

- Baptismus Ioan. fuit similis in materia baptismo Christi. 1. 188. 304. 2. pag. 8. 28. 117. 119. 123. & 130
- Baptismus Ioannis non habuit inuocationem Trinitatis, vt habet baptismus Christi. 2. 114
- Probabile est Ioannem, nulla omnino forma verborum vti consueuisse in suo baptismo. 2. 114
- Baptismus Christi iterari non potest. at baptizati à Ioanne iterum ab Apostolis iussi sunt baptizari. 1. 283. 2. 27. 112. & seq. 115. 123. 124
- Baptismus Christi est Sacramentū noui Testamenti, ab ipso auctore noui Testamenti institutum : at baptisma Ioan. neque fuit in prædicatione Christi institutum, neque à Christo mandatum, sed à Ioanne. 2. 115
- Baptismus Ioannis à Deo institutus mediante ipso Ioanne. vnde passim vocatur baptismus Ioānis. Baptismus autem Christi non dicitur baptismus Petri, Pauli, &c. ne videantur illi auctores baptismi Christi. 2. 114
- Baptismus Ioannis ad legem nouā potius pertinuit, vt quædam præparatio ad Christi baptismum. 2. 113
- Baptismus Ioannis cœpit in fine legis veteris, & non durauit, nisi annum vnum, aut paulò amplius. 2. 113
- Baptismus Ioannis sequitur Pœnitētia, vt eius effectus, baptismum autem Christi præcedit, vt eius dispositio. 2. 129
- Baptismo Christi tribuitur remissio peccatorum, vt immediatus eius effectus, at baptismo Ioannis nusquam tribuitur remissio peccatorum vt effectus immediatus, & proximus. 2. 130. vide supra 2. 116. 120. 121. 122
- Ioannes enim prædicabat baptismum quod incitabat & inuitabat ad pœnitentiam, quam qui agerent vt oporteret, consequerentur remissionem peccatorum. 2. 125
- Baptismo Ioannis baptizatus est Christus, quia proprio baptismo (qui est lauacrum regenerationis) non indigebat. 2. 120. & 130. vbi habentur multæ hæreticorū blasphemix in Christum.
- Baptismo Ioannis baptizatus est Christus, ad exemplum humilitatis; vt confirmaret baptismum Ioannis tanquam bonum, vt lauaret nostra crimina in Iordane, vt ipse in sua persona figuraret baptismum nostrum, & gratiam, quam in eo accipimus; & vt baptismum salutarem institueret,

- tueret, & consecraret. 2.131.132. vide etiam. 1.208.2.18. & 120
- Ioannes Christum baptizauit eo ritu, quo ceteros. 2.115
- Baptisma esse vnum, vel simile, nō facit doctrinę similirudo. 2.129
- Per baptismum Ioannis non erant homines illi vnū corpus, sed per circumcisionem; nunc autem sumus vnum corpus post Christi tempora per baptismum, 2.133. vide 1.193.2.64 & 108
- Post baptismum Ioannis, necessariō percipiendus erat Christi baptismus, 2.123
- Tota Hierusalem, omnis Iudæa, & regiones omnes vicinæ Iordani, ibant ad Ioannem, vt baptizarentur. 2.123
- Secundum Scripturas tria baptismata distinguuntur vnum in aqua solū, & hoc erat Ioannis, alterum in spiritu & igne solo, id est, non in aqua, & hoc est visibilis missio Spiritus sancti. Tertium est in aqua, & spiritu simul, & hoc est Sacramentum baptismi Christi. 2.118

De ceremoniis Baptismi.

- De ceremoniis baptizandorum quinam scripserint. 2.134
- Caluinus, & Illyricus damnant hos ritus, paucissimis exceptis, & novos proprio ingenio excogitarunt. sed conuincuntur debere eos concedere. 2.134
- Ritus expressus baptismi habetur. 1.289. pete in indice Scripturarum, explicationem illius loci ad Ephes. 5. mundanę lauacro aquę in verbo vitę.
- De ritu baptismi dissensio fuit in Ecclesia, an hærutici verē baptizarent. 1.325

De ceremoniis ante Baptismum.

- Ceremoniæ quę fiunt ante baptismū non sunt Sacramenta. 1.295. sed sunt præparationes ad baptismum, & accidentarię ceremoniæ. 1.16
- Has ceremonias ante baptismum aliqui dicunt intelligi per interrogationem bonę conscientię. 1. Pet. 3. 180
- Ceremoniæ, quę ante Baptismum adhiberi possunt, sunt 12. Contro. 2.136. & seq. Beati.

Beati.

BEATORVM corpora per resurrectionem ascensura in cœlū.

3.312

Beatorum sacerdotium in cœlo, non est nisi ad offerendas laudes.

1.140

BELL I tempore non debent desereri plebes à Clericis.

3.317

Benedictio.

BENEDICTIO Adami & Eux fuit corporalis, non spiritualis.

5.86.87

Benedictio Melchisedech facta Abrahamo.

3.645

Benedictio sacerdotalis, quæ fit catechumenis ante baptismum.

2.140

Benedictio, & consecratio Chrismatis. probatur ex traditione Ecclesiæ, sanctorum Pontificum, ex Conciliis, & ex Patribus.

2.180. & 181

Benedictio olei & balsami per orationes, & signum crucis.

2.204

Benedictio à Christo facta ante consecrationem panis.

Benedictio panis, & vini facta à Christo in cœna illis verbis, Hoc est corpus meum. & Hic est sanguis meus, consecratio, & hoc modo pro eodem sumitur benedictio, & consecratio.

3.491. & 492. 494. 688. 762

Benedictio panis facta à Christo in Emaus.

3.563. & 564

Benedictio, quæ fit ab Episcopis, & Presbyteris in fine Missæ.

3.897

Benedictio sacerdotalis in Matrimonio.

5.119. 120. vide etiã.

5.214. 215. & 301

Benedictio secundis nuptiis non datur.

5.119

Benedictio mensæ utilis.

3.105

Benedictiones variæ, vt Aquæ, Rosæ, Ensis, Agni Dei, Herbarum, Campanarum, Imaginum, &c. non sunt Sacramenta, & quare.

1.17. & 51. vide similia.

1.250. 258. vsque ad

263

Benedictiones item aquæ, olei, vestium, palmarum, cinerum, candelarum, & agrorum, ad quod genus cæremoniarum reuocentur.

1.322

Benedicere Dei, est benefacere.

3.69

Benedicebat res insensibiles Christus, cum in eis aliquod
magnum operaturus erat. 3.69

Christus nunquam benedixit aquam, & panem benedixit,
ibidem.

Minor à maiore benedici solet. vide multa exēpla. 3.645.652

BENEFICIORVM memoria, potest nos ad pœnitentiam pro-
uocare. 2.102. & 105

Pro beneficio accepto, & accipiendo, offerebantur hostiæ
pacificæ. 3.636

Berengarius.

Berengarius primus auctor sectæ Sacramentarium apertè
audentium defendere non esse verè, & realiter corpus Do-
mini in Eucharistia. 3.12. duas alias hæreses promulgauit.

3.332

Quis fuerit, & quo tempore, & loco cœperit. 3.323.324

Eius hæresis examen, iudicium, & condemnatio. 3.325

Ter abiurauit. 3.328.332.386.406

Præuisus hæreticus futurus, & in hoc æqualis Ario. 3.332

Berégariana hæresis statim in sex sectas diuisa. 3.329. eius se-
ctatores, homines scelerati. 3.333

Bernardus.

S. BERNARDVS, ab ipsis etiã hereticis sanctus appellatur, eius-
que miracula præ multitudine numerari nõ possunt. 3.329

S. Bernardus quando dicit, Angelos habere præsentiam, nos
verò memoriam Christi, intelligit per præsentiam, con-
spectum. 3.274

Biblia.

BIBLIA sacra vocantur Testamentum vetus & nouum, in
quibus continetur voluntas Dei de bonis temporalibus
dandis populo Hebræorum, & de bonis æternis dandis
populo Christianorum. 3.100

BIGAMI sacris initiari nequeunt, quia eorum Sacramentum
Matrimonij, quadam perfectione caret. 5.126

BLASPHEMIA in Filium hominis, à blasphemia in Spiritum
sanctum distinguitur. 4.218

BONA temporalia sæpè Deus dat iis, quibus non est daturus
gratiam suam. & contrà nõ dat bona temporalia iis, qui-
bus est daturus vitam. 1.260

Bona

Bonā temporalia non licet absolutè petere. 5.23
 Bonorum tria genera, animi, corporis & externa 4.361

C.

Ceremoniæ.

- CÆREMONIARVM nomen, definitio, & partitio. Tomo
 secundo Controuer. generali I. pag. 314
 Hæreticorum errores, & mendacia circa cæremonias. I. 316
 Explicatio & probatio veritatis. I. 320
 Solutio obiectionum contra cæremonias. I. 334
 Cæremoniæ Iudæorum in Testamēto nouo dicuntur leges.
 I. 29. 315
 Cæremoniæ illæ legales Testamenti veteris non iustificabāt
 ex opere operato. I. 237. probatur hoc Scripturis. I. 238. 239.
 240. vsque ad 242. Patribus. I. 244. Rationibus. 248. Sol-
 uuntur obiectiones. I. 258
 Hæretici respondent, illas cæremonias legales iustificasse,
 quæ habebāt annexum verbum promissionis, quæ autem
 non habebant, non iustificasse. I. 233. 240
 Hæc responsio confutatur. I. 241. 242. 243. 254. 259. 264. &
 sequenrib.
 Cæremoniæ legales erant inutiles ad iustificandum, etiam
 secundum se. I. 248
 Cæremoniæ legales Testamenti veteris, dicuntur à S. Paulo
 elementa, infirma, egena, inutilia, non posse expiare pec-
 cata, nihil valere, nihil esse, & denique esse vmbra. I. 239.
 vsque ad 243. 2. 184
 Cæremoniæ Iudaicæ duplices erant, quædam ipsorum pro-
 priæ, quædam communes cum Gentilibus. 3. 316
 Cæremoniæ quædam sacrificiorum veterum. 3. 635. 676
 Cæremonias scire, apud Iudæos summum quid fuit. I. 328
 Cæremonias Iudaicas, Dominus reprehendere solitus est in
 tribus. I. 337
 Cæremonias illas respuit Deus. I. 247
 Pœna pereundi animam suam de populo suo, dabatur iis,
 qui aliquam cæremoniam omisissent. I. 253
 Cæremoniarum, & totius legis veteris efficacia cessauit in
 morte Christi. 2. 28. vide etiam 3. 664

Con-

- Controuersia de cæremoniis legalibus, sopita ab Apostolis. 1.326
- CÆREMONIÆ aliquæ à Christo, vel Apostolis institutæ sunt, quæ ex nulla Scriptura, sed ex sola traditione habentur. 1.321
- Cæremoniæ aliquæ, vim habent spiritualem. 1.321
- Cæremoniæ nouæ ab Ecclesia institui possunt, non quidem ad iustificandum impium, sed ad alios effectus spirituales. 1.322. 341. 342
- Cæremoniæ ab Ecclesia institutæ non possunt omitti, sine peccato, etiam citra scandalum. 1.325. & seq.
- Cæremoniæ nō sunt res indifferentes, sed sunt res vtilis, meritioræ, & pars quædam cultus diuini. 1.327
- Cæremoniæ sunt vtilis, quia conseruant, nutriunt, & augent internam piam affectionem, & deuotionem; intelligentiam & memoriam iuuant, fidē exercent, religionem conseruant, & distinguunt Catholicos ab hæreticis. 1.328. 329
- Cæremoniæ Ecclesiæ sunt quasi notæ, quibus Ecclesia ab aliis sectis discernitur. 1.328
- Cæremoniæ Ecclesiæ in quibus differant à Iudaicis, & Gentilibus. 1.338
- Cæremoniæ quædam si ab omnibus non intelligantur, non tamē carent vtilitate etiam apud rudissimos, cum conueniant veneracionem rebus sacris. 1.341
- Cæremoniæ superuacaneæ quæ sint. 1.339
- Cæremoniæ, quas Deus non instituit, etiam ipsi placent. 1.349. 257. 330. 340
- Cæremoniæ Christianæ, & ab Ecclesia approbatæ cuius generis sint. 1.337. vide genera cæremoniarum. 1.315. 316
- Cæremoniæ Ecclesiasticæ non sunt præcipuus cultus Dei, neque ab iis pender essentia, & efficacia Sacramentorum, neque habent vim iustificandi, vt habent Sacramenta, nec sunt nimis multiplicandæ. 1.319
- Cæremoniæ sunt rudibus loco Scripturæ, & picturæ. 1.328
- Cæremoniæ id sunt religioni, quod sal carnibus, & cortex medullæ. 1.328
- Cæremoniæ sunt actus religionis. 1.329. vide etiam 328. sine cæremoniis, nulla religio siue vera, siue falsa consistere potest. 1.328. cæremoniis profitemur fidem, atque etiam sunt

- sunt partes diuini cultus. 1.329. & hunc cultum externum
Deus commendat. 1.331
- Cæremoniæ quælibet ad honorem Dei factæ, non sunt pro-
priè sacrificium. 3.621.622.& seq.
- Cæremonia exsufflationis. 2.139.4.247
- Cæremoniarum institutio, ad quas sequatur gratia Spiritus
sancti, nullius hominis est. 1.291
- Cæremoniarum cognitio apud Christianos quoque fuit in
magno pretio. 1.328. vide etiam 1.325
- Constantia sanctorum virorum in cæremoniis. 1.329
- Providentiæ Pastorū Ecclesiæ relinquitur modus ministran-
di cæremonias. 1.324
- Propter cæremonias natæ sunt in Ecclesia grauissimæ dissen-
siones. & sub pœnis grauissimis impositæ sunt leges de cæ-
remoniis. 1.325
- CAI V S Imperator reprehenditur, quòd sororem, vxoris lo-
co habere voluerit. 5.279
- CALAMITATES, quæ impiis immittuntur à Deo, sæpenu-
mero ad eum finem immittuntur, vt illi resipiscant. id ta-
men non est perpetuum. 4.400
- Calamitates, quæ iustis post conuersionem immittuntur, ad
offensam aliquo modo compensandam, referuntur. 4.344.
& 349

Calix.

Vide v. Sanguis Christi.

- CALIX à Domino benedictus, & consecratus in cœna. 3.69.
& 104
- Calicis nomine intelligitur quod in vase continetur. 3.85.
101
- Calix sanguinis significatur in illis verbis, Hic calix, &c. 3.72
- Calix Eucharistiæ figuratus in Testamento veteri in variis sa-
crificiis. 3.480. vide etiam 3.225
- Calix signum est pretij, quo peccata remissa sunt, & spiritua-
lis potus, quo animæ nostræ reficiuntur. 3.605
- Calix vnus & idem, Apostolis à Christo traditus, vt ex eo bi-
berent omnes. 3.526.581.585.579. isque datus post cœnam.
3.600
- Calix. in hoc verbo tropus est, sed tropus est clarissimè expli-
catus,

F

catus,

- catus, immò & tropus tam vsitatus, & vulgaris, vt non minus apertus sit, quàm voces ipsæ propriæ. 3.99
- Calix**, communis dicitur, quia pro omnibus offertur Deo. 3.603
- Calix** non debet dari, vel sumi necessariò ab omnibus, sed ab iis tantùm, qui Sacramentum conficiunt. 3.584.585.587
- Calix vnus**, non multi, omnibus illis olim distribuebatur, qui in primitiua Ecclesia sumebant Eucharistiam sub specie vini. 3.589.596
- Calicis sumptio**, cunctis sacerdotibus conuenit. 3.596
- Calicem offerri solere** presentibus post expleta solennia, dixit Cyprianus. 3.600
- Calices multos simul consecrare**, nunquam fuit in vsu. 3.574
- In Calice à Domino consecrato** fuit sanguis ante sumptionem, vel distributionem. 3.424.425
- In sacro calice representamus Christi sanguinem** vt effusum ex latere Christi. 3.226.242
- Quia ex latere Christi exiuit sanguis, & aqua**, idcirco in calice vinum aqua temperandum est. 3.480.482
- Reprehenduntur quidam sacerdotes**, qui ex ignorantia in calice Dominico solam aquam ponebant. 3.442
- In calice Christum posuisse vnum**, licet expressè Euangelistæ non dixerint: non tamen est dubitandum vllò modo, quin posuerit. 3.740
- In calice cœnæ Domini fundebatur sanguis Domini**, id est, offerebatur, & libabatur Deo in representationem effusionis futuræ in cruce. 3.698.699
- Duo calices sanguinis in eodẽ altari existentes** non sunt duo Sacramenta, sicut nec duæ species simul sumptæ, vel duæ particulæ consecratæ simul iunctæ. 3.552
- Calix vini in Missa cur dicatur salutaris**. 3.854
- CALICIS magnitudo** ea debuit esse, vt posset à sacerdote eleuari, & à Diacono huc atque illuc deferri. 3.574
- CANONISTIS** non ea fides adhiberi debet in iis, quæ pertinent ad ius diuinum, qualia sunt Sacramenta; quæ adhibetur Theologis. 5.99. & aliquando etiam canonistæ errant. 5.121

Caro.

CARO est radix, & quasi parens omnium hæresum. 3.128

Caro

- Caro dici non potest substantia, sine quantitate, & completionem quadam accidentium. 3.302
- Carnis nomen, quomodo accipitur in Scriptura. 3.126
- Carnis nomine vocatur aliquando humana, & carnalis cogitatio. 3.126
- Carnis afflictiones Deo gratæ sunt. 4.364. affligitur caro laboribus, & ærumnis. 4.378
- Carnem humanam in propria specie manducare horror est, & quare. 3.393
- Carnium humanarum manducatio in sacris, obiciebatur olim pro crimine Christianis. 3.145

Caro Christi.

Vide v. Corpus Christi.

- CARO Christi sumitur in Eucharistiæ Sacramento in memoriam passionis, & mortis Domini. 3.53
- Caro Christi corporaliter, realiter, & proprie sumitur in Eucharistia, in eaq; verè continetur. 3.106. 107. & seq. 141. 142. 188. & seq.
- Caro Christi ita sumitur, vt indivisibiliter sumatur tota. 3.186
- Caro Christi per illas species panis, non assatur, neque coquitur. 3.393
- Caro Christi vocatur rectissime alimonia spiritualis, quia datur in cibum spiritus, non corporis, & distribuitur spiritualiter, non corporaliter, quia non diuiditur in panes, sed tota simul. 3.186
- Caro Christi, dicitur panis consecratus, quia talis est per substantiam; dicitur panis, quia talis est per effectum. 3.178
- Caro Christi, quia verè nobis in Sacramento communicatur, & vnitur, dicimur nos viuere propter Christum secundum carnem. 3.191. dicimur etiam vnum esse cum Christo naturaliter. 3.191. 192. similiter dicimur post communionem, Christophori, hoc est, Christum ferentes. 3.194. & 543
- Caro Christi non sola charitate, sed re ipsa nobis commiscetur per Sacramentum Eucharistiæ. 3.220
- Caro Christi in Eucharistia, est eadem cum carne Christi, quæ

- quæ fuit in cruce, quoad substantiam, & solùm quoad accidentia distinguitur ab illa. 3.230.249.270
- Caro Christi duobus modis potest sensualiter videri, & tangi
mediantibus speciebus panis. 3.408
- Caro Christi non debet tangi, nisi ab hominibus puris. 3.131
- Caro Christi dicitur victima. 3.232
- Caro Christi adoratur. 3.198.240.241
- Caro Christi quomodo dicatur terra ab Ambrosio. 3.198. vide
quæ dicuntur. 3.221
- Carnis Christi nomine, prorsus mysticè, & figuratè, intelligitur aliquando verbum Dei, seu sermo Diuinus. 3.165.
166
- Carnem suam promisit Christus sumendam in Sacramento, quod promissum impleuit in vltima cœna. 3.42
- Carnem Christi manducari tropicè, dixit S. Augustinus; non ratione substantiæ ipsius rei; sed quoad modum sumendi carnem Christi; nam modus ordinarius sumendi carnem, est, vt ea visibiliter secetur in partes, & cocta sumatur, &c. Christi autem caro sumitur integra sine sui læsione. 3.53
- Carnem Christi diuinitati vnitam, negare nihil prodesse, summa impietas est, cum totam nostram salutem illi beatus Paulus tribuat. 3.126
- Carnem suam voluit nobis Christus in terris relinquere. 3.211
- Carne sua animos nostros alit Christus. 3.218.270. vide quæ dicuntur de nutritione in v. Corpus Christi, & v. Nutritio.

Catechumeni.

- CATECHUMENI debent primùm fieri, qui Christiani esse volunt. 1.210
- Catechumeni instruuntur de iis rebus quæ fiunt tempore baptisimi. 1.308
- Catechumeni cum qua fide dicuntur fideles à Patribus. 2.78
- Catechumeni ante remissionem peccatorum, non seruant omnia mandata; vel si ea seruant, non carent remissione peccatorum. 4.198.199
- Catechumeni si Christum super omnia diligant, iam apud Deum remissionem consequuntur; si autem per inchoatam dilectionem disponuntur ad gratiam, non habent adhuc remissionem peccatorum. 4.199

Cate-

- Catechumeni dum diligere incipiunt, viuere incipiunt, perfectè victuri, quando perfectè diligent. 4.200
- Catechumeni auxilium Dei habent, quo possint vitare singula peccata; non tamè omnia simul vitabunt, nisi postquam gratiam iustificationis fuerint adepti. 4.201
- Catechumeni ante remissionem peccatorū, seruant aliquid legis secundum substantiam operis, & faciunt opera bona; sed non meritoria vitæ æternæ. 4.203
- Catechumeni, qui negligunt ad baptismum accedere, quantumuis proficiant, nunquam sunt verè iustificati, cum nec in re, nec in voto baptismum habeant, nec vera charitate flagrent. 4.205
- Catechumeni in articulo mortis per veram contritionem, cum desiderio baptismi suscipiendi, iustificari, & saluari possunt, si non habeant, qui eos baptizent. 4.196
- Catechumeni signo crucis signantur. 3.204
- Catechumeni sine charitate, interdum optimè profitentur fidem. 5.52
- Catechumenorum Missa, quæ erat. 3.618. 781. & 845
- Catechumenorum duo genera Auditorum, seu audientium, & Competentium, seu electorum. 2.136. 4.129
- Catechumenorum, & fidelium distinctio. 2.54
- Catechumenis Eucharistiam, nec sumere, nec videre licebat ante baptismum. 3.241. 437. & 577. post baptismum verò statim admittebantur ad communionem. 3.529. vide 1.303. & 308. 2.59. 163. 185. & 176. 3.528. 529
- Catechumenis panis quidam sanctificatus dabatur loco Eucharistiæ, qui panis dici poterat corpus Domini symbolicum, qui repræsentabat Eucharistiam. 2.140 3.168. & 241
- Hic panis sanctificatus, qui dabatur catechumenis loco Eucharistiæ, vocatur ab Augustino Sacramētum. idem tamen admonuit eum panem non fuisse corpus Christi. 5.77
- Catechumenis, & pœnitētibus, fides & eleemosynæ sine charitate non profunt ad vitam æternam: absolutè tamen aliquam vtilitatem adferunt. 4.200
- Cæremoniæ quæ fiunt Catechumenis ante baptismum, in baptismo, & post baptismum, vide suprâ in v. Baptismus, vbi de cæremoniis.
- Pro catechumenis sacrificium Missæ offerri potest. 3.781

Gratia, & charitas, quæ interdum in Catechumenis reperitur,
ex voto baptismi procedit. 2.105

Catholici.

CATHOLICI distinguuntur ab hæreticis, cæremoniis. 1.328
Abstinẽtia à carnibus feria VI. est optimum signum distin-
guens Catholicos ab hæreticis. 1.328

Causa.

CAUSAE intrinsecæ Sacramentorum, videlicet res, vt ma-
teria, & verba, vt forma. 1. à pag. 84. vsque ad 119
Causæ extrinsecæ Sacramentorum, vt finales. 1. pag. 119. & seq.
Efficiens. 1. 127. & Ministerialis. 1. 130
Causa infallibilis gratiæ est Sacramentum. 1. 135. vide v. Sacra-
mentum. vbi de efficientia.
Causa moralis, & causa physica gratiæ quæ fit. 1. 174. 177. vi-
de præsertim 1. 225. & seq.
Causa est prior effectu, & proinde ab eo non pendet. 3. 315. 322

Cereus.

CEREVS accensus datur baptizato in signum fidei, & gratiæ
acceptæ. 2. 144
Cereorum accensio ad quod genus cæremoniarum reuocetur.
1. 316. vide etiam 1. 320. & 331
De cereis fuerunt etiam dissensiones in Ecclesia. 1. 316

Character.

De CHARACTERE quid sentiant hæretici. 1. 265. 357
Signum aliquod spirituale animæ imprimitur, in quibusdam
Sacramentis, quod character appellatur. 1. 267
Character non datur ad operandum simpliciter. 5. 49
Character non est relatio, sed absoluta qualitas. 1. 268
Character tria habet officia, aptum facere ad cultû diuinum,
configurare Christo, & distinguere ab aliis. 1. 269
Character sacramentalis in sola anima est tanquam in subie-
cto. 1. 269
Character indelebilis est. 1. 270
Characterem imprimunt tria solùm Sacramenta, Baptismus
Confirmatio & Ordo. 1. 270
Characterem in anima, nec Circumcisio, nec vllum Sacra-
mentum veteris legis imprimebat. 1. 271
Nullus in Christo character fuit creatus. 1. 271

Proba-

- Probatur character. 1.272. & seq.
- Character est potestas quædam spiritualis, & supernaturalis partim actiua, partim passiuæ, quæ potentia non videtur physica, sed moralis. 1.269
- Character dicitur Sacramentum, & res Sacramenti. 1.269. & 281. significat formam, seu figuram. 1.267
- Character non habet contraria, & est in subiecto incorruptibili. 1.270. est quædam participatio sacerdotij Christi. 1.271. est effectus secundarius aliquorum Sacramentorum. 1.272
- Character non potest videri, & cognosci in se, sed in sua causa. 5.277
- Character dicitur qualitas, qua homines fiunt apti ad officia quorundam Sacramentorum danda, vel recipienda. 1.278
- Character est effectus aliquis sacramentalis, qui non est gratia, nec ipsa actio exterior, sed aliquid aliud permanens in anima. 1.153. 276. & 278
- Character est vera causa discriminis, cur aliqua Sacramenta repetantur, aliqua verò non. 1.278
- Character Episcopalis, siue sit alius à Presbyterali, siue idem extensior & maior, est potestas absoluta, & perfecta, & independens, conferendi Sacramenta Confirmationis & Ordinis. 2.202
- Character Presbyteralis est quidem potestas absoluta, perfecta, & independens, quoad Sacramentum Baptismi & Eucharistiæ; est autem potestas, inchoata, imperfecta, & dependens à voluntate superioris, quoad Sacramentum Confirmationis. 2.201
- Character distinguuntur Christiani, ab iis qui non habent. 1.269

Charitas.

- CHARITAS per ignem, & oleum significata. 2.180
- Charitas præcipitur. 1.298
- Charitas in voluntate. 1.270
- Charitas vera non est, quæ amorem iustitiæ, sine peccati odio gignat in eo, qui sibi peccati lethalis conscius sit. 4.163
- Charitas vera sufficit ad salutem, & iustificationem: quæ tamen vera charitas, sine vera contritione in eo, qui

- peccati mortalis conscientiam habet, nullo modo existere potest. 4.171
- Charitas pœnitentiam requirit, & efficit. 4.171.194
- Charitas facit amicos Dei, vel potius ipsa est amicitia hominis cum Deo. 4.195
- Charitas efficit filios Dei, ac diuidit filios Dei à filiis diaboli. 4.194
- Charitas non est quodlibet initium cupiditatis boni, sed ipsa perfecta boni cupiditas. 4.203.204
- Charitas Petri, in negatione Christi, quomodo sopita, & non extincta fuisse dicatur. 4.204
- Charitas vera sine Sacramento, vel in re, vel in voto, esse non potest. 4.207. & 333
- Charitas, non est necesse, vt præcedat saltem tempore ipsum Martyrium. 2.36. vide 2.33
- Charitas mutua est signum ad distinguendum populum Dei ab aliis populis. 1.65
- Charitatis donum, nomine Spiritus sancti intelligitur. 1.154
- Charitatis initium, distinguitur ab ipsa charitate, & vtrumq; est ex Deo. 4.203.204
- Charitatem cum peccato, siue reatu mortis æternæ simul habitare non posse, & Scripturæ, & Patres docent. 4.193.194 & 202
- Ad charitatem consecrandam hortatio. 3.141
- Quod non sit ex charitate, non est quidem meritorium vitæ æternæ, tamen verum, sincerum, atq; vtile esse potest. 4.233
- Per charitatem impletur, si quid diuinæ legis impletur. 4.203
- Per fidem, & charitatem Deus in nobis habitat. 2.77
- Sine charitate nullum mandatum seruare possumus, nisi secundum substantiam operis. 4.203

Chrisma.

Vide v. Confirmatio.

- CHRISMA confertur cum Baptismo. 2.160. cum Eucharistia. 2.163. & cum Pœnitentia. 2.167
- Chrisma vt est materia Sacramenti Confirmationis, debet habere oleum admixto balsamo. 2.178
- Chrisma non est loco impositionis manuum Apostolorum, quasi Apostoli non vterentur Chrismate, & nos non vtemur manuum impositione. 2.188
- Chrisma

- Chrisma post consecrationem non est nudum unguentum,
sed Chrisma Christi. 3. 195
- Chrisma iam consecratum salutatur ab Episcopo, & Presbyteris. 2. 204
- Chrisma semel collatum repeti non potest, & hoc propter characterem. 2. 196
- Chrisma prohibetur deferri à Clericis iunioribus. 2. 181
- Chrisma institutum à Christo. idque habemus ex traditione non scripta, & certissima, & cui fides habenda est, ut ipsi verbo scripto. 2. 168. 176. 189. vide 1. 320. vide etiam Patres qui fuerunt circa tempora Apostolorum. 2. 149. 160. 162. 165. 182
- Chrisma singulis annis renouandum. 2. 181
- Chriftatis unctio in vertice baptizati ad crucis figuram. 2. 144. vide etiam 140. & 159. 183
- Chriftatis unctio, & signatio, cum manu fiat, rectissime manus impositio dici potest. 2. 159. v. Manus Impositio.
- Chriftatis unctio, & manus impositionem idem esse, & utrumque significari, licet alterum tantum exprimat. 2. 185. 186. 187
- Chriftatis consecrationem, esse quandam speciem magiæ, & incantationis, est blasphemia horribilis hæreticorum, quos tota vetus Ecclesia conculcat. 1. 110. 111. 2. 180. 181. 182. 191. 204. 205
- Chriftatis vsus non pertinet ad elementa huius mundi, & ad Iudaicas cæremonias. 2. 184
- Miracula facta in confirmationem Chriftatis. 2. 168
- Cæremoniæ quæ fiunt in consecratione, & collatione Chriftatis. 2. 203. & 204

Christiani.

- CHRISTIANI vocantur pisciculi, quòd nascantur ex aquis. 1. 195
- Christiani non nascuntur, sed fiunt. 2. 20
- Christiani primùm in duos quasi ordines secabantur, in fideles & catechumenos; & fideles diuidebantur in clericos, laicos, & pœnitentes. 4. 129
- Christiani meritò dimiserunt circumcisionem, sabbatha, & similia, quod res carnales, & corporales essent. 1. 241

- Christiani retinent omnia genera honoris, & cultus, quibus
Hebraei Deum colebant. 3. 731. & 732
- Christiani qui esse volunt, debent primùm fieri catechume-
ni. 1. 210
- Christiani non accipiunt in baptismo potestatem omnia Sa-
cramenta administrandi, neque omnes æquè sunt sacer-
dotes. 1. 135. 136. 3. 511. & item seq. 685. & 686. vide hæresim
Lutheri. 1. 131. eius argumenta soluuntur. 1. 138. & seq.
- Christiani omnes pij, quomodo dici possint spirituales sacer-
dotes. 1. 140. 3. 515
- Christiani per Dei gratiam plus possunt facere, quàm Deus
præcipiat. 4. 378
- Christiani sine Sacramento Confirmationis perfecti esse nõ
possunt. 2. 160. 164
- Christiani propriè denominantur à chrismate. 2. 164. 182
- Christiani sunt etiam ij, qui mali sunt; modò baptismũ per-
ceperint, & Christi fidem profiteantur. 2. 65
- Christiani multi in exordio Ecclesiæ seruabant legalia Apo-
stolis permittentibus. 3. 566
- Christiani, in quo succedant Apostolis. 2. 199
- Christiani debent seruare vnitatem spiritus in vinculo pacis.
2. 130
- Christiani olim nunquam congregabantur, nisi ob finem o-
rationis. 3. 849
- Christiani olim domi communicare soliti erant sub vna spe-
cie, videlicet panis, quam speciem accipiebant in manus
suas, vt domum deferrent, in publica cœnæ administra-
tione, vbi speciem vini tantùm sumebant. 3. 569
- Christianorum filij non nascuntur liberi à reatu peccati ori-
ginalis, atque adeò sancti; neque possunt saluari sine ba-
ptismo. 2. 16. 18. 19
- Christianis, quidam hæretici obtrudebant cæremonias par-
tim Iudaicas, partim Ethnicas. 1. 335
- Christianis tria crimina falsò fuerunt olim obiecta. 3. 145. vi-
de etiam. 1. 306
- Christianos non esse ita debitores legis diuinæ, vt ab eius o-
bedientia pendeat eorũ salus; sed solùm obligari ad fidem,
in qua fit constituta libertas Euangelica, est hæresis Luthe-
ri. 2. 92. 93. confutatur. 2. 95
Chri-

Christus.

Vide quæ in hoc eodem indice de Christo dicuntur, verbo Corpus Christi, verbo Crux, Filius Dei, Immolatio, Manducatio, Meritum, Mors, Oblatio, Passio, Propositio, Redemptio, Resurrectio, Sacerdotium, Sacrificium, Sanguis, Satisfactio, & Testamentum.

- CHRISTVS dicitur sponsus Ecclesiæ. 1. 294
 Sacerdos, Magister, & Pastor noster. 3. 742
 Altare cœleste. 3. 882. Agnus & Leo. 3. 64. & 65. Panis. 3. 55. vide etiam in verbo Panis. Vitis. 3. 64. & 626. & Petra. 1. 261. 3. 34. 65. & 95
 Christus est vna persona diuina in duabus naturis subsistens. 3. 542
 Christus habuit corpus verum, & solidum, non autem phantasticum. idq; experimento sensuum probatur contra Manichæum. 3. 408. 409
 Christus caput nostrum, per gratiam vnionis hypostaticæ. 2. 132
 Christus, quia Sacramentis alligatus non erat, poterat Apostolis dare effectum Sacramenti sine Sacramêto, id est, ordinare illos Presbyteros, & Episcopos sine manus impositione, sicut eosdem Apostolos, sine Sacramêto confirmauit. 5. 38
 Christus absoluit Paralyticum, & Peccatricem, absq; Confessione suorum peccatorum; idque fecit non verbo sacramentali, sed propria, ac singulari sua potestate. 4. 74
 Christus propriæ vocis ministerio homines iustificabat absq; Confessione Pœnitentium; idque ante institutionem Sacramenti Confessionis. 4. 327. neque satisfactionem exigebat, sed omnem culpam, & pœnam remittebat. 4. 94
 Christus per non sacerdotes poterat quidem Sacramêta conferre; tamen nō est probabile eum hoc fecisse, nec legimus id vnquam factum in Sacramentis magis necessariis. 5. pag. 7
 Christus cur baptizari voluerit baptismo Ioannis. 1. 209. 2. 27. 129. 130. 131. & 132. vide quæ diximus in v. Baptismus,

- mus, vbi de differentia baptismi Christi, & Ioannis. vide etiam vbi de effectibus baptismi.
- Christus baptizatus est anno 30. ætatis suæ. 2. 62
- Christus baptizauit beatissimam Virginem, & S. Petrum, an etiam baptizauerit aliquos infantes. 2. 58
- Christus non baptizabat ordinariè per se, sed per discipulos. 1. 150. 187. 208. 2. 26. & 58
- Christus, & Ecclesia semper filios spirituales per Baptismum gignunt, per Eucharistiam nutriunt, & per Confirmationem roborant. 2. 21. 5. 81
- Christus figuras impleuit. 3. 161. 162. 163
- Christus non semel fuit antitypon, id est, typus, & figura sui ipsius. 3. 169. 206. 243. & 247
- Christus homo licet sit in cœlo: tamen extra cœlum etiam esse potest, vbi ipse voluerit. 3. 115. 116
- Christus secundum præsentiam carnis, non vbique, nec semper nobis adest: secundum diuinitatem autem, vbique, & semper. 3. 256
- Christus secundum naturam humanam ascendit in cœlum. 3. 123. ibique assidue interpellat pro nobis. 3. 778
- Christus in cœlo totus existit cum magnitudine, & omnibus accidentibus, excepta relatione ad species panis, quam habet, vt est in Eucharistia. 3. 301
- Christus vt appareat in terris, vel vt præsens sit in altari, non deserit cœlum, neque descendit motu locali. 3. 123
- Christus variè apparuit in terris. 3. 285. & seq.
- Christus non semel inuisibilem se fecit. 3. 314. & 317
- Christus aliter est in Eucharistia, & aliter in aliis rebus, Deus. 3. 610
- Christus in mensa dedit panem edendum, & militibus in cruce, corpus vulnerandum. 3. 178
- Christus Dominus ex communi sententia Eucharistiam mādauit, licet non exprimat in Euangelio. 3. 514. & 761
- Christus docuit, & exemplo suo confirmauit communionem sub vna specie, sufficere ad salutem. 3. 563
- Christus vbique adorari potest, & debet, & conuenit illi adoratio vt Deus est. similiter in præsepi, & dum ambulabat adorabatur. 3. 608
- Christus ambulauit super aquas. 3. 315. & 317
- Chri-

- Christus misit Apostolos, vt ipse à Patre missus fuerat. 4. 329
- Christus instruxit nos de vero Dei cultu in generali. 1. 335
- Christus nō consueuerat gratias agere, nisi cū aliquod magnum, & mirabile facturus erat. 3. 69. & in quibus actionibus legamus ipsum gratias egisse. ibid.
- Christus nō consueuerat benedicere res insensibiles, nisi cū in eis aliquid mirabile operaturus esset. 3. 69
- Item nunquam benedixit aquam, panem autem benedixit. ibid.
- Christus cōsueuerat oculos in cœlum tollere cū Patri gratias ageret. 3. 508. & 756
- Christus fuit mediator per modum redemptionis. 3. 736
- Christus omnia fieri voluit secundum ordinem diuinæ prouidentiae. 3. 778
- Christus immutauit plurima Dei præcepta, quæ pro tempore data erant, quæque statui synagogæ, tantum conueniebant. 5. 196
- Christus vsq; ad mortem seruauit legem Mosis, & Pascha suo tempore legitimè celebrauit. 3. 455. & seq. vide etiam v. Pascha.
- Christus multa per se non præcepit, quæ postea per Apostolos eorumque successores præcepit. 3. 443. & 839. item in multis rebus generatim præscripsit quid agi vellet, determinationem autem, quoad tempus, locum, modum, & cetera similia, Ecclesiæ potestati reliquit. 4. 395
- Christus promisit consortium regni, & gloriæ. 3. 129
- Christus à Phariseis tentatus, num liceret vxorem dimittere. 5. 166. & 180
- Christus aliter per linguam, & voces scriptas, aliter per Sacramentum corporis & sanguinis significatur. 3. 234
- Christi quædam figura in altari. 3. 209
- Christi natiuitas de vtero Matris clauso. 3. 308. 309. & 310
- Christi ingressus ad discipulos ianuis clausis. 3. 307. 308. 309. 314. 315. 317
- Christi Sacramentum instituentis in pane, & vino, figura fuit Melchisedech. 3. 641
- Christi obsequium à Maria Magdalena illi factum, & nostrum obsequium in Eucharistia, quale sit. 3. 121
- Christi præsentia visibilis, & inuisibilis. 3. 120. 121
- Christi

- Christi humanitas existit in Verbo, & non habet propriam
substantiam. 3.321
- Christi innocētia, & puritas significata per columbam. 1.120.
131. vide etiam 2.164
- Christi unio cum Ecclesia significatur in mysterio Eucharis-
tiae. 3.480. item in Sacramento Matrimonij. 5.69.70.71
79.80
- Christi aspectus peperit contritionem Petro. 4.147
- Christi multa mysteria, & actiones, licet non absolutè essent
necessaria: tamen non frustra facta sunt. 3.343
- Christi paupertas, & sinceritas significatur per azyma. 3.472
- Christo an sit gloria, esse in Eucharistia. 3.129
- Christum venturum significabant Sacramenta vetera. 1.247
vide si placet 1.240.242.243
- Christum putatiuè natum, passum, mortuum, & resurrexisse,
qui nam hæretici dixerint. 3.140
- Christum negare vi tormentorum, an sit peccatum in Spiri-
tum sanctum. 4.218
- Christum perfectè, vel imperfectè diligentes. 4.198
- Christum induunt infantes per baptismum. 2.63
- A Christo manauit gratia omnium Sanctorum. 2.120
- A Christo curati, agnoscebant Christi virtutem. 1.219
- In Christo duas naturas esse probatur ex Sacramento Eucha-
ristiae. 3.258. & coniunctio duarum naturarum in Christo,
in qua re significetur. 3.481
- In Christo nullus character fuit creatus. 1.271
- In Christo posita sunt iniquitates nostræ, vt in ipso expiaren-
tur. 4.411
- In Christo nos sumus naturaliter, quia naturam nostram sibi
Deus vniuit. 3.190. & quia per Eucharistiae participationē
vnitur nobis caro Christi. 3.192
- Pseudo Christi cauendi, eorumque proprietates. 3.119

Cibus.

- CIBVS corrumpitur quidem, sed non annihilatur. 3.405
- Cibus conuertitur in hominem per nutritionem. 3.405
- Cibus licet profit ad opera corporis: non tamen ad opera spi-
ritus. 3.838

Cibus

Cibus & potus spiritualis ad eandem rationem pertinent. 3.

549. 552. 557. & 558

Cibi formam accepit Christus per consecrationem. 3. 761

Cibi corruptio in stomacho, continet generationem, & corruptionem. 3. 405

De ciborum delectu fuerunt olim dissensiones in Ecclesia. 1. 326

Circumcisio.

CIRCUMCISIO dicitur à S. Paulo ad iustificandum inutilis.

1. 238. item nihil valere, nihil esse, & per contemptum concisionem vocat, & nomine elementorum egenorum, & infirmorum illam intelligit. 1. 239

Item circumcisionem manufactam, quæ non expoliet nisi carnem, neque sanctificet, nisi ad emundationem carnis. 1. 195. 240. & 264. denique distinguit illam à nostris Sacramentis, ut umbram à corpore. 1. 240. 241. & 243. 4. 146

Circumcisio dicitur à Patribus, data, non ut iustificaret, sed solum ut discernerentur Iudæi atque aded Abrahæ posteritas, ab aliis gentibus, & ut cognoscibile perseveraret genus Abrahæ in hoc signo. 1. 244. & 273

Item ab iisdem Patribus dicitur, nullo modo fuisse datam à Deo in remedium peccati, aut habuisse annexam promissionem remissionis peccatorum, sed totam eius promissionem fuisse terrenam. vide loca citata. & 1. 254

Circumcisio absolutè Sacramentum erat. 1. 48. & propriè nõ erat Sacramentum legis Mosaicæ, sed legis naturæ. 1. 236

Circumcisio erat cæremonia à Deo instituta ad initiandos homines illius temporis, & adiungendos populo Dei. 1. 48

Circumcisio habuit annexam quandam promissionem, quæ implebatur, etiam si homines non crederent; non sic est de nostris Sacramentis. 1. 250

Circumcisio erat signum commemoratiuum. 1. 78. vocabatur testamentum. 3. 100

Circumcisio semper, & omnibus fuit signum quoddam, non tamè omnibus, sed soli Abrahæ fuit sigillum iustitiæ fidei. 1. 76. vocatur autè sigillum iustitiæ fidei, quia ob signabat, & claudebat iustitiam fidei, quæ suo tempore perficienda erat. 1. 76. 214. 246

Cir-

- Circumcisio fuit figura baptismi. 1. 48. 195. 239. 245. 264. 271.
273. 2. 50. 4. 82. item Confessionis. 4. 280
- Circumcisio Iudaica fuit denudatio vnus pelliculæ, nostra
autem per baptismum est expoliatio peccatorū omnium.
1. 240. illa carnalis circumcisio opponitur spirituali Chri-
stianorum. 1. 240. 244. 145. 246. & 264
- Circumcisio, ex sententia S. Augustini, iustificabat ex opere
operato. 1. 203. 227. 234. 247. 251. & seq.
- Circumcisio verò secundum S. Thom. & alios vi sua non iu-
stificabat, sed iustificabat quatenus fidei protestatio erat,
& fidem applicabat. 1. 236
- Circumcisio non iustificabat ex opere operato. 1. 179. & præ-
sertim 236. probatur Scripturis. 1. 238. Patribus. 244. ratio-
nibus in Scriptura fundatis, quæ probant de omnibus Sa-
cramentis veteribus. 1. 248. Soluuntur obiectiones. 1. 251
- An verò inflicaret ex opere operantis. 1. 235. 241
- Circumcisio nullam vim habuit ex se, nisi ad præcidendam
carnem. 1. 271
- Circumcisio quando vigeat fuit utilis, non quia iustificaret,
sed quia circumcisi habebant legem Dei, & poterant faci-
lius, quàm alij nosse Dei voluntatem. 1. 242. 243
- Vnde circumcisi quia habebat Dei legem, & oracula, in hoc
præstabant gentibus incircumcisis. 1. 238
- Circumcisio nullum imprimebat characterē in anima. 1. 271.
sed tantum in carne. 1. 283. & hac de causa non repebe-
tur circumcisio. 1. 284
- Circumcisionis ritus præscribitur Gen. 17. & tamen ibi nulla
habetur mentio verborum. 1. 85
- Circumcisionis pactum cum Abrahamo. 1. 252. 253. Institutio
& promissio terrena. 1. 254. & pœna tantum temporalis,
quæ dabatur circumcidi nolentibus. 1. 253. eius figuram im-
pleuit Christus, cum baptismum ei substituit. 3. 665
- Circumcisionem cur accepit Christus, qua non indigebat. 2.
130
- Circumcisi an fuerint omnes innocentes antequam martyres
efficerentur. 2. 29
- Post circumcisionem seruanda lex erat. 2. 94

Claves.

- CLAVES regni cœlestis promissæ Petro ante resurrectionē.
3.49.4.244. & datæ post resurrectionem. *ibid.*
- Claves sacerdotibus datæ, non tantum ad soluendum, sed etiam ad ligandum. 4.356.405
- Clauium metaphora intelligitur vera potestas ex auctoritate iudiciaria, soluendi, & ligandi, communicata à Christo, Apostolis, eorumque successoribus. 4.54.56.245.246
- An vis sacramentalis in solis clauibus resideat. 4.103
- Clauium potestatem non exerceri, nisi in prædicatione Euāgelij, falsum est. 2.110
- In clauium potestate continetur, vt sacerdos pœnitentibus opera quædam laboriosa præscribat. 4.356. & 403
- Sine istis clauibus non patet aditus ad cœlum. 4.246

Clerici.

- CLERICI, nomine Leuitarum aliquando intelliguntur. 3.682
- Clerici, Episcopo in diebus solennibus sacrificati, solenniter ministrantes, ad sumptionem Eucharistiæ tenentur. 3.813
- Clericorum nomine, olim omnes etiam ordines intelligebantur. 4.129
- Clericis olim dabatur communio laica, in pœnam alicuius grauis delicti, & quæ fuerit ista communio. 3.570.571

Cœlibatus.

- COELIBATUS est inter consilia: aliquando tamen homines coguntur ad cœlibatum, vt post votum continentiæ, & post vxorem dimissam per diuortium. 5.191
- Melius est homini cœlibatum colere, quàm Matrimonio iungi. 5.197

Cœlum.

- COELVM natura sua solidum, & incorruptibile. 3.311
- Cœlum vltimum, est verum corpus, & non est in loco. 3.284. 302. & 318
- Cœlum apertum vel diuisum esse, quando Scripturæ dicunt, intelligunt de apertione cœli secundum apparentiam, ac metaphoricè. 3.312
- In cœlo non est Sacramentum. 3.115. & 116
- In cœlum non est translatum sacrificium, & sacerdotium. 3.660

G

Cena

Cœna sacra.

- C**œna sacra dicitur Missa. vide v. Missa.
- C**œna Domini instituta fuit pridie passionis, & vno anno antè promissa fuit à Christo, & de eius cœnæ futuræ eximiis fructibus ab eodem disputatum. 3. 78
- I**n vltima cœna impleta fuit figura Agni Paschalis. 3. 670. item figura dedicationis, & celebrationis Testamenti veteris facta per asperisionem sanguinis. 3. 672. & seq. vsque ad 676
- E**uangelistæ quid dixerunt de oblatione Christi in cœna. 3. 740. 750
- I**n actione sacre cœnæ tria facta sunt, consecratio, sumptio, & distributio, quæ tria imposita sunt sacerdotibus. 3. 513. 514. 584. 585. 588. vide etiam an in aliqua ex his actionibus consistat sacrificium. 3. 714. & seq. & v. Missa.
- I**n sacra cœna illa dispensatio, nec esse de essentia nec de integritate, sed solùm affirmatiuo Domini præcepto necessaria, & ideo facienda quidem, sed suo loco, & tempore. 3. 808
- I**n vltima cœna Christus Sacramentum Eucharistiæ instituit. 3. 663. 664. 573. 674. 841
- I**n vltima cœna dedit Dominus discipulis corpus suum mortale quidem, sed modo immortali, & impassibili. 3. 249. dedit panem & vinum. 3. 178. & vocauit in ea, panem corpus suum. 3. 179. & panem benedixit. 3. 69. in ea iussit sui memoriam fieri. 3. 820. & in ea fusus est sanguis non in propria specie, sed in specie vini. 3. 698. 699
- I**n vltima cœna impleuit Christus promissionem de danda carne sua in Sacramento. 3. 42
- D**e cœna Domini nihil scripsit S. Ioannes in proprio loco, vt ceteri fecerunt, quia plurima de ea re antè scripserat. 3. 46
- A**n secundum Euangelium, illa cœna propriè constiterit vna tantùm specie. 3. 600. vide etiam 3. 575. & 598
- P**ost cœnam Christus obtulit sacrificium; nos autem manè, quia ille impleuit figuras; nos resurrectionem Dominicelebramus. 3. 835. & 836. 838. similiter post cœnam paschalem instituit Sacramentum, vt indicaret vnam cœnam alterius vmbra, & figuram fuisse. 3. 838

Cognat.

Cognatio.

COGNATIONIS species ab Ecclesia additæ, quæ in Leuitico non continentur, & quomodo Matrimonium dirimât.

5.243

Cognitionis gradus primus in ordine transuerso secundum ius canonicum.

5.238

Cognitionis primum gradum, cur non ponat ius ciuile in ordine transuerso.

5.239

Cognitionis ad quartum gradum coniugalem restrictæ causæ.

5.286

Cognitionis ad septimum gradum olim in Ecclesia interdicta fuisse coniugia.

5.286

Columba.

COLOMBA attulit ramum oliuæ post diluuium, ita nobis post baptismum aduenit Spiritus sanctus per oleum.

2.165

Columba habet analogiam cum Spiritu sancto. 3.402. vide 3.

374

Columba, in cuius forma descendit Spiritus sanctus, non de celo proprie dicto missa est; sed in aere, & ex aere producta fuit. 3.312. satis etiam fuit ut speciem columbæ exteriori haberet, & non est necesse, ut fuerit vera columba. 3.

402

Columba super caput Christi, illius innocentiam, & puritatem significauit.

2.120

Columbæ descensus significat unum effectum baptismi. 2.131

2.131

COMMUNIO SACRAMEN-

TALIS.

De nomine, & necessitate Communionis.

Communio, vel communicatio, siue vox græca κοινωνία sumitur in Scriptura pro distributione, pro confœderatione, & participatione.

3.106

Ad communionem sacramentalem tenentur fideles adulti saltem semel in anno, in festo Paschatis: olim etiam tenebantur, in die festo Natalis Domini, & Pentecostes.

3.811. &

816.4.307. & 308.5.294. & 295

G 2

Com-

Communio danda pœnitentibus in articulo mortis, etiam si nulla, aut non plena præcesserit satisfactio, dummodo admoneantur, si superuixerint, vt pœnitentiam integrè expleant. 3.439.4.357

Communio est vsus primarius Eucharistiæ. 3.429.445.536

604

Communio Eucharistiæ, incruenta latria vocatur. 3.718

De communione sub vna specie, seu de communione populi & laicorum.

Communio sub vna specie, quomodo defenditur, cum habeamus præceptum de manducatione carnis, & de potu sanguinis. 3.56

Communio sub vna specie nõ pugnat cum diuinis literis, seu cum Christi mandato, idque probatur variis rationibus. 3.351

Communicatio ægrotorum in specie panis tantùm. 3.570. & incommoda quæ orirentur, si fieret sub specie vini. 3.553. &

574

Ecclesia iustis de caussis præcepit communionẽ sub vna specie. 3.603. & seq.

Communio sub vna specie sufficit ad salutem, & Dominus id quater docuit, & exemplo confirmauit. 3.563.564

Communio sub vna specie, data etiam est tempore Apostolorum. 3.565

Communio sub vna specie, quæ populo datur, ab annis plus octingentis fuit in vsu in Ecclesia. 3.572.573

Communio illa sub vna specie, à coniugatis qui non audebant Ecclesiam ingredi ob actum conjugalem patrum, domi sæpe fiebat. 3.570. & 231

Communio, seu consumptio Eucharistiæ, vt à populo fit, nõ est pars sacrificij, vt autem fit à sacerdote sacrificante, pars est essentialis, sed non tota essentia. 3.717

Communio laicorum non est à Domino prohibita, etsi laicos non communicauerit. 3.582

Tota Sacramenti ratio in vna specie inuenitur. 3.547. & seq. vide quæ dicuntur 3.536.538.540.544.549

Communicantes sub vna specie, videlicet panis (vt faciunt hodie

hodie laici) sub illa Christi sanguinem verè sumunt, datur enim illis cibus spiritualis, qui est totalis refectio, continens cibum, & potum. 3. 548. 549. 552. 556. 591. 593. 594

Licet plus gratiæ & fructus, ex vtraque specie, quàm ex vna tantùm caperetur: non propterea opus esset, vel expediret, vt omnes vtraque speciem sumerent. 3. 553

Plus gratiæ recipi potest ex frequenti communione sub vna specie, quàm ex rara sub vtraque. *ibid.*

Magis lucratur, qui (vt Ecclesiæ obediatur) communicat sub vna, quàm qui sub duabus, sine illo ingenti obedientiæ fructu. *ibid.*

Vnam speciem Ecclesia Catholica exhibet spectandam extra sacrificium; & in processione vna species tantùm circumfertur. 3. 547

De communione post sacrum, si quæ fuerant decreta, quæ ad populum pertinerent, progressu temporis abrogata sunt. 3. 813

De communione sub vtraque specie.

Totus Christus in specie panis; & totus in specie vini continetur. 3. 540. & seq. vide quæ dicuntur etiam de concomitantia. 3. 536. 538. 544. 545

In qualibet specie, panis scilicet & vini, seorsim sumptis, reperitur duplex significatio Eucharistiæ, nempe internæ refectiois, & vnionis fidelium inter se, & cum Christo. 3. 549

Christus Dominus prius sub specie panis Sacramentum confecit, deinde sub specie vini. 3. 550

Christus instituit, & distribuit omnibus præsentibus communionem sub duplici specie: sed non iussit dari omnibus sub duplici. 3. 575. 599. 600. 605. vnde habemus communionem sub duplici specie non esse necessariam.

Non omnes in veteri Ecclesia vtramque speciem sumebant. 3. 575

Beatus etiam Paulus communionem sub vtraque specie, vel Domini exemplo, vel aliunde ostendit esse licitam, sed nõ docuit esse necessariam omnibus. 3. 582. 583

Vnde communicandi ius laicis datur, & tollitur à Prælatis, G ; atque

- atque ab iisdem modus communicandi sub vna, vel altera specie præscribi potest. 3. 591. immò Concilium Tridentinum vtriusque speciei necessitatem damnat. 3. 553
- Sacerdotes sumunt distinctè species, ob integritatem sacrificij. 3. 548. 551. 584. & 601. vide 3. 757. vide v. Sacerdos, & de integritate sacrificij, ipsi tamen in feria VI. hebdomadæ sanctæ sub vna specie sumunt Eucharistiam. 3. 572
- Ad repræsentationem mortis Dominicæ perfectè exprimendam requiritur duplex species. 3. 602
- In qualibet specie inuenitur tota essentia, & ratio Sacramenti: ita vt hostia consecrata, vt conseruatur in templis, & vt à laicis sumitur, sine specie vini, absolutè, & propriè dici debeat Sacramentum Eucharistiæ, non Sacramentum mutilatum, aut dimidiatum. 3. 548. 549
- In qualibet specie, Eucharistia vt est pignus amoris optimè potest conseruari. 3. 548
- Duæ species Sacramenti cùm simul sumuntur, non sunt duo Sacramenta, sed vnum. 5. 515
- Duarum specierum significatio exactius, & clarius significat Christum esse alimentum animorum: non tamen aliquid significant, quod ab altera specie, licet paulò obscurius, nõ significetur. 3. 555
- Ritus communicandi sub vna, vel duabus speciebus, nec ad substantiam Sacramenti pertinet (sed solùm ad modum) nec est de iure diuino ordinatus. 3. 604
- Sub specie panis omnibus debere distribui Sacramentum Eucharistiæ; sub specie autem vini, nõ item, clarè colligimus ex Scriptura. 3. 585. 588
- Commixtio corporis cum sanguine, quæ fit in Missa, ab aliquibus etiam fiebat, cùm populo Sacramentum Eucharistiæ porrigere volebant, qui reprehenduntur. 3. 893. 894
- Sacerdoti dispensanti olim sanguinem, & dicenti, sanguis Domini nostri, &c. solebat populus respondere, Amen. 3. 822
- Communio sub vtraque specie Bohemis concessa. 1. pag. 63. 554 599

*De preparatione ad communionem, & simul de effectu
Eucharistiae, quae duae quaestiones separari
non possunt.*

Indignè sumunt Eucharistiam omnes illi, qui accedunt cum
conscientia peccati mortalis. idq; ex Scripturis probatur.
3. 523. 526. 528. & 531.

Cur aut accedere liceat cū peccatis venialibus tantum. 3. 535

Miracula facta in eos, qui indignis manibus corpus Domi-
ni tractare voluerunt. 3. 171

Impij, & indigni sacramentaliter tantum communicant, quia
verè suscipiunt corpus Domini; non autem comunicant
spiritualiter fructuosè, & vtiliter; quia effectum corporis
Domini, videlicet gratiam, non sumunt. 3. 113. 163. 170. 200.
203. 232. & 234

Indignè accedentes ad communionem puniebantur olim à
Deo pœna infirmitatis, & mortis etiam corporalis. 3. 33.
109. 168. & 169

Eucharistia habet quidem vim ex se, sed non exercet illam, in
eos qui indignè illam sumunt. 3. 169

Illi dignè accedunt ad Eucharistiam, qui probant se ipsos, &
moraliter faciunt quod in ipsis est. 3. 532

Dignitas, quam Deus à nostra imbecillitate exigit, est potius
non indignitas, quàm dignitas. 3. 532

Munditia spiritualis, & summa puritas requiritur in iis, qui ad
Eucharistiam accedunt. 1. 296. 2. 64. 3. 109. 110. & seq. 131. 527.
528. & 895

Præparatio ad Eucharistiam sumendam, non est sola fides,
sed vera pœnitentia, & confessio peccatorum. 3. 523. 4. 307.
308. 319

Non nisi à ieiunis corpus Domini ritè sumi potest. 1. 320. 3.
392. 587. 835. 838. 839

In casu tamen necessitatis permittitur etiam post cibum, vt
ægrotis periclitantibus. 3. 835

A communionem, vel à sacro faciendo, non prohibetur, qui in-
ter abluendum, aliquas aquæ guttas traiecerit ad stoma-
chum. 3. 835

Ab officio coniugali debent abstinere, qui corpus Domini
suscipere volunt. 3. 231

- Semper in Ecclesia consuetudo fuit arcendi à communione catechumenos, energumenos, & pœnitentes nondum reconciliatos. 3.529
- Communio, seu consumptio Eucharistiæ, quæ à populo fit, non est pars sacrificij, vt autem fit à sacerdote sacrificante, pars est essentialis, sed non tota essentia. 3.753
- Communio sacramentalis per realem præsentiam corporis Christi, & mentalis tantum per solam fidem, vtra magis profit. 3.341
- In communione nõ vnitur nobis Christus vt efficiamur cum illo vna persona, sed solùm vnimur nos Christo, per affectus, & voluntatis confœderationem. 3.177
- In communione sumimus Christum tanquam cibum, & viaticum, quo roberemur in hac vita. 3.226
- Per comunionem corpora nostra immortalia dicuntur, quia aluntur corpore Christi. 3.148.151.154
- Vide spiritualement nutritionem, quam per communionem acquirimus. infra in v. Corpus Christi. & v. Nutritio.
- Ad fructum communionis percipiendum sufficit Sacramentum sumptum sub vna specie. 3.48
- Accedentibus non indigne ad hoc Sacramentum remittuntur peccata mortalia, quorum non habetur conscientia, neque affectus. 3.532.533.534
- Item prodest illis Eucharistia ad delendam pœnam, quæ remanet luenda post culpam dimissam, similiter ad delenda peccata venialia, & quotidiana. 3.534.535
- Communicare simul debemus. 3.142

Concio.

- CONCIO, seu verbum concionale, quod fingit ex capite suo Calvinus, nullo modo dici potest sacramentale, vel forma alicuius Sacramenti, & ad illius essentiam pertinere. l. 58. sed præsertim l. Controu. à pag. 93. & seq. 97. 104. 111. 112. 3. 487. 490. 4. 68
- Concio aliter est causa gratiæ, & concurrat ad iustificationem, quàm Sacramenta, vide hæresim Lutheranorum. l. 183. & Calvinistarum l. 186. earumque confutationem. l. 187. 189. item l. 203. 206. & seq. Sacramenta verò non iustificare more concionis, sed immediatè efficiendo sanctitatem. vide l. 207

Con-

- Concio non dicitur sanguis verbi Dei. 3.167
 Concionis verba sunt mera signa, neque pendent ab intentione, vt pendent sacramentalia. 1.165.208
 Concionis primarius finis, fidem confirmandi. 4.67
 Concionem habuit Christus post cœnam. 1.97. & III
 Concione finita, Missæ interesse. 3.812
 Concionale verbum non dicitur verbum vitæ; sed consecratorium & forma Sacramenti intelligitur per verbum vitæ. 1.215
 Concionandi, & baptizandi officia distinguuntur, contra Caluinum. 1.98. & III
 In concione bibitur sanguis Christi spiritualiter. 3.165
 Apostoli ratum habuerunt, vt Stephanus, & Philippus, qui non erant Apostoli, concionarentur. 2.45.47

Concomitantia.

- Per naturalem concomitantiam, sub vtraque specie, est totus Christus, & ex vi verborum Sacramenti tantum adest corpus sub specie panis, & sanguis sub specie vini. 3.23
 Concomitantiam damnantes, refutantur. 3.531. & seq. 604
 eorumque argumenta soluntur. 3.544

Concupiscentia.

- CONCUPISCENTIA ex actu coniugali accenditur potius, quàm extinguitur. 5.81
 Concupiscentiæ nomine, & rebellionis membrorum, actus matrimonij turpitude, & immundities dicitur. 5.89

Confessio Sacramentalis.

- De erroribus hæreticorum circa Confessionem. 4.238
 Confessio omnium peccatorum mortalium iure diuino necessaria iis, qui post baptismum in peccata labuntur, quæ veritas probatur ex verbis Domini in Euangelio. 4.242.
 252.262.269.272. & 295
 Confessionem esse iuris diuini confirmatur aliquot argumentis, quæ ducuntur. 4.301.302. & seq.
 Confessio primùm in lege naturæ adumbrata. 4.254
 Clarius in lege Mosis instituta, & præscripta. 4.255. & 258
 Eadem à Christo in Euangelio variis figuris expressa. 4.259.
 260
 Eadem postea promissa. 4.244

- Et à Christo instituta. 4.246.263. item vide 4.306.314.335
- Accedit denique vsus Confessionis peccatorum in specie tempore Apostolorum, nec non exhortatio, & commendatio. 4.226. vsque ad 286
- Confessio quædam visibilis certi peccati in specie in Testamento veteri. 4.258.259. vide etiam 4.116.123
- Confessio quæ fiebat Ioanni, an fuerit singulorum delictorum. 4.74. & 259. fuit tamen figura confessionis quæ Christi Ministris facienda erat. ibid.
- Confessio peccatorum in specie tempore Apostolorum, an fieret priuatim, vel publicè. 4.265
- Confessio peccatorum originem habuit in Ecclesia ante omnia Concilia, Pontificumq; decreta, vnde colligimus rem esse à Deo ipso præscriptam; neque enim præceptum tam arduum populus fidelis ab hominibus admissurus fuisset. 4.269. & 301
- Confessio, quæ fit sacerdoti, est etiam in vsu apud Græcos. 4.269. & 319. & apud omnes Christianos semper fuit in vsu. 4.284
- Confessio sacramentalis necessaria est, cum sit secunda tabula post naufragium. 4.287
- Confessio sacramentalis omnium peccatorum sacerdoti facta necessaria est iis qui conscientiam habent peccati mortalis, vnde tenentur iure diuino pœnitentiam agere, & reconciliationem cum Deo quærere, & medium necessarium ad hanc reconciliationem obtinendam post baptismum est talis Confessio. 4.192. & 242
- Confessio peccatorum debet fieri sacerdoti, ad eum modum, quo morbi ab ægrotis aperiuntur Medico. 4.276.282. & 323. ex qua similitudine sequitur confessionem debere esse omnium peccatorum, & esse iure diuino necessariam. 4.300. similiter, sacerdotes cum sint iudices à Christo ad hoc instituti, nequeunt rectè iudicare, nisi peccata omnia cognoscant. 4.242
- Enumeratio autem peccatorum in confessione, non est impossibilis, neque ad desperationem adducit, neque carnificina vocari potest, quemadmodum eam vocare audent impij hæretici. 4.337. vide supra 4.324. & 335
- Confessio est pars materialis Sacramenti Pœnitentiæ, & pars inte-

- integralis: ea tamen, sine qua essentia Sacramenti non confisteret. 4.104. & 105
- Confessio debet fieri lingua utriusque nota. 1.331
- Confessio non est propriè opus vitæ, sed dispositio ad vitam. 4.200. disponit satisfactionem, & pœnitentia per confessionem nascitur. 4.273
- Confessio à morte liberat, Paradisum aperit, & spem salutis tribuit. 4.22
- Confessio ut ordinatur ad confusionem & erubescenciam, pars dici potest satisfactionis. 4.323
- Confessio peccatorum ad iustificationem hoc tempore necessaria est, quæ tempore Patrum Testamenti veteris necessaria non erat. 4.326
- Remissio peccatorum pendet aliquo modo ab enumeratione quæ fit in Confessione coram sacerdote. 4.268. 336
- Sine confessione aut eius voto, remitti non possunt peccata. 4.326. 327. & 328
- Ad confessionem non requiritur fides aliqua specialis, qua credamus nobis remitti, vel remissa esse peccata. 4.112
- Confessio, & satisfactio multum conferunt ad salutem. quod dicunt scholastici, sed non dicunt (ut mentitur Kemnirius) per confessionem nos mereri remissionem peccatorum, nisi fortè ex congruo, nec substituunt meritum enumerationis, gratuita condonationi. 4.336. 337
- Confessio sacramentalis non tam homini, quàm Deo fit. 4.296
- Confessionis materia sunt verba, quæ gerunt vicem rerum. 1.88. & 90. Actus pœnitentis dicuntur quasi materia. 1.90
- Idem peccatû sæpius potest ad Confessionem adduci. 4.209
- Neque repugnat ut vno die dicantur peccata, & alio die absoluantur pœnitens. 1.229
- Confessionis Ministrum non esse iudicem, sed Præconem Dei, neq; pro potestate absolueret, sed tantum annunciare pœnitentibus indulgentiam, est hæresis Lutheranorum & Calvinistarum. 4.242. contra quam 4.243. vsque ad 252
- Confessionis Ministros esse iudices à Domino in Ecclesia constitutos in causis pœnitentiû, pbat. 4.244. & seq. 248. 2.51
- Minister in hoc Sacramento non vitur nisi verbis. 1.229
- Confessio non sacramentalis.*
- Confessio quæ fit Deo non negligitur in Catholicis. 4.296
- Confes-

- Confessio generalis quotidie recitatur à Sacerdote, & à populo. 4.295. eius vsus antiquissimus. 3.845
- Confessio publica scelerum occultorū, quare sit vetita. 4.289
- Confessione publicæ opponitur à Chrysofomo confessio quæ fit soli Deo in conscientia; sine sono verborum. 4.322
- Vide de confessione quæ fit soli Deo. 4.296.325.333.&336
- Confessionem publicam coram testibus, & tanquam in Ecclesiæ theatro passim carpit Chrysofomus. 4.322-333
- Olim etiam Pœnitentes publici ad Eucharistiam accedere non poterant, nisi Presbytero Pœnitentiario priuatim omnia peccata sua confessi essent; & deinde ad eius arbitrium publicè coram cœtu Ecclesiæ peccata publica detexissent, & pœnitentiam publicam egissent. 4.317.330.331. de pœnitentia publica vide 4.126.& seq. vide etiam v. Peccatum, & v. Sacerdos.

CONFIRMATIONIS SACRAMENTVM.

An sit verum, & proprium Sacramentum.

Hæreses, Blasphemiæ, & mendacia hæreticorum. Controv. pag. 3. 2.146. & seq.

Caluini etiam mendacia, & calumniæ circa hoc Sacramentum præter locum citatum nempe 3.151. & 152. habentur etiam 1. pag. 15. vide quæ dicuntur 1.285 & 286. & 2.354. & 173. quo alio loco ait, Confirmationem esse catechesim puerorum, qui in infantia baptizantur, ibique refellitur.

Probatur veritas, videlicet Confirmationem esse Sacramentum verè, & propriè dictum. Ex Scripturis. 1.54. & 291. 2.152. 153. & seq. Ex traditione, & testimoniis summorum Pontificum. 2.150. Ex testimoniis Conciliorum. 2.161. Ex testimoniis Patrum Græcorum. 1.292. 2.162. Ex testimoniis Latinorum. 1.292. 2.165. qui omnes Patres ex Apostolorum doctrina, & traditione hoc deducunt. vide etiam 2. pag. 168. 169. & 190

Promissio gratiæ, & Spiritus sancti; (quæ est vnum ex requisitis ad constituendam essentiam alicuius Sacramenti) In hoc Sacramento Confirmationis amplissima habetur. 1. 291. 2.151

Confir-

Confirmatio dicitur manus impositionis Sacramentum. 2.
160. & confirmatio intelligitur per manuum impositio-
nem. 2.196

Illa manus impositio non erat quædam oblatio baptizato-
rum Deo, vt in mentem venit Caluino, sed verum Sacra-
mentum Confirmationis. 2.154.155.156

Confirmatio communiter nunc dicitur hoc Sacramentum,
quod tamen Apostolorum tempore dicebatur manuum
impositio. 2.188

Quod si Concilium Florentinum dicit loco illius manus
impositionis dari nunc in Ecclesia Confirmationem, vult
dicere, id ipsum quod Apostoli faciebant, cum dicebantur
imponere manus, facere nunc Episcopos, cum dicuntur
confirmare, vel chrismare. 2.188

Hæc manuum impositio coniuncta fuit cum vnctione, &
signo crucis, simul enim hæc duo fiunt, dum crucis signum
Chrismate pingitur in fronte confirmandorum. 1.291

Patres ponunt essentiam huius Sacramenti in vnctione Chris-
matis, & signaculo crucis in fronte. 2.173. vide 2. à pag. 160.
vsque ad 168

Pro tertio requisito ad Sacramentum aliquod constituendum,
videlicet institutione, & mandato diuino, habemus man-
dati executionem, & traditionem non scriptam, & cer-
tissimam, cui fides habenda est, vt ipsi verbo scripto. 1.54. &
291. 2.154.168. & 189. vide Patres Apostolorum tempore vel
prope, qui expressè dicunt, Confirmationem esse Sacra-
mentum. 2.160.162.196

Confirmationis institutionem probamus, ex eo quod est si-
gnum rei sacræ, cui est annexa promissio gratiæ, quod si-
gnum nullus homo, vel Angelus instituere potest. 5.85

Confirmatio fit Chrismate. 2.170. vide etiam 2.167. & v. Chris-
ma.

Miracula ostensa in confirmationem huius Sacramenti. 2.168

De Materia huius Sacramenti Confirmationis.

Hæretici quid garriant. supra sunt notata loca, vide etiam 2.
176

Chrisma, siue vnctio, materia est Sacramenti Confirmatio-
nis. 2.177

Vtrum

• Vtrum autem requiratur balsamum in Chrismate necessitate medij, an solum necessitate precepti, sunt duae opinionones, & neutra est de fide, vel contra fidem. 2.190

• Materia huius Sacramenti dicitur oleum salutis, quia facimus instrumentum duntaxat applicandae gratiae Christi. 2.194. 195

• Chrisma, quod est materia Sacramenti Confirmationis, prius consecratum, ac benedictum esse debet. probatur ex traditione Ecclesiastica sanctorum Pontificum. ex Conciliis & Patribus. 2.181. 182. 183. vide v. Consecratio.

• Vnctio Chrysmatis ad crucis figuram in fronte hominis baptizati fieri debet, ut sit vera, & proxima Sacramenti huius materia. 2.183. vide etiam 2.174. & Patres pag. 160

De forma & necessitate Sacramenti Confirmationis.

• Forma huius Sacramenti, sunt haec verba: Consigno te signo crucis, & confirmo te Chrysmate salutis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. 2.191. vide 1.86. & 95

• Confirmationis Sacramentum est preceptum, sed non medium ad salutem simpliciter necessarium. 1.120

• Confirmatio necessaria est necessitate medij ad bene esse, posita diuina institutione. 1.111

De effectu Sacramenti Confirmationis.

• Vnus effectus est, quod gratiam conferat gratum facientem, & quidem maiorem, quam ipse baptismus, in ordine ad roborandam animam contra diaboli impetus; sed minorem in ordine ad remissionem peccati, quia non remittit totam poenam. 2.195

• Patres distinguunt Confirmationem a baptismo, & effectum spiritualem ei tribuunt. 2.174

• In Confirmatione datur Spiritus sanctus in maiori plenitudine, quam in baptismo. 2.152. & 158. & est complementum, & perfectio baptismi. 2.200. praesupponit enim totum effectum baptismi & superaddit gratiam copiosorem. 1.311

• Huius Sacramenti effectus significati sunt in illis igneis linguis, quae apparuerunt super Apostolos in die Pentecostes. 2.179

In primitiua Ecclesia post baptismum dabatur per hoc Sacramentum Spiritus sanctus in forma visibili ignis, & quod tunc dabatur visibiliter, nunc datur inuisibiliter. 2.118,158.
& 185

Confirmatio non perficitur nisi in fronte. 2.150

In Confirmatione adscribitur homo ad militiam Christi vt gerat vexillū eius in fronte, & accipit robur & potentiam, vt ex officio pugnet contra Dæmones. 1.270

Alter effectus Confirmationis est Character, quo adscribitur homo in hanc militiam, sicut per baptismum in Christi familiam. 2.195. & 200

Confirmationem imprimere characterem probatur. 1.270. vide 1.272.274. & 277

Hoc Sacramentum propter characterem non potest repeti, si sit semel ritè collatum. 1.270.278.2.196

Confirmatio ponitur secundo loco, vt seruetur ordo temporis quo ex natura sua sumi debet. 3.313

De Ministro, & suscipientibus hoc Sacramentum Confirmationis.

Solus Episcopus est proprius, & ordinarius Minister huius Sacramenti: potest tamen Presbyter ex dispensatione & extraordinaria concessione hoc Sacramentum conferre. 2.160.197.198. & 201

Apostoli vt Episcopi manus imposuerunt, & hoc Sacramentum contulerunt, & Episcopi soli succedunt Apostoli simpliciter, & absolutè: Presbyteri tamen in aliqua re succedunt, sed non in omnibus, neque absolutè. 1.197.199.194

Minister in Confirmatione, quando vtitur rebus, & verbis, etiam Deus vtitur illis. 1.228

Christus nullum confirmauit, & tamen instituit Sacramentum Confirmationis. 5.50

Confirmationis Sacramentum visibile accipiunt mali, sine inuisibili gratia Spiritus sancti. 2.174

Non nisi Confirmatis dabatur Eucharistia. 2.174

De ceremoniis Confirmationis.

Ceremonia que adhibentur in consecratione Chrismatis feria V. in cæna Domini. 2.204

Cere-

Ceremonia qua adhibentur in ipsa collatione huius Sacramenti præter ceremoniam essentialem & gendi, & signandi frontem cruce. 2.205

Coniugium & coniuges.

- CONIUGIVM hominum à coniugiis beluarum quomodo differat. 5.81
- Coniugium solum sine gratia Dei non esse sufficiens remedium contra fornicationem. 5.81
- Coniugium in omni gradu potest à Deo dispensari. 5.264
- Coniugium cum pluribus vxoribus, alioqui illicitum, Dei dispensatione aliquando factum est licitum. 5.138
- Coniugium filiorum Adæ cum sororibus, quomodo fuerat iustum, etiam contra ius naturæ. 5.280
- Coniugium cum vxore fratris defuncti, non prohibitum iure naturæ, sed positiuo. 5.259
- Coniugium verum inter B. Virginem & Iosephum fuisse sine copula carnali. 5.91
- Coniugij Sacramentum duobus modis potest considerari. 5.104
- Coniugij in infidelitate, & post baptismum contracti discrimen. 5.149
- Coniugia iure naturæ, quæ permissa & quæ vetita. 5.263
- Coniunx cur ex latere viri procreata. 5.134
- Coniuges qui altero viuente separantur, vt ducant alium vel aliam, sacrilegium committunt, vt inquit Ambrosius. 5.76. vide etiam 5.78. & 80. coniugium autem vt verum Sacramentū, impiè Lutherus sacrilegium audet nominare. 5.89
- Coniuges Deo placere non possunt eo gradu, quo placere potest virgo. 5.90
- Coniuges saltem ad tempus ex consensu ab actu coniugij se abstinere debent, vt vacent orationi. 5.90. & 171
- Coniuges mutuam beneuolentiam inter se habere debent. 5.70. 72. 73
- Coniugum Christianorum impietas, & mali mores, non polluunt Sacramenti matrimonij sanctitatem. 5.87
- Coniugum Christianorum officia in liberos. 5.81
- Coniugum adulterarum culpis ignoscere, non debet Maritis videri durum. 5.177

Coniu-

Coniugale vinculum quid sit. 1.155
 Coniugali actu quomodo acquiratur gratia, tum ex opere
 operato, tum ex opere operantis. 5.93

Conscientia.

CONSCIENTIAE pax oritur ex remissione culpæ, & ex libera-
 tione periculi mortis æternæ. 4.413

Conscientiæ bonum testimonium consequitur iustificatio-
 nem, & est quasi arrabo futuræ gloriæ. 1.272. 2.66

Conscientiæ stimulus tunc maximè sentitur, cum is placere
 incipit, quem peccando offendimus, & cuius gratiam de-
 sideramus. 4.172

Consecratio Chrismatis.

CONSECRATIO triplex, olei catechumenorum, olei infirmo-
 rum, & Chrismatis. 2.181

Consecratio Chrismatis ab Episcopo. 2.181. & 182

Consecrationem Chrismatis esse speciem magiæ, vel incan-
 tationis, est horribilis blasphemia hæreticorum. vide t.
 108. 109. 2.180. 181. 191. & 204

Consecrari nihil potest sine crucis signo. 2.204

*Consecratio Eucharistiæ, vide infra Verba
 sacramentalia.*

CONSECRATIO necessaria est ad Sacramentum Eucharistiæ
 conficiendum. 3.104

Consecratio Eucharistiæ fit solis Domini verbis : Hoc est
 corpus meum, &c. 490. & seq. item 3.509

Consecratio vt ritè, & sine peccato fiat, requiritur vniuer-
 sum Canonem : fatemur tamen veram esse consecratio-
 nem, quæ solis verbis institutionis fieret. 3.510

Consecratio est opus Dei per Ministrum. 3.488

Consecratio corporis & sanguinis Domini nõ pendet à bo-
 nitate vel malitia ministri consecrantis. 3.350 351. 495

Consecratio non est propriè Sacramentum Eucharistiæ. 3.
 431. 432. & 447

Consecratio nostra est repetitio illius primæ, quæ à Christo
 facta est. 3.492

Consecratio Eucharistiæ ordinata ad communionem fide-
 lium, vel ad sacrificium. 3.715. & 716

H Con-

- Consecratio quare vocetur incruenta latria. 3.715.718
 Consecratio Eucharistiæ rectè sit lingua latina. 1.331.332. &
 seq. 3.816
 Consecratio panis an vocetur res cœlestis. 3.113
 Consecratio, seu benedictio ad Sacramentum faciendum
 pertinet, distributio, & manducatio ad usum. 3.430
 Consecratio Eucharistiæ repeti non potest in domibus ad
 quas defertur. 3.441
 Consecrationis verba necessaria simpliciter. 3.506.507
 Verba consecratoria omnium Sacramentorum. 1.94
 Consecrationis nomine interdum Patres accipiunt totam
 liturgiam, vel certè totam actionem, quam nos Canonem
 vocamus. 3.503
 Consecrationis verbis non fuerunt contenti veteres Patres
 quando sacra faciebant, sed addiderunt alia non scripta.
 3.510
 Consecrationis verbis, vera, & solennis oblatio celebratur.
 3.761
 Consecrationem vocant Patres, preces, inuocationes, gra-
 tiarum actionem, & benedictionem. 3.493.494. & hoc du-
 plici de causa. 3.503
 Consecrationem panis Apostoli habuerunt in præcepto. 3.
 590
 Consecrationes templorum, altarium, &c. quare non sint
 Sacramenta. 1.51
 In Consecratione descēdere Angelorum Choros dicunt Pa-
 tres. 3.762
 Consecrandi potentia maior est, quàm baptizandi. 1.143. vi-
 de 140
 Per consecrationem Eucharistiæ, ex pane fit caro Domini. 3.
 179
 Inuocatur super altare Deus omnipotēs, & Spiritus sanctus
 vt descendat, & transmutet panē in corpus Christi. 3.209
 Per consecrationem sacrificabant Apostoli. 3.761
 Ad essentiam consecrationis non requiritur nisi materia,
 forma, & minister, reliqua non sine peccato omitti pos-
 sent. 3.510
 Ad consecrationem requiritur certa ministrorū ordinatio.
 3.511. & seq.

- Post consecrationem, an Eucharistia rectè dici possit antity-
pon respectu corporis, & sanguinis. 3.205.501.& 502
Post consecrationem etiam olim, ostendebatur populo Eu-
charistia, & cōceptis verbis inuocabatur, fortasse illis ver-
bis, Kyrie eleison. 3.204.493.494.550
De consecranda Eucharistia habemus mandatum in Scri-
ptura. 3.513.514

Consuetudo.

- CONSVETUDO vniuersæ Ecclesiæ perpetua, non potest cum
verbo Dei pugnare, & quanti sit facienda. 1.150

Continentia.

- CONTINENTIA perpetua imperatur Ministris Altaris. 3.
510
Continentia an imperata à S. Paulo. 1.334.337
Continentium status, altior est statu Matrimonij. 5.100
Incontinentibus omnibus lex Christi displicet: nec tamen
propter eos immutanda est. 5.196

Contritio.

- Doctrina Catholica de contritione. 4.134
Varia hæreticorum paradoxa de contritione. 4.135. contra
quæ 136. & seq.
Contritio non est passio, sed actio, & ea libera, non coacta.
4.138
Contritio non est prior fide, neque etiam ipsa attritio nisi
fide præcedente vilo modo haberi potest. 4. pag. 9. & 17
Contritio vt per signa manifestatur, pars est Sacramenti pœ-
nitentiæ. 4.110
Contritio fieri potest vt iisdem verbis detegatur, & Confes-
sio explicetur: veruntamen in illis verbis duo signa sensi-
bilia continentur, & planè aliud est Contritio verbo ex-
pressa, & aliud Confessio verbo explicata. 4.105
Contritio est pars materialis, & integralis Sacramenti pœ-
nitentiæ, & cuius generis partium integralium. 4.10 4.105.
107. vide etiam 114. & seq.
Contritio, & bonus motus cordis in suscipientibus Sacra-
menta. 1. pag. 10. & 12
Contritio sine speciali Dei auxilio haberi non potest. 4.145.
146. & seq.

- Contritio donum est Spiritus sancti. 4.39. item opus Dei est etiam aduersariis consentientibus. 4.144.145
- In Contritione includitur odium, & detestatio peccati præteriti, idque probatur ex Scripturis & Patribus. 4.148. & seq. soluuntur obiectiones. 4.152
- Ad contritionem requiritur explicitum, & formale propositum vitæ melioris. 4.157. & an aliqui sint iustificati sine hoc proposito, sed tantum cum detestatione peccatorum. 4.160.161
- Contritio est dolor de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cetero. 4.159.162. neque erit vera contritio, quæ dolorem adferat de peccato præterito sine proposito non peccandi de cetero. 4.163
- Contritio duritiem, & tumorem, ac proinde peccati affectum secum non patitur, immò ferè semper contritio cum humilitate coniungitur. 4.137. est autem contritio effectus humilitatis, & discussionis, & cognitionis sui. 4.143
- Contritio saltem imperfecta, omnino necessaria est in adultis, necessitate mediæ, ad remissionem peccatorum, & iustificationem obtinendam. 4.167
- De contritione præceptum diuinum extat. 4.138.168
- Contritio Deo gratissima est, & habet promissionem gratiæ & vitæ. 4.138. & 141
- Contritio sola interior sufficit illi ad salutem, qui angustiis temporis, aut alia de causa legitimè impeditus, confiteri, aut satisfacere nequit. 4.116.121
- Contritionem prædicarunt Christus & Apostoli. 4.140.141
- Non requiritur ad eam contritionem, quæ sit futura sufficiens ad remissionem peccati, ut equalis sit magnitudini iræ diuinæ. 4.177
- Dolor de peccatis debet esse summus, saltem (ut Theologi loquuntur) appreciatuè. 4.178
- Non est necesse, ut contritio sit dolor summus intensuè. 4.180
- Non requiritur certus gradus intensiois, neque mora vlla temporis ad veram contritionem. & per veram contritionem potest homo quouis tempore iustificari. 4.181
- Dolor de peccatis offensionis æquari non potest; proportio tamen

tamen seruanda est inter peccata, & dolorem de peccatis.

4.178

Dolor contritionis debet æquare, aut excedere voluptatem quam peccando accepimus. 4.178

Dolor ex contritione susceptus, ad eum vehemens esse potest, ut doloris vehementia, cum scelerum magnitudine æquari, conferri que possit. 4.22

Dolor rationalis, & sensualis in contritione, prior necessario requiritur, posterior non item. 4.23.178

Contritionem, & ceteros actus penitentis, non exigimus perfecte, nisi quatenus vires humanæ à Deo adiutæ se extendunt. 4.31. vide etiam 4.28

Contritio causa est remissionis peccatorum. 4.184 & verius videtur non solum esse dispositionem ad iustificationem, sed meritum etiam de congruo iustificationis. ibidem. vide præterea 4.28.35.114.177.

Vnde, quando contritio, dicitur meritum, precium, satisfactio pro peccato, de merito, precio, & satisfactione ex congruo intelligitur. 4.190

Contritio est antidotus peccatorum, & via ad gratiam, & salutem. 4.144.145

Contritio quæ ex charitate oritur, effectus & proprietates charitatis habet, nempe efficere filios, & amicos Dei, implere legem & rectè viuere. 4.194 & 195

Contritione perfecta, quæ ex fide, spe, & charitate procedit, cum voto Sacramenti suscipiendi, remittuntur peccata ante sacerdotis absolutionem. 4.191.192. & seq.

Contritionis dolor aliquando tam vehemens esse potest in aliquo penitente, ut per eum peccata omnia, quoad culpam, & penam plenissimè deleantur. 4.75.361. & 415

Per actum contritionis ut est opus pœnale, semper aliquid pœnæ temporalis, pro qua satisfaciendum erat, remittitur. 4.361.207

Per contritionem licet pœna æterna sit remissa: verè tamen remittitur etiam per absolutionem sacerdotis, quia in voto, & pacto huius absolutionis remissa fuerat. 4.207.208

Nulla est peccatorum multitudo, vel grauitas, quæ per veram penitentiam non expietur. 1.206.207

H 3

Sol-

- Soluuntur obiectiones, ac de peccato in Spiritū sanctum,
quod irremissibile dicitur, disputatur. 4.212. & seq.
- Contritio imperfecta ex timore pœnæ orta, bona est, atque
utilis. 4.222. & seq. neque dici potest hypocrisis, vel homi-
nes hypocritas facere. 4.222.233
- Dolor iste etiam si aliquo modo extortus dici queat: nō ideo
tamen est malus, neque peccatum auget, sed bonus est, & à
peccato retrahit. 4.230
- Dolor, & odium peccati perfectum est illud, quod ex amore
Dei, iustitiæque procedit, & ideo dolor, siue odium ex ti-
more pœnæ conceptum, non contritionem, sed attritio-
nem vocamus. 4.232

Conuersio ad Deum.

- CONVERSIO ad Deum idem est, ac voluntas placendi Deo per
obseruationem mandatorum. 4.159
- Conuersio ex toto corde est interna & perfecta conuersio. 4.
180.181. & sine mora veniam peccatorum accipit. 4.192.
193
- Conuersio est dispositio quædam, ad quam ex pacto & pro-
missione Dei sequitur iustificatio. 2.38
- Conuersio perfecta ad Deum, quæ includat contritionem
veram, & charitatem, & simul etiam desiderium, seu vo-
tum baptismi, rectè baptismus flaminis dicitur, & baptil-
mum aquæ saltem in necessitate supplet. 2.37. vide ibidem
in quibus conueniat cum baptismo.
- Conuersio ista licet baptismus quoddam sit: non tamen est
Sacramentum. 2.39
- Ad conuersionem plurimum iuuant terrores à lege incussi.
4.110.111
- Conuersio tribus modis fieri potest. 3.366. item condiciones
requisitæ ad veram conuersionem. 3.364. & seq.
- Conuersio vxoris Loth in statuam salis. 3.364.365
- Conuersio aquæ in vinum. 3.419. & 420. item ligni in lapi-
dem. 3.409
- Conuersiones naturales in quo differat à supernaturalibus.
3.366
- Conuersiones, quas Gentiles, à suis Magis factas iactabant,
non fuerunt veræ conuersiones. 3.364

Conuersio panis in corpus Domini, est perfectissima conuersio, & distinguitur ab omnibus aliis mutationibus. 3.

366. 419

Conuersio triplex, productiua, adductiua & conseruatiua. conuersio panis in corpus Christi, est adductiua. 3. 420

Conuersio ista panis in corpus Christi, licet terminetur in subiectum, tamen non est generatio. 3. 419

Subiectum in quo recipitur actio diuina conuersionis panis in corpus Christi, partim est panis, partim corpus Christi. 3. 368. vide omnino quæ dicuntur 3. 412

In conuersione corpus Christi incipit esse in Sacramento, non per mutationem sui, sed per mutationem panis in ipsum. 3. 368

Copula coniugalis.

COPULA coniugalis non est Sacramentum, neque pars essentialis Sacramenti Matrimonij, ita vt sine illa Sacramentum esse non possit; sed tantum pars integralis, & ideo ante copulam, appellatur Matrimonium ratum non consummatum Sacramentum. 5. 91. 92

Copula coniugalis quando subsequitur post sponsalia per verba de futuro, affectu maritali; tunc illa copula tenet vicem verborum, consensum mutuum exprimentium, & ideo ad formam Matrimonij pertinet. 5. 93

Per copulam coniugalem an acquiratur gratia Spiritus sancti ex opere operato, vel ex opere operantis, &c. 5. 93. 94

Cor.

COR & caput, partes integrales hominis, sine quibus essentia hominis consistere non posset. 4. 105

Cor sursum habere debemus. 3. 136

Cor contritum, & cor carneum in Scriptura idem est. 4. 137

Cor lapideum, & cor durum idem est. 4. 140

Cor lapideum auferre, & dare cor carneum, proprium est Testamenti noui. 5. 195

Cor non indurat Deus impertiendo malitiam, sed non impertiendo misericordiam. 4. 226. & 227

Conceptam in corde veritatem extinguere, graue peccatum est. 3. 251

H 4

Corinthij.

Corinthij.

CORINTHIVM incestuosum S. Paulus reprehendit, neq; propriè illum absoluit, sed absolutionem à Corinthiis datam approbavit. 4.76.5.271

Corinthij utebantur vtraq; specie ad Communionem, quia Paulus vel Domini exemplo, vel aliunde ostendit & tradidit licitam esse communionem sub vtraque specie (sed non docuit esse necessariam omnibus.) 3.582

Corinthij reprehenduntur à Paulo, quod quidam ex eis adferrent ad Ecclesiam sumptuosam cœnam, quam sumerent post communionem mysteriorum, & eam seorsim ab aliis, maximè pauperibus absumerent. 3.526.588.809.810. eosdem arguit quasi Pauli nomine Theophylactus. 3.596.597

Hæc Corinthiorum cœna erat illius generis, quod Græci *ἀγάπη* vocabant. 3.617

CORNELIVS Centurio non habuit Sacramentum Confirmationis ante baptismum, sed effectum Sacramenti Confirmationis ab ipso Deo immediatè sine Sacramento. 5. pag. 7

Idem accepit ante baptismū remissionem peccatorū. 4.206

Corpus.

CORPVS VNŪ sumus, quia de vno pane participamus, & quia per baptismum accepimus vnū spiritum. 1.92. 2.64.109, & 132

Corpus nullum existens in loco naturaliter, id est, secundum modum naturæ suæ convenientem, potest esse vbiq; totum. 3.295

Corpus non potest separari à modo suo essentiali, ita vt fiat in se indiuisibile, sed potest à modo accidentario, ita vt non occupet locum diuisibilem. & potest esse alicubi, & locum non occupare. 3.321. & 302. & seq.

Corpus cur possit loco non extendi, spiritus autem non possit. 3.321

Corpus vt circumscriptiuè sit in aliquo loco quid requiratur. 3.297

Corpus vnum in pluribus locis positū habet vnum esse substantiale, sed multa esse localia, & solū ea multiplicantur quæ consequuntur esse locale. 3.299

Corpus

- Corpus trium cubitorum, quomodo possit occupare spatium sex vel nouem cubitorum. 3. 298. 300
- Corpus quibus modis possit esse præsens, & tamen, non tangi nec videri. 3. 124
- Corpus graue non ponderare, coloratum non videri, lucidum non lucere, & calidum non calefacere, de his habentur exempla. 3. 303. 314. & 315
- Corporis castigatio Deo grata est. 4. 362. 363. 364. 378
- Corpori quis honor habendus. 3. 355
- Corpora quæ sunt infra cælum, & quatenus naturaliter existunt, ita sunt in loco, vt pendeant à loco. 3. 318
- Ratio cur corpora non videantur posse esse in pluribus locis simul, non tam est moles quàm vnitas. 3. 289
- Corpora damnatorum ab igne corporali comburuntur, & non dissoluuntur. 3. 313
- Corporum penetratio. 3. 302. & 303

Corpus Christi in sanctissimo Eucharistiæ

Sacramento.

- CORPVS & sanguis Christi adest in Eucharistia post Sacramenti confectionem vnà cum anima, ac diuinitate. 3. 540. 541. idque verè, realiter, & substantialiter. 3. 24. 301. & 302.
- Diuinitas non est per accidens in hoc Sacramento, neq; diuina hypostasis, per accidens autem fortassè esset anima, & sanguis sub specie panis. 3. 560
- Ex verborum Sacramenti, tantum adest corpus sub specie panis, & sanguis sub specie vini, & per naturalem concomitantiam sub vtraq; specie est totus Christus. 3. 23
- Corpus Christi in Eucharistia, ratione specierum siue accidentium, quibus coniunctum est, potest dici, videri, tangi, moueri, attolli, deponi, deferri, collocari in altari, vel in pixide, transferri à manu ad os, & ab ore ad stomachum, item manibus tractari, frangi, dentibus atteri, & manducari, quæ omnia fiunt mediatis speciebus. 3. 27. 29. 265. 267. 377. 391. 407. 408. & 699.
- Corpus humanum, quomodo possit non occupare locum, & proinde sub speciebus modici panis contineri. 3. 133. & 245.

H 5

Corpus

- Corpus Christi quod possit esse in multis locis, aut sub modica specie panis, non oritur ex aliqua dote corporis gloriosi, sed ex infinita Dei potentia. 3. 135
- Corpus vnū posse esse simul in pluribus locis, idq; nō implicare cōtradictionem, præsertim de corpore Christi, vt est in cœlo, & in altari, probatur. 3. 284. & seq.
- Regula cognoscendi quid Deus possit. 3. 280. 281
- Corpus Christi non est in Sacramento localiter, nisi ratione dimensionis panis. 3. 288
- Corpus Christi vt re ipsa præsens adesset in Eucharistia, Deū & voluisse, & fecisse probatur. 3. 323. & seq.
- Corpus Christi, vt in Sacramento re ipsa poneretur, nō fuit necessarium absolute: fuit tamen vtile, & non frustra positum est. idque ex multis similibus probatur. 3. 339. 340
- Corpus Christi in Eucharistia dicitur res cœlestis. 3. 151. 154
- Corpus Christi in Eucharistia, nihil differt à corpore illo, quod in cœlo ab Angelis adoratur. 3. 223
- Corpus Christi simul esse in cœlo & in altari, miraculo tribuitur. 3. 224
- Corpus Christi diuisum est à seipso respectu loci, sed non respectu propriæ substantiæ, siue quantitatis. 3. 297. vide etiam 292.
- Corpus Christi potest esse, & est per Dei potentiam in multis locis; & potest redigi ad vnum solum locum, quemadmodum ante Sacramenti institutionem in vno suo loco erat, & post mundi consummationem in vno solo loco erit. 3. 294
- Corpus Christi incipit esse in altari, vbi antea non erat, non per generationem, nec per motum localem, sed per conuersionem panis in ipsum. 3. 298
- Corpus Christi per conuersionem panis non producit, sed tantum fit præsens. 3. 368. vide v. Conuersio. item corpus Christi succedit substantiæ panis, non producit. 3. 419. 420. vide etiam 366.
- Corpus Christi non est in pane, vt in vase, aut in loco, sed est vt substantia sub accidentibus, excepta informatione. 3. 376. & 391.
- Corpus Christi sub specie panis contentum, verè & propriè est

- est Sacramentum, siue sumatur, siue seruetur in pixide. 3. 423. & sequentib.
- Corpus Christi sub specie panis, eidem corpori in specie sua, siue corpus vt cibus, eidem corpori vt victimæ opponitur. 3. 177. & 178.
- Corpus Christi ex carne Virginis factum, & ex pane factum, sunt vnum, & idem. 3. 420
- Aliud est Christi corpus ex pane conficere, quod sacerdotes faciunt; aliud absolute Christi corpus efficere, quod sacerdotes non faciunt. 3. 419
- Corpus & sanguis Domini, vt sunt sub illis speciebus, signa sunt eiusdem corporis, & sanguinis, vt fuerunt in cruce. 3. 206.
- Corporis Christi dimensiones, in Eucharistia, non cõmenturantur dimensõibus hostiæ, sed existunt sine ordine ad locum, eo ferè modo, quo anima est in corpore. 3. 321
- Corpus Christi in Eucharistia, cadente hostia non proprie cadit, sed locum mutat. 3. 343
- Corpus Domini, & sanguis, sine ordine ad species, non habet rationem Sacramenti. 3. 448
- Corpus & sanguis Domini, etiam præcisè sumpta, non sunt duo instrumenta formaliter conferendi gratiam, sed vnũ, & est eadem virtus in corpore, & sanguine, idque habetur ex coniunctione ad diuinitatem. 3. 560
- Corpus Domini non solum in ore fidelium, sed etiam in altari & vasis sacris, agnoscunt Scripturæ, & Patres. 3. 426. 427. 434. & sequentib.
- Corpus & sanguis Domini, est hæreditas Christi nobis relicta. 3. 601
- Corpus Christi ministratur à sacerdote, quod successit sacrificiis antiquis. 3. 237
- Corpus Christi excellit sacrificiis veterum infinita distantia. 3. 203
- Corpus & sanguis Domini sunt id sacrificium, quod in Missa proptiè offertur, & sacrificatur. 3. 715. & sequentib. & 755.
- Corpus Domini non dati indignis fuit hæresis Berengarianorum quæ refutatur. 3. 350. Calvinistæ etiam dicunt nõ manducari nisi à piis hominibus. 3. 361
- Corpus

- Corpus Christi verè manducatur ore corporali, & nõ solùm ore spirituali per fidem, & gratiam, seu energiam (vt loquuntur Calvinistæ) & effectum: & cõsequenter manducatur non solùm à piis, sed etiam ab impiis. 3. 360
- Corpus Christi non solùm animis nostris, sed etiam corporibus verè coniungitur, ac corporaliter, realiter & propriè sumitur. 3. 91. 107. & 194
- Corpus suum, Christum creare, sanctificare, & diuidere, quomodo hoc intelligere debeamus. 3. 175
- Illa actio, qua corpus Domini super altare ponitur ad Dei honorem, vera, ac realis oblatio est, etiam si verbis non dicatur, offero, vel offerimus. 3. 701. 702. 760. & 817
- Corporis, & sanguinis Domini sacramentalis manducatio & potus habetur in 6. cap. Ioan. 3. à pag. 39. & seq.
- Corporis nomine propriè in forma Eucharistiæ, solùm corpus intelligitur, & nomine sanguis, solus sanguis; nec tamen distrahitur corpus à sanguine, vt initio notauimus in hoc eodem verbo Corpus Christi. 3. 97
- Corporis nomen quomodo accipiatur in illa propositione (Hoc est corpus meum.) 3. 76. & seq. variæ hæreticorum expositiones habentur. 3. 57. 58. eorumque argumenta soluuntur. 3. 89. 90. & 91
- Ex vnione sacramentali panis, & corporis Christi non oritur communicatio idiomatum. 3. 75. & 76
- Corpori Christi quis cultus adhibendus in Eucharistia. vide v. Adoratio. & v. Cultus. vide etiam 3. 121

*Corpus Christi extra Sacramentum
Eucharistiæ.*

- Corpus Christi in Scriptura, nusquam accipitur, nisi vel pro corpore vero, & naturali ipsius, vel pro corpore mystico; pro signo vel figura corporis nunquam 3. 76
- Inter corpus Christi & Deum ipsum duæ sunt differentiæ quoad existentiam in loco. 3. 294
- Corpus Christi potest esse in pluribus locis etiam localiter, & visibiliter. item circumscripiuè, & definitiuè. 3. 297
- Corpus Christi non erat in utero Matris, vel in præsepi vt vi-
tima, sed vt viuens infantulus. 3. 700

Cor-

- Corpus Christi extra Sacramentum solùm spiritualiter mā-
ducatur, quomodo ab impiis manducari non potest. 3.
170.
- Corpus Christi cùm transiit per ianuas clausas, vel se cum
alio corpore penetrauit, vel non occupauit locum. 3. 306
- Corpus Christi post resurrectionem, sole isto cœlesti luci-
dius. 3. 315
- Corpus Christi post resurrectionem, & dum ascendebar in
cœlum, victima dici non poterat, & multò minus nunc,
vt in cœlis uiuit. 3. 701
- Corpus suum iam gloriosum & immortale an indicauerit
Christus maiori reuerentia tractandū, quàm antea. 3. 138
- Corpori Christi in multis, similis & æqualis est, veritas diui-
ni verbi. 3. 251

Creatio.

- CREATIO, quomodo distinguatur à conuersione, & anni-
hilatione. 3. 353. item à generatione. 3. 419
- Creatio mundi an sit opus minus nobile, ac difficile, iustifi-
catione impij. 1. 223. & 230. 3. 264
- Creationis mysterium confertur cum Eucharistia. 3. 291
- Creator, & creatoris filius probatur Christus ex Euchari-
stia. 3. 149. 150
- Creatura an possit vt instrumentum concurrere ad creatio-
nem. 1. 123. 229. & 230
- Creati, quid propriè dicatur. 1. 229

Crux & crucis sacrificium.

- CRUX, signum Christi crucifixi. 3. 210
- Crux semper manere solet in altari, in culminibus, in pa-
rietibus, in vasis. 3. 210
- Crucis Christi figuræ, fuerunt omnia sacrificia vetera. 3.
642. 731. 3. 210. 4. 419
- Crucis mysterium Iudæis scandalum, &c. 3. 344
- Crucis sacrificium, est sacrificium omnium perfectissimum,
& ipso etiam sacrificio Missæ præstantius. 3. 656
- Crucis sacrificium dici potest secundum ordinem Melchi-
sedech ratione ipsius sacerdotis Christi, à quo offereba-
tur. 3. 657
- Crucis

- Crucis sacrificium non fuit impletium figurarum Testamenti veteris, nisi quoad ipsam mactationem, & paucas alias cæremonias. 3. 676
- Crucis sacrificium factum ex immolatione, fuit aliquando, & postea desit esse, nec potest rursus fieri, nisi per nouam immolationem. 3. 701. 722
- Crucis sacrificium quamuis verissimum sacrificium fuerit; non fuit tamen eiusmodi, quale requiritur ad legem, seu religionem constituendam, & conseruandam, qualem in terris vsque ad mundi consummationem Christus esse voluit. 3. 731. 732
- Crucis Christi sacrificium propriè fuit actus religionis. 3. 633
- Crucis sacrificium respectu Christianorù est inuisibile, cum sola fide, non oculis cernatur. 3. 731
- Crucis sacrificij effectus perpetuus. 3. 661
- Crucis sacrificium factum nobis dicitur, quia pro nobis oblatum. 3. 717
- Crucis sacrificium est singulariter propitiatorium. 3. 765
- Crucis sacrificium vim habuit ab initio mundi, & habebit vsque ad mundi consummationem. 3. 765
- Crucis sacrificium fuit meritorium, satisfactorium, & impetratorium verè, & propriè. 3. 775
- Crucis sacrificium, quare fuerit infiniti valoris, sacrificium autem Missæ sit finiti. 3. 777. discrimen inter vtrumque sacrificium. 3. 775. 776
- Crucis sacrificij fructum, vt facilius, suauius, ac plenius consequeremur, placuit Deo varia media instituere, & varia instrumenta iustificationis. 3. 745. 747
- Crucis oblatione, consummatæ fuerunt pœnæ, & afflictiones, quas in cruce Christus passurus erat, & consummata fuerunt Prophetarum oracula, quæ passionem eius prædixerunt. 3. 747
- Cruci inclinatur caput, & incuruantur genua, in signum humilitatis, & reuerentiæ. 3. 839
- In sacrificio crucis, Christus verè se ipse sacrificauit, quia se occidendum obtulit, licet non se ipse occiderit, manibus suis, sed aliorum. 3. 758
- In sacrificio crucis Christus Dominus in silentio oblatione perfecit. 3. 819
- In

In Cruce septem tantum sententias loquutus est Christus, & tot sunt etiam sententiae, quae in canone nostrae liturgiae pronunciantur. 3. 819

Precium infinitum, quod in cruce acquisiuit Christus, quo totus mundus continuè saluari potuisset, quare non nisi quibusdam, & in certa mensura applicari voluerit. 3. 778.

Per Christi crucem omnes homines redempti sunt, & ab omni malo culpae, & poenae liberati per solutionem precij sufficientis. 3. 870

Cultus Dei.

CULTVS merè humanus, & proprio ingenio inuētus damnatur à Paulo. 1. 335

Cultus interior, & exterior, quem Deo debemus, quis nam sit, & quis nobilior. 3. 631. & 734

Cultus proprius Dei, id est, qui soli illi omnium consensu debetur, est sacrificium propriè dictum. 3. 730. idq; est summus cultus, qui Deo tribui possit. 3. 733. & 734

Cultus Iudaici, & Christiani differentia. 1. 338. 339. omnia genera honoris, & cultus, quibus Hebraei Deum colebāt, nunc re ipsa retinent Christiani. 3. 734

Cultus corporis Christi aliquando anteponendus est elemosynis in pauperes. 3. 122

Cultum internum requirebat Deus etiam à Iudæis. 1. 339

Cultu patriae honoratur Deus in oblatione Eucharistiae. 3. 706. 718. 721. 732.

Ad cultum Dei semper ab omni religione, siue vera, siue falsa sacrificia adhibita sunt. 3. 729. 730. & seq.

De cultu Dei in generali tantum nos Christus instruxit. 1. 335.

Doctrina de cultu Dei à quibus petenda necne. 1. 335

S. Cyprianus.

S. CYPRIANVS falsò accusatur à Kemnitio, quòd non fecerit Christum auctorem omnium Sacramentorum. 1. 128. & sine vllò pudore audet eundem sanctum Cyprianum martyrem celeberrimum, Montanistam hæreticum facere. 2. 151

Cypria-

- Cyprianus improbabat Sacramenta tradita ab hæreticis, & schismaticis, id est, ab iis, qui essent extra Ecclesiam: at nõ improbabat Sacramenta tradita à malis ministris intra ipsam Ecclesiam. 1. pag. 8. vide totam eius sententiam explicatam. 1. 148. & seq. item 283. 318. & 2. pag. 46
- Cyprianus ex eo quod in sola Ecclesia Catholica dari potest, & accipi Spiritus sanctus, colligebat Sacramenta hæreticorum non esse vera & rata. contra quod argumentatur Augustinus. 2. 172
- Cyprianus aut correxit errorem suum, aut illum texit vberè charitatis. 4. 173
- Cypriani præcipua causa erroris fuit, quia non distinguebat inter Sacramenta, & eorum vsum, & effectum. 1. 153
- Cyprianum refutari ab Augustino, quòd crederet martyriũ iustificare, eo modo, quo facit Baptismus; est impudens mendacium Kemnitij. Augustinus enim laudat Cypriani sententiam. 2. 31
- Sermones de operibus Cardinalibus Christi; qui habentur inter opera Cypriani, non sunt ipsius. 2. 166. 174

Cyrillus.

- CYRILLVM Hierosolymitanum duo tantum Sacramenta agnoscere est mendacium Kemnitij. 1. 308
- De catechesibus Cyrilli nemo vnquam dubitavit, nisi temerarius Kemnitius, qui etiam dubitavit de fide & probitate illius sancti viri, de quo extat egregiũ testimoniũ. 3. 257.
- Cyrilli Alexandrini quatuor libri in Ioannem periere, quos supplevit Clithoueus. 3. 256

D.

Dæmon.

- DAEMON dare non potest rebus virtutes, sed operatur ad earum præsentiam. Controver. 1. pag. III
- Dæmon si fortè Sacramentum aliquod ministraret, illud iterandum esset. 1. 134
- Dæmones coërcentur per exorcismos. 1. 316. 319. 2. 138
- Dæmones tenentur, & affliguntur ab igne corporali. 3. 295. Dæmo- 313.

- Dæmonibus etiam conuenit terreri. 4. III. 122. & 137
 In Dæmonibus terrendis tribus modis operatur signum crucis. I. 321
 A Dæmonis seruitute liberamur per Baptismum. 2. 99
 Contra omnes insidias Dæmonum, frons est munienda, & armanda signo crucis. I. 274. 321. & 327. vide 2. pag. 139

David.

- DAVID punitus pœna mortis filij, ob peccatum præteritum. 4. 344. 349. 393
 Davidis pœnæ spontè susceptæ. 4. 352. 393. & 396
 Davidis lachrymæ, & dolor. 4. 377. & 447. vide v. Lachrymæ.
 Davidis conuersio, & iustificatio. 4. 161. 425
 Davidis adulterium cum Bersabea. 5. 228
 Davidis uxorem fuisse Abisag non constat. 5. 285
 Davidis vxor gentilis. 5. 233. & quare. 5. 236
 Davidis filia Thamar minus malum existimauit à fratre duci in uxorem, quàm vi stuprari. 5. 285

Deuotio.

- DEUOTIO, & pia affectio interna, conseruatur, nutritur, & augetur cæremoniis Ecclesiasticis. I. 327

Deus.

- DEVS est causa efficiens principalis, in Sacramentis, & omnino independens, in qua est potestas auctoritatis. I. 127. & 177.
 Deus solus potuit determinare quæ ad essentiam Sacramentorum pertinent. I. 113
 Deus non alligatur Sacramentis in iustificatione, sed contra. I. 221
 Deus non aufert hominibus ob eorum peccata, potestatem ordinis, neque iurisdictionis; similiter neque naturales potentias ad opera naturalia, neque supernaturalem potestatem ad opera supernaturalia, in quibus non consistit meritum operantis. I. 151
 Deus est Deus eorum qui sunt, siue sint boni, siue mali, siue beati, siue damnati. I. 255

I

Deus

- Deus sæpe peccatores non punit in hac vita, sæpè etiam iustos affligit, & contrà in rebus bonis, sæpe quibus non est daturus gratiam suam & vitam æternam, dat bona temporalia, & iis quibus est daturus vitam æternam non dat huiusmodi bona. 1. 260
- Deus dicitur proiicere, delere, non videre, non imputare, tegere peccata, & non recordari iniquitatum eorum, quibus amicitiam suam, gratiamque restituit. vide 2. 37. & 4. 157. 183. 393.
- Deus honorandus & colendus animo per actus interiores, & corpore per actus exteriores. 1. 329
- Deus docet & commendat religionem, quæ est pars iustitiæ, & proinde cultum externum, qui est pars quædam religionis. 1. 331. de cultu Dei vide 1. 336. & v. Cultus Dei.
- Deus in multis non habitat, qui cum norunt, & contrà in multis habitat, qui eum non norunt. 2. 65
- Deus in nobis inhabitat per fidem, & charitatem. 2. 77
- Deus est ubique. 3. 115. 116. 294
- Deus simul est in infinitis locis, etsi res est vna eaque simplicissima. 3. 289
- Inter Deum & corpus Christi duæ sunt differentiæ quoad existentiam in loco. 3. 294
- Deus quia ubiq; est, non mouetur cum rebus, in quibus est, nec per se, nec per accidens. 3. 361
- Deus quomodo sit in aliis rebus, & in Eucharistia. 3. 610
- Deus loquutus est olim in ænigmate, nunc autem apertè. 3. 164.
- Deus potest facere, quidquid non implicat contradictionem. 3. 284
- Deus quomodo incipit esse in rebus, quæ de nouo nascuntur in mundo. 3. 298
- Deus per metaphoram obliuisci dicitur, quando non iuuat, & contrà recordari, quando iuuare incipit. 3. 872
- Deus diligendus est propter se, timendus autem propter aliud. 4. 236
- Dei liberalitas, & consuetudo. cum enim diligit, diligendo facit bonum, & pulchrum, infundendo gratiam, &c. 1. 277.
- Dei mandata impossibilia non sunt. 2. 98

- Dei adoratiō non est alligata certo loco. 3. 608
 Dei reconciliatio cum genere humano, fuit proximus &
 principalis finis mortis Christi. 3. 635
 Dei iustitia & misericordia in diuinis literis passim coniun-
 ctæ prædicantur. 4. 358
 Quidquid sumus Dei sumus, & quidquid habemus à Deo
 habemus. 4. 339
 Deo debetur gratiarum actio ob eius beneficia. 1. 141
 Deo quare repugnet habitare in templis manufactis. 3. 132
 Regula inuestigandi quid Deus possit. 3. 280. & seq.
 Deo Patri, & Filio sæpe multa tribuuntur; & tamen ea non
 negantur de Spiritu sancto, licet non exprimaturs tunc
 Spiritus sanctus. 3. 557
 Deo honorem deferre obligamur, ob infinitam eius Maie-
 statem, ob offensam in ipsum commissam, ob beneficium
 acceptum, & ob beneficia sperata. 3. 636
 Deo in signum humilitatis, & reuerentiæ inclinatur caput,
 & genua incuruantur. 3. 839
 Deum esse, colendum esse, inuocandum esse, illi sacrificia
 deferenda, & similia; quæ in genere apud omnes sunt, &
 semper fuerunt eadem, ex bono naturæ sunt. 3. 730
 In Deo tres personæ. 1. 283
 Ad Deum accedens, quid debeat dicere. 2. 66
 Differentia inter instrumenta, quibus utitur Deus, & qui-
 bus utuntur homines. 1. 226. 227
 Deus Mahuzim quis sit. 3. 614. & 615

Diaconus.

- DIACONVS apud Græcos ostendit populo oblata cōtinuè
 post consecrationem. 3. 493
 Diaconus in Liturgiis Græcorum, postquam clamauerat
 Sancta sanctis, arcebantur catechumeni, & peccatores.
 3. 526.
 Diaconi soliti erant canere Euangeliū ex loco altiore. 3. 852
 Diaconi ordinati ab Apostolis. 5. 36. 49
 Diaconi in absentia Episcoporū possunt baptizare, Eucha-
 ristiam dare, reconciliare pœnitentes publicos, prædica-
 re, & ferè omnia munera Episcoporum, & Presbyterorū
 in eorum absentia exercere. 5. 49

- Diaconi primi ex occasione ordinati fuerunt, sed non ex occasione inuentus est ordo Diaconorum. 5. 50
- Diaconi non fuerunt tempore Apostolorum solum ministri mensarum. 5. 51
- Diaconi ab antiquissimis temporibus sunt ministri Altaris. ibid.
- Diaconi primi fuerunt ferè ordinati ad quædam ministeria per manus impositionem, non autem fuerunt ordinati ad legendum Euangelium, quia non erat opus. 5. 59
- Diaconorum character. 5. 50
- Diaconorum consecratio, est ordinatio. 5. 50
- Diaconis nunquam fuit licitum consecrare Eucharistiam. 3. 441. neque vnquam legimus consecrasse. 3. 516. 517
- Diaconos semper coniungit Paulus cum Episcopis. 5. 49
- Diaconatus non includitur essentialiter in Presbyteratu, sicut Presbyteratus in Episcopatu. 5. 47
- Diaconatus materia, est traditio libri Euangeliorum. 1. 49
- Diaconatus an sit verum Sacramentum. 5. 48

Subdiaconus.

- SVBDIACONI poterant ordinari à Chorepiscopis, illis videlicet, qui erant veri Episcopi, non autem illis, qui erant tantum Presbyteri. 5. 53
- Subdiaconi si vxores duxerint in monasteriis includi iubentur. 5. 221
- Subdiaconi non ministrant Eucharistiam, neque facere possunt quæ Diaconi; non pertinent propriè ad Hierarchiam, neque eorum ordinatio habet manus impositionem. 5. 52
- Subdiaconatus an sit Sacramentum. 5. 52
- Subdiaconatus an imprimat characterem. Item habet annexum solenne votum continentia. 5. 52

Dilectio.

- DILECTIO Dei super omnia ex naturalibus viribus haberi non potest. 4. 39. 40
- Dilectio Dei super omnia vltima est dispositio ad gratiã & peccati remissionẽ, & propterea tantum est prior natura, & nullo puncto temporis gratiam præcedit. 4. 197
- Dilectio Dei ex toto corde. 4. 176. 177. 179. & 180
Diligen-

- Diligentes Deum ex toto corde, sine vlla mora, veniam peccatorum consequuntur. 4. 192. 193. & 197
- Dilectio nostra in Deum, mandatorū obseruatio, & dilectio perfecta Dei in nos quæ beatitudinem confert, sunt tres gradus statuti à Domino ad vitam æternam. 4. 198
- Per inchoatā dilectionem Dei, qui disponuntur ad gratiā nondum obtinent remissionem peccatorum, quam obtinebunt per dilectionem Dei super omnia. 4. 199
- Dilectioni, quomodo tribuatur iustificatio. 4. 185

Diuinitas, & res diuine.

- DIUINITAS licet sit vbique, & peculiariter in templis, dicitur tamen verissimè non habitare in templis manufactis. 3. 132
- Diuinitas vbique est præsens: & tamen non sordescit in sordibus. 3. 343
- Diuinitas lædi non potuit ex omnibus Christi passionibus. 3. 344
- Diuinæ res non sunt metiendæ humano iudicio. 3. 127. 128
- Ad diuinam institutionem siue mandatum, per accidēs est, quod sit scriptum, vel non scriptum. 1. 54
- DIUITES difficile saluantur. 3. 304. 305
- Diuitiæ cū in pauperes expenduntur, à pœna liberant homines, quæ sæpe manet dimissa culpa. 3. 871

Diuortium.

- DIUORTIUM est solutio Matrimonij consummati quoad thorum, & cohabitationem, manente vinculo coniugali. 5. 150. 169. 170. & 171
- Hæc solutio fieri potest ex consensu propter altiorem statum acquirendum; & sine consensu ob crimen adulterij, hæresis, & ob inductionem ad peccandum. 5. 151. 170. 171. & 181.
- Diuortium etiam fit ob adulterium viri. vnde libertas diuortii faciendi ob crimen par est viro & vxori. 5. 151. & 171
- Diuortium quoad thorum tantum propria auctoritate potest fieri, quoad cohabitationem verò, non nisi Ecclesiæ iudicio fieri potest. 5. 152

- Diuortium non prohibuit Christus si causa iusta adsit, sed alterum coniugium post diuortium.** §. 173. & 176
Diuortium, seu dimissio vxoris quoad thorum in causa fornicationis à Domino conceditur; quoad vinculum verò non cōceditur; negat autem Dominus licitam esse talem dimissionem quoad vinculum, sine causa fornicationis; id est, posse dimitti vxorem non fornicariam; sed nō dicit esse licitam, si adsit causa fornicationis. §. 165
Dominus enim, solùm expressit vnā speciem adulterij, eamque grauissimam, aliis prætermisissis, quia id requirebat locus, & tempus illius disputationis habitæ cum Pharisæis. §. 161. 166. & 182
Difficultas pro diuortio. §. 166. 167
Diuortium quando iustum est, periculum fornicationis, cui obiicitur dimissus, non imputatur dimittenti, qui vitur iure suo; sed ei qui dedit causam, cur dimitteretur. §. 156
Persona innocens, aut potest non dimittere coniugem, vel certè post dimissionem per diuortium, potest reconciliari; aut cogitur dimittere, nec potest reconciliari. & quid dicatur, semper habet remedium pro continentia; neque illi fit iniuria si diuortium exequutioni mandetur. §. 176. 177. 178.
Diuortium Christianorum nunquam tale debet esse, quin spes reconciliationis maneat. §. 175
Quia vxor est in domo viri, ideo diuortium facit mulier discedendo ab eo, non cum ex domo eiiciendo. & contra maritus quia est in domo sua, diuortium facit dimittendo, non recedendo. §. 172
Diuortium non soluit vinculum matrimonij. §. 169. 170. 171
Diuortium facillimè fieret si vinculum matrimonij solui posset. §. 175
Nullo diuortio aut repudio, sed sola morte, vir & vxor à vinculo coniugij liberari queunt. §. 167. 169
Si post diuortium in causa fornicationis liceret parti innocenti aliud matrimonium inire, etiam nocenti licere deberet, neutri tamen licet. §. 175
Vxore per diuortium separata, priuatur vir vsu cōiugij sine culpa, sed non sine causa: causa autem subest maxima, quia

- quia vinculum prioris manet, & quia Christus prohibet,
& quia fieret iniuria proli, &c. 5. 176
- Post diuortiū cogitur homo esse cœlebs, quia cogitur stare
promissis, quod requirit vinculum matrimonij. 5. 191
- Post diuortium ad alias nuptias transire non licet. 5. 168.
171. 174. 178. & hoc æquè prohibetur viro, ac mulieri. 5.
148. 187. 188. 189.
- Post diuortium aliqui Episcopi concesserunt secundas nu-
ptias, vt ex duobus malis eligerent minus malum. 5. 185
- Post diuortium transiens ad secundas nuptias Fabiola (apud
B. Hieronymum) mortaliter peccauit, licet ex ignorantia
vigoris Euangelij, vel ardore concupiscentiæ id fecerit.
vnde postea publicam fecit pœnitentiam pro hoc crimi-
ne. 5. 186. 187
- Patres Concilij Mileuitani, desiderarunt legem aliquā im-
perialem, qua punirentur seuerè à temporali potestate,
transeuntes post diuortium ad alias nuptias. 5. 189
- Canones, qui loquuntur de coniugio, quod parti innocenti
conceditur post mortem coniugis prioris, falsò assumū-
tur à Kemnitio ad probandum aliud Matrimonium con-
cedi posse post diuortium. 5. 189, 200

Doctrina.

- DOCTRINA vera quæ sit. 3. 284
- Doctrina fidei quomodo examinanda. 1. 144
- Doctrina Ioannis & Christi an fuerit eadem. 2. 128
- Doctrinæ nouitas est primaria conditio hæresis, atque hæc
nouitas quibus coniecturis conuincatur. 3. 323
- Doctrinæ antiquitas est primaria conditio veritatis Catho-
licæ. 3. 323

Dogma.

- DOGMA TA vocantur non quælibet de Deo sententiæ, sed
solum eæ, quæ habent peculiarem difficultatem, siue ad
credendum, siue ad operandum. 3. 64
- Dogmata præcipua non nisi propriis verbis tradi solent in
diuinis literis. 3. 62. 64
- Dogmata ex figuris fabricari possunt, quando ex Scripturis
iuxta communem Patrum consensum intellectis, colligi-
tur explicatio. 3. 654

Durandus.

- DURANDVS** corrigendus, quando dicit, non omnia Sacramenta cōstare rebus & verbis, sed solūm quædā. 1. 85. 86. 87
- Durandus** existimauit characterem non esse aliquid reale distinctum ab anima; quæ sententia vix distinguitur ab hæresi huius temporis. 1. 268
- Durandus** errauit opinando in Eucharistiæ Sacramento substantiã corporis Christi esse absq; magnitudine. 3. 301. vide de hoc & alio errore eiusdem. 3. 306. 309. 311. 346
- Durandus** etiam errauit asserendo solam materiam panis remanere in Sacramento Eucharistiæ. refertur hic error. 3. 346. & refellitur. 3. 351.
- Durandus** asseruit solam Confessionem partem esse materialem Sacramenti pœnitentiæ. 4. 104
- Durandus** voluit Episcopatum idem Sacramētum esse cum Presbyteratu. 5. 44
- Durandus** solūm sacerdotium voluit esse Sacramentum Ordinis. 5. 49
- Durandus** Sacramentum Matrimonij malè dicit esse Sacramentum æquiuocè. 5. 66. & 92. eius argumenta soluuntur. 5. 95. & seq.

E.*Ebion.*

EBIONIS hæresis. Controuer. 3. pag. 541

Ecclesia.

- ECCLESIA** quomodo dicatur sponsa. 1. 295. 5. 72
- Ecclesia** intelligitur per Hierusalem. 3. 682
- Ecclesia** est media inter synagogam, & cœlestem patriam. 1. 244.
- Ecclesia** vera quare non possit esse apud hæreticos. & ex ipsorum doctrina conuincuntur ipsimet affirmare non esse apud ipsos veram Ecclesiam. 1. 288. vide 3. 323. & seq.
- Quædam** quasi notæ, quibus Ecclesia ab aliis sectis distinguitur, sunt cæremoniæ Ecclesiæ. 1. 329
- Ecclesia** potest instituire nouas cæremonias, non quidē ad iustificandum impium, sed ad alios effectus spirituales. 1. 323. vide errores circa hoc. 1. 319. atque hæ cæremoniæ non

- non possunt omitti sine peccato mortali etiã citra scandalum. 1.325. vide v. Cæremonia.
- In Ecclesia ortæ sunt grauissimæ dissensiones propter cæremonias. 1.325
- Ecclesia habet potestatem mutandi & instituendi circa Sacramenta, salua tamen eorum substantia, & saluis iis quæ sunt de iure diuino ordinata. 1.128.3.604.5.288
- Ecclesia Latina semper latinè Sacramenta administrat, idque sapientissimè institutum est. 1.330
- Ecclesia Romana à Petro didicit, qualiter diuina mysteria celebrari debeant. 3.470
- Ecclesia verus tribus modis testatur communionem sub vna specie esse licitam. 3.566. & seq.
- Ecclesia tota offert omnia sacrificia, quæ à sacerdotibus omnibus offeruntur, sed non eodem modo. nan aliqui offerunt solùm habitualiter, aliqui actu, aliqui causaliter, quia causa sunt vt sacrificium fiat, denique Minister ipse offert, vt sacerdos verus, sed ministerialis. 3.771
- Ecclesia sola rectè offert Deo oblationem cum gratiarum actione. 5150
- Ecclesia habet potestatem soluendi, & ligandi. 1.143. 4.45
- Ad Ecclesiæ iudicium pertinent causæ matrimoniales. 5.297
- Ecclesia quomodo possit ordinare de materia Matrimonij. 5.101
- Ecclesia accepit potestatem à Deo coërcendi Dæmones per exorcismos. 2.138.139
- Ecclesia quod ius acquirat super homines. 2.53
- Ecclesia militans est corpus Christi. 3.117
- Ecclesia semper fuit vnū corpus mysticum: non tamen semper eodem Sacramento adiungebatur homines huic corpori. 2.132
- Ecclesia non potest errare in Scriptura exponenda. 3.670
- Ecclesiæ gubernandæ cura, Apostolis, & successoribus commissa. 5.225
- Ecclesiæ, & synagogæ comparatio. 3.733
- Ecclesiæ consensus in aliqua re, est argumentum veritatis nostræ fidei. 3.326

- Ecclesiæ diligentia in controuersia de Eucharistia exami-
nanda & veritate retinenda. 3.327.328.329
Promissio absoluta de fouenda perpetuò Ecclesia. 2.108
Ecclesiam esse, & nunquam interire potuisse probatur. 3.
326.327
In Ecclesia sunt diuersa officia, nec omnia omnibus conue-
niunt. 1.135
In Ecclesia quando adhiberi cœpta sunt instrumenta musi-
ca. 3.843
Quod in omni Ecclesia seruatur, nec in aliquo Concilio in-
stitutum, sed semper seruatum, ac retentum est, id certissi-
mè creditur, ex Apostolica traditione descendere. 3.785
Ingressus in Ecclesiam non est ratio, cur baptismus repeti
non possit. 1.279
Extra Ecclesiam non est salus. 2.55

Eleemosynæ.

- ELEEMOSINAE non sunt sacrificia propriè dicta; sed sacrificia
tantùm spiritualia dici possunt. 3.622.623.631.634.681.
682.687.690.712. & 886. vide v. Sacrificia spiritualia.
Eleemosynæ, & alia quæ fiunt ad peccata purganda, nihil
profunt sine percepto baptismo. 2.107
Eleemosynæ disponunt hominem peccatorem ad reconcilia-
tionem cum Deo. 4.396. & quomodo tribuatur illis vis
iustificandi. 4.164.186.333. & 408
Eleemosynæ sunt subsidium ad redimenda peccata. 4.407.
item eleemosynis possunt redimi pœnæ temporales alte-
rius vitæ. 4.349.350
Eleemosynæ sunt opera satisfactoria. 4.360. & seq. item 3.376
Eleemosynæ sine charitate non profunt ad vitam æternam:
absolutè tamen aliquam adferunt vtilitatem. 4.200
Eleemosynæ à pœna liberant homines, quæ sæpè manet di-
missa culpa. 3.866
Eleemosynis in pauperes aliquando anteponendum esse cul-
tū corporis sui Dominus satis apertè docuit, cum factum
Magdalenæ laudauit. 3.122

Elementum.

- ELEMENTVM quare sic vocetur materia Sacramentorum. 1.
4.50.51. & 87

Elemen-

- Elementum & verbum requiruntur ad Sacramenti effectio-
nem. 3.433
Elementum in Sacramento pœnitentiæ quod sit. 4.67.68.69
Elementi nomine vocatur circumcisio, & cæremoniæ lega-
les à S. Paulo. 1.239
Aliquando in solo elemento, aliquando in verbo, aliquan-
do in utroque est virtus sacramentalis. 1.228

Episcopatus.

- EPISCOPATUS sine presbyteratu nullus est, nec ordo supe-
rior. 5.47
Episcopatus si est Sacramentum à Presbyteratu distinctum,
facile erit defendere Episcopum iure diuino maiore esse
Presbytero, tam ordine quàm iurisdictione. 5.46
Episcopatus est vnus ordo cum Presbyteratu, genere, non
specie. 5.46
Episcopatus includit in sua ratione, & essentia sacerdotium,
loquendo de potestate Ordinis. 5.46. & 47

Episcopus.

- EPISCOPVS est summus, seu primus sacerdos. 5.47
Episcopus non habet, vt possit consecrare Eucharistiã, ex sua
ultima ordinatione: tamen id habet ex alia ordinatione
præcedente, quæ est etiam de essentia Episcopatus. 5.47
Episcopus solus est proprius, & ordinarius Sacramenti Con-
firmationis minister iure diuino, 2.161. & 197. ex dispensa-
tione tamen Presbyteri quoq; possunt hoc Sacramentum
conferre. 2.197.201
Episcopus solus consecrat, & conficit Chrisma. 2.179.181. &
per vnctionem Chrismatis dat Spiritum sanctum. 2.187
Episcopus nomine sacerdotis absolute, à veteribus intelli-
gebatur. 5.44
Presbyteri etiam aliquando intelliguntur nomine Episco-
porum. 5.49
Episcopi, siue Episcopalis ordinatio, Sacramentum est verè,
& propriè dictum. 5.44. & seq.
Episcopi ordinatio, est cæremonia imprimens nouum cha-
racterem spiritualem, & conferens gratiam. 5.44.45
Solennitas in ordinatione Episcopi. 5.45
Episcopi

- Episcopi character integer & perfectus, est maior presbyterali, quia illum includit. 5.48
- Episcopi character siue sit alius à presbyterali, siue idem extensior, & maior, est potestas absoluta, & perfecta, & independens conferendi Sacramenta Confirmationis, & Ordinis. 2.202
- Episcopi soli simpliciter & absolute succedunt Apostolis. 2.199. 3.582
- Episcopi inter Missarum solennia, cum ordinant sacerdotes, pronunciant verba consecrationis alta voce. 3.820
- Episcoporum proprium est iure diuino prædicare: tamen eorum concessione prædicant etiam Presbyteri, & aliquando etiam Diaconi. 2.202
- Episcoporum quædam esse propria Dominus voluit, vt inde eorum eminentia supra ceteros appareret; & quia sic voluit honorare episcopalem dignitatem. 2.203
- Episcopis peregrinis in signum pacis & communionis, antiquissimus fuit mittendi Eucharistiam. 3.434. 449
- Inter Episcopum, & Presbyterum tantum discrimen ponitur à Scriptura, quantum est inter Principem, & eius subditos. 2.202
- Chorepiscopi, alij erant veri Episcopi, sed in aliena diocesi morabantur; alij tantum Presbyteri. 5.53

Epistola.

- EPISTOLAE lectio in Missa. 3.851
- Epistolæ Clemētis Romani, Melchiadis, & Eusebij Emisiani sunt apud nonnullos dubiæ, vel etiam suppositiæ. 2.174
- ESAV non inuenit pœnitentiam. 4.214

Ens, & Essentia.

- ENS & verum, obiectum mentis nostræ. 3.281. 282
- Ens per accidens, & ens per se. 1.40. 41
- Esse, id est, existentia accidentis, distinguitur ab eius essentia. 3.415
- Vltimum sui esse, primum sui esse, primum non esse, & vltimum non esse. hi modi dicendi in quæ cadunt. 3.88
- Essentiæ in indiuisibili consistunt. 3.303
- Est, hæc particula, in illa propositione; Hoc est corpus meum, non accipitur pro significat; sed proprie, ita vt nihil significet,

SACROSANCTVM EUCHARI-
STIÆ SACRAMENTVM.

Quæ conferunt ad hoc Sacramentum, vide in his omnibus locis videlicet v. Accidēs, Caro, Cœna, Communio, Consecratio, Corpus Christi, Manducatio, Panis, Species, & Transubstantiatio.

De vera, ac reali, & substantiali præsentia corporis & sanguinis Domini, in hoc non minùs admirabili, quàm venerabili Eucharistiæ Sacramento.

Præsentia corporis Domini in Eucharistia probatur primò ex solo verbo Dei. 3. à pag. 29. & seq. Secundò ex Patribus. à pag. 137. vsque ad finem 2. libri. Tertiò ex iudicio rationis, toto tertio libro.

Hæreses cõtrariæ huic reali præsentia habentur 3. 12. & seq. & 140. vide etiam 1. pag. 2. 3. 4. 5. 103. 104. 105

Sententia Catholicæ Ecclesiæ est hæc : In almo sanctæ Eucharistiæ Sacramento, post panis & vini consecrationem, Dominum nostrum Iesum Christum verum Deum, atque hominẽ, verè, realiter, & substantialiter sub specie illarum rerum sensibilium contineri. 3. 23

Singula verba huius decreti aliquid continèt quo damnentur hæreticorum sententiæ. 3. 23. & 24

Ex huius Catholicæ sententiæ expositione deducuntur aliquot regulæ de modo loquendi in hac materia. 3. 24. 28. 32

Eucharistia figurata primùm in lege naturæ, deinde in lege Moïsi, & in Euangelio, tum promissa, postea instituta, denique frequentata & commendata est. 4. 353

In institutione Eucharistiæ, est Sacramentum, testamētum, pactum, lex & dogma. 3. 61. 62. & 63. de pacto vide 1. 282

Eucharistiæ celebratio, non est noua institutio Testamenti, sed repræsentatio eiusdem. 3. 100

Propriæ acceptioni verborum Eucharistiæ, seu præsentia Christi in Eucharistia nõ repugnat articulus Ascensionis. 3. 67

Et promissio Spiritus sancti, non fuit contra præsentiam Christi in Eucharistia. 3. 130

In Eucharistia, Christus in propria specie non videtur, nec tangitur, sed in specie aliena. 3. 218

In Eu-

In Eucharistia totum Christum esse, cur non mirati sint Apostoli, & nunc tot millia Catholicorum. 3.91

In Eucharistia non est nuda caro, sed diuinitati vnita, & per Spiritum Dei viua, & viuificans. 3.126

In Eucharistia esse carnē Domini rectissimè probatur, quia Christus est Deus, qui potuit præstare id quod dicebat. 3.190

In Eucharistia est caro illa quæ crucifixa est, & est corpus illud, quod pro nobis ad mortem traditum est. 3. 352. 355. 356. & 357

In Eucharistia quomodo sit Christus, & in aliis rebus Deus. 3.610

In Eucharistia Christi corpus fuisse credimus, etiam ante Christi resurrectionem. 3.135. & 136

Ex Eucharistia probatur vera carnis resurrectio. 3.152. 341

Christus ob omnipotentiam ipsius non concluditur in paxide, aut speciebus panis: tamen totus ibi reuera est. 3.133

Ex iudicio rationis eadem veritas probatur.

Primò, an possit fieri, vt corpus Christi præsens constituatur in Eucharistia. 3.279

Quæ sit regula cognoscendi quid Deus possit. 3.280

Posse vnum corpus simul esse in pluribus locis. 3.284. sol- uuntur obiectiones. 3.293

Secundò ostenditur Deum voluisse, & fecisse, vt re ipsa corpus Domini in Eucharistia præsens adesset. 3.323

Errores Scholasticorum circa mysterium Eucharistiæ. 3.301

In hoc mysterio maximè locum habet dilemma quoddam sancti Augustini. 3.337

In Eucharistia licet sit corpus Domini secundū substantiam: non tamen est ibi eo modo, quo fuit in cruce, nisi per similitudinem. 3.243

Hoc mysterium sola fide comprehenditur. 3.254

In Eucharistia, quomodo sensus fallantur. 3.125

In Eucharistia Christum esse in gloria Patris dupliciter intelligi potest. 3.129

Ad mysterium Eucharistiæ defendendum, satis est, si vnum corpus possit esse quocunq; modo in pluribus locis. 3.288.

289. quomodo autē corpus Christi sit in Eucharistia. 3.301

De

*De modo, ac ratione existentiae Christi in
Eucharistia.*

- Recensentur** variae de hac re sententiae. 3.345. & refelluntur
varij errores. ibid. & seq.
- Ratio proxima**, qua in Eucharistia sit corpus Christi est to-
talis conuersio substantiae panis & vini, in corpus & san-
guinem Domini. 3.363
- Aduersariorum sententiae** negat esse rem permanentem, sed
dicunt esse actionem transeuntem. & hoc est dogma Lu-
theranorum. 3.262. & 422
- Probat** ex verbis institutionis Dominicae, Sacramentum
Eucharistiae esse rem permanentem, & in eo corpus Do-
mini permanentiter existere. 3.423
- Explicatur** quid sit proprie Sacramentum Eucharistiae. 3.447.
vide 1. pag. 89
- Sacramenti** vocabulum si accipiatur amplissime pro omni
signo rei sacrae sanctificantis animam; tunc consecratio
Eucharistiae Sacramentum dici potest. 3.447
- Solae species** panis, & vini non habent integram Sacramenti
rationem. proprie enim, & strictissime accipitur Sacra-
mentum pro signo non solum significante, sed efficien-
te etiam animae sanctitatem, quomodo vox Sacramenti,
non conuenit, nisi Sacramentis nouae legis proprie dictis.
3.447
- Etsi** tam species panis & vini, quam corpus & sanguis Domi-
ni ad essentiam Sacramenti Eucharistiae pertineant; ratio
tamen Sacramenti magis conuenit speciebus, ut continet
corpus, quam corpori Christi, ut est sub speciebus. 3.449.
vide etiam 3.607
- Ratio sacrificij**, nec non pignoris, & alimenti diuini, magis
conuenit corpori Domini, ut est sub speciebus, quam spe-
ciebus, ut continent corpus Domini. 3.449
- Eucharistia** non solum est Sacramentum refectionis, seu mu-
tationis, sed praeterea est memoriale omnium miraculo-
rum, & quasi compendium vitae, passionis & resurrectio-
nis Domini. 3.340
- Eucharistia** est signum, symbolum, representatio, ac ty-
pus mortis Christi; seu carnis & sanguinis, ut visibiliter
in cruce,

- in cruce, illa suffixa, ille effusus est. 1.39.57.139.142.282.3.39.
102.533.540.547.601.602.665.& 672
- Eucharistia quomodo sit signum representans carnem Christi
vt morientem in cruce, & sanguinem vt in cruce effu-
sum. 3.142.& 214
- In Sacramento Eucharistiæ habemus Christum sub signis, &
imagine velatum, in cælo autem videbimus sine vlllo si-
gno. 3.201
- Eucharistiam paradoxum existimarunt infideles. 3.189
- Eucharistiam esse instrumentum excitandę fidei, sicut baptis-
mus, & solum Dei verbum, passim affirmant, & passim re-
futantur aduersarij. 3.151.& 152
- Similiter sæpe respondent ad Scripturas & Patres, quæ pro-
bant veritatem Catholicę fidei, tropicè & figuratè omnia
esse explicanda. 3.47. 60. vel panem esse figuram veri cor-
poris & sanguinis pro nobis traditi, & effusi. 3.79. vel sym-
bolicè Patres loqui 3.217. vel in cælo esse Christi carnem
propriè, in terris autem symbolicè. 3.221. vel carnem Chri-
sti fide tantùm suscipi, nõ ore. 3.72.106.141.151.188.211.232.
240. denique audent etiam dicere Eucharistiam repræsen-
tare corpus Christi; seu in hoc Sacramento esse nudum si-
gnum; seu esse corpus tantùm significatiuè, vel figuram
corporis. 3.208.142.149.164.214.& 363
- Eucharistiam numerari tertio loco, & quare. 1.313
- Illius excellentia super alia Sacramenta. 1.312
- In Eucharistia triplex res sacra demonstratur. 1.37
- Eucharistia, vel corpus Domini, non vocatur fractio, conse-
cratio, distributio, vel manducatio; sed res permanens, id
est, panis consecratus. 3.432
- Eucharistia publicè, & in toto mundo consecratur, & asser-
uatur. 3.119. & 568
- Dominus non iussit Eucharistiam à se consecratam differri
in crastinum, sed postea per Apostolos id iussit. 3.443. 445
- Eucharistia asseruatur in pixide, gestatur, & adoratur, atque
hæc non repugnant diuinæ institutioni, de manducatio-
ne. 3.429
- Conseruatur aliqua pars huius Sacramenti, non, vt non
manducetur, sed vt tempore opportuno manducetur; ni-
mirum vt deferatur ad ægrotos. 4.429.424.441.443

Eucharistia diligenter conseruanda à sacerdote, ne putredo aliqua inueniatur. 3.423. & sub clauibus debet seruari propter abusus. 3.437

Non debent nimis multæ particulæ Sacramenti conseruari. 3.443. 444

De materia Eucharistiæ.

Sitne azymo pane, an fermentato Sacramentum conficiendum. 3.450. & seq. vide v. Azyma.

Vtrum Christus instituerit primo die azymorum Sacramentum Eucharistiæ, an verò ante eum diem. 3.451

Probatur Christum instituisse Sacramentum 14. die mensis, secundum legem, & secundum morem Hebræorum. 3.455. & seq.

Soluuntur argumenta Græcorum, & aliorum, qui quocunque modo eis fauent. 3.463

Eucharistiæ materia panis, & vinum. 5.101

Panis & vinum non concurrunt, vt pars Sacramenti, sed vt subiectum, circa quod agit sacerdos, & in quo recipitur actio consecrantis. 1.90. vide etiam 89

Vinum temperandum aqua in sacro calice. 3.476. vide 1.321. referuntur sententiæ, seu potius errores. 3.474. soluuntur argumenta. 3.481

De forma Sacramenti Eucharistiæ.

Græcorum & Hæreticorum errores de hac re. 3. 486. 487. & sequent.

Solis Domini verbis fit consecratio. probatur exemplo Domini, ac Apostolorum. 3.490. ex traditione Ecclesiæ. 3.493. ex Patribus ibid. & ex ratione. 495

Verbum quod cum elemento Sacramentum facit in Eucharistia, non est concionale, sed consecratorium. 1. à pag. 91. vsque ad 103

Verba respectu rei consecratæ non sunt pars essentialis, sed principium productiuum. 1.90

Verba sacramentalia mutant panem in carnem. 1. 204. vide verba sacramentalia in litera V.

Verba quæ dicuntur in mysterio Eucharistiæ, dicuntur verba benedictionis. 1.101

Eucha-

- Eucharistia fit operante inuisibiliter Spiritu sancto, vel per
 inuocationem Spiritus sancti. 3.234.260.268.271.382
- Eucharistia consecrari dicitur duplici re, cœlesti vna, nempe
 corpore Christi, & altera terrena, nempe accidentibus, quæ
 sensu percipiuntur. 3.151.154. & 448
- Eucharistię consecratio in ordine ad manducationem ordi-
 natur. 3.429
- Ad Eucharistiam conficiendā necessaria est consecratio. 3.104
- In consecratione requiritur præsentia panis. 1.229
- In consecratione Eucharistię non reperitur actio propria, &
 naturalis. 1.226
- In Eucharistia quod Sacramentum facit non sunt humanę
 preces, sed verbum Domini. 3.497.

De Ministro Eucharistię.

Vide v. Sacerdos.

- Hæreticorum sententię. 3.511
- Ad Eucharistiam conficiendam ita necessaria est ordinatio
 sacerdotalis, vt sine ea nullo modo confici possit. probatur
 3.513.515.517
- Præceptum conficiendi Sacramentum Eucharistię, non om-
 nibus Christianis est impositum, sed solis Apostolis, eo-
 rumque successoribus. 3.513.514
- Eucharistia quę conficitur à malo sacerdote, nihil minus ha-
 bet, ab ea, quę conficitur à bono. 3.350.351.495.496
- Per ministros suos quotidie conficit Christus Sacramentum
 Eucharistię. 3.511
- Minister non vtitur nisi verbis in consecratione. 1.226

De fine, seu effectu, vel fructu Eucharistię.

- Eucharistia vt Sacramētum, propriè non est instituta ad pec-
 cata remittendā, sed ad vitam spiritualem per baptismum
 acquisitam, alendam, & conseruandam, quod species ipsarū
 sacramentales testantur. 3.501. & 766. 594
- Eucharistia non habet pro effectu remittere peccata morta-
 lia, quorum homo conscientiam habet. 3.519.523. & 528.
 sed habet pro effectu nutrire animam, & præseruare illam
 à peccatis, & alia quę sequuntur ex augmento gratię,
 & charitatis, quam secum adfert hoc Sacramentum. 3.
 204. item operatur in nobis vt non consentiamus pecca-
 tis.

- tis. 1.204. & dicitur panis quotidianus, quia medicina est
 contra peccata quotidiana. 3.535
 Per rem Sacramenti Eucharistiæ intelligitur gratia iustifi-
 cans, id est, effectus carnis Christi spiritualiter reficientis.
 3.112
 Præsentia Domini in Eucharistia per ineffabilem, atque in-
 uisibilem gratiam. 3.128
 Eucharistia nihil confert si sine fide percipiatur. 1.278
 Eucharistiæ finis, & effectus præcipuus est alere animã non
 corpus, licet per instrumentum corporis sumatur. 3.118. vi-
 de 1.270
 In Eucharistia applicantur Christi merita per modum cibi &
 potus, ad reficiendam & nutriendam animam, & præser-
 uandam à morbis. 3.534
 Vnde dicitur Sacramentum pacis & vnitatis. 3.605
 Per hoc Sacramentum Christus nobis vnitur, non solùm per
 charitatem, sed etiam verè & corporaliter. 3.106
 Per hoc Sacramentum Christus fecit, vt essemus vnum cum
 illo. 3.193
 Eucharistiam sumentes participes fiunt mensæ Domini, & fi-
 unt socij Christi. 3.809
 Per Eucharistiam non solùm commemoramus passionem
 Domini, sed accipimus pignus æternæ gloriæ. 3.169
 Principaliter in Eucharistia repræsentatur corpus & sanguis
 Domini, secundariò autem populi. 3.182
 Eucharistia non potest sumi nisi à baptizatis. 3.664. & non
 potest comedi vtiliter extra Ecclesiam. 3.666
 Eucharistia est refectio, & viaticum peregrinantium ad ve-
 ram patriam. 3.664
 Eucharistiæ Sacramentum diuersum est à Sacramentis cete-
 ris in fine, & effectu aliorum Sacramentorum. 3.528
 In Eucharistia reperitur significatio, & caussalitas. 3.548
 Per hoc Sacramentum quomodo terra dicatur fieri cælum.
 3.221

De vsu Eucharistiæ.

Vfus primarius Sacramenti Eucharistiæ est ipsa communica-
 tio, seu participatio Eucharistiæ. 3. 429. 445. 446. 447. 536.
 & 604

Hære-

Hæreticorum sententiæ habentur. 3.536
 Totus Christus est sub vtraque specie. 3.538
 Tota Sacramenti ratio in vna specie inuenitur. 3.547
 Non maior vtilitas sumitur ex communione sub vtraq; specie, quàm sub vna. 3.552
 Non repugnare diuinis literis, seu cū Christi mandato, communionem sub vna specie. 3.560
 Ecclesia iustis de caussis præcepit communionem sub vna specie. 3.603
 Eucharistiæ ritus apud Lutheranos, & Calvinistas quis sit.

1.293

Eucharistia necessaria necessitate medij ad bene esse. 1.121
 Eucharistia quo tempore cœperit frequentari. 1.55
 Eucharistia qua de causa repeti possit. 1.278

Hoc præceptum ad solos adultos pertinet, qui quidem, aut re ipsa si possunt, aut saltem desiderio, tenentur hoc Sacramentum aliquando percipere. 3.50

Præceptum de Eucharistiæ sumptione ex illis verbis; Accipite, edite, & Hoc facite, &c. licet non obliget omnes: tamen præceptum est, saltem quo iubebantur Apostoli tunc illam accipere, & etiam præceptum est, vt quando sumimus hoc, aut illo modo sumamus. 3.62. vide etiam 3.578

Eucharistiam sumere iubemur in memoriam Dominicę passionis. 3.102. vide 1.39. 57. 139. 142. 282

In Eucharistia an aliquando sit propinatum venenum. 3.411. & 412

Ex Eucharistiæ communicatione monentur fœminæ Christianæ, vt non nubant gentilibus Maritis. 3.156

Eucharistiæ loco dabatur catechumenis panis benedictus. 2. 140

De veneratione Sacramenti Eucharistiæ.

Hæreses habentur. 3.60. & seq.
 Christum in Eucharistia esse adorandum probatur. 3.607
 Christo in Eucharistia esistenti adsunt semper chori Angelorum. 3.129. in eaque Eucharistia colitur Christus. 3.211. & adoratur cultu latræ. 3.448
 Christo in Eucharistia esistenti, non potest exhiberi tale obsequium, quale illi exhibuit Maria Magdalena. 3.121

K 3

Eucha-

Eucharistiam cur tanto honore prosequimur, aquam verò baptismi non item, cum utrumque sit Sacramentum. 3.110
 Eucharistiam simpliciter, & bona fide adorare debemus, & ut sic nullum est periculum idololatriæ. 3.610

De Eucharistia ut sacrificium est.

Eucharistia consideratur ut sacrificium, ut pignus diuini amoris, & ut Sacramentum. 3.547
 Eucharistiæ etiam significatio triplex. 3.547
 Eucharistia aliquo modo est holocaustum, aliquo modo hostia pacifica, aliquo modo hostia pro peccato. 3.552
 Eucharistia ut sacrificium significat Christi passionem. 3.547
 Eucharistia ut sacrificium instituta est ad remissionem peccati. 3.766
 Eucharistia si nihil aliud esset, quàm Sacramentum, non proderet nisi sumenti: at quia est etiam sacrificium, offertur etiam pro salute viuorum, & mortuorum. 3.728
 Eucharistia instituta in cœna, celebratur in memoriam trãsitus Domini per passionem ad Patrem; & in memoriam nostræ liberationis de potestate Satane, quæ per ipsam Christi mortem facta est. 3.663.664
 Eucharistia aliquando intelligitur per Pascha. 3.666
 Eucharistiæ celebrationem Dominus subiunxit post ceremoniam Agni paschalis. 3.664
 Eucharistiæ sacrificium est verum & proprium sacrificium in Ecclesia. 3.680.682.705
 Eucharistiæ sacrificium, per sacrificia ouium, & bouum aliquando intelligitur. 3.682
 In institutione Eucharistiæ Christus ut sacerdos egit, & verè sacrificauit. 3.641. & victima, quam nunc assidue Christus offert, non est aliquid terrenum, sed aliquid cœleste, nimirum sacratissima Eucharistia. 3.660
 Eucharistia est pignus amoris, quatenus significat, & exhibet Christum præsentem. 3.547
 Pignus amoris erga sponsam Ecclesiam. 3.349

Exorcismus.

EXORCISMVS est adiuratio Dæmonum certis precibus facta, ut recedant ab homine baptizando. 2.139. vide 316. 317. 318

Exor-

- Exorcismi ad quod genus cæremoniarum reuocentur. 1.316
 Exorcismi habent spirituales effectus. 1.318
 Exorcismi non gignunt fidem in infantibus, vt somniauit Lutherus. 2.69. & 73
 Exorcizandi sunt paruuli ante baptismum. 1.318
 Exorcizandi officium ordinarium in Ecclesia. 2.139

F.

S. Fabianus.

- S. FABIANVS Papa, & martyr apertè dicit, Christum ipsum instituisse, vt Chrisma conficeretur ex oleo admixto balsamo. 2. 178. defenditur idem sanctus à mendacio Martini Kemnitij. 2.189
 FACERE aliquando accipitur pro sacrificare. 3.696
 FACVLA vna, quomodo posset illuminare totum mundum. 3.299
 FESTI dies, & dies naturales, apud Hebræos diuerso modo considerantur. 3.458.463
 Festi dies additi à synagoga, absque institutione diuina. 1.323. & 341
 Festorum dierum translatio apud Hebræos an fieri poterat. 3.453.454.459
 Festus dies Corporis Christi. 3.445.606.610.611.612
 Festus dies sanctorum Innocentium. 2.33
 De diebus festis fuerunt olim dissensiones in Ecclesia. 1.326
 Nouos dies festos introducere licet Ecclesie, neque vlli inueniuntur in Testamento nouo ab ipso Christo instituti, vel imperati. 3.611
 Die festo solenni Hebræorum fuit occisus Christus. 3.458
 Dies octauus in festis, quæ habent octauam, vocari posset dies festus secundo primus. 3.461
 FIDELIS dicimur ab habitu fidei, non ab actu. 2.77
 Fideles sunt vnum inter se per fidem. 3.191
 Fideles post baptismum propriè dici solent credentes. 4.263
 Fidelibus tantum notum est Sacramentum Eucharistiæ. 3.242

Fides.

- FIDES figurata per herbam hyssopi. 1.196
 Fides in intellectu. 1.270. 2.77

K 4

Fides

- Fides est lumen cordis. 2.77
- Fides est remedium ad salutem necessarium. 2.75
- Fides non potest oriri in mente, nisi ex diuina reuelatione, quæ quidem, aut immeniatè fit à solo Deo, aut per organum verbi prædicati, aut lecti. 2.72
- Fides cordis, & confessio oris. 2.17
- Fides ita est donum Dei, vt neque contritione, quæ ex fide nascitur, neque vlllo alio opere, tanquam ex merito possit acquiri. 4.10
- Fides, quamuis informis, donum Dei est, & est iustificationis initium, & iustitiæ fundamentum. 4.200
- Fides potest esse sine charitate, & proinde homo cum vera fide potest damnari. 2.91
- Fides sola non operatur in martyrio, & pœnitentia. 2.38
- Fides actualis nulla in rigore necessaria est ad baptismum nec suscipientis, nec dantis, nec offerentis. vide hæresim Lutheri, requirentis actualem fidem in paruulis, qui baptizantur. quæ confutatur variis in locis. 1.63.74.99.108.183.216.220. & præsertim. 68.72. & seq.
- Non tamen sine vlla fide iustificantur infantes. 2.73. sed in baptismo infunditur eis habitus fidei, spei, & charitatis. 2.74. & fidei Sacramentum habent, licet non habeant fidem actualem, vnde fidei actualis & propriæ defectum, supplet Sacramentum. 2.62
- Fidei Sacramentum dicitur baptismus. 3.243. & 244
- Non dantur vlli noui motus, & inclinationes similes actibus fidei in baptismo paruulorum. 2.73
- In fide Ecclesiæ baptizantur infantes. 2.78
- Fides aliena, quid proffit infantibus. 2.79
- Fides in adultis requiritur vt dispositio ad Sacramentum fructuosè percipiendum, in eorumque iustificatione. 1.108. 178.180.183.189.209.210. & 220. 4. pag. 9. est etiam dispositio ad baptismum. 1.189
- Fides & motus internus non efficiunt gratiam; sed ipsum Sacramentum vt instrumentum Dei. licet & fides & motus internus in adultis requiratur. 1.178. & seq. & 196
- Fides & pœnitentia requiruntur in suscipiente Sacramenta, & qua de causa. 1.178.180.183
- Fides

- 77 Fides & pœnitentia iustificanc, vt dispositiones, vel vt causæ
75 meritoria de congruo. 1.220
ne, Fides, & pœnitentia cooperantur ad impetrandam remissio-
ga- nem peccatorum. 4.410
72 Fides suscipientis Sacramenta, & rectus vsus. 1. pag. 8. 9. 10. 11.
.17 & 176
na- Fides Sacramenti cum voto eiusdem quando sufficit. 1.216
ac- Fides & Sacramenta quomodo videantur paria. 1.220
10 Fides & pœbitas Ministri non requiritur, vt Sacramenta effi-
nis cacia esse possint. 1.145. & seq. item 179
oo Fides & memoria baptismi suscepti, non dimittit peccata. 2.
fi- 101. 102. 103. 104
.91 Quæ fides requiratur in baptismo. 2.78
38 Fides sine operibus quomodo proffit. 3.340
ec Fides quæ per dilectionem operatur dicitur sola valere, quia
u- sola perfectè iustificat, & saluat. 4.201
ti- Fides quæ petit remissionem peccatorum, & inchoat iustifi-
83- cationem, aliquid valet. 4.201
q. Fides dici potest manus nostra, & quomodo. 1.223
in Fides non dat virtutem mūdandi elemento, sed solūm dispo-
2. nit subiectum. 1.107. 124. & 178
em Sed verbū vt est res spiritualis, & sola fide cognoscibilis dat
let virtutem elemento. 1.107
62 Fides quem locum habeat in negotio iustificationis. 4.37. Si-
44 ne fide non contingit iustificatio. 2.74. 4.49. Hæc proposi-
4- tio: Fides meretur iustificationem, ab Augustino retracta-
73 ta non fuit, vt quidam volunt. 4.190. meretur autem iusti-
88 ficationem de congruo. 4.190
9 Fidei actibus, cum speciali Dei auxilio factis, mereri possu-
1- mus aliquo modo remissionem peccatorum, & gratiam
8. bene operandi. 4.189
i- Fides excitatur per verbum, per scripturam, & concionem. 1.
9 165. & 189. & 210
- Fidei Catholicæ amplitudo & dignitas. 1.14
s Fidei confessio distinguit populum Dei ab aliis. 1.141
6 Fidei dogmata quomodo examinanda. 1.144
Fidei veræ causa est, audire verbum Dei. 1.189
3 Fidei articuli in symbolo Apostolorum. 1.190
Fidei professio exterior Deo placet. 1.329

K s

Fidei

- Fidei æternæ professiones sunt baptisimus, & cœna Domini.
2.62
- Fidei professio est vna ex cæremoniis, quæ fit catechumenis.
2.137
- Fidei contactus, vbi significatus. 3.131
- Fidei nostræ mysteria, quæ Philosophi impossibilia iudicabant, fideles verissima esse credunt. 3.283
- Fidei firmus assensus ad ea omnia, quæ Deus verbo suo reuelauit, pœnitentiam antecedere debet. 4.pag.9.17.&23
- Fidei initium non est ex nobis. 4.190
- Fidei vis maior infidelitate. 2.23
- Fidei nihil tribuitur in scriptura, quod non tribuatur etiam Sacramentis. 1.197
- Fidem solam Hæretici in particulari dicunt esse dispositionem ad Sacramentum Eucharistiæ dignè sumendum, & nihil aliud requiri. 3.518. & seq. & 529. vide quæ dicuntur contra hoc. 3.531
- Item fidei excitandæ instrumentum præter baptisimum, & verbum Dei, volut esse Eucharistiam passim refellitur hæc ipsorum cantilena. vide 3. 149. 150. & 512. & nullum alium fructum requirunt in Sacramentis, præter istam excitationem, vel confirmationem fidei. 3.553.556.& 609
- Item per fidei excitationem quæ fit in concionibus volunt remitti peccata. 4.55.56
- Fidem proponentis auctoritas, miraculis confirmatur. 1.59
- Fidem nõ posse consistere cum vilo peccato mortali, & contra peccata destruere fidem. similiter posse hominem, dum peccat, retinere fidem, & per hoc non amittere gratiam etiam præsentem, sunt variæ hæreses quæ confutantur. 2.89.90
- Fide simpliciter caret, qui in vno articulo hæreticus est. 1.288
- Fide nisi recipiantur nostra Sacramenta, non potest impleri eorum promissio. 1.250
- Fide illustrante credimus Christum Dominum in Eucharistia. 391.242
- Fide & intelligentia, à Deo inspirata, debent accipi verba explicantia, & tradentia res diuinas. 3.127
- Multis mysteriis fidei hoc est commune, vt tantum habemus

- mus ex scripturis esse aliquid, & tamen ignoremus modū.
1.174. vide præsertim. 1.224
- Sine fide virtutum opera, an censeantur bona. 3.114
- Ex fide proderant Sacramenta vetera. 1.229.241. & quomodo
veteres Patres fuerunt iustificati. 1.239.236.250
- Ad fidei exercitium valent cæremoniæ Ecclesiasticæ. 1.327
- Ad fidem confirmandam rerum inuisibilitium, satis est si exter-
num signum verè percipiatur, etiamsi non sequatur effe-
ctus eius signi, vt est res naturalis. explicatur exemplo. 3.401
- Ad fidem prima vocatio. 3.531
- Per fidem etiam homo generatur spiritualiter. 1.284
- Per fidem & charitatem Deus in nobis habitat. 2.77
- Per fidem manducauerunt Christum Patres veteres. 3.38.41
- Operatio, qua mentes nostræ excitantur ad fidem, in men-
tibus nostris est. 3.235
- Initiatio quædam fidei, non est ratio, cur baptismus repeti
non possit. 1.279

Figura.

- FIGURAM corporis sui, quomodo dicatur Christus dedisse.
3.160
- Figuram implere, non est illud ipsum quod lex præscribit a-
gere, sed aliquid aliud ei substituere excellentius, ad quod
significandum figura illa præcessit. 3.665
- Figuræ variis modis per scripturas possunt explicari. 3.669
- Figuræ ac typi aliarum rerum Sacramenta dici possunt lar-
go modo. 1.295
- Figuræ, siue signa, & verba, nullam vim naturalem habent ali-
quid efficiendi. 1.110
- Figuræ non quælibet dicuntur antitypa, sed illæ tantum, quæ
nihil ferè differunt à veritate. 3.204.206. vide 1.36
- In figura omnia contingebant Iudæis. 1.48.195.3.561
- Per figuras, & typos externos legis, sæpissimè in scriptura de-
scribuntur res futuræ, & quando, & quomodo. 3.682
- Figurata verba, vbi locum non habent. 3.60. & seq.
- Figurata testimonia scripturæ, quia possunt variis modis ex-
poni, non faciunt fidem, nisi ex alio loco scripturæ certò
constet, quemadmodum sint accipienda. 3.669
- Figuratum figuræ respondere debet. 3.561
- Filius*

Videv. CHRISTVS.

- FILIVS DEI quomodo vocetur representator. 3. 138
 Filius Dei est in Patre naturaliter per diuinitatem. 3. 190. 191.
 & 192
 Filius Dei secundum Spiritum viuit propter Patrem, quia vi-
 ta Patris, quæ Spiritus est, verè tribuitur Filio. 3. 191
 Filius Dei dedit nobis eundem honorem, quem habet ipse à
 Patre, hoc modo, quia fecit vt essemus vnũ cum illo, per
 mysterium Eucharistiæ, sicut ipse est vnũ cum Patre. 3. 193
 Filium Dei ex Patre generari, sine vlla paternæ substantiæ di-
 minutione, quomodo probet Hilarius. 3. 307
 Ad Filium Dei diriguntur quædam collectæ in Missa. 3. 350
 Filij Abrahæ qui dicantur. 2. 22
 Filij iræ qui dicantur. 2. 21
 Filij qui nascuntur ex coniugio inter fidelẽ & infidelem, quo-
 modo sancti dici possunt. 2. 22. & 23
 Filij licet Patri obedientiam, & reuerentiam debeant: tamen
 quando vsũ liberi arbitrij habent, liberi sunt, & sui iuris,
 non minus, quàm Pater, in iis quæ ad statum vitæ perti-
 nent. 5. 204
 Filij peccant quando sine iusta, & rationabili causa parenti-
 bus insciis, vel inuitis matrimonia contrahunt. 5. 208
 Tribus modis potest intelligi, vt Pater dicatur Filium cogere
 ad Matrimonium. 5. 206
 Filiorum mors quantoperè sentiatur à parentibus. 4. 179. 180
 Pater irritare potest vota filiæ, quæ in domo parentum ha-
 bitat, & adhuc est in ætate puellari. 5. 212
 Filiorum consensus, etiam si solus sit, ad Matrimonium fir-
 mum ac ratum efficiendum sufficit; nec potest à parentibus
 vel Magistratu eiusmodi Matrimonium irritari. 5. 204
 Filios Dei per gratiam nos facit vera Pœnitentia. 2. 102. item
 charitas. 4. 194. & hac de causa discernuntur filij Dei à fili-
 is Diaboli. 4. 194

Formæ.

- FORMA sacramentalis sex modis variari potest. 1. 115
 Forma substantialis introducitur dispositionibus præmissis.
 3. 412. 413

Ultima dispositio ad formas naturales, natura tantum præcedit ipsas formas. 4.197

Formæ solius mutatio dicitur à Græcis μεταμόρφωσις. 3.395

Formam panis, nonnulli impetiti acceperunt externam figuram. 3.354

Formæ verborum nunquam Sacramentum irritum reddunt, nisi re vera desit integritas substantialis: tamē aliunde potest contingere, ut cum sola corruptione accidentali non perficiatur Sacramentū, si is qui accidentaliter mutat formam velit introducere nouum ritum. 1.116

Formas substantiales separatas, ponentes, reprehenduntur ab Aristotele. 3.413

Fornicatio.

FORNICATIO quædam spiritualis dicitur idololatria. 5.137.154.176

Ex causa fornicationis vxorem posse dimitti; duabus de causis Christus dixit. 5.154. & 155

lis qui fornicationis periculum timent, & liberi sunt, dicit Paulus, ut vnusquisque vxorem suam habeat. 5.197

Ob fornicationem spirituales, videlicet infidelitatem, soluitur coniugium inter infideles contractum, quando alter conuertitur ad fidem, quia coniugium illud Sacramentum non erat. 5.184

Fractio.

FRACTIO panis habetur sæpe in scriptura. 3.565. 566. 580. 585. 695. 808. 834

Fractio hostiæ ad distribuendum, & ad significandum ordinatur. 3.814

Fractio Sacramenti ad essentiam sacrificij Missæ non pertinet, sed solūm ad integritatem. 3.757. Item est cæremonia. 3.841

In fractione non consistit Sacramentum Eucharistiæ. 3.427. 428. 431. 432

Fregit panem Dominus vel ante consecrationem, vel statim a consecratione. 3.754

FRATER à fratre cur non distet longius in ordine cognationis transuerso, quàm filius à patre in ordine recto. 5.253

Fractis ad fratrem non esse transitum per patrē in linea transuersa

uersa cognationis, & quomodo eorum distantia sit cognoscenda. ibid.

FRONS est locus pudoris. Ideo datur signaculum crucis in fronte in Sacramento Confirmationis, vt non erubescamus Dominum confiteri. 2.183. vide etiam 2.160.167.177.

191

FRONTIS CHRISMATIO, an sit loco impositionis manuum Apostolorum. 2.188

In fronte perficitur Confirmatio. 2.150.191

G.

Galatæ.

GALATÆ defecerunt à fide semel accepta. 4.77

GEHENNÆ timor, quàm bonus & utilis. 4. 225. vsque ad 230

Gehennæ pœna complectitur pœnam damni, pœnam sensus, & vtriusque æternitatem. 4.342

GENERATIO corporalis & spiritualis. 1.284

Gentiles.

GENTILES quomodo dicantur fuisse sine Deo, sine Christo, sine spe, & sine promissionibus. 1.255

Gentiles viri sancti ante Christi aduentum paucissimi erant. 3.679. vide 1.238. & 255

Gentiles non putabant corpora post resurrectionem supra aërem ascensura. 3.315

Gentiles cognouerunt Deum, sed non sicut Deum glorificauerunt. 3.680

Gentes contraxerunt coniugia in gradibus prohibitis. 5.270

Gentes omnes naturaliter abhorrent à coniugiis iure naturæ prohibitis. 5.279. vide hos gradus. 3.277

Gentiles consueuerant ad aras Idolorum discumbere, & etiam de reliquiis immolatorum domi suæ conuiuium instruere. 3.707

Gentiles ne nostris sacris interessent cauebant olim Christiani. 3.724

Gentiles Monogamiam coluerunt. 5.135

Gentilium sacra irridentur. 1.30

Gentium vocatio ad fidem, 1.290

Genti-

- Ggentium cæremonia mirum in modum differebant à no-
 fris. 1.331
 Ggentium Idolis cur conueniat habitare in templis manu-
 factis. 3.132
 Ggentium idololatrarum sacrificia immunda. 3.680
 Ggentium matrimonia sunt vera, & legitima, & remoto Sa-
 cramēto, paria sunt cum Matrimoniis fidelium, sunt enim
 tantum contractus ciuilis, & in officium naturæ. 5.80. 87.
 & 114
 Ggentium coniugia cum fidelibus. 2.23.24.3.156
 Ggentilibus data lex abstinendi à sanguine & suffocato. 1.324
 Ggentilibus omnibus Polygamia prohibita est saltē post Chri-
 sti aduentum. 5.141.146
 A Ggentium sacrificiis conatus est Apostolus auertere Corin-
 thios. 3.106
 Apud Ggentiles duo genera vxorum. 5.138
 Apud Ggentiles nulla fiebant repudia. 5.176
 De hymno Angelico: Gloria in excelsis. 3.847
 De versiculo, Gloria Patri, & Filio, &c. 3.846
 GGRADVALE cur sic dicatur in Missa. 3.851
 GGRADVS coniugij quinam sint iure naturæ prohibiti. 5.280
 Persona remotior à stipite in linea transuersa cognationis di-
 stat æqualiter ab omnibus personis alterius lateris, perso-
 na verò propinquior inæqualiter. 5.255
- Gratia.*
- GGRATIA propria est Testamenti noui. 4.141
 Gratia Dei multiplex. 4.367. & 407
 Gratia opponitur propriè illis tantum operibus, quæ pro-
 priis viribus liberi arbitrij fiunt. 4.408
 Gratia iustificans comparatur oleo. 1.272
 Gratia iustificans non propriè creatur, sed educitur de poten-
 tia obedientiali. 1.229
 Gratia & virtus Sacramentorum. 1.19
 Gratia iustificans vt præsens demonstratur in Sacramentis. 1.
 377
 Atque hæc sola per Sacramentum nouæ legis essentialiter
 significatur. 1.37
 Gratia quæ datur per Sacramenta à solo Deo est. 1.120
 Gratia

- Gratia quæ datur per Sacramenta, imputanda est virtuti ipsorum Sacramentorum, & institutioni Christi. 1. pag. 7. 1.124
- Gratia distinguenda est à caractere inter effectus Sacramenti. 1.133
- Gratia & iustitia ad nos venit per Sacramenta tanquam per manus, sed diuerso modo. 1.222
- Gratia prima non potest conferri alteri certò & infallibiliter ex meritis vnus. 1.257
- Gratia est effectus principalis Sacramentorum. 1.272. & 279. 3.533. & 555
- Gratia Martyris qualis sit. 2.33.34
- Gratia plus potest, quàm culpa. 2.54
- Gratia iustificationis aut est charitas cum fide & spe, aut quædam alia qualitas cum qua infallibiliter coniunctæ sunt tres illæ virtutes. 2.78
- Gratia baptismi. 2.94. vide v. Baptismus, vbi de effectibus.
- Gratia Spiritus sancti, per manus impositionem, & vnctionem Chrismatis. 2.152.193
- Gratia iustificans est effectus carnis Christi spiritualiter reficientis. 3.113
- Gratia dilectionis, per quam homo vitare potest omnia peccata mortalia, siue omnia mandata seruare, non præcedit, sed simul infunditur cum remissione peccatorum. 4.201
- Gratiæ promissio in Sacramentis. 1.55.56.248
- Gratiæ promissionem non obsignat Sacramentum instar sigilli, neque confirmat instar miraculi ad excitandam & alendam fidem iustificantem. 1.59. vsque ad 63. contra Kementium.
- An Sacramentum conferat primam gratiam. 1.176
- Gratia alia est quæ datur ob dispositionem, alia quæ datur ex vi Sacramenti. 1.180. & 220
- Gratiæ oblatio non fuit eadem in baptismo Ioannis & Christi. 2.116.128
- Gratiæ quilibet gradus sufficit ad implenda mandata. 3.553
- Gratiam in Sacramentis vt in vasis contineri, quomodo intelligendum. 1.14. & 19
- Gratiam significare aliis dandam, non est Sacramenti vt Sacramentum est, sed vt typus rei futuræ. 1.47
- Gratiam non efficiunt fides, & motus internus, sed ipsum Sacramentum. 1.47

- eramentum vt instrumentum Dei, licet & fides, & motus internus requiratur in adultis. 1.177.178.179. & 220
- Gratiam quomodo habuerunt veteres Patres. 1.234
- Gratiam infundendo, Deus hominem diligit, & diligendo facit bonum. 1.278
- Quòd gratiam propriis meritis acquiri dicamus, sæpe nobis falsissimè imponunt hæretici. 4.12.14. & 19
- Gratiæ gratis datæ in peccatoribus interdum inueniuntur. 1.151.2.155
- Gratiarum actio Deo debita ob eius beneficia. 1.141
- Pro gratiarum actione, erant hostiæ in Testamento veteri. 3.753.769. & nunc est nostrum sacrificium Missæ. 3.764. vide etiam 769.770. & 792
- Gratias agere & benedicere, an idem sit. 3.68
- Ad gratiam, in homine est capacitas naturalis. 1.229
- Ad gratiam potest homo redire per veram pœnitentiam. 2.102.108
- Ad gratiam Dei disponi debemus per contrariam actionem voluntatis quam habuimus in peccato. 4.161
- Per gratiam Deus inhabitat in multis qui eum non norunt, vt sunt infantes baptizati. 2.65

Græci.

- GRÆCI idem semper senserunt cum Latinis de numero Sacramentorum. 1.300
- Græci rectè faciunt cum græca lingua vtuntur in administratione Sacramentorum. 1.331. vide 3.817
- Græci conueniunt cum Latinis in veritate transubstantiationis. 3.385.389. sed quæstio est de verbis quibus fiat illa ineffabilis mutatio. 3.389
- Græci contendunt non solum verbis institutionis & consecrationis Eucharistiæ; sed quibusdam aliis precibus confici Sacramentum. 3.478. refelluntur. 3.490.480.481. & seq. & 499
- Quæ sint illa verba, vel illæ preces. 3.478.481.498. & præsertim 499.500
- Græci vna oratione vtramque speciem consecrant. 3.498
- Græci reliquias Eucharistiæ dabant innocentibus pueris manducandas. 3.444

L

Græci

- Græci vsque ad hunc diem seruât Eucharistiam ad integrum annum. 3.568
- Græci reprehenduntur, quòd sacrificium Missæ ex præsanctificatis celebrabant. 3.444. vide etiam 3.451
- Græcorum forma in baptismo exponitur. 1.117. 2.10
- Græcorum & Latinorum controuersia, sitne azymo pane an fermentato Sacramentum Eucharistiæ conficiendum. 3.450. & seq. eorum sententia de fermentato refertur. 3.452. & refellitur. 455. simul cum argumentis. 3.463
- Græcorum voces in nostra Missa quæ sint. 3.847
- Græcorum liturgiæ antiquiores an habeant nomen Papæ. 3.867
- Græcis falsò imponitur, quod solo vino vtantur in Sacramento altaris. 3.475. 479
- Græcos non solere confiteri peccata nisi soli Deo, falsum est. 4.269. 270
- Vsus confessionis priuatæ in Ecclesia Græca. 4.319
- Græcos consentire nobiscum de veritate Sacramenti Matrimonij. 5.82
- Apud Græcos communio præsanctificatorum fiebat in tota quadagesima excepto die Dominico & Sabbatho. 3.572

Gregorius.

- S. GREGORIUS Papa fuit vltimus eorum, qui ad canonem aliquid adiunxerunt. 3.859
- Gregorio apparuit Christus. 3.287
- Gregorij Nazianzeni consilium, quòd Baptismus paruulorû differri debeat vsque ad triennium, non est probatum alijs Patribus. 2.61

H.

Hereses.

- HAERESIS conditio primaria est nouitas doctrinæ, & hæc quibus coniecturis conuincatur. 3.323
- Hæreses quare diu durare non possunt. 1.290
- Hæreses inter opera carnis numerantur. 3.128
- Hæreticæ fraudes. 3.567
- HAERETICI sunt falsi Prophetæ. 1.144
- Hære-

- Hæretici verè caro sunt, & nolunt subiicere iudicium suum
verbo Dei. 3.128
- Hæretici humana ratione omnia metiuntur, & nihil volunt
credere, nisi quod intelligunt. 3.128. vel quod in diuinis li-
teris continetur. 3.312.314.& 514
- Hæretici tanquam indigna & stulta omnia nostra mysteria
irriserunt. 3.342. illis applicatur Domini dictum: Erratis
nescientes Scripturam, &c. 3.343.& alia 344
- Hæretici qua ratione ad conuersionem inducuntur. 4.77
- Hæretici non habent remissionem peccatorum formaliter:
habent tamen ministerialiter. 1.153
- Hæretici an verè baptizent, fuit olim dissensio. 1.326
- Hæretici distinguuntur à Catholicis caeremoniis. 1.328
- Hæretici possunt oleum consecrare, si habent veram ordina-
tionem. 2.183
- Hæretici quare offerre Deo non possint oblationē cum gra-
tiarum actione. 3.152
- Hæretici qui sunt in articulo, fide simpliciter carent. 1.288
- Hæreticorum doctrina recens, & hoc seculo nata. 1.pag.14
- Hæreticorum Sacramēta ab illis collata an rata sint. 1. à pag.
15. & seq.
- Hæreticis facile est sine teste quidlibet asserere, & procliuè ac
familiarè illis est, mentiri. 4.14
- Hæreticos committere peccatum in Spiritum sanctum cre-
dibile est. 4.219
- Apud hæreticos non potest esse vera Ecclesia. 1.289.3.515

Hebræi.

- HEBRÆI tres habent voces, quibus Sacramenta sua signifi-
care solent. 1.29
- Hebræi verèes quomodo iustificabantur. 1.236
- Hebræi habuerunt baptismum in ænigmate, dum transirent
mare rubrum. 3.164
- Hebræi cùm Agnum immolabant luna 14. ad vesperam, ob-
scuritatem suam prophetabant. 3.466
- Hebræi valde se efferebant ad sacerdotium Aaronicum. 3.653
- Hebræi non erant capaces mysterij Eucharistiæ. ideo Paulus
ad illos scribens, non meminit oblationis panis & vini. 3.
653

- Hebræi quo genere honoris, & cultus Deum colebant. 3.734
 Hebræi consecrabantur Deo per Circumcisionem. 1.47
 Hebræi tanquam paruuli sub elementis mundi seruietes. 1.
 239
 Hebræi quomodo manducarunt eandem escam, & biberunt
 eundem potum. 1.257.258.259.& 263.3.35.133.134.249
 Hebræi & Turcæ baptizare possent in casu necessitatis. 1.143
 Hebræi obligabantur ad legem veterem, vsque ad publicam
 promulgationem Euangelij, licet simpliciter lex verus ces-
 sauerit in morte Christi. 2.29.5.170
 Hebræi quare ad memoriam reuocabāt exitum ab Ægypto,
 quando redibant ad pœnitentiam. 2.105
 Hebræi omnia nostra mystefia irriferunt. 3.355
 Hebræi salutando dicebant: Dominus tecum, aut vobiscum.
 3.848
 Hebræi solebant inungere corpora mortuorum. 5.24
 Hebræi tenebantur instituere filios suos in fide & religione
 Dei. 5.86
 Hebræorum baptismata verè tollebant sordes carnis. 1.193
 Hebræorum sacrificia significabant Christi mortem. 1.180
 Hebræorum synagoga cæremonias, & dies festos instituit,
 quos Deus non instituerat. 1.323
 Hebræorum & Christianorum discrimen quoad cæremonias
 attinet. 1.338. & 339
 Hebræorum cœtus dicitur synagoga, quæ tamen erat vera
 Ecclesia antequam Christum negaret. 2.pag.6
 Hebræorum infantes qui ante octauum diem moriebantur,
 an haberent aliquod remedium. 2.24
 Hebræorum mensa cum mensa Domini, & eorum sacrificia,
 cum sacrificio Eucharistiæ, quantum differant. 3.705
 Hebræorum populus habuit sacrificia propriè dicta. 3.733
 Hebræorum consuetudo de sacrificiis pro mortuis offeren-
 dis. 3.783
 Hebræorum cæremoniæ, quædam ipsorū propriæ, quædam
 communes cum Gentilibus. 3.842
 Hebræorum consuetudo confitendi peccatum in specie, &
 cum suis circumstantiis. 4.259

Hebræo-

- 3.734 Hebræorum lex non erat necessaria omnibus; multiq̄ue in-
 1.47 ter Gentes saluari poterant, dum lex vigeret. 5.235
 res. I. Hebræorum Sacramenta qualia. 1.47. 48. & 85. eorum res non
 debent conferri cum nostris, vt imago picta cum homine
 viuo, sed vt viri paruuli conferuntur cū viris perfectis. 1.48
 erunt
 4.249 Hebræis quomodo contingebant omnia in figura. 1.48
 1.143 Hebræis circumcisio est quidem signum quoddam; non au-
 licam tem signaculum iustitiæ fidei, vt fuit Abrahamo. 1.77
 s. cef- Hebræis data circumcisio vt discernerentur ab aliis. 1.244. &
 5.170 seq. 273
 ypto, Hebræis erant Samaritani vt hæretici. 1.152
 2.105 Hebræis non licitum interficere quemquam in die festo. &
 3.355 licuit illis alio tempore blasphemos occidere. 3.457
 cum. Hebræis fuit concessum repudium, quo vinculum Matrimo-
 nij soluebant: sed postea à Domino apertissimè fuit reuo-
 5.24 carum. 5.192. & seq.
 gione Hebræis connubia cum Gentilibus prohibebantur. 5.234. 236
 5.86 Multa in Hebræis tolerari poterant, quorum status puero-
 1.193 rum erat; quæ in Christianis toleranda non sunt. 5.195
 1.180 Non solum cultum externum, sed etiam internum ab eis
 ituit, requirebat Deus. 1.339. 340
 1.323 Ab Hebræis Christiani acceperunt Thuris religionem. 3.843
 onias Cum Hebræis fœdus quod Deus iniit, sancitum est sanguinis
 & 339 aspersione. 3.99. 672. & 673
 vera 452 Apud Hebræos menses omnes numerantur à Nouilunio. 3.
 pag. 6 Apud Hebræos offerebatur ovis viua, & ovis mortua. 3. 755.
 ntur, 760
 2.24 Apud Hebræos summum quid fuit scire cæremonias. 1. 328
 ficia, Apud Hebræos per omne sabbathum adhuc hodie leguntur
 705 in synagogis lectiones ex Prophetis. 3. 851
 733 Apud Hebræos duo genera vxorum. 5.159
 ren- Hebraica seruitus. 1.336
 783 Voces hebraicæ retentæ, sunt Alleluia, Amen, Osanna, Pa-
 dam scha, Sabaoth, Sabbathum, Satan.
 842 HELIAS reliquit Helisæo vestem, & Christus reliquit nobis
 & carnem suam. 3.221
 259 HERODES, qui legem Mosis profitebatur, illam obseruare
 200 tenebatur quo tempore vigeat. 5.272
 L 3 Hero-

Herodis crimen non fuit tantum incestus, sed etiam adulterium. 5. 274

S. Hieronymus.

S. HIERONYMVS amore pudicitiae mirè ardebat. 5. 126

Hieronymus non refutat sententiam Tertulliani & Cypriani, qui dicunt in Confirmatione dari Spiritum sanctum; vt impudentissimè affirmat Kemnitius. 2. 151. 152

Hieronymus omisit literalem expositionē illius loci Ephes. 5. Mundans eam lauacro aquae, &c. & solum exposuit mysticè. 1. 98

Idem exponendus est quando dicit; Homo aquam prebet: Deus autem Spiritum sanctum. 4. 222

Idem quomodo intelligendus quādo dicit in dialogo contra Lucifer. ob honorem sacerdotij fieri, vt soli Episcopi manus imponant, non ob legis necessitatem. 2. 202

Holocaustum.

HOLCAVSTVM fuit præstantissimum sacrificium. 3. 636

Holocaustum significat statum perfectorum. 3. 636

Holocaustum sacrificium dicitur etiam honorarium, cuius finis est solus Dei cultus, atque honor. 3. 733

Holocaustū offerebatur propriè in reuerentiam diuinæ Maiestatis, & ideo totum cremabatur, vt resolutum in vaporem, totum sursum ascenderet. 3. 636

De ratione holocausti erat combustio, 3. 757. 758

Homo.

HOMO multis modis potest esse instrumentum alicuius agentis. 1. 161

Homo in hoc mundo nõ debet quærere certitudinem de sua salute vel iustificatione, infallibilem; quæ non conuenit huic statui. 1. 166

Homo duobus modis ministrat Sacramenta. 1. 217

Homo quibus modis vtatur instrumentis. 1. 226. 227

Homo sapius potest commori Christo. 1. 219

Homo nõ solum per baptismum, sed etiam per fidem & verbum Dei generatur spiritualiter. 1. 283

Homo configuratur Christi passioni per baptismum fluminis. nis.

- nis. vide expositionem locorum Coloss. 2. Consepulti in
baptismo, &c. & Ephes. 5. De lauacro aquæ, & præterea. 2.
pag. 5
- Configuratur similiter per baptismum sanguinis, nempe
Martyrium 2. 32. & per baptismum flaminis. 2. 37
- Homo verè, & propriè non dicitur spiritualis, & immortalis,
sicut verè & propriè dicitur corporalis & mortalis. 3. 75
- Homo factus ad imaginem Dei. 3. 213
- Homo quantum distet à Deo in potentia. 3. 280
- Homo si produceretur à Deo ex nihilo, nõ esset diuersæ ma-
teriæ ab aliis hominibus. 3. 419. 420
- Homines pij semper sunt in timore, & humiliter de se senti-
unt. 4. 207
- Homines nascuntur carnales, & peccatores, & serui peccati,
nec possunt saluari, nisi per Christi passionem certis medi-
is applicatam. 2. 16. & 25
- Homines verè baptizatos, vel semel verè iustificatos, nõ pos-
se amplius peccare, vel excidere à gratia, fuit hæresis Cal-
uini. 2. 87. 88
- Homines polluti non poterant in Testamento veteri edere
de carnibus sacrificij, & de panibus propositionis. 3. 109
- Hominũ imaginatio fallitur in mysterio Eucharistiæ. 3. 409.
- 411
- Ex parte hominum singulorum requiritur generatio, aug-
mentatio, & nutritio. 1. 301

Hostiæ.

- HOSTIÆ pacificæ partim cremabantur, partim manduca-
bantur à sacerdotibus; partim ab iis, qui donauerant. 3. 636
- Hostiæ non solùm pro delicto; sed etiam pacificæ, tum pro a-
ctione gratiarum, tum etiam votiuæ pro beneficio impe-
trando. 3. 769
- Hostiæ adductio ad sacrificium, idem valet, quod oblatio. 3.
643
- Hostiæ meliores nunc offeruntur, quàm in antiquo Testa-
mento. 3. 660
- HUMILITAS præcipitur. 1. 297. 298
- Humilitas & innocentia commendatur in statura pueri. 2. 51

Humilitas Christi in baptismi Ioannis susceptione. 2. 131
 Humilitas & sui cognitio, contritionem parit. 4. 142. & 143

Hymnus.

HYMNICANTUS. 3. 842. Hymnus Angelicus. 3. 848

HYPERBOLICAE loquutiones quæ sint. 4. 391

HYPOCRATICVM est id, quod non fit ex corde, ac sincere.
 4. 233

HYSSOPVS fidem significat. 1. 196

I.

S. Iacobus.

S. IACOBVS non instituit Sacramentum extremæ vnctio-
 nis, sed hortatur ad vsum illius Sacramenti. 5. 10

Eius epistola canonica est. 5. 9

Idioma.

IDIOMATVM mutua communicatio nõ fit inter Christum
 & accidentia panis in Sacramento Eucharistiæ. contra eos
 qui dicunt vnionem Christi cum accidentibus panis esse
 hypostaticam. 3. 28. 29

Idiomatum communicatio non est inter naturas vnitas, sed
 in solo supposito communi. item est mutua, & non solum
 communicat nomina naturarum, sed proprietatum. 3. 75

Idiomatum communicatio non oritur ex vnione sacramen-
 tali panis & corporis Christi. 3. 75

Idololatria, & Idolum.

Propter peccatum Idololatriæ totus populus in captiuita-
 tem Babylonicam ductus est. 4. 418

Propter peccatum adorati vituli multa hominũ millia in-
 terfecta sunt. 4. 346. Idololatrarum pœna. 5. 270

Idolorum cultus ex corruptione naturæ est. 3. 703

Idolorum artifices ad sacerdotium, vel diaconatum promo-
 ti, reprehenduntur à Tertulliano. 3. 158

Idolium erat locus, vbi erat Idolum. 3. 707

Idolothyta Gentiles comedebant. 3. 706. 707. 709. 809. vide
 1. 262

Ieiun-

Ieiunium.

IEIUNIUM actus religionis dici potest. 1.315. ad quod genus
cæremoniarum reuocetur. 1.316

Ieiunium vt cetera quæ fiunt ad peccata purganda, nihil pro-
sunt sine percepto baptismo. 2.107

Ieiunium est opus satisfactorium. 4.342

Ieiunium multum confert ad orationem. 3.838

Ieiunium sabbathi Romæ seruabatur tempore S. Augustini.

1.317

De ieiuniorum temporibus fuerunt olim diffensiones in Ec-
clesia. 1.326

Ieiunium debet seruari ante sumptionem Eucharistiæ, vel ce-
lebrationem Missæ. 3.835

Ieiuniis possunt redimi pœnæ temporales alterius vitæ. 4.349

Ieiunare, est Domino administrare. 3.704

IGNIS diuina virtute aliquando non calefecit. 3.315

Ignis corporalis quomodo comburat corpora damnatorum,
& non dissoluat. 3.313

Ignis nomine potest intelligi Spiritus sanctus in linguis i-
gneis, vel ignis purgatorij, vel ignis diuini iudicij, vel ignis
tribulationum. 1.191. 2. pag. 8. 118. & 180

Imago.

IMAGO quæ è regione respondet exemplari, appellatur an-
titypon. 3.206. vide 1.36

Imagini quando censeatur fieri iniuria. 3.109. & 158

Imagines depictæ aut sculptæ, repræsentant ratione figuræ,
aut formæ, aut colorum. 3.214

Contra imagines inuehuntur Caluinistæ: & tamen postea sa-
cilegium esse volunt indignè sumere figurata (vt ipsi blas-
phemant) corporis Christi, quod ea iniuria in Christum
ipsum redundet. 3.108. vide similia 3.143. 171. & 211

Immolatio.

Vide v. Oblatio.

IMMOLATIO non est sola Passio Christi, sed etiam conse-
cratio & oblatio Eucharistiæ. 3.664

Immolatio noua nunc requiritur, vt Christi corpus incipiat
esse victima; cum victima per immolationem crucis facta
deserit esse victima. 3.701. 709

L 5

Immo-

- Immolationes** dicuntur sacrificia ex rebus inanimis, sed solidis, ut ex farina, pane, sale, thure. 3.635
Immolatio ibi fieri dicitur, ubi animal viuū occiditur. 3.760
Immolatus est semel tantū Christus cruentè, & in propria specie, nunc autem non propriè, sed per representationem immolatur. 3.718
IMMUNDITIAE legalis expiatio. 1.256
IMPII non sunt membra viuā corporis mystici. 3.114
Impiis post conuersionem, impietas non nocet ad obtinendam & conseruandam gratiam Dei; licet pœnam temporalem, quæ remanet dimissa culpa, secum ferant. 4.393.416

Impœnitentia.

- IMPOENITENTIAM** aliquando esse speciale peccatum, aliquando circumstantiam peccati. 4.173
Impœnitentes grauissimè accusantur in scripturis. 4.169
IMPOSSIBILIVM, conditionalis voluntas haberi potest. 4.155
IMPOSTORES, qui se nomine Christi venditabunt, cauendi. 3.118
INCANTATIONES Magicæ in duobus damnantur. 1.109

Incarnatio.

- INCARNATIO** Verbi dicitur Sacramentum pietatis. 1.290
Incarnationis mysterium confertur cum mysterio Eucharistiæ. 3.290. vide 3.53. & 249
In Incarnatione Deus sibi vniuit naturam nostram. 3.190
Ad Incarnationis fidem pertinent illa verba: Ego sum panis vitæ, &c. 3.53. & 54
INCENSVM quare adhibetur in Missæ sacrificio. 3.834
Incensi nomine significatur oratio. 3.682. 690. 691. & 843
INCLINATIO corporis, & genuum incuruatio in signum humilitatis. 3.840
INDVLGENTIAE conceduntur habentibus contritionem, cum proposito confessionis sacramentalis suo tempore faciendæ. 4.195
Indulgentiæ non soluunt nos diuinis præceptis, sed faciunt, ut pro iis pœnis, quæ nobis per indulgentiam condonantur, non teneamur præcepto illo, de faciendis dignis pœnitentiæ fructibus. 4.403
Indulgentiam sumentes debent esse in statu gratiæ. 4.196
Infans.

Infans.

- INFANTES non ponunt, nec possunt ponere obicem incredulitatis ad susceptionem baptismi. 1. pag. 9. & 10
- Infantes dum baptizantur, non habent actualem fidem, neq; ullos novos motus, & inclinationes similes actibus fidei, & dilectionis. 2. 72. 73. vide hæresim Lutheri qui non erubuit affirmare infantes actu credere dum baptizantur, passim refutatam. 1. 63. 75. 100. 108. 183. 216. 220. 2. 68
- Infantes non iustificantur sine vlla fide, sed in baptismo illis infunditur habitus fidei, spei, & charitatis. 2. 75. 76
- Infantes actu credunt, partim re ipsa dum baptizantur, partim aliena fide. 2. 77
- Infantes verissimè per verbum in Sacramento mundantur, etiam si non valeant corde credere, & ore confiteri. 1. 108. 182
- Infantes verè mundantur etiam si baptizentur, vel offerantur ab infidelibus. 1. 108. 2. 73
- Infantes baptizantur in fide parentum, vel Ecclesiæ. 1. 108. 2. 78. & verissimè, atque efficacissimè baptizantur. 1. 333
- Infantes baptizantur in remissionem peccatorum. 1. 199
- Infantes baptizandi etiam ante octauum diem; si vitæ periculum immineat, vt peccati remissionem accipiant. 1. 202
- Infantes pereunt si absque baptismo de hac vita recedant. 2. 16. 19. 59
- Neque enim datur illis aliud remedium præter baptismum. 2. 16. 25. 26
- Infantes cum baptizantur incipiunt esse fideles, & intrant in Ecclesiam, & ad quid obligentur. 2. 21. 54. 55. 77
- Infantes Iudæorum qui ante octauum diem moriebantur, an haberent aliquod remedium. 2. 25
- Infantes aliqui an sint baptizati à Christo, à Ioanne, & à Paulo. 2. 58
- Infantes habent fidei Sacramentum per quod saluantur. 1. 215. 2. 62
- Infantes quomodo fidem profiteantur. 2. 62. & quomodo induunt Christum per baptismum. 2. 63
- Infantes fiunt spirituales per Sacramentum spirituale. 2. 63. 67
- Infantes quomodo sint fratres Christi, & nostri. 2. 65
- Infan-

- Infantes vocis eiulatu, & motibus corporis reluctantur baptismo, quia non intelligunt, quid agatur ibi. 1.63. & 2.73
- Infantes non solum non obligantur ad communionem reipsa, sed nec in voto explicito, cuius non sunt villo modo capaces, sed tantum in voto implicito, quod votum infantes habendum baptizantur. 3.52
- Infantes dum baptizantur ius accipiunt ad Eucharistiam percipiendam. 3.52
- Infantes hoc ipso quod renascuntur in Christo, appetunt cibum renatorum; suo tamen loco, & tempore percipiendum. 3.52
- Infantes non communicant spiritualiter, nec sacramentaliter in re, sed sacramentaliter in voto implicito. ex quo sequitur, ut non sit omnino idem illis baptizari, & communicare. 3.52
- Infantes non obligantur ad præceptum sumptionis Eucharistiæ per illa verba (Nisi manducaueritis, &c.) quia non egent conseruatione vitæ, cum eam non possint amittere sine vsu rationis. 3.50
- Infantibus parentum voluntas est illis loco rectæ rationis, quam habere deberent, si essent adulti. 2.56
- Infantibus sufficit fides aliena, & aliorum consensus, sicut eis obfuit peccatum alienum. 2.59.67. & quid prodest illis fides aliena. 3.80
- Infantibus in baptismo nomen imponitur. 2.142
- Infantibus in infantia baptizatis cum peruenerint ad annos discretionis, quid præscribant rerum omnium nouatores hæretici. 2.147
- Infantibus infunditur occulta gratia, cum baptizantur. & ipsi baptizari illis est credere. atq; in illis post baptismum habitare dicitur Deus. 2.75
- Infantibus licet imperfectis, quomodo conueniat Sacramentum quod est perfectum. 2.63
- Infantium exemplo efficacissimè probant Catholici, Sacramentorum efficaciam non pendere ab vlla qualitate suscipientis. 1.181
- Infantes prædestinatos sine baptismo saluari ineptissimè dicunt Calvinus, & Martyr. 2.20.26. & 75
Infan-

- Infantes esse baptizandos probatur contra Anabaptistas. 2.
50. & seq. 52. 57. 59. 60
- Infantes tunc recte vocari, cum in numerum vocatorum ad-
scribuntur. 2.55
- Cur tot infantes perire sinat Deus, cum sine sua culpa non
baptizentur. 2.25.26
- Consilium aliquorum de differendo baptismo infantium
vsque ad triennium, non sequuntur Patres. 2.60
- In infantibus propter incapacitatem non potest seruari ille
ordo, vt prius doceantur, deinde baptizentur. 2.57. vide ex-
positionem illius loci Matth. 28. Euntes docete, &c.
- In infantibus baptizatis inhabitat Deus; cum tamen infantes
Deum non norint. 2.65
- In infantibus baptismus mortificat peccatum. 2.66
- In infantibus baptismus efficit testimonium bonæ conscien-
tiæ fundamentaliter tantum. 2.66
- Infantis ætas idonea ad regnum cœlorum. 2.52

Innocentius III.

- INNOCENTII Papæ III. laus. 1.266.267
- Innocentij III. tempore inuentam esse transubstantiationem
falsissimè aduersarij iactant. 3.377.385
- Illumque Confessionem instituisse crassissimè mentiuntur.
4.307
- An aliquando idem opinatus sit Christum nullis verbis con-
secrassè. 3.498
- SS. INNOCENTIVM dies festus. & eorum Martyrium. 2.33.
34.54. & 78
- INTELLECTVS humani imbecillitas. 3.282
- In intellectu an possit contingere error in particulari appre-
hendendo vnum pro alio. 3.409
- Intelligendi facultas est potentia, quæ per diuinam poten-
tiam potest tolli ab homine, absque eo quod desinat esse
homo. 3.319. & 320

S. Ioannes Baptista.

- S. IOANNES Baptista exultauit in vtero. 2.80
- Præcurfor Domini fuit. 2.123
- Efficacissimè prædicabat. 2.120. & prædicabat baptismum
Pœnitentiæ, id est, quod incitabat, & inuitabat ad pœniten-
tiam;

- tiam; quam qui agerent vt oporteret, consequerentur remissionem peccatorum. 2.129. vide supra v. Baptismus.
- Pœnitentia quam prædicauit Ioannes Baptista non fuit Sacramentum, quia defuit illi verbum absolutionis, confessioni peccatorum adiunctum. 4.74
- Confessio tamen, quæ illi fiebat, fuit figura confessionis, quæ Christi Ministris facienda erat. an illa confessio esset omnium peccatorum in specie, & quare fiebat simul cum baptismo Ioannis. 4.259.260
- Ioannes non imposuit finem legi, illam abrogando, sed imposuit finem, quia fuit ipse vltimus Propheta veteris Testamenti. 5.271.& 272
- Ioannis Baptistæ, sanctitas, & vitæ asperitas. 4.363
- Ioannis mors incidit in ipsum initium cōiugij Herodis cum Herodiade. 5.271
- Ioannis doctrina nō fuit eadē cum doctrina Christi, nisi in eo sensu, quod nihil contrarium Christo docuit Ioannes. 2.128
- Ioannis baptismus in quo differebat à baptismo Christi. 1.55. 56.188.189. vide v. Baptismus, vbi de hac differentia.
- Ioannem Baptistam à Christo baptizatum non leuis est coniectura: certum est autem, eum à Christo saltem spiritu baptizatum, quod si non fuit baptizatus aqua, non est mirum, quia mortuus est, antequam lex de baptismo Christi obligaret. 2.133
- S. IOANNES Apostolus, & Euangelista sacerdotio functus est. 3.75.725.726
- Ioannes Euangelista non solet ea repetere, quæ alij Euangelistæ scripserunt; nisi fortè cū aliquid circa eandem historiam addendum iudicat. 4.58
- Ioannes Euangelista pro quodam adolescente in multa crimina delapso, se longo ieiunio maceravit. 4.391
- IRIS est signum commemoratiuum. 1.78.79. non est Sacramentum. 1.233.234. vide similia. 1.17.& 51
- Iudas.*
- IUDAS non vt membrum Diaboli, sed vt instrumentum Christi Sacramentum administravit. 1.156
- Iudas etsi reprobus: tamen baptizabat, nec rebaptizabantur quos ille baptizauerat. 1.152
- Iudas solo corpore comedit cibum Eucharistiæ. 3.53
- Iudas

- Iudas non habuit tres Pœnitentiæ partes, quas Catholici in Sacramento Pœnitentiæ requirunt. 4.124
- Iudæ socij qui sunt. 3.122
- IUDICIS corpus, sensus, prudentia & voluntas sunt instrumenta Regis. 1.161
- Iudicum imperia efficacia. 1.162
- Iudicare & discernere dogmata cuius sit. 1.140.144
- IUDICII futuri timor. 4.224. & seq.228
- In die iudicij siue vniuersalis, siue particularis, nulla erit utilis pœnitentia. 4.213
- In die iudicij omnia peccata nostra à Satana in medium proferentur. 4.276
- IULIANVS apostata, etiam sine vera fide, & deuotione signo crucis est adiutus. 1.322

Iuramentum.

- IURAMENTVM aliquando idem est, quod Sacramentum. 1.31
- Iuramentum Dei, & nostrum, in quo differant. 1.73
- Iuramentum licet sit de re mala absolutè: tamen mutatis circumstantiis potest variis modis honestari. 5.257.258
- Iuramento quando uti liceat. 1.73
- Iuramento Dominus confirmauit oportere manducari ipsius carnem. 3.43
- IURISDICTIONIS, & ordinis potestas non aufertur hominibus à Deo, ob eorum peccata. 1.151
- IUS naturæ continet duo genera præceptorum. 5.142.143

Iustificatio.

- IUSTIFICATIO ab hæreticis tribuitur soli fidei sine Sacramentis. 1.69.70.121.128.183. & seq.212. vide v.Fides.
- Iustificatio quam in Sacramentis accipimus, non tribuitur dignitati, aut merito operis nostri; sed institutioni diuinæ, & operi Christi. 1.126
- Iustificatio fit à Deo, à verbo, à fide, à Christi passione; sed diuerso modo. vide I. pag.9.10.11.& 13.177.& 222
- Iustificatio quæ fit in Sacramentis, vtrum fiat in vltima parte sensibili, an verò in instanti illo quo finitur actio sacramentalis. 1.223.230
- Iustificatio ex opere operato conuenit non solum baptismo fluminis, sed etiam sanguinis, videlicet Martyrio. 2.33
- Iustifi-

Iustificatio ex opere operantis conuenit baptismo fluminis.
2.35-37

Quam vim habeant iustificandi Martyriū & Pœnitētia. 2.28
Ad hoc vt iustificent nostra Sacramenta debent habere annexam promissionem absolutam gratiæ. 1.248

Veteres Patres quomodo iustificati. 1.234-338

Vetera sacrificia non iustificabant. 1.237.238

Iustificatio quam recipit aliquis, dum percipit Sacramenta, multa continet, ex parte Dei, Christi, Ministri, suscipientis, & Sacramenti. quid autem propriè, actiuè, proximè, & instrumentaliter efficiat gratiam. 1.177

Causæ instrumentales iustificationis sunt Sacramenta, & hoc ex opere operato. 1. à pag. 173. vsque ad 231

An Minister Sacramenti habeat in se vim efficientem respectu iustificationis. 1.163

Actio Ministri est illa qua vtitur Deus tanquam instrumento ad iustificandum. 1.227. vide de hac actione, quæ sit, & quomodo eleuetur à Deo ad attingendum effectum supernaturalem. 1.228. & 229

Iustificatio Sacramentorum, non est per excitationem fidei, more concionis, sed immediatè efficiendò sanctitatem. 1.207. & seq. vide 1.217. quomodo dicatur homo iustificari per ministerium Sacramentorum.

Iustificatio formalis per fidem, cum est perfecta, & viua. 1.216
In iustificatione quomodo concurrant fides & Sacramenta. 1.220

Iustificatio actiua, est Sacramentorum. fides verò, & pœnitentia iustificat vt dispositiones, vel vt causæ meritoria iustificationis de congruo. 1.220

Iustificatio adultorum non contingit sine fide. 2.75.4 pag. 9. 37.38

Parulos autem iustificari in fide parentum, vel Ecclesiæ, quomodo sit intelligendum. 2.78

Iustificatio per Christum latius patet, quam iustificatio per Baptismum. 2.109

Iustificationis quæ fit in baptismo tres effectus. 1.272

Iustificatio per propriam, & nobis inhaerentē iustitiam. 2.109

Inter ea, quæ ad iustificationem disponunt, ponitur primo loco fides. 4.112

Actus

- Actus pœnitentiæ, qui est à Spiritu sancto ad iustitiam nos disponit, & suo modo causa est iustificationis. 4.188
- Ex operibus cum auxilio Dei speciali factis, possumus mereri aliquo modo iustificationem, & gratiam benè operandi, ante iustificationem autem, nulla agnoscuntur merita, nisi mala. 4.189
- Iustificatio prima per Baptismum, & secunda per pœnitentię Sacramentum in quo differant. 4.359.376.390.409. & 411
- Iustificatio lapsorum post baptismum, est vera peccatorum remissio, & reconciliatio. 4.409
- Iustificatio impij per baptismum, & Pœnitentię Sacramentum peccata remittit per Christi merita, præcedente fide, & Pœnitentiã, ac Deo corda excitante, & adiuuante, vt serio conuertantur, & pœnitentiã, vt oportet, agant. 4.76.78
- Iustificatio nostra pender à virtute sanguinis Christi, siue cum baptizamur, siue cum reconciliamur, siue cum potamur, sed per diuersa externa signa, atque aded Sacramenta. 4.87. neque iustificamur ex vi satisfactionis nostræ. 4.412
- Iustificationis varia instrumenta. 3.746.747
- Iustificatio potest contingere per solam contritionem. 4.110.115
- Meritum de condigno sequitur iustificatum, non autem præcedit iustificandum. 4.190
- Iustificatio, & remissio peccatorum ad hoc vt obtineri possit ab adultis, necessaria est necessitate medij contritio, saltem imperfecta. 4.167.168
- Ad iustificationem vera charitas sufficit, quæ charitas sine vera contritione, in eo, qui peccati mortalis cõscientiam habet, nullo modo existere potest. 4.171
- Per actum dilectionis, in quo contritio virtute continetur, in duobus casibus quis potest à peccatis occultis iustificari. 4.172
- Quouis momento possunt homines per verã pœnitentiã iustificari. 4.182
- Iustificatio finis est Pœnitentię. 4.114.118
- Pœnitentiã à peccatis, & mandatorum observatio in voto scilicet, & proposito, via quædam est ad iustificationem. 4.158

M

Iustificari

- Iustificari potest homo per veram pœnitentiam cum voto Baptismi, antequam baptismum reipsa percipiat. similiter potest iustificari per veram pœnitentiam cum voto Sacramenti suscipiendi, ante sacerdotis absolutionem. 4.191. 192. & seq.
- Iustificationis ordo an bene enumeretur. 4.198
- Iustificationis mundatio comparatur rebus verè, & propriè mundis. 1.194.2.85
- Iustificationis causa est cœrctio. 4.184.185. & seq. vide etiam 4.120
- Virum autem iste actus pœnitentiæ, vt etiam fidei, & dilectionis sit tantùm dispositio, & non meritum neque de condigno, neq; de congruo; vel sit dispositio, & meritum de congruo. 4.185
- Iustificationis varij modi enumerantur, vt Baptismus, Martyrium, &c. 4.333
- Iustificationis propriæ certitudo infallibilis, non est huius vitæ. 1.166
- Iustificationis iam acceptæ sigillum accipere quid sit secundum Calvinum. 1.192
- Iustificatione hominis solis precibus fieri, fuit hæresis Melchalianorum. 1. pag. 3. & 183
- Iustificationem sequitur testimonium bonæ conscientia. 1. 272
- In iustificatione Deus nō est alligatus Sacramentis, sed contra, Sacramenta sunt alligata Deo. & sine Sacramentis potest Deus iustificare. 1.221
- In sua iustificatione fideles cooperantur Deo. 1.230
- Homo iustificatus, quod non possit ampliùs excidere à gratia, fuit hæresis Caluini. vide 2.88
- Homo iustificatus per gratiam Dei, non solùm potest implere legem, sed etiam aliqua alia opera Deo gratissima facere, quæ imperata non sunt. 4.380.399
- Opera bona quæ sunt post iustificationem, nō omnia sunt inter partes pœnitentiæ numeranda. 4.114
- Iustitia.*
- IUSTITIA & peccatum simul habitare non possunt. 2.86
- Iustitia, & gratia ad nos venit per verbū & Sacramenta, tanquam per manum Dei, & quomodo. 1.222
- Iustitia

- Iustitia quæ in actionibus versatur duplex est. 4.339
 Iustitia perfecta & absoluta inter Deum, & homines esse non potest. 4.339
 Iustitiæ potentialis officium est compensare iniuriam Deo factam, vt inde reconciliatio consequatur. 4.163
 Iustitiæ vita viuere incipimus per Christi resurrectionem. 1. 215
 IUSTVS quomodo ex fide viuat. 1.212
 Iusti fuerunt multi ante Christi aduentum. 1.238
 Iusti aliquando affliguntur, & peccatores non puniuntur. 1.260
 Iusti quotquot fuerunt ab initio mundi, ob sacrificij crucis participationem iusti fuerunt. 3.731
 Iusti etiam indigent, vt Christus eos quotidie lauet à peccatis venialibus. 1.297
 Iustorum pœnitentia. 4.115. 120.
 Iustis iustitia non prodest post auersionem à Deo. 4.393. 416
 In iustis & sanctis timor Gehennæ locum habet, & laudatur. 4.224. 225. 226. 227

K.

Kalendarium.

- KALENDARIJ error ante correctionem. 3.454
 Kalendarij accommodatio apud Hebræos, vt nunquam accidat dies prima azymorum feria II. vel IV. vel VI. 3.454. 460. & seq.
 KYRIELLEISON. 3.204. de huius inuocationis antiquitate posita in sacrificio Missæ. 3.847

L.

Lac.

- LAC dici potest, potus cibalis, qui & sitim, & famē sedat. 3.557
 Lactis & mellis, seu vini delibatio post baptismum, non est amplius in vsu hæc cæremonia. 2.145
 LACHRYMÆ pro satisfactione. 4.371. 358
 Lachrymæ Dauid. 4.421
 Lachrymæ Petri. 4.420
 Laici si tentent cōsecrare Eucharistiam nihil efficient. 3.513. 514. 515. & 516

- Laicorum ius ad communicandum à Prælatiſ datuſ. & ab
iſdem tollitur, & modus præſcribitur. 3.591
- Laicis, & populo datur cibus ſpirituſ, qui eſt integra, &
totalis refeſtio, & virtualiter continet cibum & potum. 3.
549.552.562. & populus nihil perdit ſumendo tantum v-
nam ſpeciem. 3.552
- Laicis prohibetur tangere, & ſeruare ſacra vaſa. 3.517, & 569

Latro.

- LATRO ſaluatus eſt ſine baptiſmo aquæ. 1. 127. neque tamen
baptiſmo caruit. 4.205
- Latro bonus fide & cõuerſione cordis ad Deum iuſtificatus
eſt. 2.31.39. & 62. eiſque contritio quæ fuerit. 4.165
- LAVRENTIUS Valla, veluti præcurſor quidam Lutheranae fa-
ctiõnis videretur fuiſſe. 4.41
- LAZARI hiſtoria fuit figura Confefſionis, & Abſolutionis ſa-
cramentalis. 4.260.261.262
- LEO vario modo conſideratus in ſcriptura, modò bonam,
modò malam habet ſignificationem. 3.481

Lepra.

- LEPRA, vt neq; vllus alius morbus corporaliſ; iuſta cauſſa eſt
diuortij inter coniuges. 4.256
- Lepræ corporaliſ cum lepra ſpirituſ, videlicet peccato,
comparatio. 4.244.286
- Leproſi cogebantur in Teſtamento veteri ſe ſacerdotibus
ſiſtere. 4.254
- Lex de purgatione leproſi, non merè politica, ſed maxima ex
parte cæremonialiſ erat. 4.257

Lex.

Vide v. Præceptum. & v. Teſtamentum.

- LEX omniſ habuit materiã Sacramentorum determina-
tam à Deo. 1.114
- Lex vetuſ cur dicatur Moysiſ. 1.129
- Lex vetuſ vt à noua diſtinguitur non habet promiſſionem
gratiæ. 4.114
- Similiter non iuſtificat, eſt litera occidens, dicitur in ſer-
uitutem geſtaſſe, denique dicitur vetuſ teſtamentum

- Lex vetus quare dicebatur iugum. 1.336
- Lex vetus vsque ad Christi mortem vim suam retinuit, & in morte Christi cessauit, illique finem imposuit Christus, illam abrogando, vnde non amplius obligat. 2.28.5.168. 170. & 271
- Lex vetus toto tempore Ioannis viguit. 5.272
- Legis veteris & nouæ comparatio. 3.733
- In lege veteri fuit facta restrictio Matrimonij quoad personas contrahentes. 5.86
- In lege veteri permissione Dei licita erat Polygamia & libellus repudij. 5.86
- Leges de Matrimonio quæ erant cõmunes populo Iudæorum, non debent esse communes nobiscum. 5.288
- In lege veteri quomodo dicatur fuisse vmbra; imago in Euangelio, & veritas in cœlestibus. 3.200.201
- Lex N O V A dicitur iustificare, vel conferre gratiam, dicitur spiritus viuificans, libertatē afferre, & nouum Testamentum. 1.250.4.141
- Lex Euangelica quando est condita, & quando cœpit obligare. 2.29
- Lex Euangelica non iubet adulteros occidi. 5.164
- Lex media inter veterem, & nouam nulla fuit. 2.113
- Lex Dei facilis & possibilis. 2.100
- Legis Euangelicæ observatio est vnus ex gradibus ad vitam æternam requisitis. 4.198
- Legem implere nemo potest, nisi regeneratus, iustificatus, & filius Dei effectus. 4.195
- Legem politicam non tulit Christus, ferre tamen potuit, si voluisset, & quod per se potest, etiam per vicarios potest. 5.288
- Ad legem diuinam seruandam omnes tenentur, etiam sine baptismo. 2.55
- Ad legem diuinam non obligari Christianos, sed solùm ad fidem fuit hæresis Lutheri. 2.92. & 93. confutatur. 2.95
- Lex Ecclesiastica an obliget in conscientia. 1.325. 2.96. & sequentibus.
- Leges de Matrimonio non sunt merè politicæ, sed etiam spirituales. 5.288

- Lex nulla in terris remaneret, si nullum iam in terris sacerdotium remaneret, eadem enim ratio sacerdotij & legis est. 4.257
- Legis verba perspicua, & propria esse debent, non admixta tropis. 3.62. & 63
- De essentia legis est promulgatio. 2.29
- A lege non datur occasio, vt nitamur in vetitum; sed à lege occasio accipitur. 4.231
- Leges odiosæ non sunt laxandæ, sed restringendæ. 5.262
- Leges humanæ non pugnant cum baptismo. 2.96
- Leges Romanorum non sunt confirmatæ à Deo. 5.273
- Leges Cæsaris positivæ sunt. 5.274
- Non omnes leges ad ius naturæ pertinent, in quibus Moses, & Cæsar conveniunt. 5.272. 273
- LIBAMENTA dicuntur sacrificia rerum liquidarum, vt vini & aquæ. 3.635
- LIBELLVS repudij. 5.80. 86. 167. & 176. vide v. Repudium.
- LIBERTAS Euangelica quæ sit secundum Lutherum. 2.92 vide 2.95
- LIBERI arbitrij vsus requiritur ad Matrimonium contrahendum, qualis etiam requiritur ad peccandum, ad merendum, ad vouendum. 5.204
- LIBRI Canonici non possunt sciri ex Scripturis quot sint, sed ex Conciliis. 1.188

Lingua.

- LINGVA Latina habet plus venerationis, quàm habeat vulgaris. 1.333
- Lingua latina cur nos vtamur in Sacramentis, & hæretici lingua vulgari. 1.94
- Lingua vulgari Sacramenta administrare nulla est necessitas. 1.332. immò multa sunt incommoda. 1.333. 334
- Linguae vulgari vsus nusquam legitur fuisse in administratione Sacramentorum, nisi apud hæreticos. 1.332. 325
- Linguam latinam non fuisse vulgarem probatur. 1.332
- Lingua Sclauonica posse diuina officia celebrare, Morauis à summo Pontifice cōcessum est. Bohemis autem idem peccantibus negatum est. 1.332

LINGVAB

- LINGVÆ igneæ, quæ apparuerunt Apostolis in die Pentecostes repræsentabant effectus Sacramenti Confirmationis. 2.179
- Lingvæ igneæ super Apostolos significabant donum eloquentiæ. 1.194
- LITERÆ capitales versus Sybillinorum, qua de causa faciunt *ἰχθύς*, id est, piscis. 1.195

Liturgia.

- Λειτουργία* munus seu ministerium publicum significat, & pro ministerio sacrificij Eucharistiæ offerendi à Patribus Græcis accipitur. 3.616.704
- Liturgia quædam, licet dicatur Clementis, alia Iacobi, alia Basilij, alij Chrysostomi, alia Ambrosij, alia Gelasij seu Gregorij (nostra videlicet Romana) alia Isidori: non tamē isti auctores liturgiam de integro composuerunt, sed ad meliorem formam redegerunt. 3.859
- Liturgia nostra latina S. Petri censetur. 3.425.493.508
- Liturgia nostra antiquior Euangelio Lucæ, & epistolis Pauli ad Corinthios. 3.508
- Liturgiæ antiquæ in toto Oriente nō inveniuntur, nisi Græcæ, aut Chaldaicæ: in toto autem Occidente nullæ sunt, nisi Latinæ. 3.817. & 818
- Liturgiam qui exposuerint. 3.727
- Liturgiam Græcam alium ordinem habuisse, quàm modò habeat, improbable non est. 3.499.500
- Liturgiis, Patres veteres celebrarunt mysteriū Eucharistiæ. 3.727
- In loco circumscriptiuè esse, quid sit. 3.297
- Quid sit etiam esse in loco definitiuè. 3.298
- In loco esse, & non pendere à loco quid sit. 3.318
- In pluribus locis quare possit esse aliquid, & non in pluribus temporibus. 3.297
- In pluribus locis posse esse vnū corpus probatur. 3. à pag. 284. localiter non posse esse vnum corpus in duobus locis existimauit S. Thomas; sed sacramentaliter tantum. 3.291. vide etiam ipsius opinionem. 2.297

- Vnitas videtur ratio, cur tam corpora, quàm spiritus non videantur posse esse in pluribus locis. 3.288
- Loca discontinua sunt cœlum & terra: non autem corpus Christi vt est vtrobique, est discontinuum vel diuifum à se ratione substantiæ propriæ, siue quantitatis; sed solùm est diuifum à se respectu loci. 3.297
- Loquutio est actio corporis viuientis per instrumentum linguæ & palati. 1.135

Lotio.

- Lotio pedum, quã Dominus instituit, non est Sacramentum. 1.295. & seq. quid mysticè significauerit. ibid.
- Lotio pedum Neophytorum erat olim cæremonia, quæ nunc exoleuit. 2.145
- Lotio, & renouatio interior per baptismum. 2.59. vide v. Baptismus.
- LVDovicvs Viues falsò dixit neminem olim admotum sacro Baptismo, nisi ætate adulta. 2.50. & 53
- Lvx primo die creata à Deo, mansit sine sede, & subiecto, corpore videlicet solari, tribus diebus. 3.414
- Lux primigenia, à lumine, quod per aquam, & aërem diffundebatur distinguitur. 3.415
- LYRANVS fallitur in expositione illius loci Exodi 4. Et dimisit cam. 2.42

M.

Magia.

- MAGICA signa nullam habent vim naturalem. 1.110. III
- Magica signa quomodo agant. 1.227
- Magiæ incantationes damnantur in duobus. 1.110
- Magiam, & incantationem non verentur impudentissimi huius temporis hæretici, vocare verba sacramentalia. 3.489. 505
- MAGNITVDO potest intelligi, atque etiam definiri sine loco, & potest esse sine loco. 3.303. 318. 319
- Magnitudinis officiũ, & functio quædam est replere locum, & expellere alia corpora. 3.304

Magni-

Magnitudini tria conueniunt. 3. 302
 MANDATO diuino per accidens est quod sit scriptum, vel
 non scriptum. 1. 54

Manducatio.

MANDUCATIO sacramentalis corporis Domini in Eu-
 charistia habetur in 6. cap. Ioan. 3. 40. & seq.
 Manducatio Christi per fidem, fuit res omnium temporum,
 & Patres veteres ita Christum manducarunt. 3. 39. & 42
 Manducatio sacramentalis dat vitam. 3. 50. item spiritua-
 lis. ibid.
 Māducatio vera, & propria, & realis corporis Christi in Eu-
 charistia. 3. 92. 189. 231. vide v. Corpus Christi.
 Ad rationem manducationis nō est necessaria attritio, sed
 satis est sumptio ab ore ad stomachum per instrumenta
 humana, & vitalia. 3. 53. & 89
 Manducatio carnis Christi non est humano, & carnali mo-
 do, vt manducantur aliæ carnes. 3. 127. 166. 185. 186
 Manducare carnem humanam, quare horreat animus.
 3. 393.
 Manducatio Sacramenti Eucharistiæ pertinet ad vsum hu-
 ius Sacramenti. 3. 430. 447.
 Manducatio Eucharistiæ Sacramentum propriè dictum di-
 ci nullo modo potest. 3. 433. & 447
 Manducatio corporis Christi manente saluo, & incolumi,
 quod est in cælo. 3. 208. & māducatio vera agni, cum tamē
 viuus, & integer perseueret. 1. 137. vide 249
 Manducatio corporis Christi est refectio, & ij verè mandu-
 cant, qui verè reficiuntur, scilicet cum fructu, & gratia su-
 munt. 3. 113. & 114
 Manducatio spiritualis extra Sacramentum, datur in cibum
 spiritus, & spiritualiter distribuitur, quomodo impij mā-
 ducare non possunt. 3. 170. 177. 186
 Manducatio spiritualis per fidem incarnationis, quæ sit.
 3. 53. 249.
 Si fide tantum manducaremus Christi carnem, & non cor-
 poris instrumento, esset in mente, & animo nostro tan-
 tum. 3. 191
 Manducationis carnis Christi promissio & impletio. 3. 42

M 5

Item

- Item, Vis præcepti de manducatione carnis sub specie panis per modum cibi, & de potu sanguinis sub specie vini, nõ consistit in modo sumendi, sed in ipsa re, quæ sumenda est. 3. 56
- Manducationem Angelorum in corpore assumpto mirabilem esse. 3. 212. & 213
- Ante manducationem fuit confectum Sacramentum Eucharistiæ in cœnis. 3. 424. 425

Manna.

- MANNA Iudæorum non erat eiusdem virtutis cum Eucharistia. contra Caluini blasphemiam. 1. 258. 259. & seq.
- Manna Iudæorum non fuit Sacramentum. contra eundem. 1. 56. 250. 259. 260. & sequentib. vide alia huiusmodi. 1. 17. & 51.
- Manna Iudæorum erat figura Eucharistiæ. 1. 196. 3. 32. vide quæ dicuntur 3. 104. 109. 113. 244. & 550
- Manna vocatur etiam cibus spiritualis propter causam, & propter significationem. 1. 261
- Manna producebatur per miraculum opera Angelorum, & hoc modo dicebatur panis Angelorum. 1. 261
- Manna fuit memoriale mirabilium, quæ in deserto Hebræis contigerunt. 3. 340

MANVS IMPOSITIO.

Vide v. Confirmatio.

- MANVS IMPOSITIO cum oratione fuit medium, seu organum, seu signum sensibile, constans ex rebus & verbis, quibus applicabatur promissio Spiritus sancti, & hoc donum quod dabatur tunc omnibus baptizatis per manus impositionem, fuit illud idem, quod promissum fuit Apostolis. 2. 153. 156. vide quæ dicuntur de manus impositione in Sacramento Confirmationis. 1. 86. 96. 192. 290. & 303. 2. 65. & 206.
- Manus impositio Apostolorum fuit Sacramentum. contra Caluinum. 2. 154. 303. & seq.
- Manus impositio numeratur cum baptismo, cum fide, poenitentia.

- nitentia, & cum aliis rebus quæ pertinent ad salutem, & ad fundamentum religionis. 2. 155
- Manus impositio est causa gratiæ. 1. 192. & 291
- Per manus impositionem licet nõ detur Spiritus sanctus visibiliter vt olim dabatur: datur tamen inuisibiliter. 2. 158. & sequentib. vide etiam de visibili descensu. 2. 116. & 154. 5. 57.
- Promissio Spiritus sancti per manus impositionem non solis Apostolis, sed toti Ecclesiæ perpetuò facta. 2. 157. 158. & solis Episcopis concessum est. 2. 161. 162. 199. Episcopis autem bis manus imponit confirmandis. 2. 159
- Manus impositio rectissimè dicitur ipsa vnctio Chriſmatis & signatio, impositio enim manuum cõiuncta etiam fuit cum vnctione, & signo crucis. 1. 292. 2. 159. 185. & seq. & 5. 56.
- MANVS impositio reconciliatoria nihil est aliud, nisi oratio super hominem; id est, non est consecratio aliqua, quæ maneat & characterem imprimat, vnde repeti non possit, sed est tantum cæremonia adiuuans orationem. 2. 172.
- Manus impositio reconciliatoria distincta erat in Ecclesia Occidentali, à manus impositione confirmatoria. 2. 171.
- Manus impositio, quæ fieri solet à sacerdote in pœnitentis reconciliatione non est de essentia Sacramenti pœnitentiæ. 4. pag. 9
- De impositione manuum, quæ in ordinatione fit, extant exempla in Scriptura. 5. 35
- Manus impositio ad essentiam Sacramenti Ordinis pertinet. 5. 54
- Manus impositio traditur pro symbolo externo ordinationis à Scriptura. 5. 55
- Manus impositionis ritum, Apostoli cœperunt primi usurpare in ordinationibus. 5. 36. 37. & 59
- In hac manus impositione datur Spiritus sanctus, & gratia sacramentalis. 5. 56. & 57
- MANVS impositio, & benedictio sacerdotalis est cæremonia, quæ fit Catechumenis ante baptismum. 2. 140

MANVS

MANVS impositio super victimam in Testamento veteri.
3. 632. 676.

Manus.

MANVS impositio fuit aliquando ad morbos corporales depellendos. I. 174. 2. 155

MANVS Dei dicuntur verbum, & Sacramenta, & quomodo. I. 222

Manuum lotio ante sacrificium Missæ, est symbolum puritatis animi, qua pollere debent sacerdotes. 3. 841

Manuum eleuatio est vna ex cæremoniis Missæ. 3. 839. vide etiam de manuum eleuatione. I. 329. 682

Manibus suis seipsum nemo portare potest, Christus autem solus seipsum portauit in Sacramento Eucharistiæ. 3. 238. & 427

MARCIONISTARVM hæreses. 3. 146. 308. 309. 342. 345. 355. 403. 404. 408. & 410.

MARIS rubri transitus non erat Sacramentum. I. 47. 250. 258. 259. & seq. neque habebat eandem vim cum nostro Baptismo. I. 262. vide etiam I. 17. & 51. fuit tamen figura Baptismi. I. 196

Maria Magdalena.

MARIA MAGDALENA putauit Christum hortulanum esse. 3. 411

Mariæ Magdalenzæ contritio, & conuersio. 2. 38. 4. 181. 183. & 234.

Mariæ Magdalenzæ absolutio. 3. 492. 499. 480. 506. 507. 4. 74. 75. 94. 112. 194. & præsertim 196. 197. 5. 39.

Mariæ Magdalenzæ, quare prohibuit Christus ne seipsum tangeret post resurrectionem. & multa de Magdalena. 3. 130. 131. 132. & 531.

Maritus si sit etiam ipse adulter, facilius poterit ignoscere vxori adulteræ. 5. 178

Mariti etiam sine sua culpa tenentur ad perpetuum coelibatum post diuorrium vxoris. 5. 178

Martyres.

MARTYRIS gratia qualis. 2. 33

Martyres futuri, qua re debeant armari. 3. 557. 591
Mar-

- Martyres in agone martyrij constituti, timore Gehennæ ante oculos mentis propositæ, vincere soliti erant earum pœnarum timorem. 4. 224
- Martyres sæpe per actum dilectionis iustificari possunt. 4. 172.
- Martyres primitiæ Ecclesiæ dicuntur nostris azymis signati. 3. 470
- Martyres cœperunt publicè inuocari, & eorum nominibus dies festi coli, & Basilicæ erigi ab initio planè Ecclesiæ. 3. 865.
- Martyrum passiones differunt à passione Christi in quatuor. 3. 634. 635
- Martyrum passiones dici possunt sacrificia largo modo. 3. 643.
- Martyrum memoriæ solennis celebratio, quando cœpit. 3. 798. 799.
- Martyrum celebratio in lectionibus, & concionibus. 3. 876
- Martyribus non offeruntur sacrificia, neque eriguntur templa, & altaria, licet hæc fiant in eorum memoriam, & honorem. 3. 790. 791
- MARTYRIUM rectè dicitur, & est quoddam Baptisma. 1. 203. 2. 30. & conuenit cum Baptismo aquæ in tribus. 2. 31
- Baptismus autem sanguinis dicitur. 1. 303
- Martyrium vim iustificandi habet non ex se, sed ex pacto, & promissione Christi. 2. 38. 4. 317
- Martyrium & Sacramenta diuerso modo iustificant. 2. 39
- Martyrium licet baptisma quoddam sit: non tamen est Sacramentum. 2. 39
- Mors imminens per martyrium non solùm nõ impedit, sed etiam excitat peccatorum recordationem. 4. 172
- Ante martyrium requiritur fides, & dilectio saltem inchoata, & pœnitentia saltem imperfecta, sine affectu ad peccatum. 2. 33. 35

Materia.

- MATERIA est subiectum accidentium. 3. 351
- Materia Sacramentorum, quare vocetur elementum. 1. 44. 50. 51. & 87.
- Materia Sacramentorum est totum elementum cum sua significatione.

- gnificatione, & totum verbum cum sua significatione est forma. 1.50
- Materia & forma Sacramentorum non possunt mutari ab Ecclesia, quia sunt de essentia. 1.50
- Duplex acceptio materiæ in Sacramentis. 4. 101. 102
- Materiæ & formæ nomina in Sacramentis largo modo accipienda, & inuenta sunt à posterioribus doctoribus ad rem facilius explicandam. 1.90. 4. 98
- Materiæ Sacramentorum aptius tribuitur nomen Sacramenti, quàm formæ. 4. 49
- Materia prima non remanet post conuersionem panis in corpus Christi. 3.365

Matrimonij Sacramentum.

- Vide verba Coniugium, Coniux, Consanguinitatis gradus, Mulier, Nuptiæ, Polygamia, & Vxor.
- De erroribus hæreticorum, & de statu quæstionis, an videlicet in Matrimonio inueniantur illa tria, quæ requiruntur in vero & proprio Sacramento, nempe symbolum externum, promissio gratiæ, & mandatum siue institutio diuina. 5. 64. 65. vide etiam 1. pag. 4. & 15.
- Matrimonium est Sacramentum propriè dictum, quod probatur ex diuinis literis. 5. 66. ex Patribus. 5. 75. & 95. & ex ratione. 5. 79. soluuntur argumenta aduersariorum. 5. 89. & sequent.
- Matrimonium à Deo est institutum. 5. 66. 67
- Matrimonium est signū rei sacre, & proinde non solum ciuilibis contractus, sed etiam mysterium quoddam, & Sacramentum, quod ad Christum, & Ecclesiam referatur. 5. 68. vsque ad 72. vide etiam 5. 79. 80. & 84.
- Matrimonium habet etiam gratiæ promissionem, quia non solum est signum coniunctionis Christi & Ecclesiæ per naturæ conformitatem, sed etiam per spiritualem charitatem, qua Christus Ecclesiam diligit, & sanctè gubernat, neque potest hoc significare, nisi ioter virum & vxorem præter ciuilem contractum, sit etiam vnio spiritualis animorum. hæc autem vnio sine gratia Dei haberi non potest. 5. 73. vide etiam 80. 81. & 83.

Gratiam

- Gratiam quam confert Matrimonium, quomodo prima & secunda dici possit. 5. 100
- Matrimonium ex se quidem res naturalis est, & civilis: tamen ex adiuncta significatione, & efficientia gratiæ, factum est. 5. 115
- Matrimonium Christianorum non minus ad placitum, & ex diuina institutione significat, quàm alia Sacramenta. 5. 96
- Matrimonium est summus amicitiae gradus. 5. 111
- Vocatur donum Dei. 5. 75
- Malè comparatur à Caluino agriculturæ, sutoriæ arti, atque tonstrinæ. 5. 65. 77. 81. & 87
- Benè autem comparatur cum baptismo, quoad rationem tantùm Sacramenti. 577. & cum Eucharistia, quòd non solum est Sacramentum dum fit, sed etiam dum permanet. 5. 104. 115
- An excellat in aliqua re cæteris Sacramentis. I. 313
- Et cur vltimo loco ponatur. I. 313
- Matrimonium necessarium ad bene esse non singulis hominibus, sed Ecclesiæ in vniuersum, posita diuina institutione. I. 122
- Matrimonium in lege veteri tantùm restrictum quoad personas contrahentes. 5. 86
- Matrimonium cur omissum à Rabano in enumeratione Sacramentorum. I. 309
- Turpitudine autem immundities, & inquinatio quæ in matrimonij actu inuenitur, est ratione concupiscentiæ, & rebellionis membrorum. vnde instrumenta eius actus in Leuitico, turpitudinis vocabulo nominantur. 5. 89
- Matrimonium Sacramentum est totum ac plenum, quantùm ad partes essentielles, in contractu per verba de præsentì, copula autem pars essentialis non est. 5. 91
- Matrimonium inter beatissimam Virginem, & S. Ioseph, verum coniugium, sine vlla copula fuit. 3. 91
- Matrimonio soli inuenimus in Scripturis tributum nomen Sacramenti. I. 290. habemus etiam nomen Sacramenti, ritum externum, id est, contractum visibilem inter virum & fœminam, institutionem diuinam, & gratiam annexam. I. 294
- Matri-

Matrimonio conuenit definitio Isidori & Magistri, i. 50. vi.
de 17. & 227.

*MATRIMONIUM non Sacramentum,
& illegitimum.*

Matrimonium fuit ab initio mundi, & nunc etiam est apud infideles, vt contractus ciuilis, & in officium naturæ; sed non fuit, nec est verum Sacramentū, nisi in Ecclesia, apud Christianos. §. 72. 76. 109. 149. & 184

Opinio contraria, videlicet apud Iudæos in lege veteri fuisse etiam Sacramentum, & à Christo non tam institutum, quàm confirmatum, tunc defendi non potest. §. 83. 86

Matrimonium in statu innocentiae fuit institutum in officium naturæ; in statu naturæ corruptæ fuit illi additum vt esset remedium; in lege noua à Christo institutum fuit in Sacramentum. §. 85

Post baptismum autem siue iterum contrahant, siue persistent in contractu antiquo, ille consensus mutuus signo aliquo, aut saltem ipsa copula expressus, Sacramentum coniugij facit in iis, qui iam post baptismum capaces Sacramentorum effecti sunt. §. 103

Matrimonium fidelium, cum altera, vel altero, viuentis prioris coniuge dimissa, quacunque ex causa, omnibus seculis fuisse illicitum. §. 173

Matrimonium cum ea, quam vir antè polluit per adulteriū, quibus casibus sit irritum. §. 227

Matrimonia sine sacerdote, aut testibus contracta in foro exteriori dicuntur illegitima. §. 93. & 121

Matrimonij materia & forma.

Matrimonium si consideretur dum fit, tota eius essentia in signis exprimentibus consensum mutuum consistit; corpora autem coniugum non concurrunt nisi vt materia circa quam. §. 104

Matrimonium si consideretur iam factum, & celebratum, ipsi coniuges simul cohabitantes siue externa coniugum societas, & coniunctio, est materiale symbolum externū representans Christi & Ecclesiae indissolubilem coniunctionem. §. 10. 117

Materia

Materia & forma Sacramenti Matrimonij est res naturalis, si physicè consideretur; & supernaturalis, si sacramentaliter. §. 117

Deus an possit dici auctor matrimonialis coniunctionis. §. 210.

Materia non solùm circa quam, sed etiam ex qua Sacramentum matrimonij constat, sunt personæ cōtrahentes. §. 105

Materia Sacramenti matrimonij est coniunctio legitimarū personarum, quæ sint autem legitimæ personæ, Ecclesia determinat, & eo modo materiam, & fundamētum præparat Sacramenti matrimonij. §. 101

Materia Matrimonij se tenet ex parte suscipientis. l. 228

Matrimonij forma.

Matrimonij forma quomodo ex Scripturis monstrari possit. §. 108

Matrimonij forma sunt ipsa verba coniugum consensum vtriusque significantia. §. 105. & 110

Illa verba: Ego te accipio in meam, possunt esse, & sunt forma & causa Sacramenti matrimonij; sed non sunt ipsa matrimonium. §. 116. & 118. Matrimonium enim definitur maris & fœminæ coniunctio, indiuiduam vitæ consuetudinem retinens. §. 118

Matrimonij verba determinata sunt, quæ mutuū consensum sufficienter exprimant, siue id pluribus, siue paucioribus vocibus fiat. §. 117

Matrimonij verba à sacerdote prolata non sunt de essentia matrimonij. §. 109

Ad Matrimonium consensus internus non sufficit sine signo externo. l. 89. §. 189

Matrimonij Minister.

Matrimonij Sacramentum, quia contractus etiam est, non eget alio Ministro præter ipsos contrahentes, qui mutuū consensus significatione contractum efficiunt, vnde & inter absentes, inter mutos, & per procuratorem celebrari potest. §. 98. 113. & 135

Matrimonij Ministri sunt ipsi coniuges contrahentes à quibus forma pronunciat, in qua cōsensum suū inuicem exprimūt. Minister verò Ecclesiasticus ex decreto Ecclesiæ requi-

N

requi-

requiritur, vt consensum coniugum exquirat, & eundem approbet, & declaret; & benedictione sacerdotali confirmet. §. 106. 109. 110. 113. & 120

Matrimonij Sacramentum ministrantes in peccato mortali, an peccent mortaliter. §. 120

Antequam Matrimonium contrahatur, multi laudabiliter peccatorum suorum confessionem præmittunt. §. 115

Matrimonij finis, effectus, & bona.

Matrimonij fines quatuor, susceptio & educatio proles; domestica societas, & communicatio operum, quæ ad vitam necessaria sunt; vt sit coniugium in remedium cõtra concupiscentiam; & vt sit Sacramentum Christi & Ecclesiæ. I. 271. §. 18. & 129.

Matrimonij Christiani quatuor bona, contra quatuor mala, quæ sine gratia Dei in Matrimonio euitari non possunt. §. 75

In matrimonio multa sunt, quæ animum à rebus diuinis necessariò auocant. §. 90. & 91

Ad onera matrimonij toleranda pecunia accipi & dari potest in contractu ciuili, qui in Matrimonio consideratur. §. 100.

Matrimonij vnitas.

De Matrimonij vnitate, siue de polygamia, quæ vnitati opponitur, multarum vxorum successiuè & simul. vide §. 122. v. Polygamia. Nuptiæ, & vxor.

Matrimonij firmitas.

Vide v. Diuortium.

Matrimonium infidelium solubile est, etiam quoad vinculum, si alter coniugum cõuertatur ad fidem, & alter nolit cohabitare sine iniuria creatoris, quia coniugium illud Sacramentum non erat. §. 148. 184

Imò Paulus non tantùm permittit coniugi deserto ab infideli aliud Matrimonium inire, sed etiam permittit simpliciter, etiam si cohabitare velit; solùm enim consulit, nõ autem præcipit vt coniux fidelis non dimittat coniugem infidelem, si is cohabitare velit. §. 148. 149

Matrimonium legitimum, & consummatum ante Baptismum contractum, potest dissolui; non autem potest dissolui

- solui si post Baptismum contrahatur. §. 80. & 149
- Matrimonium non soluitur propter hæresim; cum tamen hæresis species infidelitatis sit, quia illud Matrimonium est contractum post Baptismum, & ideo insolubile, quia Sacramentum. §. 149. & 184
- Matrimonium fidelium consummatum, an solubile sit quoad vinculum variæ sententiæ adferuntur. §. 158
- Matrimonium consummatum inter fideles, solui potest quoad thorum, & cohabitationem, manente vinculo conjugali, quæ solutio dicitur diuortium. §. 150
- Matrimonium ratum non consummatum, soluitur etiam quoad vinculum per ingressum in religionem. §. 150
- Matrimonij inter fideles contracti, & consummati vinculum adeò est insolubile, vt neque causa fornicationis dirimi possit; & ideo viuente priore coniuge, nunquam est licitum ad alias nuptias aspirare. §. 161. 172. 175. & 176. vide etiam de hoc vinculo quod manet etiam in iis qui se mutuo separantur. §. 76. 77. & 80. neque potest solui quantumuis dirimatur potestate Ecclesiastica. §. 96
- Matrimonij omnimoda insolubilitas in vnis nuptiis, non potest referri in causam primariam, & certissimã, nisi in signum coniunctionis Christi cum Ecclesia, idque ex diuina institutione. §. 79. 80. & 175
- Vnio planè insolubilis vnus cum vna, viri & fœminæ est res Sacramenti matrimonij. §. 79. 96. 111
- Vnio quam significat & efficit Sacramentum Matrimonij, est vnio non solum corporum, sed etiã animorum per veram & diuinam charitatem, & proinde est vnio sacrans, & sanctificans animas, nisi ponatur obex. §. 96. 114. & 115.
- Matrimonij vinculum insolubile; cum sit res difficillima, habet etiam Dei gratiam ad superandam difficultatem, §. 80

Matrimonij impedimenta.

- Impedimenta quæ impediunt Matrimonium contrahendum, sed non dirimunt contractum, non aduersantur essentia Matrimonij, sed solennitati, aut ornamento alicui accidentario. §. 190. & 197
- Impedimenta, quæ impediunt contrahendum, & dirimunt

contractum, ipsi essentiae Matrimonij contraria sunt, & certis verbis continentur. 189. & alia, quæ ad hæc reuocari possunt, vide 191.

Aegritudo quod impedimentum sit. §. 147. & 182

An requiratur necessariò ad Matrimonium filiorum consensus parentum.

Solo consensu parètum; Matrimonium inter filios celebrari non potest; & ideo non potest pater filium ad coniugium cogere. §. 202

Filiorum consensus, etiamsi solus sit, ad Matrimonium firmum, ac ratum efficiendum sufficit, nec potest à parentibus, vel à Magistratu Matrimonium irritari. §. 203

In Matrimoniis quæ fiunt inuitis parentibus, nihil deest eorum quæ ad essentiam Matrimonij pertinent. §. 203

Ad Matrimonium contrahendum non requiritur necessariò consilij maturitas, sed solùm vsus liberi arbitrij. §. 204

Solam pubertatem in contrahentibus, canones exigunt. §. 204. 212. 213.

Matrimonium seruorum inuitis Dominis firmum, ac ratum est. §. 204

Præceptum de Matrimonio filiorum parètibus potius datur in Testamento veteri, quàm filiis. §. 206

Ad Matrimonium non solùm consensus; sed consensus liberrimus contrahentium exigitur. §. 207

Matrimonium vt sit verum & ratum requiritur materia & forma à Deo instituta; vt autem sine peccato, immò cum meritò, & laude celebretur, requiritur vt coniuges maturo consilio, & de sententia maiorum simul contrahant. §. 210

In contrahendo Matrimonio debent obedire filij parentibus, si iustè, & secundum Deum agere velint; & ideo qui id non faciunt, peccant, sed non continuò Matrimonium est irritum. §. 211

Matrimonium non solùm vt Sacramentum, sed etiam vt ciuilis contractus, ratum erit licet contra patris præceptum contrahatur. §. 211

Lex ciuilis non multum refert, quid in hac parte statuerit, cum Concilium Tridentinum definiens Matrimonium inui-

inuitis parentibus contractum, modò non sit clandestinum, ratum esse. §. 213

Matrimonium vt sit verum & ratum requiruntur dicta. vt aurem Deo sit gratum, & ipsis coniugibus vtile, media à Deo instituta sunt, parentum & amicorum consilia, matuta deliberatio, & sacerdotis benedictio. §. 213

Raptus est impedimentum impediens contrahendum coniugium, sed non dirimens contractum. §. 216

Matrimonij impedimenta, quæ inhabilem simpliciter faciunt contrahentem, id est, votum, & ligamen.

De impotentia coëundi, & ligamine cum vxore iam ducta clarum est esse huiusmodi impedimenta. §. 216. 232

Ordo sacer ideo censetur impedimentum, quia ex decreto Ecclesiæ annexum habet votum solenne castitatis. §. 217

Votum simplex impedit Matrimonium contrahendum, nõ autem dirimit post ipsum votum contractum. §. 217. 218

Votum solenne iure Ecclesiastico & positiuo dirimit matrimonium post ipsum votum solenne celebratum. §. 220. & seq. 223. & seq. Ecclesia autem non solum potuit hoc impedimentum statuere, sed etiam causam habuit id statuendi. §. 225

Ligamen sponsaliorum non dirimit sequens Matrimonium. §. 218. & seq.

Qui sponsalia cum vna contraxit, adhuc est sui iuris, cum se nulli donauerit, licet donaturum promiserit, & licet peccet frangendo fidem: tamẽ matrimonium cum altera per verba de præsentem, tenet. §. 219

Qui vxorem alicui diuitem aut nobilem promittit, si ea talis non sit, grauiter in proximum peccat; matrimonium tamen contractum irritum non erit. §. 219

Ecclesia potest huiusmodi contractus legitimos, vel illegitimos decreto suo reddere, personas habiles, vel inhabiles efficiendo, atque hoc non est mutare Sacramenti essentiam, sed ratum vel irritum facere contractum humanum; qui in Sacramento Matrimonij perquiritur. §. 225

Potestas impedimenta Matrimonij constituendi, maximè propriè ad principẽ Ecclesiasticum pertinet, ad politicum

autem non pertinet, nisi cum consensu, & subordinatio-
ne ad principem Ecclesiasticum. §. 225. & 226

De impedimento criminis.

Impedimentum est si quis cum ea coniugium contrahat, quã
polluit per adulterium. & in tribus casibus tantum hoc
est verum, extra quos non dirimitur matrimonium inter
adulteros contractum. §. 227

Crimen homicidij sine adulterio dirimit Matrimonium,
quando in morte alterius coniugum procuranda conue-
niunt qui inter se coniugium inire cupiunt. §. 228

De cultus disparitate.

Matrimonium inter fidelem, & infidelem, non est irritum
iure diuino, naturali vel positivo, vel certè aliqua lege Ec-
clesiæ. §. 232. & seq.

Matrimonium inter fidelem & infidelem non baptizatum
irritum est ex more populi Christiani, vim legis obtinen-
te. §. 235

Potest summus Pontifex, si causa id postulet, cum fidei di-
spensare, ut cum infideli Matrimonium contrahat. §. 236

Exempla sanctorum, qui in lege naturæ, in lege scripta, & in
lege gratiæ cum infidelibus matrimonia inierunt §. 233.
234. & quibus modis respondere possit ad hæc exépla. §. 236

Cultus disparitas in lege veteri erat impedimentum dirimēs
saltem intra certas nationes. §. 235

Maior est cultus disparitas inter Christianos, & infideles,
quàm inter Iudæos & infideles. §. 235

De impedimento cognationis, quid sit cognatio, & quot e-
ius gradus. §. 226. 227. & 240

Sententiæ adferuntur intra quos gradus cognatio, siue eti-
am affinitas Matrimonij contractum iure impediatur. §.
244. & seq.

Ratio supputandi gradus cognationis, qua utuntur sacri ca-
nones optima est. §. 252

Non obligant iure diuino Christianos præcepta omnia, quæ
de gradibus habentur in Leuitico. §. 256

Gradus præfixi in Leuitico primus scilicet & secundus. §. 241

Intra eundem gradum non omnia Matrimonia erant illi-
cita in Testamento veteri. §. 261. 262. 263

Ex pœnis inflictis contrahentibus in gradibus prohibitis in
Leuitico, nō sequitur omnia illa pœcepta esse naturalia,
cū etiam in iudicialibus, & cœremonialibus addantur
similes pœnæ. §. 272

Matrimonium in primo gradu affinitatis & consanguinita-
tis in linea recta pœna mortis puniebatur. §. 259. 271

Matrimonium in primo gradu affinitatis in linea transuer-
sa. §. 259. 260

Matrimonia in secundo gradu consanguinitatis in linea
transuersa. §. 259

Matrimonium cum vxore fratris sui iam defuncti sine libe-
ris pœcipitur à Domino Deuter. 25. & tamen ab eodem
Leuit. 8. prohibetur tale Matrimonium. quomodo con-
cilientur hæc duo loca. vide §. à pag. 264. & sequentib.
271. 274.

Summus Pontifex iure dispensauit cum Rege Anglorum,
vt vxorem fratris sui defuncti accipere posset. §. 265.
vide 267.

Innocentius III. dispensauit vt in Liuania retinere possent
vxores fratrum defunctorum. §. 275

Soluuntur argumenta quibus hæretici probare conantur
omnia pœcepta Leuitici de gradibus cognationis esse
naturalia, & proinde indispensabilia. §. 269.

Ordo coniugiorum iure naturæ prohibitorum. §. 256.
264. 277. 279. 280.

Matrimonia in his gradibus indispensabilia sunt ab homi-
ne, quia putamus à Deo dispensabilia esse ista coniugia o-
mnia, in quouis gradu. §. 276. 278

Omnia & sola ista coniugia puniuntur in Leuitico vltimo
supplicio. & nulla extant exempla sanctorum veterum,
qui in his gradibus contraxerint; neque vnquam ab Ec-
clesia facta est talis dispensatio, quamuis non defuerint,
quæ eam aliquando quærent. §. 278

Omnes gentes aut à coniugiis pœdictis naturaliter abhor-
rent, aut si quæ sunt, quæ iis indulgent, ab aliis feræ &
barbaræ iudicantur. §. 279

Rectè Catholica Ecclesia coniugia prohibuit olim vsque ad
septimum, postea verò vsque ad quartum gradum con-
sanguinitatis, & affinitatis. §. 286. vide etiam §. 242

- Ecclesia potest leges ferre de gradibus cognationis, & causam habuit cur eiusmodi leges ferret. §. 286
- Matrimonij leges non sunt merè politicæ, sed etiam spirituales. & Christus de Matrimonio aliquas leges tulit, cum sustulit polygamiam, & repudium. §. 288
- Matrimonij lex non erat admodum restringenda populo Hebræorum, & quæ illi concedebatur non debet nobis esse communis. §. 288
- Lex de prohibitionem vsq; ad septimum gradum nō fuit incognita antiquitati, & exempla adducuntur. §. 289
- Matrimonium vsq; ad quartum gradum restringitur, quia experientia docet, non posset hoc tempore tot graduum prohibitionem sine ingenti dispendio conseruari. §. 300
- Accedit cōgruentia ex quatuor humoribus, quibus homines constant. §. 301
- Cognatio spiritualis, (quæ ex Baptismo, & Confirmatione oritur) & legalis (quæ ex adoptione) publica iustitia (quæ ex sponsalibus) & affinitas ex fornicatione, meritiò ab Ecclesia inter impedimenta Matrimonij referuntur. §. 301. vide præterea §. 243. & 302.

De duobus impedimentis non dirimentibus, id est, de interdicto, & tempore feriato.

- Per Ecclesiæ interdictum intelligitur Matrimonium clandestinum quod non solum prohibitum est in Concilio Tridētino, sed planè irritatum, ac illegitimum redditum est. vide §. 203. & seq. 208. & seq.
- Tempus feriatū temperavit Trident. videlicet ab Aduentu Domini vsq; ad Epiphaniam, & à die Cincrum vsque ad octauam Paschæ solennes nuptias interdixit. §. 294
- Illis temporibus nō interdicitur celebratio Matrimonij per verba de præsentem; atque etiam consummatio; sed solennis tantum sponsæ deductio, & publica pompa. §. 296

De causis Matrimonialibus.

- Quædam sunt omnino politicæ, vt de dotibus, de successio- nibus, de hæreditatibus, &c. & hæ ad Magistratum politicum simpliciter pertinent. §. 297. 298
- Quædam sunt omnino spirituales, vt de partibus Sacramenti,

menti, de benedictionibus, &c. atque hæ ad solam Eccle-
siam pertinent. 5.298

Quædam partim sunt politicæ, partim spirituales, vt de gra-
dibus, de diuortijs, & hæ ad Magistratum politicum per-
tinere possunt, sed cum subordinatione ad Ecclesiasticum:
simpliciter autem ad principem Ecclesiasticum pertinet.
5.298.299

De ceremoniis Sacramenti coniugij.

Matrimonij ritus, & cæremoniæ iudicant rem esse sacram.
5.81

Matrimonij cæremonia externa est ipsa externa & visibilis
coniunctio viri & fœminæ, quæ per solènia verba coram
Ecclesia fieri solet. 5.87. & 88

In Matrimonio duplex est benedictio sacerdotalis, & neutra
est de essentia Matrimonij, & neutra est Sacramentum. 5.
119.120.121

Matrimonij cæremoniæ habentur. 5.300

S. MATTHIAS curante consecrationem in canone cum aliis
Apostolis non sit nominatus. nominetur autem post con-
secrationem. 3.890

MEDICORVM more non curabant Prophetæ & Apostoli.
5.11

MEDIUM sufficiens ad salutem, est mandatorum observa-
tio. 4.168

Melchisedech.

MELCHISEDECH vt Abrahamo maior, illi benedixit. 3.
645.652. & 655

Melchisedech an dederit panem & vinum comedendum A-
brahæ, an solùm Deo obtulerit, & postea dederit. 3.563.
644.658

Illum, aliquod sacrificium obtulisse etiam habet canon
Missæ. 3.881

Melchisedechi sacrificij mentio nusquam habetur nisi Gen.
14. eius autem sacerdotij variis in locis. 3.640.644

Eius sacerdotium & sacrificium fuit figura sacerdotij Chri-
sti, & sacrificij incruenti ab eo instituti. 3.640.641.
671.

N 5 Eius

- Eius panis & vinum intelliguntur non pro prophanis cibis, sed sanctificatis, & Deo prius oblatis. 3.628.645.658
- Eius sacrificium incruentum, purum, & simplex fuit sub specie panis & vini, & per se panem & vinum in sacrificium obtulit. 3.640.655
- Melchisedechi, & Christi comparationes. 3.653. vide 3.655
- Cetera quæ dicuntur de Melchisedecho sunt cōmunia cum aliis: Videlicet quod benedixerit. 3.645.652.655
- MEMENTO** Domine quoties habeatur in scriptura. 3.872

Mendacium.

- MENDACIA** multum valent ad auctoritatem detrahendam. 1. pag. 6
- Mendacia & calumniæ hæreticorum circa Sacramenta. 1. pag. 6. & seq.
- Mendax & falsarius, qui corrumpit Dei verba, aut præcepta. 1.341

Meritum.

- MERITVM** humanum vocatur opus ex solo libero arbitrio factum. 4.189
- Merito de condigno & simpliciter, respōdet merces ex iustitia, merito aut de congruo, respōdet ex benignitate. 4.190
- Merita vnus non possunt alteri conferre primam gratiam certò, & infallibiliter. 1.257
- MERITVM** Passionis Christi, est vera, atq; vnica peccatorum medicina. 4.31
- Merita Christi quomodo applicantur in diuersis Sacramentis. 3.534
- Merita Christi quibus applicantur, omnes saluantur. 1.274
- Ex merito passionis Christi an veteres Patres iustificati sint. 1.235
- Aliter per Christi intercessionem, & merita; & aliter per Sanctorum merita, & preces, nos à Deo misericordiam expectamus, & petimus. 3.796. & 797
- MILITES** priuati aliquando appellabantur Imperatores. 3.180
- MIMVS** quidam, cū gratia irridendi mysteria Christianorum Baptismum postulasset, per iocum accedit ad Baptismum; seriò deinde baptizatus est. 1.66

Minister.

Minister.

- Hereses circa Ministrum Sacramentorum. 1.130. & seq.
- Minister Sacramentorum homo esse debet, non autem Angelus, siue bonus, siue malus. 1.134
- Minister verus Sacramentorum (Baptismo, & Matrimonio exceptis) non est quilibet homo etiam baptizatus, sed is solùm qui ritè in Ecclesia ordinatus est. 1.136
- Minister Sacramentorum operatur virtute, & auctoritate diuina. 1.151
- Minister nō est præcipuus auctor in Baptismo, sed Christus. 1.151. 188. 208. & 225
- Minister quod instrumentum sit. 1.161. & 169
- Duobus modis homo ministrat Sacramenta. 1.217
- Ministri fides & probitas non requiritur, vt Sacramenta efficacia esse possint. 1.145. & sequentib. item 70. 71. errores in contrarium habentur. 1.146. & seq. quomodo autem concurrant Ministri potestas, voluntas, & probitas. 1.178
- Ministri actio dantis Sacramentum propriè est actio sacramentalis. 1.126
- An in ipso ministro sit virtus operatiua efficièter, & instrumentaliter, vt est in Sacramentis. 1.163. & 225
- Ab hominibus instrumentaliter dari potest Spiritus sanctus. 1.217. vide 1.153
- A dignitate Ministri pendent Sacramenta, si de dignitate Ecclesiastica loquamur, secus si de morali. 2.200
- Ministri Sacramentorum intentio qualis. 1.117. supra v. Intentio, & vbi de Ministro Baptismi.
- Ministri intentio requiritur ad determinandam indifferentiam formæ Sacramentorum. 1.160. requiritur etiam, quia est instrumentum animatum, & ratione vtens, & instrumentum per voluntatem, & intentionem, quæ si tollatur, desinit esse instrumentum. 1.162. 169
- Intentio quantum ad substantiam, vel quantū ad effectum illius actionis sacramentalis. 1.168
- An ab intentione Ministri pendeat efficacia verborum. 1.163. vide 1.170
- Intentio finis in Ministro est intentio actionis perfectæ. 1.159

In Mini-

- In Ministro non requiritur necessariò actualis intentio, nec sufficit habitualis, sed virtualis requiritur, & sufficit; quãuis danda sit opera, vt actualis habeatur. 1.158
- MIRABILIA in inferno. 3.313
- Mirabilia quæ narrantur de Archimede. 3.282
- MIRACVLA ad confirmandam fidem, confirmant auctoritatem proponentis fidem. 1.59
- Miracula rectè adhibentur ad probandum Deũ aliquid promississe. 1.79
- Miracula initio Ecclesiæ necessaria erant ad fidem plantandam & nutriendam. 2.158
- Miracula non semper necessariò pendent à fide. 5.17
- Miracula quibusdam verbis faciebant Christus, & Apostoli, quæ non à quocunque prolata fuissent, eandem vim habuissent. 1.135
- Miracula Christi refert scriptura. 1.290
- Miracula Christus Dominus operabatur variis modis. 3.558
- Miracula septem in confirmationem veritatis corporis Domini in Eucharistia. 3.333. & seq. vide alia. 3.266. 273. 567. 573. & 823
- Miracula ostensa vt credamus in specie panis esse corpus, etiam cum sanguine. 3.544. & 577
- Miracula de penetratione corporum. 3. à pag. 304. & seq.
- Miracula facit Deus nõ solùm per se, sed etiam per Ministros suos. 4.412
- Miracula quæ fiunt ad sepulchra Martyrum, quomodo fiât. 3.799
- Miracula vt intelligerentur fieri virtute Dei, ad illa patrâda utebantur Prophetæ, & Apostoli rebus noxiis natura sua, aut certè non salutaribus. 5.12
- Miracula vt dicantur actus nostri, inauditum est. 4.263
- Miraculorum donũ qui habent, efficaciter imperant morbis, & Dæmonibus. 1.162
- Miraculorum, & linguarum donum, non dabatur omnibus per manus impositionem Apostolorum. 2.155
- In Miraculis Christi non requirebatur, vt homines scirent modum quo curandi essent, satis erat vt scirent, & crederent tactum simbriæ, verbi gratia, adferre sanitatem. 1.174
- Missæ*

Missæ sacrificium.

Vide v. Sacerdotium, v. Sacerdos, & v. Sacrificium.

- Missa, huius vocis antiquitas, & etymologia contra hæreticos. 3.614
- Missa est vox latina, & à latinis primùm vsurpata in celebratione mysterij Eucharistiæ, Græci *λειτουργία* dicunt. 3.616
- Missæ sacrificium Syri, & Moronitæ Chaldaica lingua celebrant idque *ܡܫܗܘܩܐ*, id est, sanctum seu sacrum appellant. 616
- Variæ acceptiones voculæ Missa. 3.616. & 619
- Missa olim vocabatur collecta. 3.849
- Missa, incruenta latria vocatur. 3.718. 721
- Missa vocatur etiam iuge sacrificium, quia iugiter, & quotidie celebratur. 3.678. 793. 797
- Missa etiam dicitur Dei datum, & donum. 3.883

Missæ an sit sacrificium.

- Explicatur status controuersiæ, & sententiæ adferuntur Catholicorum & Hæreticorum. 3.637. vide alias hæreses dicentes: Missam nō appellari sacrificium. 3.677. 679. 705. 709. 710. 711. 713. 721
- In Missa offerri Deo verè, & propriè corpus, & sanguinè Domini, sub specie visibili panis & vini, verumq; sacrificium, probatur fusiissimè. I. testimonio scripturarū. 3.640. & seq. II. testimonio Patrū. 3.709. III. ratione. 3.729. soluuntur obiectiones. 3.738. & seq.
- In qua parte Missæ propriè consistat essentia sacrificij Missæ. 3.753
- Corpus & sanguis Domini sunt id sacrificiū, quod in Missa propriè offertur, & sacrificatur. 3.755
- Panis, & corpus Domini, vinum, & sanguis Domini, nō sunt duo sacrificia, sed vnum. 3.755. vide 3.527. & 484
- Oblatio panis, & vini cōsecrationem præcedens, ad integritatem, & plenitudinem sacrificij pertinet; non tamen ad essentiam. 3.756 vide 3.484
- Oblatio quæ sequitur consecrationem ad integritatem sacrificij similiter pertinet, non ad essentiam. 3.757
- Fractio

- Fractio Sacramenti ad essentiam non pertinet, sed solum ad integritatem. 3.757
- Sacramenti consumptio, vt à populo fit, non est pars sacrificij, vt autem fit à sacerdote sacrificante, pars est essentialis, sed non tota essentia. 3.757
- Consecratio Eucharistiæ ad essentiam sacrificij pertinet. 3.758. vide 3.808.
- Missæ sacrificium est verè secundum ordinem Melchisedech, tum quia est incruentum, tum quia Missa Christum representat in specie panis & vini, quod autem substantia interior sit diuersa, non refert. 3.657.658
- Missæ sacrificium successit sacrificio Aaronico, & Iudaicis sacrificiis. 676.677
- In omni loco offerri debere prædicitur. 3.679.684.688.694
- Deo placet, atque ita mundum est vt nullius Ministri malicia pollui possit. 3.683.684.691
- Est etiam oblatio noua, quæ antea non fuerat in vsu Iudaicis. 3.684.694
- Necessarium est ad religionem constituendam, ad Deum cultu supremo, & illi soli debito honorandum, & ad sacrificium crucis commemorandum. 3.701.745
- In Missa Christus non moritur, nisi in Sacramento, seu in signo representante vnicam illam mortem quam aliquando obiit. 3.748
- Missæ sacrificium nõ est noua Testamenti Christi institutio, sed est repetitio illius eiusdem, quod Christus aliquando fecit, & sua morte confirmauit, & Apostolis frequentari mandauit in cœna. 3.673.748.753.766.778
- Missæ sacrificiũ est oblatio Eucharistiæ ex pane & vino confecta, & causa huius sacrificij est memoria passionis Domini, & gratiarum actio. 3.686
- Primarius finis huius actionis & sacrificij est Deum immediatè colere cultu illi soli debito, nempe patriæ. 3.706.718.721.817. sacrificium Missæ fieri nequit, nisi panis consecretur & consumatur. 3.453
- Missæ sacrificium probatur verum & proprium ex altaribus. 3.705, vsque ad 709. & 722. vide 761
- Missæ sacrificium licitum est Deo offerre solis sacerdotibus. 3.712

Missæ

- Missæ sacrificium propriè dictum, debet esse in Ecclesia iisdem de causis, quibus Hebræi sacrificium propriè dictum habebant. 3.733.734
- Missæ sacrificium offertur in persona Christi. 3.761.776
- Missæ sacrificium offertur à Christo, ab Ecclesia, & à Ministro, sed non eodem modo. 3.771.&777
- Missæ sacrificium habet quatuor conditiones veri sacrificij. 3.700.701
- Sine hoc sacrificio religio consistere nõ potest. 3.778. item 3.729. vsque ad 732
- Missæ sacrificium si non esset, nullum restaret sacrificium propriè dictum in Ecclesia. 3.731.732
- Missam esse sacrificium, orbis terræ credidit, ab annis vt minimum mille etiam aduersariorum testimonio. 3.736.737
- Missæ sacrificij substantiã à Christo instituta demonstratur. 3.752. item 3.511.& 711
- Apostoli ritum celebrandi ordinarunt, & præter orationem Dominicam, quam subnectebant consecrationi, multa alia addiderunt. 3.757
- Ad Imperatorem non pertinet leges ferre de ritu sacrificandi. 3.823
- Missæ sacrificium, verum est, & tamen non exigit hostiæ occisionem. 3.749
- Christus potest dici consumere hoc Sacramentum, quatenus ad consummandum tradit. 3.758
- Missæ sacrificium potest vocari sacrificium spirituale, non quod non sit verè & propriè sacrificium, sed tum quia à Spiritu sancto est, non ab humano sensu excogitatum; tum etiam quia non constat victima terrena, sed cœlesti, non carnali modo per gladium & ignem, & sanguinis effusionem, sed modo spirituali per verborum benedictionem, & consecrationem sacrificatur. 3.689. 691. & 694
- Missæ oratio, & sacrificij oblatio, propriè ad Patrem dirigitur; & tamen totum sacrificium toti Trinitati offertur. 3.850
- Panis & vinum offertur in sacrificio Missæ, vt sit materia sacrificij propitiatorij. 3.868.869
- Sacer-

Sacerdos autem orat, ut illa oblatio panis & vini sit materia sacrificij futuri, & ut eam benedicat, & sanctificet Deus. 3. 876. 877. 878

Item ut Deus benignè respiciat munus iam sanctificatum, ut à nobis offertur. 3. 880. & ut omnes utiliter sumant. 3. 883

In sacrificio Missæ duplex oblatio, & duplex acceptatio. 3. 872

Missæ sacrificium ad Deum per manus Angeli deferri nihil aliud est, nisi Angelorum intercessione iuvari, & commendari Deo nostrum obsequium, & cultum, quem illi immolando adhibemus. 3. 882. 886

Missæ sacrificiū quod Deo vero immolatur in terris, in cælo recipitur. 3. 882. hoc autem deferri in cælum, spiritualiter intelligendum est. 3. 887

Missæ an sit propitiatorium sacrificium.

Missæ sacrificium non solum propitiatorium est pro pœnis, sed etiam pro culpis, nec pro culpis leuibus, sed pro grauibus atque adedò mortalibus. 3. 753. 754. & sequentib. vide 3. 774

Missæ sacrificium non est opus nostrum, sed Christi. 3. 695. 699. 702. 738

Missæ sacrificium non est in iniuriam crucis, neque potest tolli aut dici superuacaneum, ob infinitum valorem, & sufficientiam sacrificij crucis. 3. 744. & seq.

Missæ sacrificium applicat precium, & fructū mortis Christi, & sacrificij Crucis, & remittit peccata in ordine ad illud idem sacrificium crucis. 3. 744. & seq. Item 3. 773. 775

Missæ sacrificium dicitur hostia pro peccato. 3. 746. & offertur in nostram utilitatem. 3. 717. & offertur pro peccatis viuorum & defunctorum. 3. 543. 728. & ut sacrificium peccata remittit. 3. 766. Item pro pœnis tollendis. 3. 775. & vsque ad diem iudicij durabit, quia postea nō erunt, quibus peccata remittantur. 3. 768

Missæ an sit impetratorium sacrificium.

Missæ sacrificium est impetratorium spiritualium, & temporalium

poralium beneficiorum: vnde pro peccatis, pro pœnis, pro
impetratione omnis generis beneficiorum offerri potest.
3.734.769.770. & seq. 777. vide etiam 3.522. & 817

Missæ sacrificij efficientia.

Missæ sacrificium non habet vim solùm, aut potissimum ex
opere operantis, sed etiam ex opere operato. 3.772.773

Missæ sacrificium nõ habet vim ex opere operato ad modum
Sacramentorum. 3.773

Missæ sacrificij valor finitus est. 3.776

Missæ sacrificium impetrat vt ex merito sacrificij crucis de-
tur hominibus gratia, & donum pœnitentiæ per quod ho-
mo ad Sacramentum accedere velit, & per illud iustifice-
tur. 3.774. & 779. prodest impœnitentibus per modum im-
petitionis. 1.181

Missæ sacrificium in quo differat à sacrificio crucis, & cur va-
lor sacrificij crucis sit infinitus, & valor sacrificij Missæ sit
finitus. 3.656.775. & 777

Missæ plurimæ ad eandem rem impetrandam offeruntur, quia
valor Missæ finitus est. 3.776

Missæ sacrificij efficacia licet infallibilis sit: multis tamen de
caussis euenire potest, vt non operetur auxilium diuinum,
vel non impetret beneficia temporalia. 3.779. & 780

Missæ sacrificium pro quibus offerri debeat & possit.

Missæ sacrificium certum offerri posse pro iis qui sunt intra
Ecclesiam. 3.780

Offerri etiam potest indirectè pro iis qui sunt extra Eccle-
siam. 3.781. & præsertim pro Regibus Paganis, siue Ethni-
cis. 3.782. quorum exempla habentur. 3.779.780

Pro damnatis & paruulis defunctis sine baptismo non po-
test offerri. 3.778. neque pro excommunicatis, & conse-
quenter pro hæreticis directè & expressè offerri non po-
test. 3.782

Oratio pro defunctis in sacrificio Missæ ex Apostolica tra-
ditione. 3.861. & 864

Missæ sacrificium annuum pro defunctis. 3.786.787.815

In Missæ sacrificio petimus à Deo, tum vt Sanctos pro nobis
orare faciat, tum vt illos pro nobis orantes exaudiat. 3.795.

796

○

In

In Missæ sacrificio Sanctos nominamus, vt pro eorum victoria Deo sacrificium gratiarû actionis offeramus. 3.793.796

De Missis priuatis.

Missâ priuata dicitur à loco. 3.800.801. à tempore in profectis diebus. 3.801.802. à fine pro aliqua re particulari. 3.802.807. à paucitate eorum qui intersunt. 3.803. similiter dicitur priuata à distinctione publicæ, & solennis, quæ dicitur in summo Altari. 3.804.805. denique dici potest priuata, in qua solus sacerdos communicat, & hanc præsertim nolunt vlllo modo admittere hæretici, contententes nunquam posse Deo sacrificium offerri, quâdo nulli adsunt qui communicare velint, sed eorum argumenta soluuntur. 3.808. & probatur dictam Missam priuatam esse licitam. 3.805. & 806. vide i. pag. 12.

De Missæ sacrificij essentia est consecratio, & consummatio. at dispensatio nec est de essentia, nec de integritate, sed solum suo loco & tempore necessaria. 3.808

Et licet hæc dispensatio Eucharistiæ post sacrificium fuerit in vsu. 3.808. non tamen sequitur Missam sine communionem populi esse illicitam. 3.809. vel eos qui Missæ intersunt & non communicant, nihil utilitatis capere. 3.809

Prodest enim adstantibus, & iis qui non communicant; sed tantum intersunt, audiunt, & cum deuotione spectant, quod agit sacerdos. 3.811. vide etiam 3.802.807

In Missa multi communicant spiritualiter. 3.805

Missâ nostrâ non excludit communicâtes, immò optat Concilium Tridentinum, vt qui adsunt communicent. 3.810

Neque vnquam est priuata actio sacerdotis, sed semper est communis toti Ecclesiæ, quia à communi Ministro pro communi omnium utilitate offertur. 3.814

Missæ sacrificio debet adesse vnus qui respondeat. 3.807.815

Missæ interesse iussi sunt omnes laici singulis diebus dominicis vsque ad sacerdotis benedictionem. 3.811

Reprehenduntur qui sacrum non frequentant. 3.219

Missæ vnus celebratio, vno tantum in loco, in feria V. coenæ Domini. 3.815

Sacrificium occultum dicitur sacrificium schismaticorum. 3.

Ter facta celebrant sacerdotes in die Natalis Domini. 3.392

De genere linguae.

Ad Missam pertinent lectio Scripturarum, & publica oratio; Sacramenti Eucharistiae consecratio & dispensatio, & sacrificij oblatio. atq; hæc oblatio magis in re, quam in verbis consistit. 3.816

Hæc oblatio vera & realis est illa actio, qua corpus Domini ad Dei honorem offertur in Altari, etiam si verbis non dicatur, offero, vel offerimus. 3.701.760.817

Missæ sacrificium non est offerendum lingua vulgari. & incommoda quæ inde orirentur. 3.817.818

Missæ præcipua pars est secreta, neque sunt omnia necessariò in Missa alta voce pronuntianda, neque id repugnat institutioni Christi, vt aliqua submissa voce dicantur. 3.818. & sequent.

Missæ sacrificium verè erit externum, & sensibile, etiam si verba, quibus id efficitur, sentiri non possunt. 3.820. verba requiruntur vt victimæ præsentiam nobis exhibeant. 3.820. hæc verba instituit Christus, vt re ipsa exhiberentur, libertate relicta Ecclesiae, vt modum recitandi constitueret. 3.821

Missæ non nisi in locis Deo sacratis celebrantur. 3.831

Pœna sacerdotum celebrantium post cibi sumptionem 3.837. & Dei vindicta in illos. 3.838

Missæ sacrificium nos manè offerimus ad celebrandam resurrectionem Domini; Christus autem vesperi celebravit, quia sic prædictum fuerat à Prophetis. 3.836

De caeremoniis Missæ.

Quid sentiant hæretici. 1. pag. 12. 3.824. & seq.

Multæ caeremoniæ sunt ex traditione Apostolica, quæ traditio cum incipiat post Ascensionem Christi, non mirum si in vltima cœna Domini non fuerint adhibitæ. 828

Tota essentia sacrificij Missæ à Christo instituta est, & proinde sine his caeremoniis, quas Ecclesia addidit, fuit celebratum verum & ratum sacrificium. 3.828

Cæremonias, quæ Missam præcedunt, esse antiquas & pias. 3.829. Has in specie vide. 3.829. 830. & 831

- Cæremoniæ quæ fiunt in Missa, & in actione consistunt 3.839
 De iis quæ referuntur ad Deum. 3.839. & 840
 De iis quæ referuntur ad sacrificium. 3.840. & 841
 De iis quæ sunt erga populum. 3.841
 De iis, quæ erga ea quæ leguntur in Missa. 3.841
 De iis quæ sunt communes multis rebus. 3.842. 843. & 844
 De iis quæ recitantur in Missa Catechumenorum. 3.845
 De Psalmo, Iudica, & Confessione. 3.845. 846
 De Introitu, qui constat ex Antiphona, Psalmo cum Gloria.
 3.840. & de aliis ad Missam pertinentibus. vide 3.847. & seq.
 vsque ad 866
 De veritate primæ orationis Canonis, quæ incipit:
 Te igitur clementissime Pater. vsque ad illud; Hanc igitur
 oblationem. 3.866. & seq. vsque ad 876
 De veritate secundæ orationis Canonis, quæ incipit:
 Hanc igitur oblationem seruitutis nostræ. 3.782. 876
 De veritate tertię orationis Canonis, quæ incipit:
 Quam oblationem tu Deus in omnibus benedictam, ad-
 scriptam, ratam, acceptabilemque facere digneris. 3.499.
 866. 877. vsque ad 880
 De veritate quartæ orationis Canonis, quæ incipit:
 Vnde & memores Domine nos serui tui. 3.757. 880. 884. vs-
 que ad 888
 De veritate quintæ orationis Canonis, quæ incipit:
 Memento etiam Domine, &c. 3.888
 De veritate sextæ orationis Canonis, quæ incipit:
 Nobis quoque peccatoribus. & extenditur vsq; ad Per om-
 nia secula seculorum. 3.889. 890 & 891
 De IV. parte Missæ, hoc est, de oratione & sequentibus omni-
 bus. 3.892. vsque ad 897

Monogamia.

MONOGAMIA, id est, vxoris vnitas. vide infra v. Polygamia.
 5.126

Monogamia etiam ab Ethnicis obseruata. 5.135

MONTANI hæreses à quibus conscriptæ. 2.151. vide 4.237

Mors.

MORS ipsa sæpe infligitur homini in pœnam alicuius pecca-
 ti actualis (esse autem in vniuersum, pœnam peccati origi-
 nalis dubium non est.) 4.345. 346. 347
 Mors

- Mors imminens siue per martyrium, siue alia ratione excitat peccatorum recordationem. 4.172
- In articulo mortis si non adsit, qui recõciliet, per veram contritionem, cum desiderio Sacramenti percipiendi iustificatur homo. 4.154
- Nunquam homo magis indiget auxilio, & præsidio, quàm in articulo mortis. 5.22

Mors Christi.

Vide v. Crux. & v. Passio.

- MORS Christi significata per cinerem vaccæ rufæ. 1.196
- Mors Christi concurret in Sacramentis, vt causa meritoria. 1.177.208. vide etiam 1.13. & 66
- Mors Christi repræsentatur in Baptismo, Eucharistia, & sacrificiis Iudæorum. 1.280
- Repræsentatur in Baptismo. 1.37.66.159.239.264.280. 2.5.14. 62.65. & 86. In Eucharistia verò. 3.574
- Mors Christi sacrificium fuit propriè dictum. 3.633.
- De morte Christi in genere, erant solliciti Hebræi. 3.457
- Mors Christi non fuit Testamentum, sed confirmatio Testamenti. 3.100. vide v. Testamentum.
- Mors Christi totum præcium nostræ redemptionis acquisiuit, & propterea nos omnes à morte redẽpti sumus, quod attinet ad sufficientiam præcij pro omnibus persoluti, & per sacrificium Missæ præcium illud applicatur. 3.750.751
- Mors Christi, quæ per se ad omnia peccata abolenda sufficeret, nemini prodest, nisi per fidem, & Sacramenta, ceteraq; instrumenta diuinitus instituta, singulis applicetur. 4.412. vide v. Crucis sacrificium. & v. Sanguis.
- Morte vnica Christus peccata totius mundi purgauit, & cœli aditum omnibus hominibus patefecit. 3.746. vide 4.419

Moses.

- MOSSES promulgator legis veteris. 1.141. & cur lex vetus dicatur Mosis. 1.129
- Moses pro populo idololatra orauit, & exauditus est. 4.212
- Mosis præcepta de gradibus in cognatione prohibitis. 5.259. & seq.
- Mosis pœna propter peccatum. 3.349
- Mosis mors. 4.346. Mosem occidere voluit Dominus, quia

- filium suum non circūciderat. 1. 253. vide etiam 2. pag. 42. 43
MOTIO, & vsus Dei in Sacramentis. 1. 226. 227
MOTVS nouos, & inclinationes similes actibus fidei, & dilectionis dari in baptismo paruulorum, est merum figmentum. 2. 69. 73. & 80

*Mulier.*Vide suprā v. *Fœmina.*

- MVLIER** dicitur à Paulo saluari per filiorum generationem. id est, in filiorum generatione. 5. 73
Mulier, & vir, pares sunt quantum ad fidem, & debitum coniugale. 5. 131
Mulieris nomine intelligimus coniugatam. 5. 169
Mulieris vnius occasione, magna infamiæ nota ordini sacerdotali aliquando iniusta est. 4. 319
Mulier præcipitur ne ipsa sit causa diuortij. 5. 170
Mulierem esse voluit Deus, vt propagari posset genus humanum. 5. 196. 197
Mulierem omnino non tangere, & vsq; ad finem vitæ cœlibatum colere, in Testamento nouo durum non iudicatur. 5. 195
Mulieribus concionandi munus non conuenit, cum earum sit subesse, non præesse. 1. 142. prophetare aliquando ex gratia gratis data illis conuenit. 1. 141. baptizare etiam possunt in casu necessitatis, & ex permissione, non ex officio. 1. 143. offerre autem sacrificium non possunt. 3. 712
A mulieribus quæ requirat B. Paulus. 5. 74
MVNDA TIONIS omnis vis vnde oriatur. 1. 107
MVN DVM Deus conuertit per homines rudes. 1. 127
MVSICA instrumenta, quando in Ecclesia adhiberi cœpta sunt. 3. 842
MVTATIO formæ sacramentalis sex modis contingere potest. 1. 115. & seq.

Mysterium.

- MYSTERI** etymologia, & notio. 1. 28
Mysterij nomen in scriptura reperitur. 1. 24
Mysteria difficiliora ad credendum. 3. 290
Mysteria aliqua vtiliter, & non frustra facta, licet non absolute necessaria. 3. 339. 341
 Myste-

Mysteriis multis fidei hoc est commune, vt tantum habeamus ex scripturis esse aliquid: & tamen ignoremus modum. 1.174.225

N.

Natura.

NATURA humana in Christo non est confusa cum diuinitate. 3.293

Naturarum diuersarum prædicatio. 3.356

NECESSITAS quotuplex. 1.120. & seq. 2.15

Quam necessitatem habeant singula Sacramenta. 1.121.125

Neophyti.

NEOPHYTI tria Sacramenta eodem die percipiunt. 1.303. & 309.2.163.165. 3.440.528

Neophytorum vestis alba quod genus cæremoniarum fit. 1.316.2.164

Neophytos hortatur Augustinus, vt credant corpus Domini in Eucharistia. 3.252. Initia Neophytorum. 4.83

NESTORIS hæresis. 3.374

NINIVITARVM conuersio & pœnitentiã. 4.112.117.124.161. 186.233.351.353.362. & 398

NISI, hæc particula quomodo vsurpetur. 5.180.182

NOE diluuium fuit figura baptismi. 1.193.195

Noë sacrificium & sacerdotium. 3.630.661

Nomen.

NOMINA fingere in rebus diuinis periculosissimum est. 1.27

Nomina noua imponere, licuit Conciliis certis de causis, vt de nomine $\delta\mu\omega\acute{\sigma}\tau\alpha$, $\delta\epsilon\omicron\tau\acute{\omicron}\nu$, & transubstantiatio. 3.394.

395. & stultum est de nomine litigare, cum de re constat. 3.394

Nomen autem operis operati nullam habet nouitatem, nisi quod est contra regulam grammaticæ. 1.175

Nomen mutatur pani post Consecrationem. 3.257. vide 3.173.179.197.199. & 227

Nomina imponuntur baptizatis. 2.141

Nomina substantiua, quæ dicuntur de Christo, siue eius cor-

- pore extra Sacramentum, dicuntur etiam de ipso ut est in Sacramento. 3.26
 Nomina adiectiua quæ dicunt ordinem ad corpora circumstantia, non dicuntur de Christi corpore, ut est in Eucharistia, licet dicantur de eo, ut est in cælo; alia verò dicuntur. 3.26
 Nomina substantiua significant naturam rei, abstrahendo à modo. 3.26
 Nomine Christi aliquid facere, in scriptura intelligitur auctoritate Christi facere. 1.95
 In nominibus, & pronomibus, Hebræi non habent genus neutrum. 3.86
 NORVEGIS concessum ut sine vino sacrificarent. 3.576

Numerus.

- NVMERVS septenarius Sacramentorum respondet numero peccatorum, & numero virtutum. 1.301
 Numerus septenarius Sacramentorum an legatur in Scripturis & Patribus. 1.290.301
 Numeri septenarij celebritas in expiationibus. 1.301
 In mysteriis numerorum, non fuit tam curiosus S. Augustinus ut Calvinus dicit. 1.306

Nuptiæ.

- NVPTIÆ dicuntur à velamine, quo sponsi à sacerdote in Ecclesia operiuntur. 5.301
 Nuptiæ secundæ, immò & tertiæ, & quartæ, & aliæ deinceps, sunt licitæ, & vera matrimonia, atque aded Sacramenta. 5.124
 Nuptiæ secundæ, aliquid minus bonum est, quàm in viduitate permanere. 5.125
 Nuptiæ secundæ post diuortium concedi non possunt. 5.186. & qui ad illas transierunt, mortaliter peccauerunt. 5.187. & viuente coniuge ad alias nuptias transire non licet. 5.148. 161.187.190.191
 Nuptiarum secundarum celebritati interesse prohibentur Presbyteri. & reprehenduntur, qui celebritatē, quæ primis nuptiis debetur, etiam secundis adhibent. & simul à veteribus Patribus ob signum incontinentiæ, aliqua pœnitentia dabatur iis, qui sæpe Matrimonia contrahebant. 5.124.187. Nuptiis

- Nuptiis secundis benedictio non datur, quia benedictio in primis nuptiis data, non perit. 5.119.124
 Nuptias esse bonas, & esse à Deo, probatur. 5.66

Nutritio.

- NUTRITIO animæ, & præseruatio à peccatis, est præcipuus effectus Eucharistiæ. 3.523. vide de hac nutritione animæ. 3.52.92.117.118.173.176.328.329
 In spiritali refectioe, non distinguitur cibus, & potus, sed vna & eadem res, & nutrit, quod est cibi officium, & refrigerat, siue irrigat, & inebriat mentem, quod est officium potus. 3.549.552.557
 Nutritionis spiritalis signum, quod sit. 3.173.176.433. & 549
 In liturgiis Græcorum petitur, vt panis ille consecratus per effectū nutritionis spiritalis fiat etiam nobis corpus Domini. 3.500
 NVTVS aliquando vicem verborum tenent. 189.97.331.5.115.118. & 120

O.

Obedientia.

- O B E D I E N T I A anteponitur sacrificiis. 1.340
 Inobedientiam suam quomodo Adam compensauit. 4.374
 O B I C E M ponere in Sacramentis, quid sit. 4.170

Oblatio.

- O B L A T I O est genus ad sacrificium. 3. 630. & in quo differat. 3.627. & 632
 Oblatio externa est sacrificium. distinguitur autem duplex oblatio. 3.630
 Oblatio Christi cruenta in cruce, quia sufficientissima, & infiniti precij, non repetitur. ceteræ quia finiti valoris, repetuntur. 3.659
 Oblatio Christi per se, vel per suos Ministros, non quidem cruentè sed aliquo modo, necessaria est ad æternum Christi sacerdotium. 3.659. & 660
 Oblatio & immolatio dicenda est illa actio, qua Christi corpus ad Dei honorem super mensam ponitur, vt consumatur, (etiam si verbis non dicatur offero, vel offerimus) idq;

O 5 ad

- ad repræsentandam eiusdem Christi passionem. 3. 702. vide etiam 3. 701. 760. 817. 820. 884
- Oblatio panis & vini, vt sit materia sacrificij futuri, & vt eam benedicat, & sanctificet Deus, orat illum sacerdos. 3. 876. 878
- Oblatio panis & vini consecrationem præcedens ad integritatem, & plenitudinem sacrificij pertinet; non tamen ad essentiam. 3. 756. vide quæ sit ista oblatio in offertorio. 3. 839
- Oblatio panis consecrandi, non iisdē verbis facta est à Christo, atque à nobis fit. 3. 756
- Oblatio quæ fit post consecrationem. 3. 880
- Oblatio quæ fit cum participatione corporis Domini, non definit esse vera & realis oblatio, licet sit alterius oblationis commemoratiua. 3. 720
- Oblatio gentium, oblatio fidei, sacrificia sunt improprie dicta. 3. 683
- Oblatio duorum minorum à sancta vidua facta. 3. 776
- Obtulit Christus peccata totius mundi, cum instar agni immaculati in cruce immolatus est. 2. 84. & 110
- Oblatio priuatorum hominum soli Deo facta excluditur à ratione sacrificij. 3. 632
- Oblationis nomine probatur nostrū sacrificium esse verum, & proprium sacrificium. 3. 681. 682. & seq.
- Oblationis Christi non quælibet iteratio excluditur, sed ea solū, quæ mortem ipsius requireret. 3. 746
- Oblationem visibilem Deo factam ministerio sacerdotis, reiciunt hæretici huius temporis, à sacrificio Missæ. 3. 637. 638
- Oblatione Eucharistiæ honoratur Deus cultu latria. 3. 706
- OCVLO RVM eleuatio Christo familiaris fuit. 3. 508. & 839
- ODI VM peccati. 4. 221

Oleum.

- OLEVM Catechumenorum. 2. 140. 144. 151
- Oleum balsamo admixtum eiusque consecratio. 2. 178. & 204
- Oleum, quo vtebantur Apostoli ad vngendos ægrotos. 5. 11. & 12. vide v. Vnctio extrema, vide etiam 5. 17. & 26
- Oleo comparatur Spiritus sanctus. 2. 180. gratia iustificans. 1. 272.

272. & charitas. i. 180. vbi aliquæ proprietates olei enum-
rantur.
- Oleo sacro vti solitus erat Pontifex in omni ferè consecratio-
ne Pontificali. 5. 61
- OMNES. hæc particula non semper in scriptura accipitur v-
niuersalissimè, pro omnibus hominibus, sed sæpe pro om-
nibus certi alicuius generis. 3. 579
- Omnis vtriusq; sexus. in his verbis non inesse barbariem pro-
batur. 4. 309
- OMNIPOTENTIA Dei. 3. 280. & seq.

Opus operatum.

- OPVS OPERATVM non est reprehendendum. 1. 174
- Opus operatum verè quid sit. i. pag. 21. 175. 176. 177. vsque ad
182. & 236. 3. 772. & 896
- Opus operatum distinguitur à merito. 1. 15
- Opus operatum, quomodo excludat fidem, & motum inter-
num. 1. 179
- Ex opere operato duplex valor. 3. 772
- Ex opere operato conferunt gratiam Sacramèta nouæ legis.
1. 177. 187. & seq.
- Ex opere operato nullum Sacramētum legis naturæ aut scri-
ptæ iustificauit. i. 237. & seq. sed vtilia fuerunt ex opere o-
perantis. 1. 239. & 241
- Ex opere operato confert gratiam tã baptismus aquæ, quàm
sanguinis. 2. 33
- Ex opere operato signum crucis operatur in dæmonibus ter-
rendis. 1. 321

Opus bonum, & satisfactorium.

- OPERA, quæ dicuntur vitæ, sunt opera iustitiæ, bona, ac vitæ
æternæ meritoria. 4. 200
- Opera non imputantur meritoria vitæ æternæ, sine charita-
te. 4. 203
- Opera iustorum sunt meritoria vitæ æternæ. 4. 372. 373. quo-
modo dicantur iustificare. i. 235. & esse testimonia adeptæ
iustitiæ. 1. 63
- Opera bona cum fide magis profunt quàm sola fides. 3. 341
- Opera

- Opera bona, quæ à nobis fiunt, non intelliguntur nomine sacrificij à Malachia descripti. 3. 680. & 681
- Opera bona, seu opera virtutum, non sunt sacrificia propriè dicta. 3. 621. & 622
- Opera bona Deo offerre, commune est omnibus piis hominibus. I. 140
- Opera bona pœnalia per spiritum Christi facta, ex condigno reatum pœnæ temporalis expurgant. 4. 405
- Opera nostra cooperantur tum in prima remissione peccatorum, quæ fit in baptismo; tum in secunda in pœnitentiæ Sacramento per modum impetrationis & dispositionis. 4. 410
- Opere nostro, ex diuinæ gratiæ auxilio procedente, salutem adipisci possumus. 3. 893
- Opera laboriosa, quibus reatus pœnæ temporalis expiatur, spontè suscipi possunt. 4. 351. bonis autem operibus posse redimi reatum pœnæ temporalis. 4. 348
- Opera laboriosa, seu pœnalia, quæ fiunt ad redimendam pœnam temporalem, cuius reatus sæpe remanet post culpam dimissam, verè satisfactoria dicuntur, atq; illis verè & propriè Domino satisfit. 4. 365. 368
- Opera laboriosa, quæ cum Dei auxilio fiunt à pœnitentibus, siue ex congruo, siue vt dispositiones, concurrunt, & profunt ad culpæ remissionem, & mortis æternæ liberationem. 4. 401
- Opera laboriosa iustorū ad reatum pœnæ temporalis requiruntur, vel saltem eorum votum. 4. 427. 428
- Opera satisfactoria esse orationem, ieiunium, & eleemosynam. 4. 360
- Opera supererogationis sunt Deo gratissima. 4. 362. 363
- Opera consilij & supererogationis, potest homo iustus facere per Dei gratiam. 4. 400
- Opera Pœnitentiæ & afflictionis, suscepta pro animabus defunctorum. 2. 37
- Operum bonorum, quæ post culpæ remissionem fiunt, præmium est plena peccatorum remissio, quoad omnem pœnæ reatum. 4. 418
- Opera quæ fiunt in peccato mortali, neq; sunt satisfactoria, neque

- neque vnquam futura sunt, etiamsi is, qui ea fecit, in gratiam Dei redeat. 4.406
- Opera mala, an valeant accusare credentem. 2.91
- Opera seruilia prohibebantur in festo azymorum: non tamé opera pieratis. 3.452. & 463

Oratio.

- Προσευχη, id est, oratio, dicitur ab εὐχη, id est, votum, quia solent præmitti vora, id est, promissiones & oblationes ante orationem, vt oratio facilius impetret. 3.775
- Oratio similitudinem habet cum incenso. 3.681. 690. 691. 843
- Oratio potest esse meritoria, & satisfactoria: tamen ex se, & ex proprio officio est impetratoria. 3.775. vide quomodo comparetur sacrificio Missæ. 3.775. 776. & quod sit opus satisfactorium vide 4.360. & seq. & 473. & seq.
- Ad orationem reuocantur, quæ Deo proximè exhibentur, vt laudes, gratiarum actiones, Contritionis & Confessionis actus. 1.316. 4.361
- Oratio non est sacrificium propriè dictum. 3.681. 682. 712. 713
- Oratio sacerdotis instituta est in veteri lege, ad facilius impetrandum. 1.85
- Oratio sacerdotis tanquam persona publica pro vniuerso populo. 1.144
- Oratio prodest impœnitentibus per modum impetrationis. 1.181
- Oratio est cæremonia immediatè cultus Dei. 1.316
- Oratio vocalis est cultus Dei. 1.330
- Oratio prodest ei, pro quo fit, etiamsi ille non adsit, nec sciat, quid agatur. 3.806
- Oratio ad cœlum expansis manibus. 3.839. 840. vide etiam. 1.330. & 3.683
- Oratio flexis genibus exemplo Domini, & aliorum. 1.316. 331. & 3.840
- Oratio peccatoris pœnitentis, non est inanis apud Deum; sed eum placat, & veniam impetrat. 4.187
- Oratio fieri potest pro omnibus quantumis pessimis peccatoribus in hac vita. 4.219
- Oratio difficulter exauditur pro peccato ad mortem, id est, grauif.

- grauissimo, ex illorum videlicet genere, quæ ordinariè nõ
 remittuntur. 4. 222
 Oratio, quæ fit pro remissione peccatorũ ab eo qui nondum
 habet charitatem, non est frustra. 4. 233
 Oratio serui Dei aliquando non exauditur, aliquando verò
 exauditur. 4. 349
 Oratio fieri potest pro dormiente, indeuoto, & impœnitente.
 3. 895
 Oratio fidei aliquando intelligitur oratio dictata à fide, &
 quæ sola fide intelligitur. 5. 17
 Oratio nostra ad Deum ascendit per Christum. 3. 882
 Oratio Sanctorum, est vnum ex mediis nostræ salutis. 3. 795
 Oratio an dirigatur ad Sanctos in Missæ sacrificio. 3. 794
 Oratio Deo fit, vt gratiam habeat orationem. 3. 683
 Orationis actibus, cum speciali Dei auxilio factis, mereri ali-
 quo modo possumus ipsam remissionem peccatorum, &
 gratiam bene operandi. 4. 189
 Orationi, quomodo scriptura tribuat vim iustificandi. 4. 164
 Orationes offerretium paruulos ante Baptismũ, non gignunt
 fidem in paruulis, vt somniauit Lutherus. 2. 68. & 72
 Orationes nostræ pro nobis ad Deum, & Sanctorum preces
 pro nobis, non sunt superuacaneæ. 3. 797
 Orationes & audes Deo offerre, commune est omnibus pijs
 hominibus. 1. 140
 Ad orationem multum confert ieiunium. 3. 838
 Ad orationem adhibita est manus impositio. 5. 36
 Solis precibus homines iustificari, nõ Sacramentis, fuit hæ-
 resis Messalianorum. 1. pag. 3. & 183
 Integro anno aliqui in oratione stabant. 4. 364. integro die.
 4. 362
ORATIO DOMINICA ita composita est, ac si dicenda esset
 solũ à multitudine congregata. 3. 814
 Orationem Dominicam addebant Apostoli post consecra-
 tionem Eucharistiæ. 3. 490. 753. 757. 785. 786. & 861
 Orationem Dominicam, aliqui ad canonem Missæ pertine-
 re sunt opinati. 3. 892. legitur autem post canonem, & ha-
 betur in omnibus liturgiis. 3. 892
 Oratione Dominica potest satisfieri pro peccatis venialibus.
 4. 391

ORDINIS Romani liber antiquissimus, & quo tēpore scriptus. 3.573. & 864

Ordinis Sacramentum.

- ORDINATIONEM Sacramentum esse probatur ex diuinis literis. 5.34
- Ritus, externumque symbolum in hoc Sacramento est manus impositio. 5.34.55
- Mandatum, & institutio. 5.35.38.1.294
- Ordinationem Sacramentum esse à Christo institutum. 5.38.
39. Deinde probatur ex traditione Ecclesiæ. 5.40. ex ratione. 5.43
- Ordinatio vocatur à Græcis *χειροτονία*, id est, manus impositio. 5.36. & 57. & cur semper à Paulo ordinatio vocetur manus impositio. 2.187
- Ordinatio vera non habetur apud hæreticos, vnde ab illis ordinati cessare debent ab executione ordinum, ac si ordinati non essent. 3.513.514.515.5.39
- Ordo an excellat omnibus Sacramentis in aliquo particulari. 1.313. & cur ponatur sexto loco. 1.313
- Ordo necessarius est, non singulis hominibus, sed ipsi Ecclesiæ in vniuersum, necessitate mediij simpliciter, posita diuina institutione. 1.123
- Ordo imprimi Characterem. 1.270. & non potest repeti si sit semel ritè collatus. 1.270.278.279.280
- Ordo sacer impedimentum est dirimens contractum Matrimonium. 5.217
- Ordines omnes sunt Sacramenta. 5.52.53
- Ordinis sacerdotum institutio, Episcoporum quidem in Apostolis, & Presbyterorum in LXXII. discipulis. 5.50
- Ad sacros ordines non possunt promoueri Bigami. 5.125
- In ordinatione Presbyterorū confertur potestas consecrandi Eucharistiam, quæ dicitur potestas in corpus Christi; & potestas absoluendi à peccatis, quæ dicitur potestas in corpus Christi mysticum. 5.43.57
- Ordinationem Presbyterorū conuenit inter omnes Catholicos, esse verè & propriè Sacramentum. 5.44
- Ordinatio episcopalis Sacramentum est verè & propriè dictum. 5.44. & seq. & est cęremonia imprimens nouum characterem spiritualem, & conferens gratiam. 5.45.46
- Ordi-

Ordinatio episcopalis integra confurgit ex duplici ordinatione, & character episcopalis, & perfectus, nō est vna simplex qualitas, sed quid compositum ex duplici caractere. 5.48. vide v. Episcopus.

De Diaconatu, & subdiaconatu. vide v. Diaconi. 5.49. & 53

Ordinationis materia est aliquod signum sensibile. 5.54

Ordinationis forma sunt illa verba quæ dicuntur, dum illud signum exhibetur. 1.96.5.54

Non solū instrumentorum porrectio, vt calicis, & patenæ in Presbyteratu, & libri Euangeliorum in Diaconatu; sed etiam manus impositio est materia essentialis Sacramenti Ordinis. 5.54. & seq.

In manus impositione ordinatoria datur gratia, & Spiritus sanctus ad potestatem ministrandi Sacramenta. 2.172

Duæ cæremoniæ præcipuæ conferuntur ab Episcopo in ordinatione, porrectio patenæ cum hostia, & porrectio calicis cum vino, cum illis verbis; Accipe potestatem offerendi sacrificium, &c. altera est post Missam, nimirum manus impositio, cum illis verbis; Accipe Spiritum sanctum, &c. 5.58

Vtraque cæremonia est essentialis, & per vnā confertur vna potestas, & per alteram altera, siue sint duo characteres, siue vnus, qui in secunda cæremonia extendatur. 5.58

Effectus Sacramenti Ordinis, est potestas spiritualis perpetua, in cuius signum imprimitur character, & datur gratia gratum faciens. 5.57

Ordinatio à muto, vel ab absente Episcopo conferri non potest. 5.113

Ordinatus Episcopus ab Angelis, S. Amphilochius. 1.134

Cæremoniæ ordinationis sunt vnctio, & rasura. 3.61.62

Origenes.

ORIGENIS hæresis, quòd omnia peccata Christianorū sint peccata in Spiritum sanctum, refutatur. 4.214

Item peccata non tolli per baptismum, sed tantūm tegi, tolli autem tandem per mortem, confutatur. 2.82

OSCVLVM altaris, osculū Euangelij, & Ministri, & per eum vniuersi cleri. 3.84

OTHO Imperator creatus ab Innocentio III. & deinde depositus ab eodem. 1.266

Otho-

- Othonis signum contritionis in morte. 1. 266
 O V I V M, seruatorum, & militum est signari caractere. 1. 271.
 275

P.

Pactum.

- P A C T V M factum cum Abraham de circumcidendis masculis. 1. 252
 Pactum Dei cum Hebræis confirmatum sanguinis asperfione. 3. 99. 672. & 673
 P A N I S seu vox ἀστὸς ab eleuando aut ab accidentali conditione sumpta est, aut nō dicitur ἀστὸς, quia eleuetur per fermentum; sed potius, quia eleuet naturam humanam nutriendo, & augendo corpora nostra. 3. 471
 Panis nomen apud Hebræos frequenter intelligitur omnibus. 3. 55. 135. & 399
 Panis nomen in scriptura commune est ad Azymum, & fermentatum. 3. 471
 Panis nomen variis modis accipitur apud Ioan. cap. 6. 3. 54. & 170
 Panis nomen variis modis accipitur à Paulo in eodem capite. 3. 134. 135. 399. 400
 Panis nomine mysticè intelliguntur sermones Christi, seu verba Dei non visibilia, sed audibilia. 3. 165
 Panis propositionis. 3. 109. 524. 527. & 552
 Panis quo roboratus est Helias. 3. 34
 Panis multiplicatio à Domino facta. 3. 49. 69. & 563
 Panis benedictio in Emaus. 3. 563. & 564

Panis Eucharisticus.

- P A N I S cur dicatur Eucharistia. 3. 135. 144. 172. 178. 256. 398
 Panis Eucharistiæ corpus Christi verum & mysticum significare debet. 3. 79
 Panis consecratus, ex multis granis tritici factus, significat vniionem fidelium. 3. 483
 Et quatenus constat ex farina & aqua, significat vniionem Christi cum Ecclesia. 3. 549

P

Panis

- Panis triticeus, est materia ex qua Sacramentum Eucharistiæ conficitur. 3.400.451.843. & quare. 3.176.179.401
- Panis & vini oblatio ante consecrationem in Missa. 3.484. & 756
- Panis & vinum offeruntur in sacrificio Missæ, vt sint materia sacrificij propitiatorij. & pro hoc orat sacerdos. 3.869.876. 877
- Panem fieri corpus Christi nõ petunt Græci absolute in suis precibus post consecrationem; sed tantum vt fiat nobis, id est vtiliter. 3.500
- Panis & vini substantia tota conuertitur in corpus & sanguinem Domini, ita vt nihil substantiæ remaneat, sed sola accidentia. 3.345. refutantur errores. 3.350. & seq. explicatur, & probatur veritas. 3.363.369.388.391
- Contra hæresim de corpore panaceo. 3.347.355
- Contra impanationem. 3.345.346. & à pag. 369
- Panis substantia non pertinet vllò modo ad rationem Sacramenti Eucharistiæ. 3.173. & 400
- Panis mutatur quoad internam substantiam, non quoad exteriorem naturam, & proprietates accidentium. 3.259
- Panis conuertitur in corpus Christi: non autem dici potest, transit ad corpus Christi. 3.405
- Panis mutatio in corpus Christi, fit diuina virtute. 3.208
- Panis quoad speciem exteriorem est in altari, vt oculi rectè iudicant, quoad interiorem substantiam, est corpus Christi, vt fides rectè iudicat. 3.252.261
- Panis benedictus, & benedictione mutatus, à Domino datus est in cœna. 3.69.86.581.585.754
- Panis dicitur corpus Christi, non quod sit signum corporis, sed quod nutriat animas nostras instar panis. 3.159
- Panis Eucharistiæ non est figura corporis Domini, sed quod olim fuit figura in Testamento veteri, nempe panis, nunc in corporis veritatem est mutatum. 3.161
- Panis desinit esse panis post consecrationem. 3.197.199.200
- Panis Eucharistiæ, post consecrationem non est communis panis, sed panis mutatus, & non triticeus; panis cœlestis, id est, corpus Christi. 3.145.146.159.170.194.207.215.463.270. 373.407.494.495. & 590

- Analogia inter panem & corpus Christi, non requirit ut panis verè nutriat. 3.173. & 402
- Panis Eucharistiæ cur dicatur caro, & cur caro Domini dicatur panis. 3.178. & 179
- Panis Eucharistiæ vocatur corpus Domini; ut ex nominis mutatione intelligamus & credamus rei mutationem. 3.258. vide 3.398
- Panis ritè consecratus, verè & propriè est Sacramentum, siue sumatur, siue seruetur in pixide. 3.423. & seq.
- Panis consecratus, si fortè in calicem decidat, non solet frangi, sed relinqui ita integrum vsque ad sumptionem. 3.757
- Panis intingebatur olim sanguine Domini pro ægrotis, & pro aliis, quæ intinctio postea damnata est. 3.597
- Panis & corpus Domini, vinum & sanguis Domini non sunt duo Sacramenta, sed vnum. 3.755
- Panis Eucharisticus non in secessum vadit. 3.223
- Panis conuersio in corpus Christi, & significatio verborum simul tempore complentur. ordine tamen naturæ inuicem se præcedunt, & sequuntur. 3.89
- Panis substantia in Eucharistia non annihilatur, sed in melius commutatur. 3.200. 365. 401. 403. 404
- Panis substantia desinit esse in instanti, quod instans non potest assignari, vel notari, nisi negatiuè. 3.418
- Panis & vini symbola, seu signa rectè dicuntur corpus typicū & symbolicum, accipiendo symbolū rei sacræ, id est, corporis Christi præsentis in Eucharistia. 3.169. vide quæ dicuntur 3.178. & 2228
- Non est absurdum vocari panem figuram corporis Domini ante consecrationem, licet nondum sit Sacramentum. 3.201
- Panem repræsentare corpus Christi, si aliquādo dicatur à Patribus, per repræsentare intelligitur corpus Christi præsens exhiberi. 3.158. 215. 229
- Per panem & vinum intelligimus corpus & sanguinem sub specie panis & vini. 3.178
- In pane Eucharistiæ corrupto an requiratur materia, & si requiritur, quomodo substituatur à Deo. 3.413
- Ex pane fit corpus Christi, non tanquam ex materia, sed tanquam ex termino à quo. 3.419
- PARABOLIS Domini de piscibus bonis & malis in iisdem

retibus conuicti sunt Donatistæ; negantes esse bonos & malos in Ecclesia. 3.669

PARALYTICO peccata remittuntur. 4.402

Parasceue.

PARASCEVE apud Hebræos non erat, nisi propter Sabbathum & propter præparationem ciborum. 3.464

In parasceue, hoc est, in fine feriæ sextæ ad initium Sabbathi sumunt Iudæi cœnam quandam solennem. vnde ab ea cœna, ipsa etiam feria sexta dicebatur ab eis cœna pura. 3.468

In officio parasceues tepræsentatur accuratè passio Christi. 3.620

In parasceue non censetur sacrificium Missæ celebrari, quia consecratio & oblatio deest. 3.754

In parasceue communicat sacerdos in vna specie iam præsanctificata. 3.572

PARENTIBVS inuitis, quomodo possint filij religionem amplecti. 5.206.207

Pascha.

PASCHA Iudæorum opponitur Paschati Christianorum. 3.229. & 462

Pascha suum comedit Christus eodem die quo Hebræi, nimirum 14. die mensis primi, atque eo ipso tempore, quo abiiciebatur fermentum ex toto Israël, Sacramentum Eucharistiæ instituit. 3.455. & seq. & refutantur aliorum sententiæ ibidem.

Pascha distulerunt manducare in nocte feriæ quintæ Principes & Sacerdotes, propter negotium mortis Christi procurandæ. 3.467

Paschatis Iudæorum solennitas incipiebat die XIV. post vespèram, à nouilunio mensis primi, id est, Martij, & durabat VII. diebus. 3.366. vide 458. & 459

Et hæc celebratio habetur in Exodo, in Leuitico, & Numeris. 3.451.455.456.457

Singulis diebus Paschæ, quænam immolabantur. 3.464

Paschatis festus dies non poterat anticipari, neque postponi. 3.451. vide etiam 455

Paschatis festus dies agebatur in memoriam & honorè transitus Domini. 3.95

Pascha

Paschatis cæremonia, quanti fiat ab Ecclesia. 1. 326. 328
 Paschatis nox vocabatur antitypa firmamenti cœlestis. 1. 36
 Pro termino Paschali nos habemus lunam XIV. post æqui-
 noctium vernum. 3. 445

Passio Christi.

PASSIO CHRISTI commemoratur in Sacramentis. 1. 37. 3.
 482

Passio Christi representatur in sacrificio Altaris. 3. 169. 206.
 243. 248

Passio Christi potuit impediri per diuinam potentiam. 3. 281.
 338

Passio Christi prædicta à Moysè, quoad locum, diem, & ho-
 ram. 3. 465

Passio Christi est immolatio. 3. 641. vide 3. 484

Passionis Christi figura fuit immolatio Agni Paschalis. 3. 465.
 473. 665. 672

Per Christi passionem certis mediis applicatam, saluamur. 2.
 25. & morimur peccato. 1. 215

Signum purgationis, quã eramus habituri per Christi pas-
 sionem, fuit illa lotio pedum, quam Dominus instituit. 1.
 296. & 297

Ex omnibus Christi passionibus Diuinitas lædi nullo modo
 potuit. 3. 344

Ex passione Christi vim habent omnia Sacramenta. 1. 13. & 66

PASTOPHORIVM quid sit. 3. 424. & 442

PASTOR nullus paut oues suas, carne & sanguine suo, vt
 Christus fecit. 3. 218

Pater.

PATER & Filius, & Spiritus sanctus cùm sint vna numero
 essentia, necessariò vna persona diuina est in alia. 4. 215

Propter essentiaẽ vnitatem, semper in Patre intelliguntur Fi-
 lius, & Spiritus sanctus. 3. 850

Ad Patrem dirigitur Oratio; seu Collecta, & sacrificij Missæ
 oblatio. 3. 850

PATRES Testamenti veteris, quomodo habuerint gratiam,
 fuerint iustificati, & impleuerint legem. 1. 235. 237. 250. 336.

340

P 3

Patres

- Patres cur consecrationem vocent preces. 3.503
 Cur probent verū Christi corpus per experientiam sensuum,
 3.410. Quomodo utebantur Eucharistia. 3.445. & quæ scri-
 pserint hyperbolicè. 4.391
 Patrum testimonia parum prodesse hæreticis. 3.589
 Patrum testimonia multum valere ad probādam veritatem.
 3.137
 Ex verbis apertis sanctorum Patrum, sunt exponenda ea, quæ
 videntur obscura in aliis. 3.274
PATIENTIA in persecutionibus est sacrificium improprie
 dictum. 3.681
PATRIARCHÆ non lubrico carnis, sed amore posteritatis
 operam vxoribus dederunt. 5.136.139.141.146.147. & 278
 Patriarchæ licet vt homines peccauerunt: non tamen pecca-
 uerunt in lege naturæ contrahendo matrimonia in gradi-
 bus in Leuitico postea prohibitis. 5.261
 Patriarcharū nuptiæ cum multis fœminis, seu polygamiam,
 Sacramentum Christi & Ecclesiæ fuisse, non nisi impro-
 prie, & materialiter dici potest. 5.78
 Patriarcharum tempore polygamia erat licita ex dispensatio-
 ne Dei. 5.81.86.139.130.140. & quare illis sit permilla. 5.136.
 vide v. Polygamia.
 Patriarchas vnā tantū vxorem legitimam habuisse, cete-
 ras verò concubinas eorum fuisse, probabile non est. 5.136.
 sed magis probabile est, omnes fuisse illis veras vxores, &
 quod alioqui erat illicitum, Dei dispensatione, factum est
 licitum. 5.139.140.142

S. Paulus.

- S. PAVLVS** verè & proprie vidit Christum oculis corporali-
 bus, in apparitione illi facta in terris, vel in aère propin-
 quo. 3.285. & seq. & excæcatus est ex illius aspectu. 3.315
 Paulus licet conuersus, & vas electionis factus, rectè ab Ana-
 nia persuaderetur, vt baptizetur, & abluat peccata, quia de-
 buit facere omnia, quæ ad peccata remittenda Dominus
 instituerat. 4.198.199
 Paulus cur non meminerit sacrificij panis & vini in epistola
 ad Hebræos. 3.652.653
 Pauli epistola ad Hebræos quibus Hebræis scripta. 3.653
 Paulo

Paulo imposuit nomen Ananias. 2. 157. 201.
 Paulū vt ceteros Apostolos, immediatè à Deo accepisse Cōn-
 firmationem, sine humana impositione manuum, valde
 probabile est. 2. 201

Pauperes.

PAUPERES dicuntur esse corpus Christi. 3. 223
 Vide quæ dicuntur in illud Matth. 26. Pauperes semper ha-
 bebitis vobiscum, supra in indice locorū sacrae Scripturae.
 Pauperes amandi. 4. 379. vide v. Eleemosyna.
 Ob refrigerium pauperum excogitatū fuit quoddam con-
 uiuium, quod ἀγάπη appellatur. 3. 617
 PACIS vinculum seruandum in vnitae spiritus. 2. 128

Peccator.

PECCATORES, seu lapsi post Baptismum quoties in pecca-
 ta labuntur, toties per Sacramentum pœnitentiæ recon-
 ciliari possunt. 4. à pag. 54. & seq. hæresis contraria habetur.
 4. 33. & 50.
 Peccatores omnes ad se Dominus inuitat. 3. 531. 4. 210
 Peccatores diuina voce excitati, figurantur per Lazarū. 4. 260
 Peccatores quanti facere debeant Baptismum Christi. 2. 131
 Peccatores ante & post Baptismum, quomodo differāt. 4. 357
 Peccatores nullo modo à fide obedientiæ, passionis & satisf-
 actionis Christi abducēdi sunt, ad fiduciam actionis pro-
 priæ. 4. 49
 Peccatores in primitiua Ecclesia puniebantur à Deo visibili-
 bus pœnis. 2. 159
 Peccatores & Catechumeni arcebantur in liturgiis Græco-
 rum post illa verba Diaconi; Sancta sanctis. 3. 526
 Peccatores publici post Baptismum, si ad sacrā Eucharistiam
 accedere vellent, quid facere debeant. 4. 317
 Peccatorum cor durum & tumidum, per contritionem mol-
 litur, & humiliatur. 4. 137
 Peccatoribus etiam conuenit sacerdotium seu ministerium
 externum. 1. 140
 Peccatoribus timorem incutiunt Scripturae. 4. 226
 Peccatoribus supplicia comminatur Deus. 4. 139

- Peccatoribus Christus pœnitentiam imperavit, modum autē & tempus, & similia definitioni Ecclesiæ reliquit. 4.395
- Peccatoribus publicis, pœnitentia publica, solennis, & non solennis imponebatur, quādo autem, & quomodo, habes. 4.127
- Peccatoribus certam mulctam imponi voluit Deus per Ministros suos in Sacramento pœnitentiæ. 4.358
- Peccatores cum Deus vult ad pœnitentiam ducere, à timore pœnarum incipere solet. 4.233. vide etiam 4.227. & seq.
- A peccatoribus efficaciter verbum Dei prædicari potest. 1.152. vide 3.107
- A peccatoribus quare Dominus noster se tangi passus est dum hîc viueret. 3.531. vide etiam 3.130. 131. 132

Peccatum Originale.

- PECCATVM ORIGINALE in paruulis ante Baptismum, quomodo efficacissimè se probare putauerit sanctus Augustinus. 1.327. 2.53
- Peccatum originale non est materia pœnitentiæ. 2.59
- Peccatum originale, & reliqua omnia, si quæ sint admissa, cum omnibus pœnis peccato debitis, remittuntur tam per Baptismum, quàm per Martyrium. 2.32. & seq.

Peccatum Actuale, & Mortale.

- PECCATVM, quod committitur per actualem auersionem propriæ voluntatis à Deo, requirit, si remitti debeat, actualem conuersionem propriæ voluntatis in Deum. 2.55. 4.170
- Peccatum per scientiam, & per ignorantiam. 4.85
- Peccatum lethale infinitam indignationem, & pœnam meretur. 4.177
- Peccatū mortale per lepram corporalem significatur. 4.244. 245. 286. item per vinculum. 4.260. 262. item per sanie. 4.287
- Peccatū in Deum, amicitiam simul & iustitiam violat. 4.340
- Per peccatum, infinitum bonū, quod in nobis est, lædimus. 4.339. 340. 348
- Peccati nomen in Scriptura, sæpe accipitur pro pœna, siue pœnæ

- pœnæ reatu. 4.368. & cùm absolutè loquitur de peccatis,
de omnibus peccatis intelligi solet & debet. 4.264
- Peccata tria instrumenta; cor, lingua, manus. peccamus enim
corde, verbo, & opere. 4.120
- Peccata mortalia omnia homo vitare potest per gratiam di-
lectionis, quæ gratia non præcedit, sed simul infunditur
cum remissione peccatorum. 4.201
- Peccata omnia ad tria reuocantur. 4.361
- Peccata frequentissimè Deus tum per se, tum per Apostolos
& Prophetas, peccatoribus in memoriam reuocabat. 4.149
- De peccatis mortalibus toto vitæ tempore pœnitentiam a-
gentes laudantur. 4.27
- Peccare non posse hominem verè baptizatum, fuit error Io-
uiniani. similes errores vide 2.88.89.90. & 91

Peccatum in Spiritum sanctum.

- PECCATVM in Spiritum sanctum, propriè nihil est aliud,
quàm veritatem cognitam, & manifestam, Spiritu sancto
illustrante, ex malitia improbare, & tanquam Dæmonia-
cam, & detestabilem calumniaria. 4.217
- Peccatum Petri & Pauli non fuit in Spiritum sanctum; sed ta-
le fuit peccatum Iudæorum lapidantium Stephanum; &
tale esse etiam multorum hæreticorum, credibile est. 4.217
- Peccatum ad mortem dicitur id, quod est grauissimum, &
quod ordinariè non remittitur, sed punitur æterna mor-
te. 4.222

Peccatum veniale.

- PECCATA VENIALIA sunt veluti sordes, quæ pedibus ad-
hærent. 1.297
- Peccata venialia vitam animæ non extinguunt, sed debili-
tant. 3.534.535
- Peccata venialia, quotidiana cùm sint, quotidiana quoque de
eis pœnitentia agenda est. 4.27
- Peccata venialia, possintne purgari per cæremonias quasdam
Ecclesiæ, per modum impetrationis tantùm, an etiam per
applicationem Christi meritorum ex opere operato. 1.322
- Peccatorum venialium veniam impetrat qui baptizatus est,
si eam petat per gratiam, quam in Baptismo accepit. 2.
107

Peccatorum reliquæ dicuntur peccata quæ interdû ex ignorantia remanent post omnia Sacramenta, siue mortalia, siue venialia sint. item quidam torpor, mœror, aut tristitia, quæ ex peccato relinqui solet. 5.29.30

Peccati pœna.

- P**ECCATVM nullum manet impunitum. 4.417
 Pro peccato pœna septem annorum imponebatur, & pro differentibus peccatis differentes pœnæ. 4.394.395
In pœnam peccati sæpe infligitur homini mors ipsa. 4.345
 Afflictiones huius vitæ, non sunt ita connexæ cum peccatis, ut non possint esse separata. 1.260
 Ob peccatum vnus non punitum ut oportebat, sæpe in totum populum Dei furor accenditur. 4.359

Peccati remissio.

- P**ECCATA remittuntur per Baptismum, ex opere operato, id est, vi Sacramenti. 1.189. vsque ad 195. item 199. vsque ad 205, 283. & seq. 102. Vide an promittatur in Sacramentis remissio peccatorum. 1.59. vide etiam 1.55.56
 Peccata Baptismo abluere secundum nouum tropum Caluini, nihil est aliud, nisi accipere testimonium, seu sigillum acceptæ iustificationis, idq; ad fidem roborandam & confirmandam. contra quod figmentum. vide 1. pag. 193. vide alia. 4.55. & 410
 Peccata post Baptismum commissa, cum non possint remitti per Baptismum iam præteritum, quærendum est aliud remedium magis arduum, & difficile, id est, Sacramentum pœnitentiæ. 2.102
 Peccata mortalia qui commiserunt, tenentur iure diuino Pœnitentiam agere, & reconciliationem cum Deo quærere. 4.138.139.173. & 242
 Peccata remittendi potestas data Apostolis. 4.57
 Potestas remittendi peccata datur Ecclesiæ Præpositis, fidelibus tantùm baptizatis peccata remittendi, eosque certo ritu post Baptismum reconciliandi. 4.58
 Peccata remittendi potestas non fuit in Testamento veteri. 4.71
 Peccata expiabantur sacrificiis veteribus quoad pœnam temporalem, & quoad immunditiam legalem; non quoad culpam, & pœnam Gehennæ. neque pro omnibus peccatis erant

- rant instituta sacrificia, sed pro aliquibus. 1.256. 4.420
- Peccatorum remissio non promittebatur in veteribus Sa-
cramentis. 1.249. & particulariter Circumcisionem non
habuisse hanc promissionem annexam. 1.254
- Sacrificiis pro peccato respondet nostrum Sacramentum
pœnitentię. 1.85. vide sacrificia pro peccato. 1.241. 255. 3.753.
765. 770. & 870
- Peccata autem occulta, secreta habebantur à presbytero ad
confessiones audiendas constituto. 4315
- Neque vnquam Romæ fuit huiusmodi ritus, vt peccata oc-
culto publicarentur; sed tantum in angulo Campaniæ. qui
quidem vsus postea sublatus est. 4.316
- Peccata omnia, siue ante Baptismum, siue post Baptismum
commissa, Christi sanguine, & redemptione purgantur. 4.
3.358. 376. 390. & 409. 411. seu per Christi meritum. 4.35. &
per sacrificium crucis. 4.405. vide v. Crucis sacrificium. vi-
de etiam 1.215. & 180
- Peccata post Baptismum commissa, merito passionis Christi
delentur quoad culpam, & pœnam æternam tollendam:
ex parte tamen nostra requiruntur opera laboriosa, quibus
pro reatu pœnæ temporalis diuinæ iustitiæ satisfiat. 4.390.
vide etiam 4.358. 376
- Ad peccatorum remissionem requiritur precium liberationis, &
vt precium in particulari applicetur hominibus. 3.746. & 749
- Peccatorum gratuita remissio, & redemptio peccatorum per
opera bona, in Scripturis vtrumque habetur. & cur gratui-
ta remissio dicatur. 4.407
- Peccatorum plena, atque integra remissio, quoad culpam, &
pœnam tum æternam, tum temporalem non habetur, nisi
completis canonicis satisfactionibus per opera laborio-
sa. 4.390. & 423
- Peccatorum nulla est multitudo, vel grauitas, quæ per veram
pœnitentiam non expietur. 4.209. & seq.
- Peccatorum venia non acquiritur meritis satisfactionum; ne-
mo enim potest Deo satisfacere, nisi reconciliatus. 4.30
- Peccatorum remissionis causa efficiens, non ab ipso huma-
no ac proprio opere pœnitentis, sed in ipso verbo, per sa-
cerdotem nomine Dei pronunciatum constituitur. 4.34
- Ad obtinendam remissionem peccatorum necessaria fides. 4.34
- Pecca-

- Peccatorum redimendorum subsidia. 4.407
 Peccatorum mortalium remissio quando fiat in Eucharistia.
 3.518.519.528.533
 Quæ sunt ad peccata purganda nihil profunt sine percepto
 Baptismo. 2.107
 Peccatorum spiritualis remissio. 2.21. vide 1.254
 Vnum peccatum non remittit Deus, quoad culpam & pœ-
 nam æternam, quin remittat omnia. 1.256
 De propria dispositione solùm dubitari potest, num ea sit
 qualis requiritur. 4. non autem de mortis Christi precio, &
 de Sacramenti efficacia. 4.12
 Peccata nostra abluit Christus in Iordane. 2.131
 Peccata quomodo cauere debeamus post Baptismum. 2.95.
 107. vide etiam 1.37.67. 2.14 63.86.107
 A peccatis quomodo deterreat nos Apostolus. 2.104
 A peccatis cauere debemus, tum propter malum peccati,
 tum quia incertus est peccantium exitus. 4.214
 Præseruatio à futuro peccato dicitur redemptio. 3.871

S. Petrus.

- S. P E T R V S super aquas ambulauit. 3.314. & 315
 Petri timor mundanus. 4.224
 Petri contritio cum proposito non peccandi de cetero. 4.163.
 183.234. hæc contritio orta est ex Christi aspectu. 4.147
 Petri confessio, fletus & lachrymæ. 4.334. 445. & 446
 Petri charitas in negatione Christi dicitur sopita, quia statim
 rediit. 4.204
 Petri vmbra, vt etiam Pauli sudarium conferebant sanitatem
 corporalem. 2.156
 Petro esse summum sacerdotem in toto orbe terrarum, fuit
 ordinarium munus. 2.199
 Petro apparuit Christus. 3.287
 A Petro Romana Ecclesia didicit, qualiter diuina mysteria
 celebrari debeant. 3.470. 859
 P H A N T A S M A tangi nequit. 3.410
 Phantastica corpora quæ sint. 3.404

Pœna.

- P O E N A quæ passim ponebatur contra eos, qui aliquam cæ-
 remo-

- remotionem omisissent. & pœna quæ dabatur pro transgressione præcepti de circumcissione. 1.253
- Pœna æterna licet sit remissa per contritionem; tamen verè remittitur per Absolutionem, quia in voto & pacto huius absolutionis remissa fuerat. 4.206
- Pœna illa quæ luenda restat post culpæ remissionem, est illa ipsa pœna sensus, quam in Gehenna pati debuisset peccator, remota solum æternitate. 4.342
- Post remissam culpam per pœnitentiæ Sacramentum, sæpe remanet debitum luendæ pœnæ temporalis, tum in alia vita, tum etiam in præsentia. 4.343. 425
- Pœna temporalis Purgatorij nostris operibus redimi potest. 4.398. 400. 404
- Pœna temporalis, qua puniuntur homines à Deo, & ultio est peccatorum, & simul remedium contra futura. 4.344
- Pœna spontè suscepta & fructus dignus pœnitentiæ. 4.374
- Pœnæ æternæ reatus in reatum pœnæ temporalis mutatur, quando quis perfectè ad Deum conuertitur. 4.206
- Pœnæ temporalis remissio ad gratiam, & iustitiam pertinet; quia debetur remissio pœnæ temporalis satisfactionis, si fiat, sed gratia quæ non debetur, præcedit, ut fiat. 4.405
- Potest aliquando reatus pœnæ temporalis, qui interdum remanet post amicitiam cum Deo reformatam, bonis operibus tolli. 4.349
- Hæc pœnæ, quibus Deus amicos suos affligi sinit, & sunt materia virtutis, & ultio peccatorum. 4.347. vide etiam 4.27. & 351
- Pœnæ damnatorum continent multa miracula. 3.313
- Pœnam temporalem nõ semper deprecantur Prophetæ, cum veniam peccatorum petunt. 4.422
- Pro pœnis omnibus, ut etiam pro culpis satisfecit Christus. 4.12

Pœnitens.

PŒNITENTES certitudinem moralem, & humanam, seu fiduciam quãdam possunt habere, sibi esse remissa peccata post perceptionem Sacramentorum. 4.10. 11. 28. item 1.209

Pœnitentes, Christum super omnia diligentes, consequuntur remissionem peccatorum, si autem per inchoatam dilectionem

- ctionem Dei disponuntur ad gratiam, nondum obtinent remissionem peccatorum. 4.200
- Pœnitentium actiones non habent vim sacramentalē iustificandi, nisi vt sunt instrumenta Dei. vide v. Contritio, Confessio, & Satisfactio. & ea quæ dicuntur 4.30.33.34.49.&100
- Pœnitentibus omnibus in articulo mortis communio danda, etiam si nulla, aut nō plena præcesserit satisfactio, dummodo admoneantur, vt si fortè superuixerint, integrè pœnitentiam sibi iniunctam expleant. 4.357.390
- Pœnitentiam acturus in damna quæ gignit peccatum oculos mentis intendit. 4.232

Pœnitentiæ Sacramentum.

- Qui auctores scripserint de Pœnitentia. 4 pag. 7
- De nomine Pœnitentiæ variæ etymologiæ adducuntur ab hæreticis. 4.41. & 42
- Pœnitentiæ latina vox, non est apud Ciceronem; sed tamen est verbum pœnitendi, à pœna dictum, vt etiam pœnitentia, includens detestationem facti, & desiderium puniendi. 4.46
- Voces hebræe נחם & נחמו & græcæ μεταμέλει & μετανοειν , & latina, pœnitentia, secundum scripture, & bonorum auctorum vsum, non solum mentis mutationem, aut erroris agnitionem, sed etiam detestationem peccati præteriti, & vindictam spontè assumptam significant. 4.43.44. & seq. 146.147.
- Pœnitentia interna, nisi habeat adiuncta signa externa, Sacramentum dici non potest: potest autem, & vt plurimum solet vera pœnitentia habere adiuncta signa externa. 4.47
- Pœnitentia signis externis manifestata, accedente ad eam verbo Absolutionis, est Sacramentum nouæ legis propriè dictum. 4.49
- Pœnitentia ipsa, quæ in actione consistit, Sacramentum appellatur, quia nomen Sacramenti, materiæ aptius tribui solet, quàm formæ. 4.49
- Pœnitentia Sacramentum est propriè dictum. 4. à pag. 52. & seq. 1.293
- Hæreticorum sententiæ habentur. 1 pag. 3.4. & 285. 4.35.36.50. & seq.

Pœni-

Pœnitentię Sacramentum habet symbolum, seu ritum exter-
num, eumque duplicem, confessionem pœnitentis, & ver-
bum Absolutionis. 1.289. 4.55.61.67. & 69

Pœnitentię Sacramentum habet mandatum, seu institutio-
nem diuinam. 1.289. 4.60.61. & 395

Pœnitentię Sacramentum nulla habet alia signa præter ver-
ba, nam forma est Absolutio; materia remota sunt pecca-
ta; materia proxima sunt actus pœnitentię, id est, Contri-
tio, Confessio, & Satisfactio, quatenus signo externo pro-
duntur. 1.88. 4.71.72

Pœnitentię varię definitiones. 4.60. & seq. atque octo con-
ditiones, quas requirit Kemnitius in Sacramentis (quæ re-
feruntur Controu. I. pag. 52. & refelluntur à pag. 53. & seq.)
ipso inuito ostenduntur conuenire Sacramento Pœniten-
tię. 4.61. & idem fit de definitione Sacramenti, quæ adfer-
tur à Caluino, quæ habetur 1.71. & ostenditur quadrare Sa-
cramento Pœnitentię. 4.62

In hoc Sacramento, quid sit Sacramentum tantum, quid
res tantum, quid res & Sacramentum. 4.66

Pœnitentia est præterita mala plangere, & plangenda non
committere. hæc & alię definitiones, quæ habentur 4.21.
III. 113. 151. 159. & 162. explicantur. 4.120. & 121

Pœnitentię Sacramentum an in aliquo excellat ceteris Sacra-
mentis. 1.312. & cur enumeretur quarto loco. 1.313

Pœnitentię Sacramentum, quam analogiam habeat cum re
significata. 1.36

In Sacramento Pœnitentię sacerdotes potestate iudiciaria,
sed ministeriali, vt Christi Ministri, non vt Reges, & Do-
mini peccatores absoluunt. 4.73

Pœnitentię Sacramentum non habet fundamentum, testi-
monium, aut exemplum in concionibus Baptiste, & in to-
to Testamento veteri. 4.475

Pœnitentię Sacramentum, vt vtiliter percipiatur, dolendum
est de peccato præterito, & propositum concipiendum vi-
tę melioris; confitenda sacerdoti omnia peccata mortalia,
quæ ad mentem post examen venerint, & multa subeun-
da quam sacerdos imponet. 4.16. 148. 152. 153. 155. & 162

Pœnitentia sine gratia Dei acquiri non potest. 4.145. & se-
quent.;

Pœni-

Pœnitentia secundum habitum debet esse perpetua; secundum actum verò, non item. 4.22. certis autem temporibus agenda. 4.173.242

Pœnitentia priuata toties iterari potest, quoties quis in peccatum lapsus fuerit. 4.27

Pœnitentię tempus non est nisi in hac vita; in die autem iudicij siue vniuersalis, siue particularis, nulla erit vtilis pœnitentia. 4.213

Pœnitentia agenda ab omnibus peccatis. 4.158. nec pœnitentia vnius peccati Deo placet, nec vera pœnitentia est vbi in aliis durat obstinatio. 4.27

Pœnitentię verę certissimum argumentum est, vitę nouitas. 4.153

Pœnitentię Sacramento respondebant sacrificia pro peccato in veteri lege. 1.85

Pœnitentia in scripturis non dicitur nisi à peccatis, siue ab operibus mortuis; nec pœnitentia est omnium hominum, sed peccatorum tantum, iustis enim Deus non posuit pœnitentiam. 4.109.114

*Pœnitentię Sacramentum an à Sacramento
Baptismi diuersum sit.*

Hæretici dixerunt Baptismum esse Pœnitentię Sacramentum, & lapsos post baptismum reconciliari posse per baptismi memoriam. 4.80.81. vide 2.102.106. 3.528. quibus locis refutantur.

Si quis Sacramenta confundens, ipsum Baptismum, Pœnitentię Sacramentum esse dixerit, quasi hæc duo Sacramenta distincta non sint, atque adeò Pœnitentiam non rectè secundam post naufragium tabulam appellari, anathema sit, vt inquit Tridentin. 4.81.82. & seq. soluantur obiectiones. 4.89

Non sine magnis fletibus & laboribus ad eam integritatem reconciliationis peruenire possunt, qui post Baptismum, Pœnitentiam agunt, ad quam facili negotio per Baptismum antè peruenierant. 4.84.85

Pœnitentia est secunda tabula post naufragium. 2.101.102.21. 26.84.85.90

Pœnitentia est baptismus quidam laboriosus. 4.21

Pœni-

Pœnitentia in quo differat à verbo baptismo. 4.35.359.391.
409. item vide qua ratione comparetur cum Confirma-
tione. 2.165. & cum extrema vnctione. 5.28

Pœnitentia necessaria iis, qui post baptismum lethaliter de-
linquunt. 1.121. & per pœnitentiam curari quidem possunt
qui post baptismum labuntur, non autem renouari; quod
est proprium baptismi. 4.83

Pœnitentia & baprtismus instituta ad peccatum immedia-
tè tollendum. 3.774

Pœnitentia via est ad iustificationem, & proinde prior est iu-
stificatione. 2.38. 4.114. 154. 188

Quid intersit inter iustitiam vindicantem, & Pœnitentiam
reconciliantem. 4.119

In Pœnitentiæ Sacramento iustificatio donatur gratis per
fidem sine operum merito, ob Christi passionem, & mor-
tem. 4.3435

Pœnitentia donum Dei est, & quomodo iustificationis gra-
tiam per illud mereamur. 4.25. 190. vide v. Contritio.

Pœnitentiæ perfectæ, quæ ex fide, spe, & charitate procedit,
tribuitur remissio peccatorum, etiam ante absolutionem.

4.192

De partibus essentialibus Sacramenti

Pœnitentiæ.

De Absolutione, quæ sine dubio ad partem essentialem hu-
ius Sacramenti pertinet, vide v. Absolutio. 4.49. 92.
97. 98

De Materia remota nimirum peccatis, vel homine pecca-
tore, similiter vide v. Peccatum. 4.98

Nullus est ritus à Ministro adhibitus, præter verbum Ab-
solutionis, qui Sacramenti huius materia rectè dici pos-
sit. 4.94

Actio pœnitentis quasi materia, & verbum sacerdotis quasi
forma Sacramenti Pœnitentiæ, rationem atq; essentialiam
complent. 4.93. 95

Dicuntur autem istæ actiones quasi materia, quia non sunt
res aliqua solida permanens, & tractabilis, qualis in mul-
tis aliis Sacramentis cernitur. 4.101

Huius Sacramenti materia & forma aptissimè, & elegan-
tissimè

Q

- tissimè explicatur. 1. 88. & 90. Requiritur autem verba
pro forma. 1. 96
- Pœnitentia vt virtus est, nō componitur ex partibus, eum sit
habitus quidam simplex, proinde nō sunt partes, sed actus
eius Contritio, Confessio, & Satisfactio. 4. 104. & 115
- Pœnitentia vt Sacramentum duabus partibus constat, ma-
teriali, & formali. Ad materialem pertinent illi actus pœ-
nitentiæ virtutis, qui sunt etiam pœnitentiæ actiones: Ad
formalem verò absolutio sacerdotis. 4. 105. & seq.
- Pœnitentia post baptismum, materia Sacramenti est, &
confessionem singulorum peccatorum, atque opera que-
dam laboriosa exigit. 4. 77
- Terror animo incussus à lege, quem Lutherani contritionē,
sive mortificationem appellant, non rectè inter partes
pœnitentiæ numeratur. 4. 110. vide supra de hoc errore. 4.
36. 37. 41. & 108
- Terrores sine pœnitentia, & pœnitentia sine terroribus a-
liquando esse potest. vnde non debent inter partes pœ-
nitentiæ numerari, & illi soli motus, siue actus, qui ex ipsa
virtute pœnitentiæ prodeunt, sunt pœnitentiæ partes. 4.
112. 113
- Fides non est pars pœnitentiæ, licet ad eam efficiendā neces-
sariò requiratur. 4. 112. vide etiam 4. 9. 17. 23. 37. 38. 108
- Non sunt omnia bona opera, quæ post mortificationem fi-
unt, inter partes pœnitentiæ numeranda. 4. 108. 114
- Non rectè ponuntur pœnitentiæ partes, mortificatio, & vi-
uificatio, ad eum sensum, quo à Caluino & Beza accipi-
untur. 4. 114. quorum hæresis habetur. 4. 109
- Tres sunt partes pœnitentiæ, Contritio, Confessio, & Satis-
factio. 4. 115. & seq.
- Pœnitentiæ velut tria instrumenta sunt tres istæ partes, quæ
admodum tria sunt instrumenta peccādi, cor, lingua, ma-
nus. 4. 120
- Actio pœnitentis signum est sensibile gratiæ iustificantis à
Deo institutum, & ex eiusdem promissione concurrat ad
remissionem peccati. 4. 97
- Pœnitentiæ Sacramentum consistit essentialiter in actu eius
qui sanctificatur, atq; ita tres illæ partes, quæ sunt partes
materiales, in actione pœnitentis consistunt. 4. 22
Actio

- Actio pœnitentis non est pars Sacramenti, nisi quatenus potestati sacerdotali subiicitur, & à sacerdote dirigitur, & iubetur. 4.30. 49
- Pœnitentia, & conuersio hominum ad Deum, non absimilis esse debet illi, quæ est filij ad parentem, serui ad Dominum, vxoris ad virum, in quibus inueniuntur tres istę partes. 4.120
- Pœnitentię partes visibiles in verbo Dei fundatę sunt. 4.121.
- & qualis sit ista pœnitentia de qua hęc agimus. 4.118
- Indignatio & vindicta inter alios actus pœnitentię numerantur. 4.155
- Actus ille, quo nolimus Deum offendisse, & propositum vitandi peccata, pœnitentię actus sunt, cum absolutę charitatis etiam sint. 4.162
- Actus pœnitentię suggerit natura ipsa. 4.159. 165

POENITENTIA non sacramentalis.

- POENITENTIA vt virtus, non componitur ex partibus, cum sit habitus simplex. 4.104. cuius iustitię pars sit. 4.162
- Pœnitentia vt virtus semper necessaria fuit, & semper in vtu, at vt Sacramentum à Christo institutū, in solo Testamento nouo locum habet. 4.72
- Extra Sacramentum facild fieri potest, vt sine confessione, & satisfactione, per internam cordis pœnitentiam quis iustificetur. 4.116. 121. & quouis momento temporis. 4.182
- Pœnitentia quam Christus & Ioannes Baptista pœdicarunt, idem Sacramentum nõ fuit, quia defuit illi pars essentialis Sacramenti potissima, nimirum verbum Absolutionis, confessioni peccatorum adiunctum. 2.128. 4.342. 140. 141. vide etiam 4.91. vbi de Baptismo Ioannis, qui dicebatur pœnitentię.
- Pœnitentia quæ baptismum pœcedit, Sacramentum nõ est, neq; distinctam illam ac particularem peccatorum confessionem, neque laboriosa illa opera necessariõ postulat. 4.76. neq; hoc Sacramentum pœnitentię percipere possunt, qui baptismo carent. 2.103
- Pœnitentia necessaria in baptismo adulatorum qualis. 177. 260. 4.59. & 170

Q 2

Pœni-

- Pœnitentiæ falsæ exempla in scripturis. 4.213
- Pœnitentiam in die mortis, vel iudicij esse nimis seram, & inutilem. 4.213
- POENITENTIA publica ea est, in qua peccatum commissum publicatur, & pro eo publicè coram Ecclesia peragitur satisfactio. 4.126. priuata verò illa est, in qua peccatum soli detegitur sacerdoti, & satisfactio occultè, ac priuatim iungitur peragenda. 4.126
- Peccatum occultum publicare, & pro eo pœnitentiam ita publicam imponere non licet. 4.126
- Pœnitentia publica instituta erat, vt pœnitentes publica illa confusione accepta, partem pœnæ, quæ peccatis eorum debebatur, luerent. 4.323
- Pœnitentia solennis, seu humillima, seu communiter publica, non nisi pro grauissimis criminibus, quæ totam ciuitatem conturbassent, magnum uè scandalum attulissent, imponi consueuerat. 4.126
- Publica autem non solennis, pro publicis peccatis, licet non ita grauibus imponi consueuerat. 4.127
- Pœnitentia solennis semel tantùm concedebatur; publica verò non solennis sæpius. 4.24 127. 128. vide etiam 4.275
- Pœnitentiæ publicæ ritus post Christi Ascensionem institutus est. 4.124
- Pœnitentia solennis sacerdotibus imponi non poterat, (secus dicitur de non solenni) & contrà qui pœnitentiam solennem egissent, ad Ordines promoueri nequibant. 4.128
- Pœnitentia solennis non poterat imponi coniugatis sine mutuo consensu, quod locum non habet in pœnitentia non solenni. 4.128
- Pœnitentibus ante plenam satisfactionem, pax non dabatur. 4.395
- Pœnitentiæ solennis varij ritus. 4.130
- Locus pœnitentium varius erat pro varietate criminum. 4.130. 131
- Pœnitentia publica imponebatur prima die Quadragesimæ, & singulis annis in V. feria maioris hebdomadæ reconciliabantur, & communicabant. 4.131
- Pœnæ pœnitentium variæ. 3.529. 4.132. & 134
Pœni-

Pœnitentes olim solebant abiicere se ad pedes omnium fratrum, vt eorum precibus se commendarent. 4.274

Polygamia.

Circa polygamiam tam vxoris cum multis viris, quàm viri cum multis vxoribus, nullus homo dispensare potest, & maximè post Euangelium prædicatum. 5.141

Potest Deus dispensare circa polygamiam vnus viri cum pluribus vxoribus, non autem vnus vxoris cum multis viris. 5.142

Dispensatio circa polygamiam, indicata est à Deo primis aliquot Patribus; deinde illorum verbo, aut exemplo ad ceteros peruenit. 5.143

Probabile est dispensationem cōcessam omnibus gentibus, non autem solis Hebræis. 5.146

Probabile est, dispensationem hanc ante Christi aduentum cessasse; sed si non antè cessauerit, certum est à Christo omnino esse sublatam, ita vt iam non solùm Christianis, sed etiam aliis Gentibus omnibus polygamia prohibita sit. 5.140.146

Polygamia multarum vxorum simul, prohibita primùm iure naturali, deinde iure diuino Euangelico. 5.125.126. & seq. 140.142

Polygamia tum ex parte viri, tum ex parte vxoris, iuri naturæ, & rationi Matrimonij repugnat. 5.132.133.138.140.142

Polygami in iure ciuili etiam ab Imperatoribus gentilibus infamiæ nota, aliisque pœnis afficiuntur. 5.135

PONTIFEX ferre potest leges politicas. 5.288

PAPAE nomen in liturgiis Græcorum, & in nostra. 3.867

POPVLVS Dei in quibus distinguatur ab aliis populis. 1.65. & 120

Populus significatur nomine aquæ. 3.480.483.484

POTENTIA Dei qua regula examinetur. 3. pag. 80. & 281

Potentia naturalis, & obediencialis, quæ sit. 1.230

Præceptum.

PRAECEPTVM aliquod prohibens potest dici naturale, quia est de re intrinsecè mala, & hoc propriè habet vim legis, & est omnino indispensabile. 5.257.267

Præcepta omnia Leuitici de gradibus cognationis, naturalia

- lia sunt aliquo modo, nimirū si nudè ac solitariè sumatur gradus cognationis, sine circumstantiis; quæ sufficiunt ad matrimonia in illis gradibus honestanda. § 258.270
- Præcepta Leuitici non omnia sunt naturalia, & ideo in quibusdam possunt per Ecclesiam dispensari. §.257
- Soluuntur argumenta in contrarium. §.270
- Præcepta Leuitici non obligant Christianos, quatenus propriè leuitica, id est, positiua & iudicialia sunt, sed tantum quatenus naturalia. §.257.258
- Præcepta Dei plurima, quæ pro tempore data erant, quæq; statui synagogæ tantum conueniebant, Christus immutauit. §.196
- Præceptorum affirmatiuorum vis. 3.808.4 173
- Præceptorum, quæ ad ius naturæ pertinent, duo genera. §. 142
- PRAEDESTINATIO non impletur, nisi per ea media, quæ in scripturis nobis sunt reuelata. 2.75
- Prædestinationis gratia an promittatur in Sacramentis. 1.71

Predicatio verbi Dei.

Vide v. Concio.

- PRAEDICATIO publica verbi Dei, ad sacerdotem propriè dictum pertinet. 1.140.143. nō autem ad omnes Christianos. 1.138.141
- Prædicatio verbi Dei sacrificium spirituale. 3.679
- Prædicatio efficax verbi Dei ab improbis. 1.154
- Verbum non prædicatur nisi intelligentibus. 1.222
- Per prædicationem verbi Dei excitari fidem, & sic remitti peccata, est figmentum hæreticorum nostri temporis. 4.55. & 56
- Prædicatio Pœnitentiæ. 4.140. & 141
- Prædicatio Christi & Ioannis Baptistæ, ab illis verbis exordium sumit, Pœnitentiam agite. 4.154

Presbyter.

- PRESBYTERI seu senioris nomen in Testamento nouo ferè vbique accipitur pro Ministro Ecclesiastico. §.16
- Presbyteri nomine aliquando intelliguntur Episcopi. §.49 licet

licet scriptura tantum discrimen ponat inter Episcopum,
& Presbyterum, quantum est inter subditos & principem.
2.202. & qua ratione Episcopi sint maiores Presbyteris.
5.481.

Presbyteri & Episcopi tantum habentur in Ecclesia, & no-
minantur veri sacerdotes. 3.625.632

Presbyteri non possunt signare Chrismate baptizatos in fron-
te. 2.161. ex dispensatione tamen possent. 2.197. 201. neq;
illis licet Chrisma conficere. 2.179.181

Presbyteri in aliqua re succedunt Apostolis, nempe in sacer-
dotio; non autem in omnibus, neque absolute. 2.199.200

Presbyteralis ordinatio verum Sacramentum. 5.43. atque in
illa datur gratia. 5.46

Presbyteralis character est potestas absoluta, perfecta, & in-
dependens, quoad Sacramentum Baptismi, & Eucharistiæ:
est tamen potestas inchoata, imperfecta, & dependens à
voluntate superioris, quoad Sacramentum Confirmatio-
nis. 2.202.

PRIMITIÆ non rectè numerantur cum sacrificiis veteris le-
gis. 3.628

PRINCIPATUS omnis natura sua diligit singularitatem.
5.134.

Promissio.

PROMISSIO gratiæ in Sacramentis quæ sit. 1.55.56.57.58.
59. vsque ad 63

Promissio remissionis peccatorum an detur in Sacramentis
nouæ legis. 1.55.56.58

Promissio remissionis peccatorum, nullo modo erat annexa
circumcisioni, sed ea erat promissio temporalis. 1.254

Promissio facta à Deo cuiusdam peculiaris protectionis, &
terrenæ felicitatis, Israëlítico populo. 1.254.2.22

Promissio temporalis & terrena, facta in Testamento veteri
comedenti manna, aut bibenti aquam, aut transeunti per
mare rubrum. 1.260.261

Promissio Dei absoluta de fouenda perpetuò Ecclesia. 2.
108

Promissio absoluta de missione Messia. 2.108

Q 4

Promissio

- Promissio Spiritus sancti per manus impositionem, toti Ecclesiae perpetuò facta. 2.157
- Promissio consortij regni, & gloriae. 2.127
- Promissio clauium. 4.244. concessio. 4.246
- Promissio diuina alligata verbis Euangelicis, non humanis precibus. 3.498
- Promissio absoluta gratiae debet esse annexa Sacramentis, vt possit iustificare. 1.248
- Promissio promissionem quomodo confirmet. 1.61
- Promissio gratiae praedestinationis, non rectè ponitur in definitione Sacramenti à Caluino. 1.71
- Promissio annexa Sacramentis veteribus, quomodo impletur. 1.250
- Promissio in Baptismo facta, est sufficiens ad suum effectum. 2.100
- Veritas promissionis in Baptismo nobis facta, licet perpetua sit: tamen conditionata est, non absoluta. 2.105. 107.108
- Promissionis impletio est effectus actionis imperatae. 3.426
- Promissiones omnes in Scriptura includunt conditionem aliquam. 1.74
- Promissiones Dei expectantur patienter à iustis. 1.110
- Promissiones Testamenti veteris & noui debent esse diuersae. 1.249. 250. vide 1.219. vide etiã, si vis, quae dicunt aduersarij de promissionibus annexis Sacramentis. 1.273. 274. & de promissionibus in aliquibus caeremoniis legalibus. 1.233. 240. responsiones habentur. 241. 242. 243.
- Promissionibus Dei nihil est certius. 1.59. 60

Prophetae.

- PROPHETAE falsi sunt haeretici. 1.144
- PROPHETAE veri, non consueuerunt curare more Medicorum. 5.11
- Prophetare cuius sit proprium. 1.141. & prophetandi donum spiritus vocatur. 1.154
- PROPOSITIO vniuersalis quae sit. 3.117
- Propositio sacramentalis duobus modis sumi potest. 3.90

Pro-

- Propositiones variæ de Christo. 3. 356. 359. 371. 372. 373
 Propositiones Philosophorum de conuersione vnius in a-
 liud. 3. 365
 In propositione affirmatiua, necesse est, vt pro eodem sup-
 ponatur subiectum & prædicatum. 3. 370
 PROPOSITVM vitæ melioris, esse simul actum charitatis
 & pœnitentiæ. 4. 162
 Sine proposito vitæ melioris neminem iustificatum fuis-
 se. 4. 160
 PROVIDENTIA Dei erga res minimas. 3. 343
 PSALMORVM liber multos auctores habuit. 9. 860
 PUNITIO. Non solùm culpa, sed etiam caussa abesse oportet,
 vt quis nullo modo puniri possit. 5. 176

Q.

Quantitas.

- QUANTITAS si abstrahatur à substantia, nullam inuoluit
 contradictionem. 3. 319. 321
 Quantitas non potest existere, nisi quantitatiuè in se, quan-
 tum ad essentialem modum: tamen benè potest existere
 non quantitatiuè in ordine ad locum. 3. 321
 Quantitas remanens in Sacramento Eucharistiæ, est subie-
 ctum accidentium. 3. 371. 412
 Quantitas tota corporis Domini, quomodo sit in Sacramē-
 to Eucharistiæ. 3. 319. 322
 Quantitatis essentiam non destrui si alicubi ponatur, & locū
 non occupet, vide v. Magnitudo. & præterea. 3. 319. 320
 QUARTODECIMANI reprehenduntur. 3. 466
 QVASI, hæc vox non semper extenuat rem, de qua agitur.
 4. 96.

R.

- RAPTUS, est impedimentum impediens contrahendū con-
 iugium, sed non dirimens contractum. 5. 216
 RECONCILIARI dicitur tam is, qui læsit, quàm is, qui læ-
 sus est. 5. 172. & 183
 REDEMPTIO quinque modis accipitur in Scriptura. 3.
 870. vide 4. 368. 396.

Qs

Redem-

Redemptionis precium intelligitur per sanguinem. 1. 305
REGENERATIO quæ fit per Baptismum, appellatur à Paulodics redemptionis 1. 273

Reges.

REGES pessimi in Testamento veteri, quinam fuerint. 4211. & 212.

Regum & Principum instrumenta. 1. 161

Regum & Iudicum imperia & efficacia. 1. 162

REGULA inuestigandi quid Deus possit. 3. 280. 281. & seq.

Regulam generalem non facit vnum exemplum. 2. 80

Regulæ sex de modo loquendi in Eucharistia. 3. 26. 27

Religio.

RELIGIO nulla esse potest sine Sacramentis. 1. 39. 48

Religio vera à falsis quibus rebus distinguatur. 1. 65

Religio quæ est nobilissima moralium virtutum, tres habet actus. 1. 315

Religionis actus, est sacrificare. 3. 623. 631. 633

RELIGIOSI olim, cum alium vocarent, dicere solebant: Deo gratias. 3. 848

REMEDIUM pro masculis & foeminis. 1. 232

REPETITIO eiusdem rei, præsertim variis vocibus, multum facit ad affectum exprimendum. 3. 868. 880

REPRÆSENTANDI verbum ambiguum est, & Patres videntur sæpe hac voce ad significandum rem aliquam verè & propriè præsentem exhiberi. 3. 158. 214. 229. vide etiam 3. 482.

Repudium.

REPUDIUM in veteri lege probabilius fortè est soluisse vinculum Matrimonij. 5. 81. 86. 150. 167. 169. & præsertim 193. & sequentibus.

Hanc concessionem Iudæis factam Dominus apertissimè reuocauit. 5. 195. vide 5. 161. & seq.

Repudia nulla fiebant apud Ethnicos. 5. 176

Causam de Repudio Christus iudicauit. 5. 298

Lex vetus non prohibebat nuptias repudiatarum cum aliis viris. 5. 193. immò colligitur aliis licuisse ducere repudiatam. 5. 194

Res.

Res.

- RES, vt materia Sacramenti nouæ legis. 1. 86. & materia
determinata. 1. 112. 113. & 114
- Res mirabilis confirmatur re mirabiliori, vel æquè mirabi-
li. 3. 48
- Res denominatur ab exteriori specie. 3. 173. & 229
- Res permanens manet omni actione cessante. 3. 429. vide
3. 423. 431. & sequentib.
- Res non pendet quoad esse suum ab usu. 3. 430
- Res eadem alio & alio modo cōsiderata in Scripturis, nunc
bonam, nunc malam habet significationem. 3. 481
- Res perfectæ quomodo possunt conuenire imperfectis. 2. 62
- Res nouæ & futuræ, quando describuntur in Scriptura per
typos & figuras. 3. 682
- Res naturales si ad aliquod significandum referantur, cære-
moniæ dici possunt. 5. 88
- Res carere potentia magis absurdum est, quàm actione. 3.
320.
- RESTITVTIO est cessatio ab iniuria, respicit damnum re
ipsa illatum, & in rebus versatur. 4. 332

Resurrectio.

- RESURRECTIO CHRISTI per quid representetur. 3.
206. 893.
- Resurrectio Christi die Dominica. 3. 834
- Post resurrectionem suam Christus verè viuit, neque villo
modo amplius est moriturus. 3. 516
- Item post resurrectionem suam Christus verè comedit &
bibit. 3. 117. 118. 125. 353. & permisit se tangi à mulieribus:
3. 131. prohibuit tamen se tangi à Maria Magdalena, & ra-
tiones redduntur. 3. 131. & 132
- Quibus rationibus post resurrectionem suam probauerit
se habere verum corpus. 3. 125
- Contra resurrectionem, quæstionē ridiculam Christo pro-
ponere ausi sunt Sadducæi. 3. 342
- Veram corporis Christi resurrectionem qui hæretici nega-
uerint. 3. 308
- Resurrectionis testis quomodo fuerit Paulus. 3. 286

RESVR-

- RESURRECTIO vera carnis nostræ, quomodo probetur ex mysterio Eucharistiæ. 3. 154. & 341. vide etiam 3. 231. 290
- Resurrectio carnis probatur ex eo quod omnia Sacramenta per corpus transeunt ad animam. 3. 157
- Post resurrectionem corpora beatorum ascensura in cœlum. 3. 312. item dicuntur futura spiritualia, quia talia erunt quoad effectum, non quoad substantiam. 3. 114
- In vltima resurrectione fiet redemptio à corruptione & ærumnis omnibus huius vitæ. 3. 871
- Romanorum politiam à Deo esse confirmatam, verum non est. 5. 273
- ROSA benedicta non est Sacramentum. 1. 17. & 49. similia vide 1. 250. 258. 259. vsque ad 263.
- RVDRES quomodo possint iudicare de doctrina Pastoris vel Prædicatoris. 1. 140. 144
- Rudibus loco scripturæ & picturæ sunt cæremoniæ. 1. 327

S.

Sabbatum.

- SABBATVM phrasi hebraica accipitur pro hebdomada, & vnum pro primo. vnde dicitur dies Dominica vna Sabbati, quia est prima dies hebdomadæ. 3. 834
- Sabbatum secundo primum vocabatur septima dies azy-morum. 3. 461
- Sabbatum in Dominicam mutarunt Apostoli, initio Ecclesiæ, ne videremur iudaizare. 1. 329
- In Sabbato à quibus abstinebant Iudæi. 3. 463. 464
- In Sabbato Paschæ & Pentecostes confertur Baptismus & Confirmatio. 2. 143. 208

Sacerdos.

- SACERDOS Angelus Domini dicitur. 4. 242. & Regibus antepositur. 3. 516
- Sacerdos vtitur ministerio Angelico. 3. 225
- Sacerdos per modum deprecationis vocatur mediator. 3. 726. 771
- Sacerdos vocatur Minister Ecclesiæ, & eius Ministerium, sacerdotium. 3. 725. & in sacrificio Missæ non est propriè Mini-

- Minister Ecclesiæ; sed Christi principalis Mediatoris & Sacerdotis. 3. 771
- Nomen sacerdotis qua ratione vsurpetur apud Patres. 3. 725. 726. 727.
- Sacerdos in lege naturæ, in lege scripta, & in lege gratiæ quis sit. 3. 632. 3. 645. 646. & 672
- Sacerdos fuit Melchisedech, Iob, Helias, & alij. 3. 655
- Sacerdos fuit Christus secundum ordinem Melchisedech, non secundum ordinem Aaron. 2. 634. 640. 656. 657. 736. & vt sacerdos se gessit in institutione Eucharistiæ. 3. 641. & non quomocunque est sacerdos secundum ordinem Melchisedech; sed in æternum, id est, respectu eius sacrificij, quod in æternum duraturum, & perpetuò frequentandum. 1. 142. 3. 657. neque alia ratione dicitur in æternū, nisi per Ministros sacrificet, cū certum sit eum per se propriè non sacrificare. 3. 743
- Sacerdos secundum ordinem Aaron non dicitur Christus; quia non instituit sacrificium sui ipsius, sub forma vituli, vel agni, secundum ritum Aaronicum, sed sub forma panis, &c. 3. 656
- Sacerdos dicitur Christus etiam in ipsa cruce: sed ratione sacrificij crucis Christus nō dicitur sacerdos nec secundum ordinem Melchisedech, nec secundum ordinem Aaron, quia obtulit se in cruce sub ipsa sua humana forma, nō sub forma panis, vel agni aut vituli. 3. 656. 657
- Sacerdos ritè ordinatus est verus Minister conficiendi Eucharistiam, & sine vera ordinatione confici non potest. 3. 513. 514. 515.
- Sacerdos per verba Domini vt instrumenta Dei, cōsecrationem efficit. 3. 503. & in persona Christi consecrat, seu quod idem est, Christus consecrat per os sacerdotis. 3. 492. 495. 498. 504. & 761. & à bonitate, vel malitia sacerdotis, non pendet consecratio. 3. 350. 351. 495. & seq.
- Sacerdos si post consecratam vnā speciem in sacrificio, ad eò ægrotare incipiat, vt prosequi nequeat, alius sacerdos succedat, & perficiat sacrificium. 3. 548. vide etiam 3. 757.
- Sacerdos quādo solus communicat in sacrificio Missæ, illud rectè dici potest tunc priuarum sacrificium, & quomodo. neque

- neque est necesse vt populus semper communicet. 3. 805.
 soluantur argumenta contraria. 3. 808
 Sacerdos aliter est minister publicus sacrificando, aliter concionando, & Sacramenta administrando. 3. 806
 Sacerdos publicè orare debet, & intercedere p̄ populo. 1. 144
 Sacerdos pro infirmis orare debet. 4. 267
 Item petit spiritum humilitatis & contritionis. 3. 855
 Sacerdos duos ordines facit eorum, quos Deo commendat in sacrificio Missæ. 3. 873
 Sacerdos, siue presbyter quidam certus pœnitentibus olim præfectus est ab Episcopis. 4. 313. & quæ fuerit eius functio non est omnino certum. 4. 314
 Hic debebat esse valde secretus, & audiebat omnia omnino pœnitentium peccata; & quæ occulta erant, secreta habebat; quæ autem publica, licet multis fortassè incognita, illius consilio ea palàm in Ecclesia tanquam in teatro pandebantur. 4. 317. 330. 331
 Illius est concionari, baptizare, consecrare, absolueret, sacrificare, orare pro aliis, & iudicare de doctrinis. 1. a pag. 139. vsque ad 145. 5. 283
 Item illius est offerre pro peccato. 3. 766. 768
 Sacerdotis oratio, & sacrificium pro peccato in veteri lege, quid efficiebat. 1. 85
 Sacerdotes propriè dicti in testamento veteri, nō erant nisi filij & posterij Aaronis. 1. 140. 142. 3. 624
 Sacerdotes non sunt omnes Christiani in Ecclesia, sed certi quidam deputati ad sacrificium. 3. 625. 678. vide 3. 685. omnes baptizatos æquè esse sacerdotes, fuit hæresis Lutheri. 1. 131. 132. quæ confutatur. 1. 136. 137. eius argumenta etiam soluantur. 1. pag. 138. & sequent. vide etiam 3. 685.
 Sacerdotibus solis licitum est sacrificium Missæ offerre. 3. 712
 Sacerdotes instituti sunt Apostoli in illis verbis; Hoc facite in meam commemorationem. 5. 513. 514
 Sacerdotes prohibentur soli celebrare Missam, nisi habeant vnum secum qui respondeat. 3. 807. 814
 Sacerdotes plurimi quotidie celebrabant in veteri Ecclesia. 3. 802. 803. 807
 Sacerdotes celebrantes post sumptionem cibi, puniuntur pœna

- pœna depositionis à propria dignitate; & pœna excom-
 municationis. 3. 837
 Horribilis vindicta, quam Deus exercuit in sacerdotē quen-
 dam, qui die Natalis Domini Missas celebrare presumpsit
 non ieiunus. 3. 837
 Sacerdotes olim initiabantur sacris, absque vlla certa pro-
 curatione animarum. 3. 807
 Sacerdotes instituti à Christo iudices super terram, cum ea
 potestate, vt sine ipso rû sententia, nemo post Baptismum
 lapsus reconciliari possit: ipsi autem nequeunt rectè iudi-
 care, nisi peccata agnoscant. 4. 242.
 Hæreses contra hanc potestatem habentur. 4. 33. 50. 242.
 343. & confutantur. 4. 244. 245. & seq.
 Sacerdotes soluere, ligare, & retinere possunt. 4. 246. 247.
 293. 294.
 Sacerdotes, qui ministri sunt Christi, iuxta leges sibi traditas,
 coguntur pœnitentibus multam iniungere. 4. 394. quâ
 multam ipsi recusare non possunt absq; peccato. 4. 403.
 atque hoc in clauium potestate continetur. 4. 360.
 Sacerdotes certæ parœciæ præfecti, nō possunt Sacramentū
 pœnitentiæ hominibus, sibi nō subiectis, administrare, &
 si administrant, & peccant, & irrita est absolutio. 5. 101
 Sacerdotes prohibentur accipere pecunias, pro benedictio-
 ne nubentium. 5. 119
 Pœna ipsoꝝ si contrahere audeant. 5. 222. 223
 Sacerdotes aram tenere consueuerant. 3. 625
 Sacerdotes spirituales, & improprie dicti, distinguuntur à
 proprie dictis. 1. 140. 3. 515. 516
 Sacerdotes Testam. vet. ipsa occasione animalium offere-
 bant. 3. 720. vide 3. 685.
 Sacerdotum multiplicatio non repugnat, cum vnitatem & æ-
 ternitatem sacerdotij Christi. 3. 720. 3. 743. vide 3. 801. 802
 Sacerdotum duos ordines instituit Christus, id est, Episco-
 porum in Apostolis, & Presbyterorum in LXXII. disci-
 pulis. 5. 47. 51
 Sacerdotibus cōmunicauit suas clauas Christus, nempe verā
 potestatem ex auctoritate soluendi & ligandi. 4. 245. 360.
 403. quam exercere non possunt, nisi præterea iurisdic-
 tionem ab Episcopo accipiant. 4. 311
 Sacra-

Sacerdotibus omnibus, calicis sumptio ex equo conuenit.
3. 596. vide 3. 525.

Sacerdotibus immediatè offerebantur, & offeruntur decima.
3. 629

Sacerdotium.

SACERDOTIVM, seu ministerium Ecclesiasticum, esse me-
rum officium hæretici dixerunt. 3. 661. similiter sacerdo-
tium, & sacrificium verum non esse amplius in terris, sed
esse translatum in cœlum, Caluini hæresis est, quæ refer-
tur & refellitur. 3. 661. 662

Sacerdotium æternum non dicitur, cùm non iugiter sacrifi-
catur. 3. 661

Sacerdotium Christi cùm sit æternum, debet etiam dari sa-
crificium æternum, quod nõ potest esse aliud quam sacri-
ficium Missæ. 3. 641. 642

Sacerdotium & sacrificium relatiua sunt. 3. 624. & 644

Ad sacerdotium maximè pertinet oblatio panis & vini,
cùm sit proprius eius actus. 3. 655

Sacerdotium translatum est lege translata. 3. 677

Sacerdotium Testamenti veteris in Christum est trãslatum,
sed Christus nõ per se, sed per suos Ministros in terris fun-
gitur sacerdotio. 4. 256. vide somnia Lutheri. 3. 741

Sacerdotium Leuiticum translatum in sacerdotium secun-
dum ordinem Melchisedech, quod æternum est, & in Ec-
clesia perpetuò vigere debet. 3. 732

Sacerdotium nouum prædictum venturum, post cessationẽ
& eiectionem sacerdotij Aaronici. 3. 676. 677

Sacerdotium gratiam conferre, nec tamen expedire omni-
bus fieri sacerdotes. 3. 553

Sacerdotium beatorum in cœlo, non esse nisi ad offerendas
laudes. 1. 140

Sacerdotio fungebatur Christus, etiam ante incarnationẽ
eo modo quo poterat, nimirum per typos & figuras (vt
esset ipse vnus ab initio mundi, vsque ad finem, summus
sacerdos) quanto magis post incarnationem, quando re-
ipsa à Patre sacerdos est appellatus, & sacerdos sine suc-
cessore, non debet vsque ad mundi consummationem ab
officio sacrificandi cessare. 3. 642

Sacer-

Sacerdotio fungebantur omnes patresfamilias in immolatione Agni Paschalis. 3. 632. 668. 672

Sacramentum.

Hæretici quidam Sacramenta omnia de medio tollere conati sunt. Controuer. 1. pag. 2. & 4

Alij Sacramenta omnia, virtute tantum & efficacia, quantum in ipsis fuit, spoliarunt. 1. pag. 3. 4. 173. 183. & 233

Non desunt multi, qui tollant è medio aliqua Sacramenta, licet non omnia (atque hoc falsò imponit veteribus Patribus mendax Calvinus. 1. 15.) vide 1. pag. 3. 591. 285. & seq. 2. 169. 3. 528

Denique alij multi certa Sacramenta, non quidem tollunt: tamen non rectè intelligunt, vel administrant. 1. pag. 4. 5. 91. 92. & seq. 112. & seq. 130. & seq. 146. 155. 310. & 317. 3. 511. 512. vide errores circa singula Sacramenta in locis propriis.

Magis perniciosus est error circa Sacramenta, quàm circa alia dogmata. 1. 298

Sacramenti nomen & significatio.

A Sacramenti nomine abhorrent hæretici huius temporis. 1. 22. 23. & 290

Sacramenti nomen est vsurpandum & conseruandum. 1. 24. 27. & 290.

Sacramenti nomen non est attributum in Scripturis vlli Sacramento, nisi Matrimonio & contra, inuenimus nomen Sacramenti in Scripturis tribui multis rebus, quæ omniũ consensu non sunt Sacramenta. 1. 290

Sacramenta cur dicta sint verba visibilia à B. Augustino. 1. 34. & 218.

Omnia nomina similia Sacramento actionem significant, non signum, vt patet de nomine Sacramenti, calceamenti, vestimenti, & ornamenti. 1. 46

Omnia, quæ mysticum sensum habent, & figuræ sunt, ac typi aliarum rerum, Sacramenta largo modo dici possunt. 1. 296. 305. & 309.

Sacramenta duo significata in sanguine & aqua, quæ fluxerunt ex latere Christi. 3. 481

Sacramenta tribus modis accipi possunt. 3. 447

R Debet

- Debet esse analogia inter Sacramentum, & rem cuius Sa-
cramenta sunt. 3. 400
- Sacramenta nouæ legis significant triplicem rem sacram, gra-
tiam iustificantem, Passionem Christi vt causam gratiæ;
& vitam æternam, vt effectum gratiæ. I. 37. essentialiter
autem significant gratiam iustificantem. I. 37
- Sacramenti significatio nõ est vna simplex, sed sunt duæ par-
tiales, ex quibus vna totalis componitur. I. 87. significare
gratiam aliis dandam, non est Sacramenti, vt Sacramen-
tum est, sed vt figura, & typus rei futuræ. I. 47
- Sacramenti magis proprium est sanctificare, quàm significare.
I. 46. vide paulò post de efficientia Sacramentorum.
- Sacramentum, vt Sacramentum est, dicit ordinem ad eum
qui Sacramento initiatur, non ad alios. I. 47

Sacramenti natura.

- Quid requiratur ad Sacramentum nouæ legis constituen-
dum.
- Ad Sacramentum nouæ legis constituendum necessariò re-
quiritur, vt sit signum. I. 34. quodnam & quale. I. 162.
183. 206. 207. 3. 214. 247. vide v. Signum.
- Sensibile. I. 34. & 54. 3. 400
- Voluntarium, siue datum; non naturale. I. 35
- Rei sacræ, non prophanæ. I. 35
- Denique ad rationem Sacramenti pertinet, vt sit cæremonia
religionis statuta, & solennis, quæ hominem Deo conse-
cret. I. 34. 39. 47
- Vt aliquid dici possit absolutè, & verè Sacramentum, satis
est, si significet refectionem aliquam spiritualẽ, & eandem
re vera efficiat. 3. 549
- Sacramenta sunt signa visibilia, & sunt instrumenta sancti-
ficationis. 3. 735
- Esse signum, & causam proximam inuisibilis gratiæ requi-
ritur ad rationem Sacramenti nouæ legis. 3. 433
- De ratione Sacramenti in genere non est, vt consistat in ali-
qua re, quæ extrinsecus applicetur. 5. 97. neque de illius
ratione est, vt qui illud habet, aliquid supernaturale effi-
ciat. 5. 52. sed satis est, vt sit cæremonia aliqua conferens
gratiam, vel signum à Deo institutum, cui sit annexa gra-
tia,

ria, & id solùm necessariò Sacramenti natura postulat, vt externa signa, ad spiritualem effectum aptè representandum exhibeantur. 4. 54. & 70

In Sacramentis nullum ducitur exemplum tropi. 3. 63. 65. 66

Sacramenta omnia quo cultu veneranda. 3. 607

Sacramenta quomodo differant à sacrificiis. 3. 621. 735

In quolibet Sacramento inuenitur symbolum externum, promissio gratiæ, & institutio, & mandatum diuinum.

I. 290. præterea vide alia loca quæ notantur in singulis Sacramentis.

Sacramenti definitio formalis, & artificiosa.

Sacramentum, physicè quidem definiti non potest, moraliter autem (quomodo à Theologo consideratur) definiti potest. I. 41

Ex multis Catholicorum definitionibus Sacramenti illa Catechismi Romani optima est. I. 44. similè vide I. pag. 240

Definitio hæc, an conueniat vniuocè Sacramentis legis veteris & nouæ, siue Sacramento in genere, an Sacramentis tantum nouæ legis. I. 45

Sacramentum est genus vniuocum ad Sacramenta legis veteris & nouæ; proinde Sacramenta vetera erant simpliciter & absolutè Sacramenta. I. 47

Definitio Sacramenti ex B. Augustino desumpta, nempe sacre rei signum, conuenit vniuocè Sacramentis tum veteribus, tum nouis. I. 49. similiter conuenit etiam sacrificio. I. 43. & 47

Definitio Sacramenti conuenit ritibus non paucioribus, nec pluribus, quàm septem. I. 290

Refelluntur definitiones hæreticorum. I. à pag. 52. vide 4. 55. & 60. ac primò refellitur definitio.

Lutheri. I. 52. eius & sectatorum argumenta habentur. I. 78.

Kemnitij. I. 52. & 53. vsque ad 64

Carolstadij. I. 64

Anabaptistarum. I. 66

Zvinglianorum. I. 67

Caluini. I. 69. eius argumenta. vide I. 76

*Sacramenti causse intrinsecæ, videlicet
Materia & forma.*

- Sacramenta veteris legis probabile est non habuisse res, & verba, sed solas res. 1. 85
- In Sacramentis omnibus nouæ legis inueniuntur res vt materia, & verba vt forma. 1. 86. 3. 433
- Non solùm quod est materiale in Sacramento; sed ipsum totum Sacramentum rectè dicitur constare ex rebus, vt materia, & verbis vt forma. 1. 86
- Vt Sacramenta constare dicantur rebus & verbis, nunc est necesse, vt res non sint verba, & verba non sint res, sed factis est si aliquid fungatur vice rei, aliud vice verbi. 1. 88
- Non est necesse, vt in omni Sacramento res & verba ita coniungantur, vt partes essentielles eiusdem rei. 1. 89
- Res sensibilis, & significatio pertinent ad rationem, & essentialiam Sacramenti. 1. 41
- Res certæ & determinatæ ab ipso Deo, in Sacramentis esse debent. 1. 113. & nulla pars essentialis Sacramentorum tolli potest. 3. 602
- Sacramentorum materia in omni lege fuit determinata à Deo, sed non eodem modo. 1. 114
- Sacramentorum materia, quare vocetur elementum. 1. 44. 50. 51. & 87.
- Sacramentorū materia duobus modis potest considerari; vt est pars quædam Sacramenti, & vt cum materia rerum naturalium vnde nomen accepit, similitudinem habet. 4. 101.
- Ad omnia Sacramenta requiruntur verba, vel signa, quæ vicem verborum gerunt. 5. 112. vide 1. 88
- Sacramenti verbum, quod diuina ordinatione annectitur, & quasi vestitur signo, vt inde fiat Sacramentum, non est promissorium, sed assertorium, vel deprecatorium. 1. 57
- Similiter neque est instructionis; sed inuocationis, & consecrationis. 1. 94. 100. & 101. neque est concionale. 1. 58. & 91. 3. 487
- Verbum quod cum elemento Sacramentum facit, non est concionale, sed consecratorium. 1. 91. 97. soluuntur obiectio-

iectiones Caluini. I. 103. III. 112. vide I. 183. 186. 187. 190.
& 203. 3. 490. 493. & 510

Quæ pertinent ad essentiam Sacramentorum, solius Dei est
determinare. I. 113

In omnibus Sacramentis requiritur ad essentiã Sacramenti
certa forma verborum in ipsa celebratione mysterij, quæ
non tam instruat circumstantes, quàm consecret, & san-
ctificet elementum. I. 95. 100

Verba in Sacramētis nouæ legis à Deo ita determinata sunt,
vt nihil addere, minuere, aut mutare liceat. I. 114

Verba sacramentalia debent esse determinata quoad sen-
sum, non quoad numerum syllabarum, & sonum. vocis.
4. 95. 5. 117

Formæ Sacramentorū variatio sex modis contingere potest,
& iudicium de istis mutationibus habetur. I. 115. & seq.

Formæ sacramentalis duplex integritas. I. 115

Forma cùm mutatur substantialiter, non perficitur Sacra-
mentum. I. 116

Potest contingere cum sola mutatione accidentali, non per-
fici, quando videlicet habet quis intentionem introdu-
cendi nouum ritum. I. 116

Formæ sacramentalis vis posita est in sensu, non in sono aut
numero literarum. 2. 192

Forma Sacramenti est totum verbum cum sua significatio-
ne; & totum elementum cum sua significatione est mate-
ria. I. 87

Forma Sacramenti dicitur verbum vitæ. I. 215

Sacramenta non nascuntur, sed fiunt per mysticam precem.
3. 411.

Quomodo vltima particula verborum formæ operetur in
virtute omnium præcedentium, & in qua parte, vel in quo
instanti fiat iustificatio. I. 223. 231

Sacramenta omnem vim suam habent à verbo, vt verbum
est virtus spiritualis, & sola fide cognoscibilis. I. 109

Sacramenta cùm omnem vim suam habeant à verbo, nihil
addere possunt ipsi verbo. I. 61

Sacramenta cur dicta sint verba visibilia à B. Augustino. I.
34. 218

- Verba sacramentalia nullam vim habent naturalem, ideo
requiritur diuina institutio. I. 110
- Verbum appellandum est potius sigillum Sacramenti, quàm
Sacramentum sigillum verbi. I. 61
- Verbum & Sacramentum dici possunt manus Dei, per quam
ad nos venit gratia, & iustitia, sed non eodem modo. I. 222
- Non est necesse vt verba ab iis percipiantur, qui Sacramen-
tum suscipiunt, modò percipiantur ab iis, qui ea mini-
strant. 3. 783
- Sacramentum componitur ex materia & forma, vt ex parti-
bus essentialibus. I. 87
- In Sacramentis consideratur ens quoddam per accidens, &
quoddam suo modo vnum per se. I. 40. & 51. atque hoc v-
num ex genere & differentia, materia & forma compo-
nitur. I. 42
- Sacramentum propriè non est compositum aliquod phyfi-
cum, neque artificiosum, sed cum vtroque habet similitu-
dinem quandam. I. 86. 87
- Sacramentum habet quandam similitudinem cum rebus
naturalibus, quæ ex materia & forma constant: tamen nõ
est reuera compositum naturale. I. 89

Sacramentorum finis & necessitas.

- Sacramentorum finis primarius Calvinistis est obsignate
promissiones ad alendam fidem. I. 69. 50. refelluntur eo-
rum argumenta. I. 76. & seq.
- Sacramenta quædam instituta sunt principaliter ad iuuan-
dum in bono, vt Eucharistia, Confirmatio, & Ordo: quæ-
dam ad peccata delenda aut vitanda, vt Pœnitentia, Vn-
ctio infirmorum, & Matrimonium: quædam ad vtrum-
que effectum, vt Baptismus, qui cum sit noua generatio,
includit simul vitam gratiæ, & mortem vitiorum. 5. 99.
vide etiam 5. 93
- Sacramenta omnia gratiam gratum facientem conferunt,
& omnis gratia gratum faciens vim habet peccata delen-
di, & auxilium ad bene viuendum tribuit. 5. 99. vide e-
tiam 4. 10. 11
- Sacramenta non sunt instituta ad confirmandam promif-
sionem, sed ad significandam, & conferendam gratiam.
5. 87.

5. 87. 88. vel vt sint signa & causæ instrumentales gratiæ.
I. 119.

In institutione Sacramenti requiritur promissio; nõ autem
in vsu Sacramenti. I. 219. vide supra v. Promissio.

Sacramenta instituta sunt ad iustificandos homines, & ad
mundandos interius. I. 65. 66. 68. & 120. 4. 69. vel in re-
medium peccati, & ad iustificandum & perficiendum ho-
minem in vita spiritali. I. 302

Instituta sunt vt ex illis significetur nobis moralis quædam
certitudo remissionis peccatorum: non tamen infallibi-
lis. I. 209

Vtile fuit instituere sensibilia signa ad iustificandos homi-
nes; quia ista congruunt naturæ humanæ, & vt sic clarius
apparet, gratiam quæ datur per Sacramenta, à solo Deo
dari, & vt sic sunt instrumenta iustificationis, & signa qui-
bus discernuntur fideles ab infidelibus. I. 127. 128

Sacramenta dicuntur cæremoniæ diuinæ, & à Deo institutæ
ad iustificandum. I. 316. & 324. & sancti dicunt esse ma-
nuductiones ad spiritalia & inuisibilia. I. 34

Nulla Sacramenta habent absolutam necessitatem; sed om-
niseorum necessitas pendet ex præcepto, & institutione
diuina, adiuncta naturali congruentia. I. 121

Omnia Sacramenta necessaria sunt necessitate præcepti, li-
cet non singulis. I. 121

Baptismus & Pœnitentia necessaria sunt, posita institutione
diuina, necessitate mediij simpliciter, Baptismus quidem
omnibus, Pœnitentia iis, qui post baptismum lethaliter
delinquant. I. 121

Eucharistia, Confirmatio, & Extrema vnctio necessaria
sunt necessitate mediij ad bene esse, posita diuina institu-
tione. I. 121

Ordo necessarius est, non singulis hominibus, sed ipsi Eccle-
siæ in vniuersum, necessitate mediij simpliciter posita di-
uina institutione. I. 121

Matrimonium necessarium est ad bene esse, nõ singulis ho-
minibus, sed Ecclesiæ in vniuersum. I. 122

Sacramenta quædam aded sunt necessaria, vt sine ipsis, vel
eorum voto non possit salus contingere, contra Luthera-
nos

nos & Calvinistas, & qui soli fidei tribuunt huiusmodi necessitatem. 1. 123. vide etiam 1. 127. 220. & supra. v. Fides,

Sacramentorum causa efficiens.

Sacramenta nouæ legis sunt instituta immediatè à Christo, & promulgata, ac ministrata ab Apostolis. Similiter Sacramenta legis veteris à Deo immediatè sunt instituta, & à Moyse solùm promulgata, 1. 128. 129. vide 3. pag. 90. & 5. pag. 98.

Nullus homo purus Sacramenta præsertim nouæ legis instituire potest. 1. 113. 114. 292. 2. similiter 114. 3. 239. 5. 67
Sacramenta Christiana quando instituta, & quando ceperunt obligare. vide supra v. Baptismus, ubi de institutione, necessitate, & obligatione, quæ habentur. 2. 29. 24. 28. 29. 30.

Sacramentorum causa Ministerialis.

Vide supra v. Minister.

Minister Sacramentorum homo esse debet, non autem Angelus, siue bonus, siue malus. 1. 134

Minister verus & ordinarius Sacramentorum (Baptismo & Matrimonio exceptis) non est quilibet homo etiam baptizatus, sed is solùm, qui rectè in Ecclesia ordinatus est. 1. 136.

Si fortè Angelus bonus ministraret aliquod Sacramentum, illud habendum esset ratum. secus dicendum de Angelo malo, seu Diabolo. 1. 134

Soluuntur argumenta Lutheri. 1. 138

Sacramenta vetera non omnes poterant administrare. 1. 138

Sacramenta populis administrare, ad sacerdotem pertinet. 1. 140. vide quæ dicuntur 3. 704. 717. 725

Ministri qualitas.

Non requiritur fides aut probitas Ministri, vt Sacramenta efficacia esse possint. 1. à pag. 144. vsque ad 155

Error eorum, qui dixerunt Sacramenta, quæ ab hæreticis, & schismaticis dabantur post separationem eorum ab unitate Ecclesiæ, rata non esse, exponitur. 1. 147. refutatur à Patribus, Conciliis, & Doctoribus. 1. 148. 149. & rationibus. 1. 150

Soluuntur

Soluuntur obiectiones hæreticorum. 1. 153. & seq. vide etiam
1. 117. & 126. quibus locis habes Sacramenta ab hæreticis
tradita, esse valida.

Sacramenta, si de dignitate morali loquamur, non pendent
à dignitate Ministri; si autem de Ecclesiastica, pendent. 1.
179. 2. 200

Sacramentorum Minister operatur virtute, & auctoritate
diuina. 1. 151

Hæc auctoritas & potestas Ministro non aufertur à Deo, ob
eius peccatum, vel infidelitatem. 1. 151

Hæc auctoritas conferendi Sacramenta, est gratia gratis da-
ta, quæ non pugnat cum improbitate vitæ. 1. 151. neque
datur in vtilitatem habentis, sed aliorum. 1. 151

Sacramentorum efficacia nõ pendet à qualitate Ministri ac-
cidentalibus; sed à qualitate essentiali. 1. 136

Sacramenta semper sunt Ecclesiæ, etiam si interdum extra Ec-
clesiam inueniantur. 1. 154

Ministri intentio.

Hæreticorum sententiæ negantium requiri intentionem Mi-
nistri in Sacramentis, habentur. 1. 72. & 155. argumenta
verò. 1. 164

Sententia Catholicorum dicentium requiri intentionem
faciendi, quod facit Ecclesia Christi vera in genere, si-
mul explicatur, & vindicatur à mendaciis aduersario-
rum. 1. 117. 157. 158. & seq. confirmatur hæc veritas ex
sententia Ecclesiæ. 1. 160. & soluuntur obiectiones. 1. 164.
& seq.

In Sacramentis quomodo non debemus dubitare de inten-
tione Ministri, & acquiescere debeamus, non requirendo
aliud. 1. 166. 167. & 168

Sacramenta duobus modis possunt conferri per iocum. 1.
165. 166

Sacramentorum effectus.

An Sacramenta nouæ legis sint veræ causæ iustificationis ex
opere operato. 1. 173. 221. & de modo. 1. 174. 224

Quid sit conferre gratiam ex opere operato. 1. 175.

R 5

Quod

- Quod Catholici & Concilium Tridentinum rectè sentiant
de opere operato. I. 178
- Sententiæ hæreticorum de efficacia Sacramentorum. I.
183
- Sacramenta nouæ legis conferre gratiam ex opere operato
probatum fuisse. I. à pag. 187. & seq. soluntur obiectiones.
I. 212. & seq.
- Sacramenta non obsignant instar sigilli, neque confirmant
instar miraculi promissionem gratiæ, ut volunt Lutherani
& Calvinistæ. I. 53. 59. 69. & seq. eorum argumenta refel-
luntur. I. 76. 77. & seq.
- Sacramenta quomodo vocentur sigilla, & signacula. I.
82. 83
- Promissio gratiæ in Sacramētis requiritur necessariò, & hoc
duobus modis intelligi potest. I. 55
- Similiter hæc gratia in præsentem percipitur: non autem Sa-
cramentum est signum iam perceptæ. I. 67
- Promissio de efficacia Sacramenti inuenitur in verbo Dei,
quātum ad omnia Sacramenta, intelligendo per verbum
Dei etiam traditiones. I. 56
- Sacramenta nusquam dicuntur testimonia promissionum
& gratiæ. I. 62. 63
- Sacramenta aliter sunt causa gratiæ, quàm concio Luth-
eranorum & Calvinistarum, per solam excitationem fidei,
quorum hæreses habentur. I. 183. & 186. & confutatio ha-
betur. I. 187. 189. & seq. 195. vide 3. 400. 401. 554. 556. & supra
de verbo concionali hæreticorum. I. 58. 91. 92. 97. 104. III.
& 112
- Sacramenta esse signa, & verè iustificare, non excitando fi-
dem more concionis, sed immediatè efficiendo sanctita-
tem, probatur rationibus. I. 207
- Sacramentorum vim consistere in excitanda, vel alenda fi-
de, ne semel quidem dicit scriptura, sed semper expli-
cat consistere in purgandis peccatis, & mundanda ani-
ma. I. 197
- Sacramenta contrario modo se habent ad fidem ac verbum.
I. 210
- Sacramenta & fides, quomodo videantur paria. I. 220
- Sacramenti fides, cum voto eiusdem, quando sufficit. I. 216
Sacra-

Sacramentum verè percipitur sine fide: non tamen percipitur fructus, & res Sacramenti. I. 72

Sacramenta dicuntur signa efficacia, seu instrumenta, vel causæ instrumentales iustificationis, quæ tunc fiat, dum Sacramentum adhibetur, atque hoc ex vi ipsius Sacramenti. I. 14. 38. 39. 46. 55. 56. 61. 62. 66. 67. 74. 135. & præsertim ubi agitur de efficacia Sacramentorum. I. à pag. 171. & seq.

Sacramenta esse causas efficientes physicas gratiæ, sed instrumentales, & quomodo physici sint, & non morales, & illa actio sacramentalis eleuetur ad attingendum effectum supernaturalem, ac de instrumentis quibus utitur Deus, & quibus utuntur homines. vide I. pag. præsertim 225. 226. & seq. similiter I. 172. 177. & ubicunque notauimus Sacramenta habere veram efficientiam gratiæ.

Sacramenta simul sunt instrumenta iustificationis, & signa, quibus discernuntur fideles ab infidelibus: solus tamen & præcipuus Sacramentorum vsus, non est distinctio religionis veræ à falsis: legimus enim Sacramenta instituta ad iustificandos homines. I. 65. & 120

Sacramenta sunt quidem symbola quædam, quibus discernimur ab infidelibus: tamen ab hæreticis, vix per Sacramenta distingui possumus. I. 328

Sacramenta necessariò requiruntur ad iustificationem. I. 13. 121. 122. 123. & seq. item I. 220

Sacramenta habent vim adferendi primam iustificationem. I. 71

In qua parte, vel in quo instanti illius actionis sacramentalis fiat iustificatio. I. 221. 230. & 231

Sacramenta dicuntur consecrare & sanctificare, seu initiare hominem Deo, siue (quod idem ferè est) esse signum rei sacræ, non cuiuscunque, sed rei sacræ sacrantis, & initiantis hominem Deo. I. 27. 29. 32. 46. & 67

Homini verè conuenit posse iustificari per Sacramenta, sed non alia actione, quàm illa qua Deus ipse utitur ad iustificandum, I. 217

Sacra-

- Sacramentum distinguitur à re Sacramenti, id est, gratia.
1.183
- Distinguitur vsus Sacramenti ab effectu, & inter effectus distinguitur character à gratia. 1.153. distinguitur etiam gratia à virtute. 1.18
- In Sacramentis gratia continetur vt in vasis, vt quilibet alius effectus in sua causa, omne autem quod continet, saltem metaphoricè vas dici potest. 1.14
- Significare gratiam aliis dandam, non est Sacramenti vt Sacramentum est, sed vt figura, & typus rei futuræ, nam Sacramentum, vt Sacramentum, dicit ordinem ad eum, qui Sacramento initiatur, non ad alios. 1.47
- Ex Sacramentis significatur nobis moralis quædam certitudo remissionis peccatorum: non tamen infallibilis. 2.209
- Sacramenta gratiam conferunt non ponenti obicem. 1.10. 74. neque Scotus est auctor istius sententiæ, vt Lutherus dicit. 1.10
- Sacramenta ex se efficacia sunt: tamen potest fieri, vt nobis non sint efficacia ob nostram indispositionem. 1.209
- De gratia Sacramenti non est dubitandum, sed de nostra dispositione, & consequutione gratiæ, neq, enim efficacia Sacramenti pendet ex nostra dispositione, sed ex diuina institutione. 1.7.55.56.& 73
- Sacramenta non prosunt nisi suscipientibus, etiamsi multi alij præsentés sint. 1.211
- Sacramentorum efficacia, non pendet ab vlla qualitate suscipientis, non enim fides, & pœnitentia efficiunt gratiam sacramentalem, neque dant efficaciam Sacramenti, sed tollunt obstacula, quæ impedirent. 1.177.178.179.180.181. 4 20. neque pendet ab vlla qualitate ministri. vide paulò antè de causa ministeriali.
- Sacramentum non prophanatur, etiamsi detur reprobo. 2.58
- Fides suscipientis Sacramenta, & rectus vsus Sacramentorũ. 1. pag. 8.9.10.11.14. & 177
- Sacramenta operantur in nobis, vt non consentiamus peccatis. 1.205. Admonent homines bonorum operum. 1.66. rectè adhibentur non intelligentibus. 1.207. non minùs sunt

- sunt efficacia si dētur lingua græca, aut latina, quam non intelligat, qui Sacramentum suscipit, quàm si dentur lingua vulgari, quam omnes intelligunt. I. 210
- Sapientissimè institutum est, vt in Ecclesia latina, latinè Sacramenta administrentur; non est autem de iure diuino qua lingua Sacramenta administrentur. I. 331
- Sacramentum verè perficitur, quauis lingua vtamur, modò sensus sit idem. I. 110
- Sacramentum est signum, & caussa infallibilis gratiæ: non autem id habent elementa, & verba naturaliter; sed solum vt à Deo assumuntur, vt instrumenta iustificationis. I. 135
- Sacramenti signum sensibile satis est, vt aliquo sensu percipiatur. I. 34. & 54. vide v. Signum.
- Sacramenta sunt quædam res operantes, quæ mundant, lauant, sanctificant, iustificant, regenerant. I. 70. vide in indice locorum sacre Scripturæ in illa loca Ioan. 3. Ephes. 5. ad Titum 3. & Actor. 22.
- Sacramenta licet res corporeæ, & crassæ sunt: possunt tamē agere in animam, non ex natura sua, sed ex virtute Dei. I. 223. 229. & I. etiam 200
- Sacramenta ad animam pertinent, ad corpus per accidens. 5. pag. 7
- Virtus in Sacramentis quo modo sit corporalis & spiritualis. I. 223. 228. 231
- Virtus sacramentalis, aliquando est in elemento, aliquando in verbo, aliquando in vtroquo. I. 224. 228
- Sacramenta sic sunt spiritualia, vt homines spirituales ex animalibus efficiant. 2. 67
- Patres sæpe dicunt Sacramenta non operari, nisi prius in ea descendat Spiritus sanctus. I. 228
- Sacramentorū effectus præcipuè pendet à virtute Spiritus sancti, & semper Spiritus sanctus assistit in suis Sacramentis. I. 154. vide de caussa primaria effectus sacramentalis. 3. 499
- Sacramenta nō solum pendunt à Deo in institutione, sed etiam in ipso vsu, ipse enim est, qui per ministros suos baptizat, consecrat, &c. I. 208. vide in indice scripturarum illud

- Iud Ioan. I. Hic est qui baptizat. I. 151. 188. & 208. 227.
119. 120
- Motio & vsus Dei in Sacramentis, nō solūm est virtus agen-
tis instrumento impressa, sed est tota virtus, & ratio per
quā agunt. I. 228. 229
- De recto vsu Sacramentorum qui disputent. I. pagina 8.
vide etiam de hoc vsu I. II. 67. 177. 219. & vbi notau-
imus Sacramenta non obsignare instar sigilli. I. 53. 59. 69.
& 73
- In Sacramentis distinguitur vsus ab effectu. I. 153
- Solus & præcipuus Sacramentorum vsus non est ad mone-
re homines bonorum operum & virtutum. I. 66
- Sincerus Sacramentorum vsus ad notas Ecclesiæ perti-
net, ex sententia omnium hæreticorum huius temporis.
I. 289. 299
- Sacramenta nō solūm pendent à Deo vt institutore, & prin-
cipali agente, sed etiam à Christi passione, & mortē. I.
209
- Sacramenta fluxerunt à Christi latere perfosso. I. 209. vide
etiam I. 66. 303. 304
- Vim habēt ex meritis, & passione Christi, & eiusdem Chri-
sti merita per fidem nobis applicantur. I. 13. 66. item ex sa-
crificio Crucis. 4. 429
- Sunt Christi instrumenta, quibus ille nobis applicat meritū
sue passionis. I. 173. item sunt instrumenta authentica,
quibus applicatur nobis ius ad hæreditatem, immō etiam
ipsa hæreditas saltem ex parte. 3. 100
- Sacramenta sunt alligata Deo, non Deus Sacramentis. I.
220
- Per Sacramenta trahimus homines ad Deum. I. 221
- Sacramenta non solūm offerūt, sed etiam præbent testimo-
nium benevolentia. I. 72
- Sacramenta ex verbo Dei discuntur, non contrā. I. 60
- Sine Sacramentis religio esse non potest. I. 39. 48
- Sacramenta duratura donec mundus finiatur. I. 39. 55
- Sacramenti effectus datus Apostolis sine Sacramento, idque
ex singulari priuilegio. nam Spiritus sanctus non fuit da-
tus illis ministerio Sacramentorum. 2. 185
- Difficultates aliquæ circa Sacramenta, licet sint in intelli-
biles:

biles : tamen facilè obstruuntur ora hæreticorum. vide
I. 174. 224. & 225

Sacramentum & martyrium diuerso modo iustificant. 2.39.
neque martyrium & conuersio in Deum sunt Sacramen-
ta, licet baptismata quædam sint. 2.39

*Sacramentorum veteris, & nouæ legis
differentia.*

Conuenit inter omnes Catholicos & hæreticos, sex esse
differentias inter Sacramenta legis nouæ & veteris. I. 232.

233
Hæretici huius temporis nullum ferè ponunt discrimen in
effectu principali, qui est iustificare à peccatis, quanquam
inter se non satis conueniunt. I. 233. 234

Catholici omnes conueniunt, Sacramenta veteris legis,
quæ propriè Mosaica dicuntur, non contulisse gratiam
ex opere operato, seu iustificasse eo modo quo iustificant
Sacramenta nouæ legis. I. 234. & probatur hæc veritas. I.
à pag. 237. & seq. & obiectiones aduersariorum soluuntur.
I. 251

An vetò saltem iustificarent ex opere operantis, communi-
ter affirmant Theologi. I. 235. 241

De circumcissione autem, quæ non est propriè Sacramen-
tum Mosaicum, sed legis naturæ, est peculiaris quæstio,
& probabilior videtur illa opinio, quæ asserit vi sua
non iustificasse ex opere operato. I. 236. 237. vide v. Cir-
cumcissio.

Sacramenta legis veteris non fuerunt sacrificium Abel. I. 249.
Arca Noë. I. 47. Neque Iris, seu Arcus cælestis. I. 77. 233.
224. & 249. Maris rubri transitus. I. 47. 250. 258. & sequen-
tib. Manna. I. 47. 250. & 251. Petra ex qua fluxit aqua
in deserto. 3. 62. Cæremonia Zelotypiæ. I. 86. Serpens æ-
neus. I. 47. Signum roris in vellere Gedeonis. I. 79. 233.
& 249

Denique Sacramentum non fuit (vt volunt hæretici) signum
in reuersione solis datum ab Isaia Regi Achaz. I. 79. 233. &
249

Sed Sacramenta vetera erant, circumcissio (quæ fuit legis na-
turæ.) I. 48. 86. & 104

Vnctio

- Vnctio sacerdotalis, seu ordinationis ritus. I. 48. 86
 Ritus agni Paschalis. I. 48. 86. & 114
 Et sacrificia pro peccato. I. 86. & 250
 Similiter neq; nunc sunt Sacramenta Benedictio Monachorum, Aqua benedicta, Rosa benedicta, Ensis benedictus, Agnus Dei, Benedictio Herbarum, Campanarum, Imaginum, Inunctio Regalis, Consecratio Templi, Cœmeterij & Altaris. I. 17. & 51
 Sacramenta vetera erant simpliciter, & absolutè Sacramenta. I. 47. 48. quod nostra sint Sacramenta vide I. 290. & seq. & in singulis Sacramentis.
 Sacramenta veteris legis, non ideo Sacramenta sunt, quia significant gratiam iustificantem, sed quia significant & efficiunt sanctitatem legalem: verè autem significabant & efficiebant quandam consecrationem. I. 47. 48
 Sacramenta legis veteris non efficiebant gratiam iustificantem, sed legalem munditiam, & introducebant in populum Dei. I. 114. vide de sacrificiis legis veteris, quæ non valuerunt ad expiationem peccati, quoad culpam & pœnam gehennæ, (nisi quatenus erant signa protestantia fidem in Christum) sed valuerunt quoad pœnam temporalem, & quoad immunditiam legalem. I. 256. vide v Sacrificium.
 Sacramenta legis veteris non contulisse gratiam ex opere operato, paulò antè est notatum. I. 232. sed hoc esse proprium Sacramentorù nouæ legis, suprâ etiam notauimus. I. pag. 173. 187. & seq.
 Sacramenta vetera dicuntur egena, & infirma elementa, nihil valere, & nihil esse. I. 239. 240. 241. 242. 243. 247. 248. Item dicuntur carnalia, & umbras ac figuras habuisse. I. 240. 243. 244. 249
 At Sacramenta legis nouæ dicuntur saluare, regenerare, mundare, iustificare, conferre gratiam, & afferre libertatem. I. 62. 65. 68. 96. 192. 197. 212. 213. 241. 250. 251
 Sacramentum est genus vniuocum ad Sacramentum legis veteris & nouæ. I. 47. vide suprâ de definitione Sacramenti.
 Sacramenta nostra & vetera sunt paria quoad significationem,

- tionem, seu rem significatā, quia nimirum eundem Christum omnia significant. 1. 232. vide quæ mentiatur Pseudo-martyr. 3. 152
- Sacramenta vetera non habuerunt annexam promissionem absolutam gratiæ, ideo non iustificabant. 1. 248. de nostris vide v. Promissio.
- Sacramenta sine promissione, & fide nihil prodesse, non tantum conuenit veteribus, sed etiam nouis Sacramentis. 1. 241
- Promissio in Sacramentis, quæ sunt instituta ad iustificandum, non potest impleri, nisi fide recipiatur: at promissio annexa Sacramentis veteribus implebatur, etiam si homines non crederent. 1. 250
- Sacramenta legis veteris à Deo immediatè instituta sunt, & à Mose solum promulgata. 1. 127. 128. 229. De auctore nostrorum vide supra vbi de causa efficiente.
- Sacramenta vetera probabile est, non habuisse res & verba, sed solas res. 1. 85. 155. & 263. vide supra de materia & forma Sacramentorum: Et nostra excellunt antiquis ratione verborum. 336
- Sacramenta vetera habuerunt determinatas res à Deo. 1. 114
- Sacramenta vetera, non omnes poterant administrare. 1. 137
- De ministro Sacramentorum nostrorum, paulò antè.
- Nullum Sacramentum legis veteris imprimebat characterem in anima. 1. 271. vide de characterem. 1. à pag. 265
- Nostra Sacramenta excellunt antiquis vtilitate & virtute, non sola significatione. 1. 248
- Sacramentis nostris, vt signa sunt, extrinsecæ sunt illæ prerogatiuæ, quòd sint durabiliora antiquis, quòd significant rem præteritam, & quòd ad plures pertineant: comparatio autem faciendâ est in ipsa significatione, si propria, & intrinseca dignitas signorum quæritur. 3. 36
- Pro comparatione nostrorum Sacramentorum cum veteribus, Scripturæ & Patres comparant rem cum re. 3. 37
- Non est abutendum Sacramentis: si enim Iudæi puniti sunt quòd contempserint figuras Sacramentorum veterum, quanto iustius puniendi sunt Christiani, qui contemnunt Sacramenta ipsa. 1. 262

Sacramentum medium inter legem veterem, & nouam dari non potest. 2.113

Sacramenta legis veteris non sustulit Christus, sed mutauit in meliora. 3.733

Sacramentorum alter effectus, qui est character.

An aliqua Sacramenta imprimant in anima indelebilem characterem. vide supra v. Character.

Quid sentiant hæretici de characterē. 1.265. sententia & doctrina Catholicorum de characterē. 1.267. Characterem esse demonstratur. 1.272. & seq.

Vera causa, quare quædam Sacramenta repetantur, & quædam non repetantur, est character: imprimant enim characterem non repetuntur. 1.270. 278. refutantur aliæ causæ. 1.279. 280. & seq.

Sacramentorum numerus & ordo.

Quid sentiant aduersarij de numero Sacramentorum. 1. pag. 3. 5. 91. sed præcipuè 2. 170

Sententia Catholicorum vna est, ac semper fuit, septem esse propriè dicta Sacramenta, quæ veritas probatur. 1. à pag. 289. vsque ad 300. & seq.

Sacramenta nouæ legis non sunt plura quàm septem. 1.295

Argumenta aduersariorum diluuntur. 1. à pag. 302

Nomen septenarij numeri Sacramentorum, non est in Scripturis & Patribus: sed tantùm res ipsæ variis in locis ab ipsis traduntur. 1.289

Græci idem omnino senserunt cum latinis, de numero septenario Sacramentorum. 1.299

Sacramentorum nouæ legis inter se comparatio & ordo.

Sacramentorum similitudo inter se, vnde petenda. 4.69

Nullum Sacramentum est, quod non habeat aliquid proprij, in quo ab omnibus alijs distinguatur. 5.97

Sacramentorum diuersitas vnde cognoscatur. 4.86.87.89

Septem Sacramenta, licet sint eiusdem generis, & proinde omnia verè & propriè Sacramenta: tamen differunt specie, 4.86.87.89

cie, & secundū varias rationes nullum est quod alicui non præstet.	3.112
Baptismus excellit omnibus, quoad effectum remittendi peccata.	1.112
Confirmatio excellit omnibus, & ipsi etiam Baptismo, quoad effectum gratiæ ad bene operandum.	1.312
Eucharistia excellit omnibus, quoad ipsam substantiam Sacramenti.	1.132
Pœnitentia excellit ceteris necessitate, solo Baptismo excepto.	1.312
Extrema vnctio aliquo modo excellit Pœnitentiæ, quoad effectum gratiæ, sicut Confirmatio, Baptismo.	1.312
Ordo excellit omnibus, excepta Confirmatione, ratione Ministri.	1.313
Matrimonium excellit significatione.	1.313
Simpliciter tamen Eucharistia omnibus excellit.	1.313
Ordo quem seruat Concilium in Sacramentis numerandis, non est ordo dignitatis.	1.313

Sacrificium.

SACRIFICIUM in genere, est oblatio externa facta soli Deo, qua ad agnitionem humanæ infirmitatis, & professionem diuinæ Maiestatis, à legitimo Ministro res aliqua sensibilibus & permanens ritu mystico consecratur & transmutatur. 3.629.630. & seq.

Sacrificium pro actione acceptum, species est oblationis & sacrificium est id quod propriè & per se ad actionem sacerdotis pertinet. 3.629. sacrificare & offerre, vel facere aliquid, pro eodem accipitur. 3.630.636.696

Sacrificium est actus proprius & elicitus religionis. 1.316. 3.623.631.633

Sacrificium proprium religionis, debet ipsam perpetuò commitari. 3.730. & quod sit sacrificium Christianæ religionis. 3.341.728

Sacrificium est signum & protestatio summi interni cultus. 3.630.623. & 734. & iisdem de causis debemus nos habere verum sacrificium, quibus & Hebræi habuerunt. 3.733. sacrificia non omnino sustulit Christus, sed mutauit.

- Sacrificium omne, oblatio quædam est, sed non contra. 3.627.
& ad sacrificium necessaria est oblatio aliqua. 3.756.761
- Sacrificium præter oblationem requirit mutationem & consumptionem rei, quæ offertur. 3.627.632.758. vbi de differentia sacrificij & oblationis.
- Sacrificium offerre non est cuiuscunque, sed publici, ac certi hominis, qui communi nomine id peragat. 3.624.632
- Sacrificium & sacrificare non sunt idem Latinis, quod Græcis *ἱερωπία*, & *ἱερωπείν*. 3.716
- Sacrificium Deo deferendum esse, est quoddam primum principium à Deo nobis ingenitum, vnde ex lumine & instinctu naturæ non corruptæ sed bonæ procedit. 3. 806. 807. & sacrificandum esse multi optimi & sanctissimi viri censuerunt, vt Noë, Abraham, Iob & Melchisedech. 3.730. 765
- Sacrificium ratione materiæ diuiditur in victimas seu hostias, immolationes & libamenta. 3.635
- Sacrificium ratione formæ & finis diuiditur in holocausta, hostias pro peccato, hostias pacificas. 3.636
- Sacrificium potest distingui in inuisibile siue internum, & visibile siue externum, & quæ sint, & quod magis Deo placeat. 3.630. vide etiam 3.626
- Sacrificium internum est verum sacrificium ratione dignitatis, & ratione affectus, non ratione formæ & essentiæ sacrificij propriè dicti. 3.626.630
- In omni sacrificio propriè dicto requiritur res aliqua sensibilis, quæ offeratur, nec in sola actione sacrificium consistere potest. 3.622.632
- Sacrificium quod Hebræi *קֹרְבָן* appellant, ex simila, oleo, & thure conficiebatur. 3.681
- Sacrificium orantis & supplicantis est, & quomodo sit simile orationi. 3.775. vide 3.359. & 806
- Sacrificium actio quædam est, non res permanens, & rei oblatio. 3.776
- Sacrificium vespertinum apud Dauid vsurpatur pro vero & externo sacrificio. 3.683
- Inge sacrificium dicitur ablaturus Antichristus. 3.730
- Sacrificium verum & reale, veram & realem mortem, aut destructionem rei immolatæ desiderat. 3.759.760.761
Sacrifici-

- Sacrificij nomen vnde dictum. 3.627. tribuitur aliquando rei permanenti. 3.715
- Sacrificij nomen quare non vsurpabatur ab Apostolis. 3.725
- Sacrificij & Sacramenti differentia. 3.735.738
- Sacrificij prima mentio vbi habeatur. 3.630
- Sacrificij diuisio. 3.620. vide 3.631
- Sacrificij veri quatuor conditiones. 3.700.701
- Sacrificij veri finis est placare Deum generi humano. 3.635
- Sacrificia veteris legis in mactatione ouium & bouum sita erant. 3.630.627
- Sacrificia legis veteris, figura sacrificij nostri. 3.635.671
- Item sacrificij crucis. 2.642.719
- Sacrificia vetera conueniebant in re significata, nempe in Christo: tamen in signis diuersa erant. 3.641
- Sacrificia vetera pollui potuerunt, nostrum autem pollui non potest. 3.684. aliud discrimen. 3.265.594.812
- Sacrificia in templo Hierosolymitano tantum ab Hebraeis poterant offerri Deo. 3.693.695
- Sacrificia Iudaica erant carnalia, quia in mactatione carnis & sanguinis effusione consistebant. 3.694
- Nostrum autem dicitur spirituale. 3.689.691.694
- Sacrificia Gentilium & Hebraeorum comparantur cum nostro. 3.705. & 706
- Sacrificia offerre mulieribus non licet. 3.712
- Sacrificia à primis hominibus Deo oblata. 3.730
- Sacrificia non sunt primùm in lege Mosis instituta, sed ex lege naturæ ortum habent. 3.735.765
- Sacrificia pro peccato, illi dicebantur offerre, qui offerebant materiam, ex qua sacrificium pro peccato faciendum erat. 1.85.241.255.766.802.869
- Sacrificia vetera, & vera sacrificia erant, & signacula promissionis Christi venturi, & morituri. 1.280.3.739
- Sacrificia vetera non placebant Deo ex se, sed ex deuotione & obedientia offerentium. 1.257
- Sacrificia propitiatoria fuerunt in lege naturæ & Mosis. 3.765.766
- Sacrificia, vt etiam Sacramenta vetera significabant gratiam dandam aliis. 1.47
- Ad sacrificium spirituale nõ requiritur Altare visibile. 3.677

- Sacrificium laudis recens & nouum, ac spirituale Deo placet,
non autem vetus. 3.441
- Sacrificium improprie dictum dicitur oblatio Gentium, &
oblatio fidei. 3.683
- Sacrificia spiritualia obnoxia erant pollutioni, & re ipsa saepe
polluuntur, cum ab opere nostro pendeant. 3.684
- Sacrificium spirituale qua ratione vocari possit Eucharistia.
3.689
- Sacrificium iustitiae est mortificatio vitiorum. 1.139. & 144. 4.370
- Sacrificiorum finis generalis, est recognitio supremi Domini
ipsum Dei, & nostrae subiectionis. 3.613
- Sacrificiorum praecedentium Christum, finis erat representare
sacrificium crucis ut futurum. 3.701
- Sacrificiorum veteris legis consecratio certo ritu, & caeremonia
mysterium continente, fiebat. 3.623
- Sacrificiorum nonnullae caeremoniae. 3.632 676
- Sacrificiorum participatio erat figura manducationis Eucharistiae
sub vna specie. 3.562
- Sacrificiis anteponatur obedientia. 1.341
- In sacrificiis veteribus plerumque sola mente orabant, & sacerdos
solus intra velum ingrediebatur, & sacrificabat. 3.819
- In sacrificiis veteribus supplicabatur ab Hebraeis, ut clementer
Deus ipsorum sacrificia aspiceret. 3.890
- De sacrificij carnibus non poterat edere, quicumque aliqua
immunditia pollutus erat. 3.109. & 524
- A sacrificiis Gentilium, intendit auertere B. Paulus Corinthios.
3.107

Sal.

- SAL, oleum & sputum, non anteponuntur aquae Baptismi, ut
nobis obiicit impudentissime Lutherus. 1.318
- Salis & aquae consecratio non prohibetur. 2.10
- Salis gustus est caeremonia, quae fit Catechumenis ante
Baptismum. 2.140
- SALVTARE etiam res inanimas in signum gratulationis. 2.205
- SAMARITANI Hebraeis erant haeretici. 1.152

Sancti.

- SANCTI viri semper maluerunt mori, quam cogi ad aliquam
caeremoniam dimittendam. 1.329
- Sancti cum Christo alicubi sunt, non vbiunque. 3.128. 129
- Sancti

- Sancti ut sint cum Christo in gloria, non est opus, ut sint etiam in Eucharistia. 3.129
- Sancti agnoscunt nostras preces. 3.845
- Sancti inuocandi sunt à nobis. 3.796
- Sancti in cælo orare possunt, & orant. 3.795
- Sancti cum pro nobis orant, per Christum orant. 3.797
- Sancti, quomodo nos iuuant, quando miracula apud eorum sepulchra fiunt. 3.799
- Sanctorum quorundam donum in Ecclesia, coercendi dæmones. 2.139
- Sanctorum communio. 3.793.795.871
- Sanctorum Martyrum & Confessorum cultus, quo tempore cepit. 3.865
- Sanctorum inuocatio, & solennis celebratio. 3.798.799
- Sanctorum consortium. 3.890
- Sanctorum honor & inuocatio in sacrificio Missæ. 3.790. vide 3.845
- Sanctos viros, Deo amicissimos esse, & tamen in fide grauissimè errasse; nulla ratio hoc admittere potest. 3.330.386
- Aliter per Christi intercessionem & merita, & aliter per Sanctorum merita & preces, nos à Deo misericordiam expectamus & petimus. 3.796. & 797
- SANCTIMONIALES ad nuptias transeuntes, qua pœna puniantur. §. II. atque illæ nuptiæ vocantur incesta fœdera, & illa sacræ virgines vocantur adulteræ Christi. ibid.

Sanguis.

- SANGVIS Christi præcium nostrum. 3.242
- Sanguis Christi quomodo hauriendus. 3.266
- Sanguis Christi effusus in remissionem peccatorum. 3.533
- Sanguis manuit aliquando ex fractione hostiæ. 3.544
- Sanguis in paruo calice consecrari solitus. 3.573
- Sanguis Domini non omnibus dandus, pro quibus effusus est. 3.582
- Sanguis Christi dat incorruptionem. 3.591
- Sanguis & corpus Domini est hæreditas nobis relicta. 3.601
- Sanguis Testamenti noui apud Christianos, est sanguis victimæ immolatae, & verè ac propriè sacrificatæ. 3.674. 675. 881
- Sanguinis veritas in Eucharistia. 3.225. 480

- Sanguinis haustus in Ecclesia olim concedebatur etiam laicis. 3.569
- Sanguinem Christi verè sumunt, qui in vna specie (panis videlicet) communicant. 3.548.552.556. & seq. 591.593.594.597.598.601.602
- Sanguini Domini non tribuitur peculiaris effectus, qui non tribuatur etiam corpori. 3.556.557
- Sanguinem illum ore percipiunt fideles, quo redempti sunt. 3.237. vide 3.201
- Sanguine Christi vescimur, cùm eum sumimus per modum cibi sub specie panis. 5.591
- In corpore & sanguine Domini est eadem virtus conferendi gratiam, & vtrumque omnem vim habet ex coniunctione ad diuinitatem. 3.560
- SANGVIS & aqua ex latere Christi, quid significauit. 3.220. 242.425.480.482. & 563
- Sanguis quomodo dici possit Anima. 3.247
- Sanguinis aspersio in postibus Hebræorum. 3.561.562
- Sanguinis potum prohibebat lex vetus. 3.236.592
- In sanguine hircorum & taurorū herere non debemus. 3.167
- Pro sanguine brutorum animantium sanguinem Christi habemus. 3.233
- Sanguinis & suffocati lex. 1.324
- SATANAË abrenunciatio. 2.136

Satisfactio.

- SATISFACTIO est actio, qua is, qui alterum læsit, tantum facit, quantum satis est ad iniuriam compensandam, siue quantum is, qui læsus est iustè exigit. 4.338
- Satisfactio perfecta non potest esse inter Deum & homines. 4.339.340.341
- Satisfactio non offertur Deo, neque exigitur ab hominibus pro culpa, gratis enim nos à culpa iustificat Deus, & gratis amicitiam suam nobis restituit. 4.12.340.341
- Homo iustificatus, per opera propria pœnalia, Deo satisfacere potest, non ex rigore iustitiæ, sed gratia ipsius, eaq; multiplici, præcedente & comitante; atque id homini donante, vt habeat, vnde ex propriis, & ad æqualitatem, ac per hoc iustè & ex condigno, pro pœna temporali satisfacere valeat. 4.30.367.411.412
- Satisf.

- Satisfactio probatur ex traditione veteris Ecclesiæ. 4. 337. & sequentib.
- Satisfactio ex congruo, non ex condigno, tribui potest humanis actionibus. 4. 341
- Satisfactio est pars integralis Sacramenti Pœnitentiæ, & in quo genere partium integralium. 4. 104. 105. 106
- Satisfactio potest fieri tribus modis: pœnas & flagellas à Deo immissa patienter ferendo. 4. 27. 351. 398
- Opera laboriosa spontè assumendo. 4. 51
- Satisfactio ex rigore iustitiæ requirit, vt satisfiat ex propriis, & ad æqualitatem, nulla videlicet præueniente, aut intercedente gratia eius, cui debetur satisfactio. 4. 366
- Sine satisfactione Sacramentum Pœnitentiæ mancum esset, & mutilum. 4. 105
- Satisfactio condigna esse debet, & eam proportionem cum peccatis exigit, vt verè per eam offensio compèsetur. 4. 378
- Satisfactio nostra non requiritur solùm ad exemplum, vel disciplinam politicam, vt aduersarij volunt. 4. 365. 385. 397. sed vt iniuria Deo facta compensetur, & diuinæ iustitiæ satisfiat. 4. 382. 386
- Satisfactio valet ad pœnam Purgatorij compèsandam. 4. 398. 379. 382
- Satisfactio pars Sacramenti pœnitentiæ, à Deo instituta, & necessaria in re, vel in voto. 4. 106. & 403
- Satisfactio non solùm non pugnat cum gratuita peccati remissione, sed potius ab ea gignitur. 4. 408
- Satisfactio non ad resurgendum à morte peccati, sed ad reatum pœnæ temporalis, qui post eam resurrectionem manet expiandum, adhibetur. 4. 409
- Satisfactio est vnum ex instrumentis diuinitus institutis, ad pœnam temporalem peccatorum expiandam. 4. 412
- Satisfactio quæ in hac vita spontè, & ex charitate suscipitur, tanti à Deo æstimatur, vt breuis huius vitæ labor, facile compenset longissimos cruciatus Purgatorij. 4. 413
- Satisfactio pro peccatis venialibus, oratione Domnica, & multis aliis actibus contritionis fieri potest. 4. 414
- Satisfactionis definitio. 4. 428
- Satisfactionis nomine aliquando intelligitur excusatio, siue defensio. 4. 426. 428

- Satisfactionis nomen reiciunt hæretici. 4.343. 348. 365. 385,
sed habetur pluribus in locis. 386
- Satisfactionis operibus, non soli Ecclesiæ, vt aduersarij con-
tendunt. 4.365. 374. sed Deo & Ecclesiæ, fit satisfactio. 4.388.
& 396
- Satisfactionis opera, orationem videlicet, ieiunium & elee-
mosynam, & quæ ad hæc reuocantur, quatenus à Deo non
imperantur, sed spontè ad peccata expianda suscipiuntur,
gratissima sunt Deo, & exemplis Scripturarum, ac promil-
sionibus confirmantur. 4.362. & 363
- Satisfactionis vestigia extant apud Ethnicos. 4.397
- Satisfactionis opera ex aliâs indebitis. 4.402
- Satisfactionis opera neque sunt, neque futura sunt illa quæ
fiunt in peccato mortali. 4.406
- Operum bonorum quæ post remissionem peccatorû fiunt,
& quæ satisfactoria dici solent, præmium est, plena pecca-
torum remissio, quoad omnem pœnæ reatum. 4.418
- Satisfactionem omnem de medio tollere conati sunt Luthe-
rani. 4.20
- Satisfactionem in pœnam peccati aliquando fuisse mortem
ipsam violentam. 4.373
- Satisfactionem obscurare legem, vel Euangelium, quàm fal-
sò dicatur ab hæreticis. contra quos 4.400
- Nūquam fuit tempus, quo lapsi in Ecclesia sine satisfactio-
ne reciperentur. 4.405
- Non sufficit mores in melius mutare, & à malefactis recede-
re, nisi etiam de iis, quæ facta sunt, Deo satisfiat per pœni-
tentiam, & opera laboriosa. 4.392. & seq. & 407

Satisfactio Christi.

- CHRISTVS satisfecit non solùm pro culpis omnibus, sed e-
tiam pro pœnis. 4.12
- Christi satisfactio non eodem modo nobis applicatur, pro
culpa originali & pro actuali, neq; eodem modo pro pœ-
na æterna & temporali. 4.12
- Christi satisfactio nobis applicatur ad amicitiam Dei recu-
perandam, & pœnam sempiternam euadendam. 4.358
- SCHISMATICORVM altare, & sacrificium occultû. 3.816.

SCIENTIA infusa, & acquisita in quo differant. 1. 230
 Scientia solet præbere occasionem superbiæ. 4. 201

Scriptura.

SCRIPTURA SACRA intelligenda secundum verborum proprietatem, vbi non cogimur evidenti absurdo. 2. 18
 Scriptura non est necesse, vt semper apertissimè loquatur, sed satis est, si ita loquatur, vt communem Patrum expositionem sequuti sententiam eius assequamur. 3. 654
 Scriptura vti solet nomine fractionis, cum loquitur de pane. 3. 699
 Scriptura tribuit vim saluandi diuersis rebus. 4. 164
 Scriptura cum loquitur de peccatis, absolute de omnibus peccatis intelligenda est. 4. 264
 Scriptura semper dicit vim Sacramentorum consistere in purgandis peccatis, & mundanda anima. 1. 197
 Scripturæ an facta additio. 1. 340. 341
 Scripturæ Gothica editio an recepta. 1. 332
 Scripturæ proprius verborum sensus nunquam dimittendus est, nisi cogamur ab aliqua alia Scriptura, vel ab aliquo articulo fidei, vel à communi totius Ecclesiæ explicatione. 3. 66 93
 Scripturæ locus vnus, rectè explicatur per alium. 1. 97. 100. 3. 50. & 64
 Scripturæ & picturæ loco sunt cæremoniarum rudibus. 1. 327
 Scripturam tribus modis solere figuram aliquam explicare. 3. 669
 In Scriptura ita sæpe accipiuntur vocabula, vt non substantiam rei, sed qualitatem, vel affectum significant. 3. 114
 In Scriptura quomodo accipiat sæpe particula, Et. 3. 578. & particula, Omnes. 3. 579
 In Scriptura sæpe accipitur tempus præsens, aut præteritum pro futuro, sed sæpius præsens pro præsentis. 3. 698
 In Scriptura frequentissima est illa phrasia, per aliud, pro, in aliquo. 5. 73
 In Scriptura Test. vet. quando describuntur res nouæ, & futuræ per typos & figuras. 3. 682
 In Scriptura explicanda Ecclesia errare non potest. 3. 669. & 670

Argu-

Argumenta ducta ab auctoritate negatiua sacrae Scripturae non sunt solida. 5.83

De lectione vulgata Scripturae. 3.566

SCRVTINIVM Catechumenorum quod sit. 2.136

SEDERE à dextris conuenit Christo ratione humanitatis. 3.185

Sensus.

SENSVS corporales falli non possunt circa proprium obiectum, falli tamen possunt circa id, quod latet sub obiecto sensuum. 3.125

Sensum non falli circa proprium obiectum. Hæc propositio vera est, sed eget multis limitationibus. 3.409

Sensus diuisus, & sensus compositus. 3.305

SEPVLCHRVM. egressio Christi ex sepulchro. 3.291. 292. & 293. 310. 311. vide si placet 3.314. & 317

SERMO noster constat voce & significatione; non autem re significata. 3.153

Sigillum.

SIGILLVM efficax ad imprimendam gratiam, an sit Sacramentum. 1.56

An instar sigilli obfignent Sacramenta, promissionem gratia. 1.59

Sigillum Dei, an esse cognoscantur Sacramenta. 1.60. 61. 76

Sigillum, seu signaculum iustitiæ fidei dicitur Circumcisio data Abrahæ. 1.77. 213. 246

Sigillum & signaculum qua ratione vocentur Sacramenta. 1.82. 83. 192. & 219

Sigillum est signum practicum. 1.206

Sigilli imago est character imprimens: in cera est character impressus. 1.277

Signum.

SIGNVM quid sit. 1.34. 3.173

Signorum genera. 1.35. duo genera signorū veterum distinctit Lutherus. 1.233

Signum esse magis conuenit accidentibus, quàm substantiæ, signū enim est id, quod per se, & immediatè, sensibus percipitur. 3.173. 400

Signum & res signata, sunt opposita relatiuè. 3.179

Signum

- Signum esse quomodo conueniat Sacramentis. 1.34. 206. vique ad 211. 3. 214
- Signum sensibile in Sacramētis, satis est, vt aliquo sensu percipiatur. 1.54
- Signum & caussa infallibilis gratia est Sacramentum. 1.135
- Signa autem nuda esse, dixerunt hæretici. 1.183
- In signo sensibili Eucharistiæ nihil est falsi. 3.411
- Signum aut signaculum vocatur character. 1.268
- Signum commemoratiuum & confirmatiuum. 1.37. & 78
- Signum impressum in fronte mulieris in Apocalypsi. 1.290
- Signa sacramentalia, vim habent à Deo operandi, quod significant. 1.111
- Signa theorica & practica quæ sint. 1.206. vide 1.162
- Signa magica nullam habent vim naturalem aliquid efficiendi. 1.110. & 111
- SIGNVM CRVCIS est ab Apostolis institutum. 1.321
- Signum crucis non est Sacramentum. 1.295. vide 3.128
- Signum crucis est optimum signum distinguens Catholicos ab hæreticis. 1.328
- Signum crucis tribus modis operatur in Dæmonibus terrenis. 1.321
- Signum crucis in fronte, significatum per asperionem sanguinis in postibus Hebræorum. 3.562
- Sine signo crucis, nihil consecrari potest. 2.204
- SIGNIFICARI interdum idem valet, quod appellari & dici. 3.200
- Significatio melius apprehenditur per oculos, quàm per gustandi sensum. 3.553. 556
- Significatio non operatur nisi in mente, excitando affectum aliquem dum apprehenditur. 3.555
- SIMILIA, debent esse similia in re, de qua disputatur, non autem in omnibus. 3.154. & 443. 5.168. & 170
- SITVS extrinsecus. 3.292. 302. & 322. Situs intrinsecus. 3.302. & 322
- SOZOMENVS in historia multa est mentitus. 4.311

Species sacramentales.

Videv. Accidens.

SPECIES, quæ sunt certæ & determinatæ, demonstrantur forma-

- formaliter in hac propositione (Hoc est, &c.) quamuis in obliquo, non in recto. 3.87.88
- Species seu accidentia panis & vini, dicuntur res terrenæ, & quomodo. 3.151.153.266.373.401
- Species panis & vini, an dici possint corpus typicū. 3.169.200. an dici possint gloria Dei. 3.129
- Species panis signa sunt corporis Domini, ob analogiam inter panem & Christum. 3.173
- Sub specie visibili panis ita latet Deus verus, vt latebat sub specie visibili carnis Christi, dum is in terris conuersaretur. 3.174
- Species exterior Eucharistiæ, licet panis videatur: tamen verè est ibi corpus Domini. 3.215.272. & in specie aliena, non in sua verè videtur & tangitur. 3.28.267.408. & 850
- Species, quoad exteriorem naturam, & proprietates accidentium non mutantur post consecrationem, consumitur tamen substantia, id est, desinit esse. 3.224.259.260
- Species donec integræ manent, non separatur corpus Domini ab Eucharistia. 3.345
- In corruptione specierū Eucharistiæ substituitur à Deo materia, in illo ipso instanti, quo desinunt esse illæ species, & in quo aliud generatur, & hoc sine miraculo. 3.412
- Species Sacramenti Eucharistiæ si in magna quantitate sumerentur, nutrent, non sine diuino miraculo. 3.402
- Species externæ panis & vini in Eucharistia vt apprehenduntur quid vnum cum ipso Christo, quem continent, adorantur adoratione latræ, per se autem & propriè venerandæ sunt cultu quodam minore. 3.607
- In specie panis, Christus nihil patitur, & à nullo læditur, recipitur enim, verbi gratia, casus in terram, attritio dentium, rasio, putrefactio, & crematio, non in corpore Christi, sed in speciebus. 3.343.344.345.393.407
- In specie panis Dominus oculis apparet mortalium. 3.228.231
- In aliena specie & mysticè ac sacramentaliter se ipsum portauit Christus. 3.238.239
- In specie manducabili, sunt figuræ Testamenti veteris de hoc Sacramento. 3.342
- Spiri-

Spiritus.

- SPIRITVS** cur non possit extendi in loco ; & corpus possit non extendi. 3. 321
- Spiritus** nomine aliquando intelligitur resurrectio virtutum. 2 17
- Spiritus** vnitas seruanda in vinculo pacis. 2. 130
- Spiritus** pati possunt ab igne corporeo per diuinam potentiam. 3. 295. 313
- Spiritus** hominum & Dæmonum alligantur à Deo in Gehēna certis locis, & corporibus, quasi carceribus. 3. 313
- Spiritibus** an conueniat difficultas essendi simul in pluribus locis, non secus ac corporibus. 3. 288
- SPIRITVS SANCTVS** assistit in Sacramentis, & ab illius virtute præcipuè pendet effectus Sacramentorum. 1. 154. 228
- Spiritus sanctus** gratiam & charitatem largitur in cordibus nostris. 1. 154. & 201
- Spiritus sanctus** super aquas. 1. 195. 199. 201
- Spiritus sanctus** nomine ignis. 1. 191. 2. 8. 118. 180
- Spiritus sanctus** in primitiua Ecclesia dabatur post baptismū in forma visibili ignis. 2. 118. nunc autem datur inuisibiliter per manus impositionem. 2. 158
- Et vt olim datus est Apostolis in forma ignis, sic nobis datur per oleum. 2. 164
- Spiritus sanctus** semper datur per manus impositionem, siue reconciliatoriam, siue cōfirmatoriam, siue ordinatoriam, sed ad varios effectus. 2. 152. 153. 171. 172
- Spiritus sanctus** non fuit datus Apostolis ministerio Sacramentorum ex singulari priuilegio. 2. 185
- Spiritus sanctus** non egebat cœli apertione, cū descendit super Apostolos. 3. 312
- Spiritus sanctus** datus in insufflatione. 3. 374. 4. 247
- Spiritus sanctus** in omnibus liturgiis antiquis inuocatur. 3. 209
- Spiritus sancti** gratia intelligitur nomine aquæ. 3. 49
- Spiritus sancti** donum esse, timorem gehennæ, probabile est. 4. 228
- Spiritus sancti** missio in die Pentecostes. 2. 118. 119

Spiri-

- Spiritus sancti nomine intelligi potest quodlibet eius donū.
 1.154
 Spiritum sanctum Deum esse. 3.293.294
 Spiritum sanctum dari per manus impositionem, & per vn-
 ctionem Chrismatis, idem est. 2.185.186.194
 Spiritum sanctum docere nos de omnibus. 2.164
 Tribuitur Spiritui sancto operatio miraculorū, & illustra-
 tio animorum ad cognoscendam veritatem. 4.217
 STATVS hominū tres; incipientium, proficientium, & per-
 fectorum. 3.636
 STYPRATORIS pœna. 5.205.212

Substantia.

- SVBSTANTIA secundum se, neque ordinem habet ad lo-
 cum, neque ad corpora circumstantia. 3.24
 Substantia sub speciebus panis contenta, an assimiletur indi-
 viduo vago. 3.87
 Substantia sensibilis est per accidentia. 3.173
 Substantia sine accidentibus non nutrit. 3.173
 Substantia panis in Eucharistia, discedit, adueniente alia. 3.
 223. & definit in instanti. 3.418
 Substantia & quantitas naturaliter seiungi nequeunt: & nul-
 lam inuoluit contradictionem, si vnum sine altero sit. 3.320
 Substantia non potest separari à modo suo essentiali: potest
 tamen separari à modo suo proprio, sed non essentiali, qui
 est per se existere. 3.321
 Substantia cur non possit inhærere. 3.416. & illi naturaliter
 conuenit subsistere. 3.416
 Substantiæ nomine interdum intelligitur omnis essentia, &
 natura, vnde etiam natura accidentium hoc modo substā-
 tia appellatur. 3.259
 In substantia panis & vini non est significatio, & representa-
 tio Sacramenti Eucharistiæ, sed in accidentibus. 3.658. vide
 3.173. & 400
 Circa substantias sensibiles homines falluntur sapissimè. 3.
 400

Succeſſiua.

- In successiuis quod vltimum detur. 1.231
 SVFFITVM quare adhibemus ad honorē Eucharistiæ. 3.122
 S V M,

- S**YM,es,est.huius proprietates exponuntur. 3.7475
SUPERBIA initium hæresis. 3.332
SVSCPTORES in baptismo.2.142. & in Confirmatione. 2.
 205

Symbolum.

- S**YMBOLVM Apostolicum, est vna simplex fidei confessio,
 composita à duodecim Apostolis, singulis sententiam suam
 adiicientibus. 3.860
Symbolum Constantinopolitanum. 3.860
Symbolum quo tempore cœperit esse in vsu canendi in Mis-
 sa. 3.853
Symbolum Apostolorum non solent apertè reicere hæretici
 huius temporis. 3.308

Synagoga.

- S**YNA G O G A Ecclesia erat, antequam Christum negaret. 2.
 pag.6
Synagoga cæremonias, & dies festos instituit. 1.323
Synagoga significatur per Agar. 5.137
Synagoga lumen suum amisit Christo veniente. 3.466
Synagogæ & Ecclesiæ comparatio. 3.733
SYNDERESIS, quæ malè facta in corde flagellat. 4.152

T.

Templa.

- T**EMPLA non eriguntur Sanctis; sed in eorum memoriam
 & honorem fieri possunt. 3.790.791
Templorum consecratio.3.831. ad quod genus cæremoniarũ
 pertineat. 1.317
Templorum ornatus deuotionem auget. 1.327
In templo populus ociari non debet, sed orare. 3.822
TEMPVS FERIA TVM quid sit, & quomodo impediatur Ma-
 trimonium, eiusque vsus quàm sit antiquus. 5.294
Tempus feriatum, quomodo temperatũ sit à Concilio Tri-
 dentino. 5.294
Tentationes repellendæ, timore futuri iudicij. 4.224
TERRA quomodo fiat cœlum per Sacramentum Euchari-
 stiæ. 3.221

T

TER-

TERROR ex minis legis conceptus, non est contritio. 4. 137
 Terrores pro peccatoribus. 4. 135. & 142

Tertullianus.

TERTULLIANVS quo tempore floruit. 4. 261
 Idem in vltima etate hæreticus Montanista fuit. 2. 151,
 3. 156.
 Idem cur duorum tantum Sacramentorum meminerit.
 1. 307.
 Idem quomodo intelligendus quando dicit nihil refert
 inter eos, quos Ioannes in Iordane, & quos Petrus in Ty-
 bere tinxit. 2. 121
 Eiusdem consilium de baptismo paruulorum differendo
 vsq; ad triennium, non est probatum aliis Patribus. 2. 61

Testamentum.

TESTAMENTVM debet fieri ab homine libero, ante mor-
 tem, coram testibus, & per aliquod publicum instrumen-
 tum, quod extet ad memoriam, quæ omnia videmus ad-
 fuisse in vltima cœna Christi.
 Testamentum nouum à Christo in vltima cœna conditum,
 & proinde figura Testamēti veteris impleta. 3. 674. 675.
 vide etiam 3. 61. & 738. Testamentum verò nouum variis
 modis accipitur. 3. 533
 Testamentum Christi verbis propriis & apertis compositū.
 3. 62. & testamentum propriè accipitur in illis verbis, Hic
 calix noui Testamenti. 3. 99
 Testamenti Christi repetitio in Missa. 3. 748. 766
 Testamenti confirmatio fuit mors Christi. 3. 100
 Testamenti nomine appellari solent, ipsa voluntas testato-
 ris, hereditas, seu bona à testatore legata, & authenticum
 instrumentum, quo continetur voluntas testatoris. 3. 99
 100. 533. & 534.
 Testamentum nouum & vetus cur sic dictum. 1. 250
 Testamentum vetus & nouum cur sic vocentur sacra Biblia.
 3. 100.
 Testamentum vetus non destruxit Christus, sed impleuit. 3.
 162. & qua ratione Testamentum vetus sit mutatum in
 nouum. 3. 228. 229
 Testa-

Testamenti veteris Sacramenta. 1. 47. 48
 Testamenti veteris cæremoniæ. vide v. Cæremoniæ.

Theologus.

THEOLOGVM esse apud veteres, nihil erat aliud, nisi scire,
 quæ numina, quibus cæremoniis colerentur. 1. 331

THEOLOGIS nostris maior fides est adhibenda in iis, quæ
 pertinent ad ius diuinum, quàm Canonistis. 5. 99

S. Thomas.

S. THOMAS AQUINAS, vocatur sanctus ab ipso etiam
 Luthero. 3. 329

S. Thomas quo anno natus. 3. 377

Idem non fuit auctor illius sententiæ, quòd in Sacramento
 altaris non sit substantia panis & vini, sed accidentia so-
 lum; nam multò antè quàm ipse nasceretur hæc veritas
 definita est. 1. pag. 6. & 7

Idem lib. 4. contra Gen. cap. 77. eùm ait esse quendam er-
 rorem, quòd omnes boni, & nulli mali possint esse idonei
 Sacramentorum ministri, respexit ad errorem VValden-
 sium, de quo 1. 150

Idem 3. part. quæst. 64. artic. 8. ad 2. cùm dicit non requiri
 mentalem intentionem ad perfectionem Sacramenti,
 sed sufficere externam prolationem verborum; nō loqui-
 tur de perfectione Sacramenti simpliciter; sed de perfectio-
 ne coram hominibus, quæ sufficit ad hanc certitudinem,
 & mentem pacandam, vt non requirat aliud. 1. 170

Idem 3. par. quæst. 64. art. 8. non ponit nisi habituales, & a-
 ctuales intentionem in ministro qui conficit Sacramen-
 ta, alij etiam trimembrem diuisionem faciunt, & addunt
 virtuales. 1. 158

Eius opinio de modo quo corpus Christi est in cælo & in
 altari, quomodo probanda. 3. 291. 297

Eidem falsò imponit Kemnitius, quòd existimauerit alia
 verba esse necessaria ad consecrationem, præter illa, Hoc
 est corpus meum. 3. 509

Thus.

THVS adoletur in Missa, ad Altare, ad Euangeliũ, ad Sacer-
 dotem, ad Clerum & Populum, eiusq; primus vsus. 3. 843

THYMIAMA. 3. 843

T 2

Timor.

Timor.

- TIMOR** quadruplex, naturalis, mundanus, timor pœnæ peccatoribus inflictæ cum timore offensionis diuinæ coniunctus; & timor propriè seruilis, quo solius pœnæ fugiendæ causa à peccatis abstinemus. 4. 223. 224
- Timor hic seruilis bonus est, atque utilis, & à Deo excitatur. 4. 225. & seq. atque hunc timorem esse vnum ex septem donis Spiritus sancti probabile est. 4. 229
- Timor cum ex se retrahit hominem à peccato, est bonus & sanctus, licet interdum corrupta hominis volûtas eo magis concupiscat, quo magis ab opere coercetur. 4. 231
- Timoris seruilis duplex gradus, vnus quando impedit opus peccati externum, sed nõ voluntatem; alter quando etiam voluntatem perceret. 4. 231
- Timor mundanus non potest bonus & sanctus nominari, quia est timor creaturarum. 4. 235
- Timor seruilis licet cum peccato coniunctus sit: non est tamen peccati causa: Timor mundanus & est coniunctus cû peccato, & est causa peccati. 4. 235
- Timori quomodo tribuatur iustificatio. 4. 164
- TRACTVS** in Missa quis sit. 3. 852

Traditio.

- TRADITIO** & vsus Ecclesiæ Catholicæ recipi debent. 1. 95. 2. 11. & 12
- Traditio non minoris auctoritatis est apud nos, quam scriptura. 2. 53. 56. & 189
- Traditio Apostolica cœpit post Christi ascensionem. 3. 828
- Regula cognoscendi quando aliquid manat ex traditione Apostolica. 3. 785
- Argumentum ductum à traditione quantum valeat. 1. 150
- Traditio Apostolorum de Sacramento Confirmationis. 2. 149. 169. 190
- Traditio de mitione aquæ cum vino in sacro calice. 3. 477
- TRANSFIGVRATIO** Christi. 3. 206

Transubstantiatio.

- Septem errantium opiniones circa transubstantiationem. 3. 346. 347. refelluntur. 3. 350. & primo Berengarianorum. 350. Duran-

- Durandi. 351. Aliorum sine nomine. 354. Ruperti. 355. Ioan-
nis Parisiensis. 358. & Vbiquistarum. 359
Explicatur sententia Ecclesiæ Catholicæ, quæ ait, rationem
proximam & propriam cur sit in Eucharistia corpus Do-
mini, esse totalem conuersionem substantiæ panis & vini,
in corpus & sanguinem Domini. 3. 363. vide 3. 345
Probat ex verbo Dei transubstantiatio. 3. 369. testimoniis
Patrum. 3. 377. definitione Ecclesiæ. 3. 385. & ex conuenien-
tia rationis. 3. 391
Refelluntur Kemnitij obiectiones. 3. 394. & Petri Martyris.
3. 402
Transubstantiationis dogma ad fidem Catholicam pertinet.
3. 397
T R I N I T I A E nomine intelligitur aliquando non dolor de
peccatis, sed mœror quidam ex obiurgatione, vel aliqua a-
lia re natus. 4. 110. 154

Trinitas.

- T R I N I T A T I S inuocatio dicitur verbū vitæ. 1. 97. 100. quo-
modo habeat vim operandi miracula. 1. 108
Trinitatis inuocatio in Baptismo. 1. 202. 203. 2. 114
Trinitatis mysterium confertur cum mysterio Eucharistiæ. 3.
290
Toti Trinitati sacrificium Missæ offertur. 3. 850
T R I T I C V M appellauit Dominus verba sua. 4. 139
Tritici grano comparantur corpora nostra. 3. 155
T R O P I locum habent in Prophetiis, in laudationibus, & in
cohortationibus. 3. 62. non autem in præceptis vel dogma-
tibus. 3. 62. 63. neque in Sacramentis. 3. 65. 66
Tropi non ponuntur in verbis, nisi ratione peculiaris alicu-
ius rei, vel naturæ, quæ in vno verbo implicatur, & non in
altero. 3. 74

V.

- V A L E N T I N I A N V S Imperator, Polygamiam multarum v-
xorum simul, malè introduxit. 5. 126
V A S accipi potest pro instrumento. 1. 14. & 19
Vasa sacra vendere, in summa pauperum Ecclesiæ necessitate,
licet. 3. 833

De vasis sacris tum aureis, tum argenteis. 3.831
 VBI, siue situs corporum diuiduntur. 3.292

Vbiquiste.

VBIQVISTAE docent, Christi corpus, per vnionem hypostaticam ad Verbum, semper re ipsa, & de facto esse vbique, nec posse redigi ad vnum locum. hic error refellitur. 3.294. & 295. 317. 356. & praesertim 3.359. & seq. vide etiam 544

Vbiquitas quare inuenta à Lutheranis. 3.360. 364

VELLVS Gedeonis non fuit Sacramentum. 1.79. 233. & 249

VENENVM in Eucharistia, an aliquando sit propinatum. 3. 412. 413

Verbum.

VERBA non solum sunt signa externa & sensibilia, sed etiam in genere signorum praestantissima sunt. 4.70. vide etiam 4.67

Verba speculatiua & practica in quibus differant. 1.162. & 206

Verba non habent vltimum esse, sed primum non esse. 3.88. 417. 418

Verba per se, & naturaliter non sunt operatiua. 1.110. & 162

Verborum repetitio magnam emphasim habet. 3.868. 870

VERBUM vitæ dicitur Trinitatis inuocatio. 1.97. 101. vide 3.503

VERBUM Dei interpretandum ex consuetudine vniuersæ Ecclesiæ perpetua. 1.150. vide 3.127

Verbum Dei efficaciter praedicatur. 1.152

Verbum Dei non praedicatur nisi intelligentibus, nec prodest nisi intelligatur. 1.222

Verbum Dei populis administrare ad sacerdotem pertinet. 1. 140. item ad alios. 2.44

Verbum Dei non contemnendum. 3.162

Verbum Dei praecedit fidem. 1.189. 210. 222

Verbi diuini veritas. 3.251

Per verbum Dei, siue intelligantur libri sacri, siue praeccepta moralia, aut iudicialia, aut caeremonialia, semper inuenimus factam additionem. 1.341. 342

Verba sua Dominus appellat triticum, ignem, & malleum. 4.136

Verba

- Verba Domini cum verbis falforum Prophetarum com-
parantur. 4.137
Verba quædam visibilia, sunt quædam cæremoniæ. 1.316

VERBVM sacramentale.

- Tria genera verborum sunt in Sacramentis, institutionis,
promissionis, & consecrationis. 3.36
Verba Sacramentorum ex diuina institutione pendent, & à
Christo instituta sunt. 1.86.95.110.115.208
Verba Sacramentorum determinata. 1.112.113.114
Verba sacramentalia non à quocunq; prolata haberent vim
conficiendi Sacramentum. 1.135.162. & 164
Verba Sacramentorum sunt verba practica, cum sint instru-
menta iustificationis & efficiant quod significant: quare
requirunt potestatem & voluntatem, ac proinde intentio-
nem. 1.162.164.3.84.89.90
Verba quacunque intentione prolata, licet possint excitare
fidem: non tamen quacunque intentione prolata habere
possunt effectum sacramentalem. 1.164.203
Verbi prædicationem eodem modo concurrere ad iustifica-
tionem, quo Sacramenta, est Lutheranorum hæresis. 1.
183. & Calvinistarum. 1.186. qui confutantur. 1.187. 189. &
203.204
Verba visibilia cur dicta sint à sancto Augustino Sacramen-
ta. 1.218
Verba Sacramentorum expedit, vt cõceptis verbis, & eodem
modo ab omnibus proferantur. 1.333
Verbum & Sacramentum non eodem modo iustificant. 1.
222. vide 1.107. & 4.164
Verbum & Sacramentum dici possunt manus Dei, per quam
ad nos venit gratia Dei & iustitia, sed non eodem modo.
1.222
Virtus sacramentalis aliquando est in elemento, aliquan-
do in verbo, aliquando in utroque. 1.228
Sine verbo Sacramenta nullam vim habent. 1.61.79.108.109.
cuiusque verbi efficacia. 1.59.60
Verba institutionis Eucharistiæ. 3. à pag.68. vsq; ad 103.423
VERBVM quod diuina ordinatione annectitur Sacramentis
T 4 nunquam

- nunquam est promissorium, sed assertorium, vel deprecatorium. 1.57. vide 3.425.426
- Verbum Dei potius appellandum esset sigillum Sacramenti, quàm Sacramentum sigillum verbi. 1.61
- Verbum promissionis requiritur in institutione Sacramenti, non autem in ipso usu. 1.219
- Verba sacramentalia nullam vim naturalem habent, sed ex pacto, & promissione Christi. 1.110
- VERBUM consecratorium & practicum dicitur verbum vitæ. 1.215. verbum benedictionis. 1.100. quare lingua vulgari proferatur à Lutheranis. 1.94.100. hoc verbum non est conzionale, vt notauimus in v. Sacramentum. 1.90
- Verba respectu rei consecratæ non sunt pars essentialis, sed principium productiuum. 1.90
- Verba consecratoria, non habent perfectam significationem nisi in vltimo instanti, quo profertur vltima vox. & verba licet non habeant vltimum instans positiuum: habent tamen vltimum mutatum esse. 3.88.3.417
- Verba Dei in principio creationis operabantur solùm effi-
enter, non autem sacramentaliter; verba autem Christi operantur vtroque modo. 3.89
- Verba Sacramenti Eucharistiæ dicta sunt ad instituendum, conficiendum Sacramentum. 3.90
- Verba Christi sunt operatoria, & eiusmodi vt naturas verè mutare possint. 3.197. dicuntur Verbum fidei, quia sola fide intelliguntur. 5.17
- Verba illa recitantur seorsim & certo ritu. 3.493. dicuntur recitatiuè & significatiuè, & quid hoc sit. 490. 503. 504. submissa voce pronunciantur. 3.816.817.819. & seq. vide 4.64.65. Græci tamen alta voce pronunciant. 3.493.495. de illorum verbis vide 3.491. & v. Græci.
- Non possunt defendi vt vera, nisi per illa fiat transmutatio panis & vini in corpus & sanguinem Domini. 3.493
- Illa propositio S. Augustini: Accedat Verbum ad elementum & fiat Sacramentum, explicatur. 1.104. & seq. vide 203.215. 229.3.423.433.448.4.67
- Verba Sacramenti Pœnitentiæ, seu Absolutio, non referuntur potissimum ad instituendam & excitandam mentem. 4.64.65

Vestis.

Vestis.

Vestis, & alia donantur amantibus, Christus autem donavit
carnem suam nobis. 3.216

Vestis sacræ ad quod genus cæremoniarum reuocentur. I.

316.330

De vestibus sacris, earumque vsu antiquissimo. 3.829

VIAM suam debet relinquere impius. 4.164.165

Victima.

VICTIMA fuit Christus in cœna, & nunc est in altari. 3.699.

700

Victima non fit nisi per immolationem. 3.702

Victima fuit Christus per immolationem crucis. 3.701

Victima non est corpus Christi in sacrificio Missæ absolutè,
sed vt est in specie panis. 3.761

Victimam in altari ponere, est re ipsa illâ Deo offerre. 3.760.

817. & suprâ 3.702

Victimæ, seu hostiæ quæ dicebantur. 3.635

VIDUÆ, quæ ad ministerium Ecclesiæ assumptæ erant, re-
præhenduntur à B. Paulo quòd nubere vellent. 2.99.5.93.

197.218

VIGILIAE ad quod genus cæremoniarum reuocentur. I. 316

Vinum.

VINUM de vite est materia calicis. 3.450

Quare non curamus vtrum sit album vel rubrum. 3.471

Vinum solùm in sacro calice offerendum docuerunt Armeni,

& nunc Lutherani & Caluinistæ. 3.475

Ita necessarium est aqua vinum misceri in calice, vt non pos-
sit id sine graui peccato omitti. 3.476. vide 3.842

Vinum aqua mistum Christus consecrauit. 3.476.592

Vinum ex multis vis conflatum, vnionem fidelium inter se
designat. quod autem in sacro calice aqua vino misceatur,

vnionem Christi cum Ecclesia repræsentat. 3.550

Vinum debet esse in calice saltem quoad accidentia. 3.182

Vinum est sanguis Christi, & sanguis Christi est vinum, sunt
diuersæ propositiones. 3.180.181

Vinum significat Christum. 3.480. & vini nomine significatur
sanguis Christi. 3.161.182

Vini species, quare non asseruantur, vt species panis. 3.567. &

T 5

incom-

- incommoda quæ orirentur si communio daretur etiam
sub specie vini. 3.574
Vini species est tantum pars materialis, & integralis Sacra-
menti Eucharistiæ, non autem essentialis. 3.602
Vini penuria in aliquibus regionibus, & à vino multi abhor-
rent. 3.575.605

Virgo.

- VIRGINALIS integritatis amissio in quo consistat. 3.309
Qui virginem nulli despõsatam vitiauerit, cogitur eam ha-
bere vxorem, si pater eam dare voluerit; sin minus, saltem
dotare, vt habetur in Exodo. 5.205.212
Virginitas carnis semel amissa, reparari nequit. 3.309
Virgo placet Deo aliquo modo, quo nõ placet cõiugata. 5.90
Virgo à proposito continentia non impedienda, neque co-
genda virum accipere, nisi quem ipsa elegerit, aut pater
eius, ipsa consentiente. 5.215
B. Virgo mente & ventre Christum concepit. 3.345
B. Virginis uterus est porta illa clausa Ezechielis. 3.308.310
B. Virginis integritas in partu, & post partum. 3.307. & seq.
Partus ex Virgine est præter naturæ ordinem. 3.197
B. Virginis charitas. 2.36. & votum virginitatis. 1.330
Ex carne B. Virginis, factum est corpus Christi tanquam ex
materia. 3.419
Quid ausus sit attingere contra B. Virginem, nouorum pa-
radoxorum seminator Lutherus. 3.519

Virtus.

- VIRTUS sacramentalis aliquando est in elemento, aliquando
in verbis, aliquando in vtroque. 1.228. hæc virtus quomo-
do sit corporalis & spiritualis. 1.223.227.228.229
VIRTUTVM resurrectio, nomine spiritus aliquando intelli-
gitur. 2.17
Virtutum actus elicit, externi, & imperati. 1.315
Virtutum opera Deo placent, & apud eum premium meren-
tur. 1.329
Virtutum opera sine fide, quæ sint. 3.114
Virtutum opera ad honorem Dei facta non sunt sacrificia
proprie dicta. 3.621.622. sed cum addito, dicuntur sacrifi-
cium laudis, hostiæ spirituales, & vituli laborum. 3.624.
633.634.680.681.688 Vir.

- Virtutū numero respondet numerus Sacramentorum. 1.301
 Omnes virtutes licet in animo consistāt: principaliter ta-
 men consumantur per actus exteriores. 1.310
 VISIBILE ad omnia sensibilia, & sensus ipse videndi ad om-
 nem sensum transfertur. 1.51
 VISIONES Prophetarum, & somnia diuinitūs immissa. 3.173
 Visiones Petro & Paulo factæ. 3.285. & seq.

Vita.

- VITA spiritualis in nobis conseruatur, & augetur per Sacra-
 mentum Eucharistiæ. 3.340
 Vitæ corporalis & spiritualis similitudo. 1.300
 Vita æterna vocatur gratia, & corona iustitiæ. 4.393
 Gradus ad vitam æternam. 4.194
 Vitam rectam agit, qui charitatem habet. 4.192
 VMBRIS comparantur figuræ Testamenti veteris. 3.30

Vnctio.

- VNCTIO corporum apud Hebræos non erat tantum hono-
 ris, sed etiam vtilitatis. 3.121.5.25
 Vnctio Catechumenorum oleo benedicto ante Baptismum,
 & Chrismate post Baptismum. 2.140.144.191
 Vnctio Chriftatis. 2.177. vide v. Chrifta, & v. Confirmatio.
 Vnctio sacerdotalis Testamenti veteris. 1.48. vide etiam v.
 Ordo sacer. & 5.60. & 62
 Vnctio hæreticorum cum ad Ecclesiam redibant, in Ecclesia
 Orientali, quænam erat. 2.171

VNCTIONIS EXTREMÆ SACRAMENTVM.

- Hæretici qui hoc Sacramentum negarunt, habentur 1. pag.
 3.285.286.287. & præsertim 5. pag. 5.
 Hæreticorum, id est, Valentinianorum ritus de vnctione ex-
 trema diuersus fuit à nostro. 5.25
 Vnctio extrema Sacramentum est verè & propriè dictum. 5.
 pag. 6. & seq.
 Vnctio extrema an aliquo modo excellat ceteris Sacramen-
 tis. 1.312. & cur quinto loco enumeretur. 1.313
 Vnctio

- Vnctio extrema est Sacramentum institutum à Christo, quia est signum rei sacræ, cui est annexa certa gratiæ promissio. cuiusmodi signum nullus homo aut Angelus instituere potest. 5.8.12.&13
- Vide etiam de ritu externo huius Sacramenti. 1.294
- De promissione gratiæ. 1.256.&294
- Et de mandato. 1.294
- Hoc Sacramentum non instituit B.Iacobus, sed illud tantum promulgauit. 1.128. 5.10.&21
- Vnctio extrema semper duratura. 5.15
- Vnctionis extremæ periclitantium de vita, idem ritus tempore B.Iacobi & nostro. 5.15.16. & consuetudo Ecclesiæ explicat verba Iacobi de qualitate olei, nempe benedicti, & in qua parte sit adhibendum. 5.16
- Vnctionis extremæ necessitas, necessitate medijs ad bene esse. 1.121
- Materia huius Sacramenti est oleum oliuæ ab Episcopo benedictum, ita vt consecratio & benedictio episcopalis sit de essentia materiæ huius Sacramenti. 5.12.&27
- Doctrina de oleo benedicto vt huius Sacramenti materia, Apostolis tribuitur. 5.16
- Forma huius Sacramenti sunt illa verba; Per istam sanctam vnctionem, & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Deus, quidquid deliquisti per visum, &c. 1.96. 5.27.28
- Effectus huius Sacramenti est sanitas corporis, si ita expedit animæ saluti, & abstersio reliquiarum peccatorum. 5.27
- Sanitas corporalis pertinet ad huius Sacramenti promissionem, sed conditionata, id est, si ea fuerit animæ utilis. 5.23. & licet interdum sanitatem adferat: tamen præcipuè refertur ad animæ salutem. 5.14
- Minister huius Sacramenti est Presbyter, & consequenter Episcopus si is velit. 5. pag. 7. & 30
- Quando minister vtitur rebus & verbis; etiam Deus vtitur rebus & verbis. 1.228
- Suscipiens hoc Sacramentum debet esse Christianus, infirmus, & grauius infirmus, adultus, non excommunicatus, nec ante confessionem & absolutionem. 5.31. vide etiam 5.7
- Cæremoniæ sunt, recitatio litaniarum, aliarum quarundam precum ante vnctionem, & vnctio septem corporis partium. 5.32
- Vnctio.

Vnio.

- Vnio naturalis quæ est inter animã & corpus in homine 3.75
 Ex naturali vnione Christi nobiscum per Sacramentum Eu-
 charistiæ, concluditur naturalis vnio inter Deum Patrem,
 & Deum Filium. 3.187.191
 Vnio fidelium cum Christo, & inter se. 3.549.550
 Fideles sunt vnum inter se, non solo consensu, sed etiam na-
 turaliter. 3.191. vide in illud 1. Cor. 10. Vnum corpus, &c. in
 indice Scripturarum.
 Vnum esse in alio naturaliter, est naturam vnus verè in al-
 tero esse. 3.190. vide etiam 3.188
 Vnum est id quod est indiuisum in se, & diuisum à quocun-
 que alio. 3.291. Vnum non potest alicubi esse, vbi non sit
 alterum, quando aliqua manent inter se coniuncta. 3.543
 Vnio personalis in Christo. 3.374
 Vnio Christi cum Ecclesia. 3.480.483
 Vnio hypostatica non trahit secum concomitantiam vnus
 naturæ cum altera. 3.356
 Vnio hypostatica, donum est singulare. 3.357
 Vnionem hypostaticam qui soluere conantur, damnantur.
 3.541
 Propter vnionem hypostaticam, Vbiquistæ ponunt corpus
 Christi vbique refutantur. 3.295. 297. sed etiam 3.284. & 303
 Vniri hypostaticè species sacramentales corpori Christi, er-
 ror est, qui refertur & refellitur. 3.28. 29. & 75. vide etiam
 3.346. & 356

Votum.

- VOTVM pro desiderio & voluntate. 1.228.2.37. vide 3.875
 Votum non est humanum inuentum. 2.100
 De votis aliquid tradidit Apostolus. 2.99
 Votum de re præcepta à Deo, & de non præcepta. 2.99
 Votum non fit irritum per Baptismum. 2.99
 Votum continentie sine consensu parentum fieri potest. 5.203
 Votum spontè factum Deus approbat, & sibi reddi iubet. 4.
 345
 Votum simplex impedit Matrimonium contrahendum. 5.217
 Votum simplex non dirimit Matrimonium post ipsum vo-
 tum contractum. 5.218

Votum

- Votum solenne dirimit Matrimonium post ipsum votum celebratum. 5.220
- Votum perpetuæ continentiæ est licitum, & seruandū. 5.27
- Votum solenne in quo differat à simplici. 5.224. & seq.
- Vota solennia statum vitæ mutant, magna deliberatione fiunt, publicè, & coram testibus regulariter fiunt, & non solum Deo se obligant, qui hæc faciunt; sed etiam spontè se subiiciunt Ecclesiæ, vt ab ea cogi possint per viam iudicij, Vota verò simplicia nec statū propriè mutant, & sæpe sine magna deliberatione fiunt, & priuatim; neque se Ecclesiæ subiiciunt qui hæc faciunt. 5.226

Vox.

- Vox, significationes vocum ex etymologia potius hæretici deducunt, quàm ex communi Scripturæ, & bonorum auctorum vsu. 4.43.152. & 162
- Vocum nouarum libertas periculosissima est. 1.26
- Vocandi vel conuocandi modus per voces Deo gratias, Alleluia, Aue Maria. 3.848
- Vsvs rei, nunquam est de essentia rei permanentis. 3.604
- Vsus ab essentia non distinguitur in Baptismo. 3.430.431.433
- Vtile illud est, & non frustra fit, per quod nobis aliquid boni confertur. 3.338

Vxor.

- Vxor viro indissolubili vinculo ita iungitur, vt quouis occurrente incommodo, & etiam amissa spe prolis seiungi nequeat. 5.71
- Vxor virum adulterum, & vir vxorem adulteram quoad thorum relinquere potest. 5.148.188.189
- Vxor quæ ob viri adulterium alteri nupsit, non recipitur ad communionem, nisi post mortem prioris mariti. 5.173
- Vxor & vir licet secundum leges mundi impares videantur in causa adulterij: tamen secundum legem Christi pares sunt. 5.178
- Vxor à viro sine iusta causa discedere non debet, quod si discesserit, causa iusta inuenta, maneat innupta. 5.153, 170. 183. vide quæ dicuntur v. Diuortium. & si alteri iungatur, verè mœchatur. 5.130. & tam est adultera vxor, si viuente marito cum altero viro fuerit, quàm vir, si viuente vxore fuerit.

fuerit cum alia foemina. partes enim sunt vxor & vir quoad debitum coniugale. §. 132. 161. 166. 167. 169. 173. 174. 190. 191

Vxor licet sit viro subiecta; non tamen vt famula, sed vt sociata, & collateralis; & ideo ipsa quoque in domo potestatem habet. §. 134

Vxor & vir non coniunguntur solùm ad procreandum, sed etiam ad cohabitandum, vt simul familiam regant, & officia domestica inter se partiantur. §. 132. & 133

Vxores veræ & legitimæ aliquando in Scriptura dicuntur concubinæ. §. 138

Vxorum pluralitas simul & successiuè. vide v. Polygamia. & v. Patriarchæ. Hebræis enim vxores multas simul habere aliquando ex Dei dispensatione fuit licitum. §. 80. 86. 78. 130. exempla eorum, qui vxores dimittebant, vel commutabant, vel simul ducebant. §. 80

Minus repugnat rationi ac naturæ, vt vir plures vxores, quàm vxor plures maritos habeat, licet vtrumque repugnet rationi. §. 132. 133. 134

Vxoribus ignoscere durum videri non debet maritis. §. 177

Vxores omnes cogitur dimittere infidelis ad fidem veniens, præter primam. §. 140

Qui vxores duxerunt, & ex consensu mutuo continentiam perpetuam profitentur, sacris ordinibus initiari possunt. §. 90

Z.

ZELO TYPIAE cæremonia non erat Sacramentum. 1. 89. 113

Laus DEO, Virginiq̃ue Matri MARIAE.

